

22. POROČILO O DRŽAVNIH POMOČEH

ZA LETA 2019, 2020 in 2021

DECEMBER 2022

KAZALO VSEBINE

UVOD.....	5
POVZETEK IN GLAVNE UGOTOVITVE	6
1. ZNAČILNOSTI IZDATKOV ZA DRŽAVNE POMOČI V SLOVENIJI	8
1.1 OBSEG DRŽAVNIH POMOČI SE JE V LETU 2021 POVEČAL.....	8
1.2 STRUKTURA DRŽAVNIH POMOČI	10
1.2.1 Pregled državnih pomoči po skupinah in kategorijah	10
1.2.2 Pregled državnih pomoči po instrumentih	12
1.2.3 Državne pomoči po dajalcih pomoči	15
1.2.4 Državne pomoči po obliki pomoči ter postopku dodelitve.....	16
1.2.5 Državne pomoči po regijah	18
2. DRŽAVNE POMOČI V DRŽAVAH EU	21
2.1 OBSEG DRŽAVNIH POMOČI V DRŽAVAH EU	21
2.2 STRUKTURA POMOČI V EU	23
3. DE MINIMIS POMOČI.....	26
4. PREGLED PO KATEGORIJAH DRŽAVNIH POMOČI.....	31
4.1 VARSTVO OKOLJA IN VARČEVANJE Z ENERGIJO	31
4.2 ZAPOSLOVANJE	33
4.3 RAZISKAVE, RAZVOJ IN INOVACIJE.....	35
4.4 REGIONALNE POMOČI.....	38
4.5 MALA IN SREDNJE VELIKA PODJETJA TER TVEGANO FINANCIRANJE	40
4.6 KULTURA IN AVDIOVIZUALNA DEJAVNOST	41
4.7 USPOSABLJANJE	43
4.8 TRANSPORT.....	44
4.9 PREMOGOVNIŠTVO	46
4.10 REŠEVANJE IN PRESTRUKTURIRANJE.....	47
4.11 KMETIJSTVO IN RIBIŠTVO.....	48
5. DODELJENE POMOČI ZA ODPRVLJANJE POSLEDIC COVID-19 V LETIH 2020 IN 2021.....	52
6. USPEŠNOST POMOČI – POROČILA PREGLED PO SHEMAH POMOČI	62
6.1 PRIPOROČILA MINISTRSTVA ZA FINANCE ZA VEČJO USPEŠNOST DODELJENIH DRŽAVNIH POMOČI	62
6.2 ŠTEVILO PREJEMNIKOV POMOČI IN VIŠINA DRŽAVNE POMOČI NA PREJEMNIKA.....	64
6.3 DRŽAVNE POMOČI PO VELIKOSTI PREJEMNIKOV POMOČI - PODJETIJ.....	65
6.4 OCENA USPEŠNOSTI DRŽAVNIH POMOČI	67
6.4.1 Varstvo okolja in varčevanje z energijo.....	67
6.4.2 Zaposlovanje	73

6.4.3 Raziskave in razvoj ter inovacije.....	76
6.4.4 Regionalne pomoči.....	81
6.4.5 Mala in srednje velika podjetja ter tvegano financiranje	86
6.4.6 Kultura in avdiovizualna dejavnost.....	89
6.4.7 Usposabljanje.....	94
6.4.8 Transport	95
6.4.9 Premogovništvo	97
6.4.10 Reševanje in prestrukturiranje.....	98
6.4.11 Razvoj širokopasovnega omrežja	99
6.4.12 Kmetijstvo in ribištvo	101
PRILOGE.....	115
PRILOGA A: PODROBNEJŠI PODATKI O DRŽAVNIH POMOČEH V SLOVENIJI	116
PRILOGA B: SHEME DRŽAVNIH POMOČI V OBDOBJU 2019–2021 PO PRIGLASITELJIH.....	131
PRILOGA C: METODOLOŠKA POJASNILA IN VIRI PODATKOV	134
PRILOGA Č: KLASIFIKACIJE IN METODOLOGIJA OCENJEVANJA DRŽAVNIH POMOČI.....	136

KAZALO TABEL

Tabela 1: Državne pomoči v Sloveniji v letih 2012–2021 v mio EUR	8
Tabela 2: Državne pomoči v Sloveniji v letih 2019–2021 v primerjavi z izbranimi kazalniki (brez COVID-19)	9
Tabela 3: Državne pomoči po skupinah in kategorijah	10
Tabela 4: Državne pomoči po instrumentih pomoči, 2019–2021.....	13
Tabela 5: Največji dajalci državnih pomoči v obdobju 2019–2021 (v mio EUR)	16
Tabela 6: Državne pomoči po obliki pomoči, 2019–2021, v % vseh pomoči	16
Tabela 7: Državne pomoči glede na postopek odobritve, 2019–2021	17
Tabela 8: Državne pomoči po kohezijskih regijah, 2017–2020	18
Tabela 9: Državne pomoči po statističnih regijah, 2019–2021.....	19
Tabela 10: De minimis pomoči v primerjavi z državnimi pomočmi, brez kriznih ukrepov 2019–2021.....	26
Tabela 11: De minimis pomoči po kategorijah, 2019–2021.....	27
Tabela 12: Največji dajalci de minimis pomoči, v mio EUR	29
Tabela 13: Število prejemnikov in višina de minimis pomoči na prejemnika, 2019–2021.....	30
Tabela 14: Državne pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo po shemah in namenih, 2019–2021.....	32
Tabela 15: Največji prejemniki pomoči za varstvo okolja:	33
Tabela 16: Državne pomoči za zaposlovanje po shemah, namenih in instrumentih, 2019–2021.....	35
Tabela 17: Državne pomoči za RRI po dajalcih, shemah oz. namenih, 2019–2021.....	36
Tabela 18: Največji prejemniki pomoči za raziskave, razvoj in inovacije v letih 2019–2021	37
Tabela 19: Regionalne pomoči po dajalcih ter glavnih shemah oz. namenih, 2019–2021, v mio EUR	39
Tabela 20: Največji prejemniki pomoči za regionalni razvoj v letih 2019–2021	39
Tabela 21: Državne pomoči za MSP in tvegano financiranje, po namenih, 2019–2021 v EUR	41
Tabela 22: Državne pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost po shemah in namenih, 2019–2021, v mio EUR	42
Tabela 23: Državne pomoči za usposabljanje po shemah in prigrasiteljih, 2019–2021, v EUR	44
Tabela 24: Državne pomoči za transport po kategorijah, namenih in prejemnikih, v mio EUR, 2019–2021.....	45
Tabela 25: Prejemniki pomoči za premogovništvo, 2019–2021	46
Tabela 26: Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje po shemah in prejemnikih, 2019–2021	47
Tabela 27: Državne pomoči za kmetijstvo po namenih, 2019–2021.....	50
Tabela 28: Največji prejemniki pomoči za kmetijstvo (podjetja in kmetijska gospodarstva) v letih 2019–2021.....	51
Tabela 29: Dodeljene pomoči v Sloveniji po pravilih za odpravljanje posledic COVID-19 v obdobju 2020 in 2021, v EUR in %	53
Tabela 30: Dodeljene pomoči v Sloveniji, na podlagi Začasnega okvirja, po številu prejemnikov, v obdobju 2020 in 2021, v EUR	54
Tabela 31: Dodeljene pomoči v Sloveniji, glede na dejavnost prejemnikov v obdobju 2020 in 2021, v EUR in % ..	58
Tabela 32: Državne pomoči v letu 2021 po višini pomoči na prejemnika (Brez ukrepov covid-19, brez kmetov KMG–MID)	64
Tabela 33: Državne pomoči po velikosti podjetji – prejemnikov pomoči, 2019–2021	65
Tabela 34: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči, podrobno 2019–2021	66

KAZALO SLIK

Slika 1: Državne pomoči vključno s pomočjo za odpravo finančne krize in ukrepi za odpravo posledic Covid-19, v mio EUR in kot % BDP	8
Slika 2: Državne pomoči po največjih kategorijah v letih 2019, 2020 in 2021.....	9
Slika 3: Državne pomoči po kategorijah, v % vseh pomoči, v letih 2019–2021.....	12
Slika 4: Državne pomoči po instrumentih, v % vseh pomoči, v letih 2019–2021, brez krizne pomoči	12
Slika 5: Državne pomoči po instrumentih v letih 2019–2021.....	14
Slika 6: Uporaba instrumentov pomoči po posameznih kategorijah pomoči v letu 2021	14
Slika 7: Struktura državnih pomoči po skupinah instrumentov, 2012–2021, v % vseh pomoči	15
Slika 8: Obseg pomoči in število shem pomoči po skupinskih izjemah kot % vseh pomoči, 2011–2021	17
Slika 9: Državne pomoči po kohezijskih regijah v letu 2021	18
Slika 10: Porazdelitev državnih pomoči po kohezijskih regijah, 2012–2021.....	19
Slika 11: Spremembe obsega državnih pomoči po statističnih regijah v letih 2019–2021	20
Slika 12: Državne pomoči v državah EU v deležu BDP, leto 2020	21
Slika 13: Državne pomoči v državah EU vključno z ukrepi za odpravo posledic Covid-19 v mio EUR	22
Slika 14: Struktura državnih pomoči v EU po namenih pomoči (brez Covid-19 in pomoči za železniški prevoz) za obdobje 2015–2020, v mio EUR	23
Slika 15: Državne pomoči (brez pomoči za železniški prevoz in brez ukrepov covid-19) v državah EU po instrumentih, 2020	24
Slika 16: De minimis pomoči v mio EUR in kot % vseh pomoči (državne in de minimis skupaj, brez kriznih ukrepov), 2012–2021.....	26
Slika 17: De minimis pomoči po kategorijah v %, povprečje 2019–2021.....	28
Slika 18: Delež de minimis pomoči v vseh pomočeh (državne in de minimis skupaj, brez kriznih ukrepov) po kategorijah, 2019–2021.....	28
Slika 19: De minimis pomoči po instrumentih, povprečje 2019–2021	30
Slika 20: Državne pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021	31
Slika 21: Državne pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo, po shemah, 2019–2021.....	33
Slika 22: Državne pomoči za zaposlovanje v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021.....	34
Slika 23: Državne pomoči za raziskave, razvoj in inovacije, v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021	36
Slika 24: Regionalne pomoči v mio EUR in v % vseh pomoči, 2012–2021.....	38
Slika 25: Državne pomoči za MSP in tvegano financiranje, v mio EUR in v % vseh pomoči, 2012–2021.....	40
Slika 26: Državne pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021	42
Slika 27: Državne pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost po namenih, 2019–2021	43
Slika 28: Državne pomoči za usposabljanje v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021.....	44
Slika 29: Državne pomoči za transportni sektor v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021.....	45
Slika 30: Državne pomoči za premogovništvo v mio EUR in kot % vseh državnih pomoči, 2001–2021	46
Slika 31: Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje v mio EUR in kot % vseh državnih pomoči, 2011–2021	47
Slika 32: Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje po instrumentih pomoči, 2011–2021.....	48
Slika 33: Državne pomoči za kmetijstvo in ribištvo v mio EUR in kot % vseh državnih pomoči, 2012–2021.....	49
Slika 34: Dodeljene COVID-19 pomoči po instrumentih dodelitve, v obdobju 2020 in 2021, v %	57
Slika 35: Dodeljene COVID-19 pomoči po velikosti subjektov, v obdobju 2020 in 2021, v EUR in %	57
Slika 36: Dodeljene pomoči v Sloveniji, glede na dejavnost prejemnikov v obdobju 2020 in 2021, v %.....	58
Slika 37: Dinamika izplačil državnih pomoči po četrtnetjih	59
Slika 38: Državna pomoč, namenjena COVID-19 ukrepom po državah članicah glede na pravno podlago (Začasni okvir in Pogodba EU)	61
Slika 39: Število prejemnikov pomoči po velikostnih razredih prejetih pomoči v letu 2021	64
Slika 40: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči, 2012–2021.....	65
Slika 41: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči, podrobno, 2012–2021.....	66

UVOD

Poročilo o državnih pomočeh (v nadaljevanju: Poročilo) je analitični pregled državnih pomoči izplačanih v Sloveniji v obdobju zadnjih treh let in je pomemben element zagotavljanja preglednosti in nadzora nad dodeljevanjem državnih pomoči. Dvaindvajseto letno poročilo prikazuje podrobne podatke o dodeljenih državnih pomočeh v letih od 2019 do 2021, pri čemer so pomoči, namenjene odpravi posledic COVID-19, zaradi večje preglednosti obravnavane v ločenem poglavju.

Poročilo temelji na podatkih o izplačanih državnih pomočeh, ki so jih posredovali dajalci državnih pomoči (ministrstva, občine, javne agencije, skladi, drugi javni organi). Pripravljeno je na osnovi Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/04; v nadaljevanju: Zakon o spremljanju državnih pomoči) in skladno z Uredbo o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu *de minimis* (Uradni list RS, št. 61/04, 22/07 in 50/14; v nadaljevanju: Uredba o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu *de minimis*). Poročilo sprejme Vlada RS in predloži v seznanitev Državnemu zboru RS in Državnemu svetu RS.

Državne pomoči predstavljajo tista javna sredstva, ki jih javni organi (ministrstva, občine, javni zavodi, skladi in agencije ter drugi javni organi) *selektivno* dodeljujejo *subjektom, ki delujejo na trgu*, s čimer ti subjekti pridobijo *gospodarsko prednost pred konkurenti*, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi imeli¹. Korist prejemnikom pomoči se lahko dodeli na različne načine, na primer v obliki nepovratnih sredstev, oprostitev plačil davkov in prispevkov, ugodnih posojil, garancij ali vložkov kapitala, ki niso skladni s tržnimi pogoji.

Po pravilih EU so državne pomoči zaradi negativnega vpliva na konkurenco in trgovino v splošnem prepovedane. Dodelijo se lahko le izjemoma in ob upoštevanju pravil o državni pomoči. Evropska komisija strogo nadzoruje dodeljevanje državnih pomoči. Države članice so dolžne obvestiti Evropsko komisijo o vseh ukrepih, ki predstavljajo državno pomoč, ali pridobiti izrecno soglasje Evropske Komisije, preden se pomoči dodelijo. Po dodelitvi pomoči je treba zagotoviti spremljanje in nadzor nad dodeljenimi državnimi pomočmi, seznane z največjimi prejemniki pomoči oz. projekte, ki so bili podprti z državno pomočjo, pa so države članice dolžne javno objaviti na uradnih spletnih straneh. Na osnovi podatkov držav članic, Evropska komisija izdela letni pregled državnih pomoči v EU (t.i. *State Aid Scoreboard*).

Pričujoče Poročilo služi za analizo izdatkov za državno pomoč v Sloveniji in v primerjavi z državami članicami EU ter predstavlja eno od podlag za oceno smotrnosti dodeljevanja državnih pomoči. Vsebina poročila je razdeljena na 6 delov.

V prvem delu so prikazani splošni trendi izdatkov za državno pomoč v Sloveniji, v absolutnih vrednostih in v razmerju do izbranih makroekonomskih in socialno-demografskih kazalcev. Predstavljani so podatki o strukturi državnih pomoči v Sloveniji po osnovnih kriterijih (t. j. skupinah in namenih pomoči, instrumentih pomoči, postopku dodeljevanja pomoči in obliki pomoči, največjih dajalcih pomoči, po statističnih regijah in kohezijskih regijah).

Drugi del prikazuje podatke o državnih pomočeh v državah EU in analizira obseg in strukturo državnih pomoči v Sloveniji v primerjavi z državami EU.

¹ V skladu s členom 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 1; v nadaljevanju: PDEU) je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgovom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami. Za določitev, ali predmetni ukrepi pomenijo državno pomoč v smislu 107(1) člena PDEU, morajo biti kumulativno izpolnjeni vsi naslednji pogoji: (1) ukrep mora biti financiran iz državnih sredstev, (2) biti mora selektiven, (3) podjetju mora prinesiti gospodarsko prednost, (4) vplivati mora na konkurenco in na trgovino znotraj Skupnosti.

Tretji del predstavlja pregled in analizo pomoči, ki se dodeljujejo po pravilu *de minimis*.

Četrty del vključuje podrobnejšo predstavitev in analizo državnih pomoči po posameznih kategorijah pomoči za zadnja tri leta.

Peti del je namenjen prikazu dodeljenih pomoči za odpravljanje posledic epidemije COVID-19 v letih 2020 in 2021.

Šesti del vključuje poročila o učinkovitosti dodeljenih pomoči po posameznih shemah pomoči, ki so jih posredovali dajalci pomoči skladno z Navodilom o spremljanju učinkovitosti državnih pomoči.

POVZETEK IN GLAVNE UGOTOVITVE

Leto 2021 je bilo tako kot leto pred tem zaznamovano s pandemijo covid-19 ter ukrepi za reševanje posledic le-te. V letu 2021 je bilo v Sloveniji izplačanih 1,69 mrd EUR državnih pomoči, od tega kar 1,13 mrd EUR za reševanje gospodarske situacije kot posledice izbruha epidemije, kar predstavlja 66,8 % vseh pomoči tega leta. Preostalih 559,22 mio EUR, kar je za 57,37 mio EUR več kot leta 2020, pa je bilo namenjenih ostalim kategorijam pomoči.

V zadnjih treh letih se struktura in razmerje med največjimi kategorijami pomoči v Sloveniji nista bistveno spremenila. Največji delež ohranjajo pomoči za varstvo okolja in energijo, sledijo pomoči za zaposlovanje, raziskave, razvoj in inovacije (v nadaljevanju RRI) ter transport.

Za ukrepe na področju **varstva okolja in varčevanje z energijo** je bilo v letu 2021 namenjenih 164,1 mio EUR ali 29,34 % vseh pomoči v tem letu. V Sloveniji pomoči za **zaposlovanje** predstavljajo drugo največjo kategorijo pomoči, saj je bilo v letu 2021 za ta namen izplačanih 127,56 mio EUR oz. 22,81 % vseh pomoči, od tega so bile skoraj v celoti (99,5 %) namenjene za zaposlovanje invalidnih oseb in prilagoditev delovnega mesta za invalidne osebe. V zadnjem obdobju je bilo mogoče zaznati padec pri pomočeh za **raziskave, razvoj in inovacije**, saj je bilo v letu 2021 izplačanih 63,56 mio EUR državnih pomoči, kar je 14 mio ali 19 % manj kot leta 2020 in kar 84 % več kot leta 2017, ko je bilo izplačanih 34,5 mio EUR pomoči. Pomoči za RRI so predstavljale 11,37 % vseh pomoči v letu 2021. Pomemben obseg državnih pomoči je dodeljen tudi v **transportnem sektorju**, kjer je bilo v letu 2021 izplačanih 105,5 mio EUR državnih pomoči (večina v železniškem prometu), kar je 37,42 mio EUR več kot v letu 2020. Pomoči za transport so v tem letu predstavljale 18,86 % vseh državnih pomoči. V letu 2021 se je povečal še obseg regionalnih pomoči na 33,2 mio EUR, pomoči za kulturo na 16,38 mio EUR, za razvoj širokopasovnega omrežja na 22,39 mio EUR ter kmetijstva na 21,16 mio EUR. Trend pomoči za majhna in srednje velika podjetja pa se je v letu 2021 obrnil navzdol.

Državne pomoči so bile večinoma izplačane kot **subvencije**, v letu 2021 so te znašale 422,43 mio EUR ali 75,54 % vseh pomoči in so v obdobju (2019–2021) letno naraščale v povprečju za dober odstotek. Sledijo pomoči, ki se dodeljujejo v obliki **znižanja prispevkov za socialno varnost** (v letu 2021 odobreno 99,86 mio EUR pomoči, kar je predstavljalo 17,86 % vseh državnih pomoči) ter **davčnih oprostitev in izjem** (31,72 mio EUR pomoči, kar je predstavljalo 5,67 % vseh državnih pomoči v letu 2021) in pomenijo znižanje javnofinančnih prihodkov. Obseg **povratnih oblik pomoči (ugodna posojila in garancije)** se je v letu 2021 nekoliko zvišal, predstavljale so 0,35 % vseh pomoči.

Primerjava z EU kaže, da ima Slovenija primerljiv obseg in strukturo državnih pomoči. Države članice EU-27 so leta 2020 (zadnji razpoložljivi podatki) za državno pomoč za COVID-19 in druge ukrepe, razen pomoči železnicam, porabile 320,22 milijarde EUR, kar je 2,39 % BDP EU-27. Države članice so v tem letu

na splošno povečale zagotavljanje „nekrizne“ državne pomoči za 1,9 % (137,59 mrd EUR v letu 2020). Skupaj z Združenim kraljestvom je bilo za „nekrizne“ ukrepe tako namenjenih 156,36 mrd EUR državnih pomoči, oz. 0,99 % celotnega BDP leta 2020, kar pokriva približno 41 % skupne porabe. Izdatki za ukrepe v zvezi s COVID-19 (države članice EU-27 in Združeno kraljestvo) znašajo 227,97 milijarde EUR in pokrivajo približno 59 % celotne porabe. V Sloveniji je primerljiv delež državnih pomoči znašal 3,44 % BDP (predvsem zaradi velikega obsega Covid-19 izdatkov, ki predstavljajo kar 73 % vseh državnih pomoči leta 2020), kar Slovenijo uvršča na peto mesto v EU, brez upoštevanja COVID-19 pomoči pa je Slovenija blizu povprečja EU, na 15. mestu z 0,94 % BDP državnih pomoči.

Države EU največ državnih pomoči namenjajo za spodbude na področju okolja in varčevanja z energijo (preko 50 %). Trend povečevanja teh pomoči sovpada s prizadevanji držav EU za doseganje okoljskih in energetske ciljev Unije: prehod v zeleno in konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo, večjo energetske učinkovitost, trajnostno in zanesljivo oskrbo z energijo ter zmanjševanje negativnih podnebnih sprememb. Spodbude na področju okolja in varčevanja z energijo tudi v Sloveniji predstavljajo največji delež vseh pomoči. Vse ostale kategorije v EU predstavljajo bistveno manjši delež: pomoči za spodbujanje regionalnega razvoja predstavljajo 12 % celotnega obsega, RRI pa prejmejo dobro desetino pomoči. Sledijo pomoči za kulturo in kulturno dediščino s 5,8 %, sektorske pomoči s 4,6 % in pomoči za kmetijstvo in ribištvo s 4,4 % vseh pomoči. Ta področja predstavljajo kar 86 % celotnih izdatkov državnih pomoči v letu 2020. Slovenija v letu 2020 beleži višji delež pomoči za RRI in nekoliko nižjega za regionalni razvoj, od povprečja EU pa najbolj odstopa po visokem deležu pomoči za zaposlovanje, kar je posledica sistema spodbujanja zaposlovanja invalidov v Sloveniji.

Kriza, ki jo je sprožila pandemija COVID-19 v marcu 2020, je močno vplivala na slovensko, evropsko, kot tudi na svetovno gospodarstvo. Zaradi boljšega pregleda odziva države na COVID-19, so v delu poročila, ki obravnava **pomoči za odpravljanje posledic COVID-19** podatki iz leta 2020 in 2021 obravnavani skupaj, tako da predstavlja celovit pregled vseh ukrepov, ki so se izvajali v teh dveh letih. Vsi ukrepi, ki so se izvajali v skladu z interventnimi zakoni niso predstavljali državne pomoči. Skupni neposredni obseg ukrepov, povezanih s covidom-19, je v letih 2020 in 2021 znašal 4,5 milijarde EUR. Državne pomoči so bile izplačane v višini 2,3 milijarde EUR, kar predstavlja nekaj več kot 51 % vseh izdatkov za ta namen.

Sestavni del poročila je ocena o **uspešnosti** dodeljenih državnih pomoči, ki sestoji iz povzetka poročil, ki so jih posredovali dajalci pomoči. Skupni učinek dodeljenih državnih pomoči je v povprečju ocenjen kot pozitiven. Ministrstvo za finance ugotavlja, da so poročila o uspešnosti v določenih primerih pomanjkljiva in ne sledijo Navodilu za merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči. Dajalce pomoči zato usmerja v sistematično spremljanje uspešnosti na osnovi jasno določenih ciljev in kazalnikov za merjenje učinkov.

1. ZNAČILNOSTI IZDATKOV ZA DRŽAVNE POMOČI V SLOVENIJI

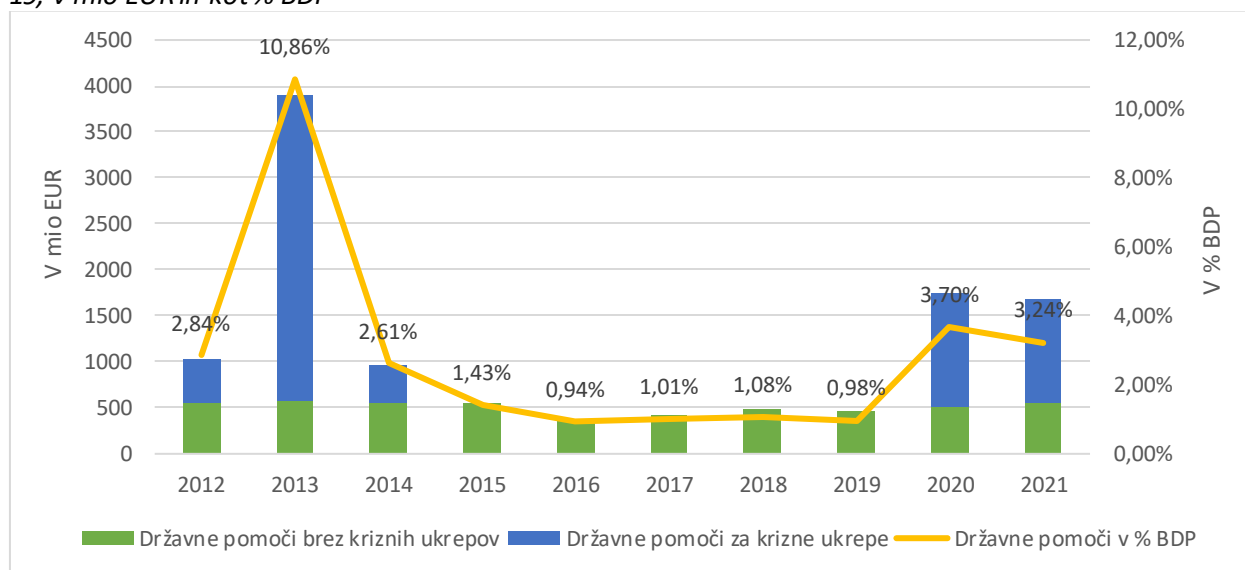
1.1 OBSEG DRŽAVNIH POMOČI SE JE V LETU 2021 POVEČAL

Leti 2020 in 2021 sta bili zaznamovani s pandemijo COVID-19 ter ukrepi za reševanje posledic le-te. Ta izredna situacija se odraža tudi na obsegu dodeljenih državnih pomoči. V letu 2021 je bilo v Sloveniji izplačanih 1.687,47 mio EUR državnih pomoči, od tega kar 1.128,25 mio EUR za odpravo posledic COVID-19. Prva tabela in slika prikazujeta dodelitev vseh državnih pomoči v obdobju desetih let, v nadaljevanju poročila pa so zaradi lažje primerljivosti podatkov v obravnavanih letih 2019–2021, pomoči namenjene COVID-19 v letih 2020 in 2021, izločene oz. obravnavane v svojem poglavju.

Tabela 1: Državne pomoči v Sloveniji v letih 2012–2021 v mio EUR

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Drž. pomoči brez kriznih ukrepov	542,89	579,93	543,09	548,77	375,48	427,16	482,77	472,6	501,85	559,22
Finančna kriza in Odpravljanje posledic COVID -19	482,86	3.317,0	433,0						1.236,85	1.128,25
Skupaj	1.025,75	3.896,93	976,09	548,77	375,48	427,16	482,77	472,6	1.738,7	1.687,47

Slika 1: Državne pomoči vključno s pomočjo za odpravo finančne krize in ukrepi za odpravo posledic Covid-19, v mio EUR in kot % BDP

Če upoštevamo tudi pomoči, dodeljene za blažitev finančne krize v letih 2011–2014, je bil delež državnih pomoči najvišji v letu 2013, ko je bilo za ukrepe državnih pomoči namenjena dobra desetina BDP. Zmanjševanje državnih pomoči po letu 2015 je, poleg ukinitve kriznih pomoči, posledica zlasti manjšega obsega pomoči za kmetijstvo ter pomoči za reševanje in prestrukturiranje, ki so bile v večjem obsegu zadnjič izplačane v letu 2015. V zadnjih dveh letih (2020 in 2021) je ponovno opaziti porast državnih pomoči, skupaj z ukrepi za reševanje posledic COVID-19 razmer pa so dodeljena sredstva državnih pomoči predstavljala dobre tri odstotke BDP, kar je največji izdatek za krizne ukrepe po letu 2013.

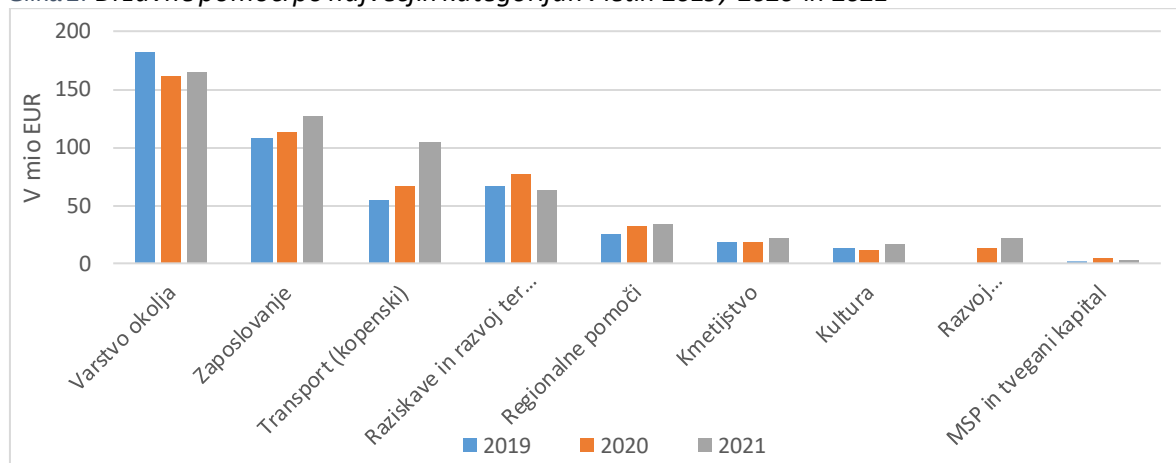
Tabela 2: Državne pomoči v Sloveniji v letih 2019–2021 v primerjavi z izbranimi kazalniki² (brez COVID-19)

	enota	2019	2020	2021	Sprememba 2021 glede na 2020	
					v (mio) EUR	sprememba v %
DRŽAVNE POMOČI	mio EUR	472,6	501,85	559,22	57,37	11,43%
delež pomoči v BDP	v %	0,98%	1,07%	1,08%		0,01%
delež pomoči v dodani vrednosti	v %	1,12%	1,21%	1,22%		0,01%
delež pomoči v odhodkih proračuna*	v %	4,65%	3,75%	4,15%		0,40%
pomoč na del. aktivnega preb.	v EUR	528,5	564,56	621,17	56,61	10,02%
pomoč na prebivalca	v EUR	225,69	237,68	265,2	27,52	11,58%
* opomba: državne pomoči lahko predstavljajo večje javnofinančne odhodke ali nižje javnofinančne prihodke						

Po letih postopnega naraščanja državnih pomoči se je obseg državnih pomoči v 2019 nekoliko zmanjšal, v letu 2020 in tudi 2021 pa zopet narasel. V letu 2021 je bilo v Sloveniji brez upoštevanja dodeljenih pomoči za odpravljanje COVID-19, izplačanih 559,22 mio EUR državnih pomoči, kar je za 57 mio EUR ali 11,43 % več kot v letu 2020. Državne pomoči so predstavljale 1,08 % BDP (v letu 2020 1,07 % BDP, v letu 2019 0,98 % BDP).

V zadnjih treh letih se struktura in razmerje med največjimi kategorijami pomoči niso bistveno spremenila, kar kaže tudi slika 2. Največji delež ohranjajo pomoči za varstvo okolja in energijo, sledijo pomoči za zaposlovanje, transport ter raziskave, razvoj in inovacije (v nadaljevanju RRI). V grafu prikazane kategorije so se v vseh treh letih zmerno povečevale, izjema je le kategorija za varstvo okolja (iztek pogodb za kritje operativnih stroškov pri sončnih elektrarnah, nova shema ima nižje kritje teh stroškov), kjer v zadnjih dveh letih beležimo precej nižji znesek pomoči. Prav tako se je tudi trend pomoči za RRI v zadnjem letu obrnil navzdol.

Slika 2: Državne pomoči po največjih kategorijah v letih 2019, 2020 in 2021

Najbolj so se v zadnjem letu povečale pomoči za kopenski prevoz v obliki nadomestil za prevoz potnikov v železniškem prometu (+37,47 mio EUR). Beležimo tudi več izplačanih pomoči za zaposlovanje³ (+14,24 mio EUR), razvoj širokopasovnega omrežja (+8,8 mio EUR), kulturo (+5,67 mio EUR), varstvo okolja (+2,23 mio EUR) in kmetijstvo (+2,18 mio EUR), medtem ko je obseg pomoči za RRI v zadnjem letu upadel za skoraj 14 mio EUR.

² V primerjavi so bili upoštevani podatki Urada za makroekonomske analize in razvoj, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2022, avgust 2022 (podatki o BDP in dodani vrednosti), podatki Zaključnega računa proračuna RS, Ministrstvo za finance (odhodki državnega proračuna), Rebalans proračuna RS za leto 2020 (Ur.l.RS št.133/2020), Spremembe proračuna RS za leto 2021 ter podatki Statističnega urada RS (število delovno aktivnega prebivalstva in število prebivalcev).

³ Izrazito povečanje pomoči za zaposlovanje invalidnih oseb v letu 2011 je posledica priglasitve sheme pomoči, kar pomeni, da so od leta 2012 izdatki za zaposlovanje invalidov, ki so nastajali tudi pred 2011, prikazani tudi kot državna pomoč.

1.2 STRUKTURA DRŽAVNIH POMOČI

1.2.1 Pregled državnih pomoči po skupinah in kategorijah

Pomoči za varstvo okolja in energijo ohranjajo največji obseg

Slovenija večino državnih pomoči namenja za t. i. horizontalne pomoči⁴, ki so usmerjene v spodbujanje razvoja in odpravljanje tržnih nepravilnosti ne glede na sektor gospodarstva. Delež teh pomoči je v letu 2021 zajemal 77,34 % vseh državnih pomoči (82,6% v letu 2020), zanje pa je bilo izplačanih 432,55 mio EUR (+18,5 mio EUR glede na 2020).

Tabela 3: Državne pomoči po skupinah in kategorijah

Skupina / Kategorija	2019		2020		2021	
	v mio EUR	v % DP	v mio EUR	v % DP	v mio EUR	v % DP
HORIZONTALNE POMOČI	396,69	84,20%	414,5	82,60%	432,55	77,34%
Varstvo okolja	181,47	38,50%	161,8	32,30%	164,1	29,34%
Zaposlovanje	107,76	22,90%	113,32	22,60%	127,56	22,81%
Raziskave, razvoj ter inovacije	66,63	14,10%	77,56	15,50%	63,56	11,37%
Regionalne pomoči	25,57	5,40%	32,26	6,40%	33,2	5,93%
Kultura	12,76	2,70%	10,71	2,10%	16,38	2,93%
Razvoj širokopasov. omrežja	0	0,00%	13,59	2,70%	22,39	4,00%
Mala in srednje velika podjetja	0,81	0,20%	2,29	0,50%	0,94	0,17%
Tvegani kapital	0,47	0,10%	2,01	0,40%	1,93	0,35%
Usposabljanje	0,31	0,10%	0,97	0,20%	1,07	0,19%
Naravne nesreče in izr. dogodki	0,89	0,20%	0	0,00%	0	0,00%
Športna in večnamenska rekr. infrastruktura	0	0,00%	0	0,00%	0,12	0,02%
Storitve splošnega gospodarskega pomena	0	0,00%	0	0,00%	1,3	0,23%
POSEBNI SEKTORJI	57,46	12,20%	68,16	13,60%	105,51	18,86%
Transport (kopenski)	54,01	11,50%	67,19	13,40%	104,66	18,71%
Transport zračni	0,33	0,10%	0,47	0,10%	0,55	0,10%
Transport morski	0,01	0,00%	0,43	0,10%	0,3	0,05%
Premogovništvo	3,11	0,70%	0	0,00%	0	0,00%
Pomoči za reševanje	0,00	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Prestrukturiranje	0,00	0,00%	0,07	0,00%	0	0,00%
KMETIJSTVO	16,82	3,60%	18,98	3,80%	21,16	3,80%
Kmetijstvo	16,82	3,60%	18,98	3,80%	21,16	3,80%
SKUPAJ	470,97	100,00%	501,64	100,00%	559,22	100,00%

⁴ Skupine in kategorije državnih pomoči so natančneje predstavljene v prilogi A (Tabela P1) – Državne pomoči v Sloveniji po skupinah (ciljih) in kategorijah, 2019–2021

Obseg sektorsko specifičnih pomoči, ki so zaradi večjega negativnega učinka na konkurenco in trgovino manj zaželeni kot horizontalne pomoči, je glede na leto 2020 nekoliko večji. Pomoči za posebne sektorje so predstavljale 18,86 % vseh državnih pomoči (13,6 % v letu 2020) ali 105,51 mio EUR, medtem ko je delež pomoči v kmetijstvu znašal 3,8 %, kar je na ravni preteklih dveh let.

Državne pomoči morajo zato, da bi bile skladne s pravili, prispevati k doseganju določenega skupnega cilja EU. Ukrepi državnih pomoči pogosto zasledujejo različne cilje in se med seboj dopolnjujejo, zato lahko prihaja do prekrivanja ciljev oz. kategorij (npr. regionalne pomoči se lahko namenjajo le za MSP v določeni regiji in so še vedno okarakterizirane kot regionalne pomoči, čeprav hkrati prispevajo tudi k spodbujanju MSP ali, pomoči za zaposlovanje se namenjajo le določenim regijam, pa se spremljajo kot pomoč za zaposlovanje, hkrati pa prispevajo k skladnejšemu regionalnemu razvoju ipd.). Pregled po kategorijah pomoči prikazuje ukrepe pomoči po glavnem cilju oz. glede na to, po katerih pravilih državnih pomoči so bile pomoči dodeljene.

V Sloveniji se največ pomoči namenja za ukrepe varstva okolja in varčevanja z energijo. Zanje je bilo v letu 2021 izplačanih 164,10 mio EUR, kar je 2,23 mio EUR več kot leto prej. Te pomoči so predstavljale 29,34 % vseh pomoči.

Druge po obsegu so pomoči za zaposlovanje, ki se skoraj v celoti (99,6 %) namenjajo za zaposlovanje invalidnih oseb in prilagoditev delovnega mesta za invalidne osebe. V letu 2021 je bilo zanje izplačanih 127,56 mio EUR ali 12,56 % več kot leta 2020, predstavljale so 22,81 % vseh pomoči.

Za raziskave, razvoj in inovacije je bilo namenjenih 63,56 mio EUR, kar je za skoraj petino (18 %) manj kot v letu 2020. Predstavljale so 11,37 % vseh državnih pomoči, kar je tudi pod ravno leta 2019.

Med horizontalnimi cilji sledijo regionalne pomoči, za katere je bilo izplačanih 32,2 mio EUR, kar je na ravni predhodnega leta, delež teh pomoči pa predstavlja 5,93 % vseh pomoči (6,4 % v letu 2020).

Pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost so predstavljale 2,93 % ali 16,38 mio EUR, kar je sicer velik porast glede na predhodno leto (+53 %).

Naraščajoči trend je opazen tudi pri pomočeh za razvoj širokopasovnega omrežja, za katere je bilo namenjenih 22,39 mio EUR, to je za 64,77 % več kot leta 2020 in predstavljajo 4,0 % vseh pomoči. Tovrstne pomoči so bile pred tem zadnjič izplačane v letu 2013.

Po pravilih za mala in srednje velika podjetja in tvegani kapital⁵ je bilo izplačanih 2,87 mio EUR državnih pomoči, kar predstavlja dobro tretjino manj od predhodnega leta (4,34 mio EUR v letu 2020). Delež teh pomoči tako predstavlja 0,52 % vseh pomoči. Pri pomočeh za usposabljanje pa je delež vseh pomoči ostal na ravni 0,2 %, kar sicer v izplačanih pomočeh znaša 1,07 mio EUR in predstavlja rahlo povečanje v primerjavi z letom 2020. V letu 2021 so bile izplačane tudi pomoči za storitve splošnega gospodarskega pomena v višini 1,3 mio EUR in pomoči, namenjene športni in večnamenski rekreacijski infrastrukturi v višini 0,12 mio EUR.

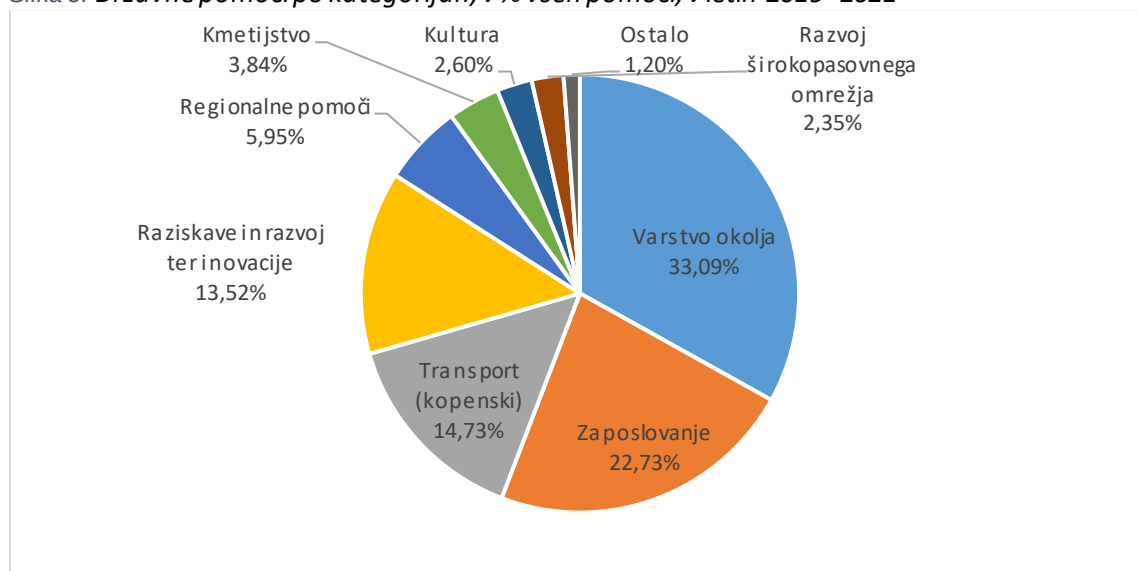
V okviru sektorskih pomoči je bilo, kot že pretekla leta, največ pomoči izplačanih za nadomestila za prevoz potnikov v železniškem prometu. V letu 2021 je bilo zanje namenjeno 104,66 mio EUR ali 18,71 % vseh pomoči. Obseg nadomestil se je v zadnjih treh letih konstanto povečeval, v zadnjem letu kar za 55,77 % (v letu 2020 za 24 %), kar je mogoče pripisati posodabljanju prevoznih sredstev za izvajanje javne službe prevoza potnikov, višjim stroškom uporabnine ter dodatnemu nadomestilu zaradi epidemije Covid-19.

⁵ Pomoči za MSP se npr. lahko dodeljujejo ne samo po pravilih za MSP, ki so namenjena izrecno za MSP in namene, ki za velika podjetja niso dovoljena, pač pa tudi po pravilih za varstvo okolja, zaposlovanje, RRI, idr.).

Pomoči za kritje izrednih stroškov zapiranja Rudnika Trbovlje-Hrastnik so bile zadnjič izplačane v letu 2019 in so znašale 3 mio EUR, v letih 2020 in 2021 se te pomoči niso več izplačevale.

Za pomoči na področju kmetijstva, za katera veljajo posebna pravila, je bilo v letu 2021 izplačanih 21,16 mio EUR, kar je slabih 12 % več kot leto prej. V zadnjih treh letih lahko opazimo konstantno 12 – 13 odstotno rast pomoči za kmetijstvo, predstavljajo pa 3,8 % vseh pomoči.

Slika 3: Državne pomoči po kategorijah, v % vseh pomoči, v letih 2019–2021

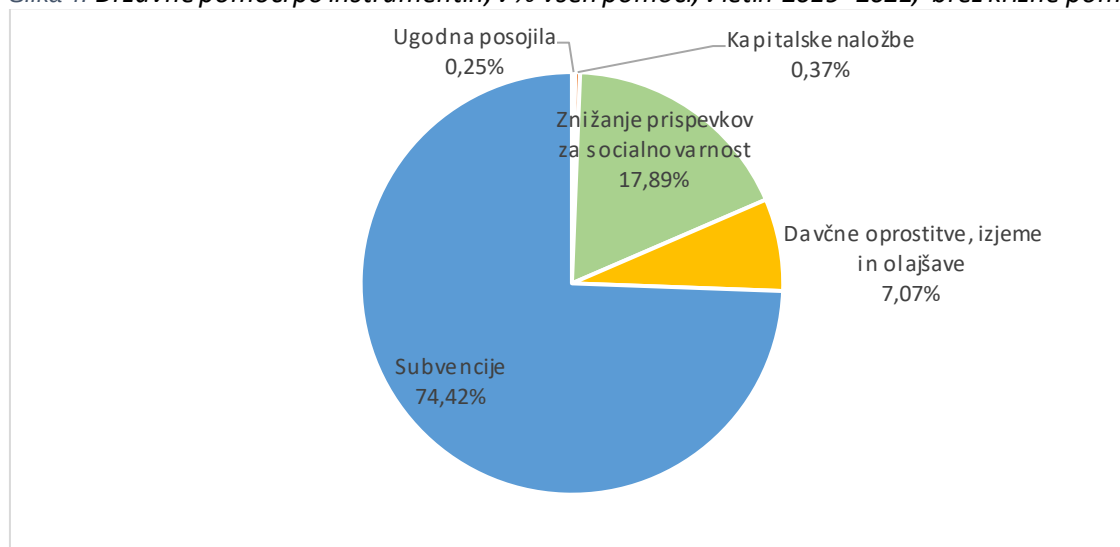

1.2.2 Pregled državnih pomoči po instrumentih

Večina pomoči se izplača v obliki subvencij

Državne pomoči se lahko dodelijo v različnih oblikah tj. z uporabo različnih instrumentov, med drugim v obliki subvencij, ugodnih posojil, garancij, oprostitev plačil davkov in prispevkov, vložkov kapitala. Izbor instrumenta naj bi bil odvisen od cilja in tržne nepopolnosti, ki se naslavlja in naj bi imela čim manjši negativni vpliv na konkurenco in trgovino.

Slika 4: Državne pomoči po instrumentih, v % vseh pomoči, v letih 2019–2021, brez krizne pomoči

Večina državnih pomoči se dodeli v obliki subvencij. V letu 2021 so te znašale 442,43 mio EUR ali 75,53 % vseh pomoči in so v obravnavanem obdobju letno naraščale za deset odstotkov.

Državne pomoči se lahko dodelijo tudi v obliki znižanja javnofinančnih prihodkov. V obliki znižanja prispevkov za socialno varnost je bilo v letu 2021 odobrenih 99,86 mio EUR pomoči, kar je predstavljalo 17,8 % vseh državnih pomoči (enak delež tudi v 2020). V obravnavanem obdobju je opazen naraščajoč trend tega instrumenta pomoči, s tem da je bilo v tem segmentu največ pomoči dodeljenih za oprostitev prispevkov delodajalcem zaradi zaposlenih invalidov. V obliki davčnih oprostitev, izjem in olajšav je bilo dodeljenih 31,72 mio EUR pomoči, kar je predstavljalo 5,67 % vseh državnih pomoči v letu 2021 (7,1 % v letu 2020). V obravnavanem obdobju je opazen padajoči trend tega instrumenta pomoči. Največji del tovrstnih pomoči je bil namenjen za varstvo okolja, kar 96,6 % v letu 2021 za namen znižanja okoljskih davkov.

Uporaba povratnih oblik pomoči je v letu 2021 opazno narasla in znašala 1,98 mio EUR, kar predstavlja 0,35 % vseh pomoči (0,06 % v letu 2020). V primerjavi s predhodnim letom je bilo povečanje kar za 510%. Ugodna posojila so bila uporabljena pretežno za ukrepe na področju regionalnega razvoja.

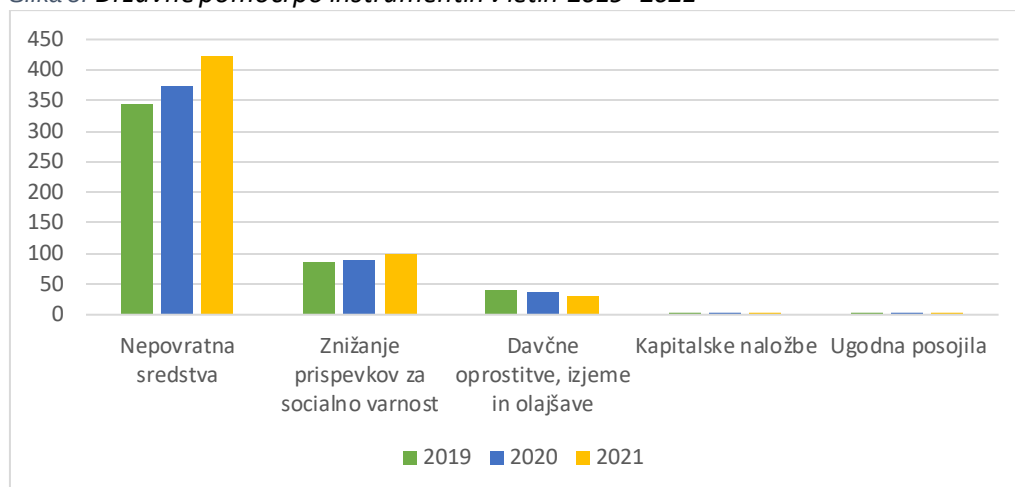
Pomoči v obliki garancij v zadnjih treh obravnavanih letih niso bile uporabljene, nazadnje v letu 2018, za 70 tisoč EUR, dodelil jih je Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja za ukrepe na področju regionalnega razvoja. Kapitalske naložbe so predstavljale 3,23 mio EUR ali 0,57 % vseh pomoči v 2021 (0,4 % v letu 2020), namenjene so bile za ukrepe na področju tvegane financiranja in storitvah splošnega gospodarskega pomena.

Tabela 4: Državne pomoči po instrumentih pomoči, 2019–2021

Instrument	2019		2020		2021	
	mio EUR	v % DP	mio EUR	v % DP	mio EUR	v % DP
Nepovratna sredstva (skupina A1)	344,29	72,85%	374,66	74,66%	422,43	75,54%
Subvencije	344,29	72,85%	374,65	74,65%	422,41	75,54%
Subvencioniranje obr. mere	0	0,00%	0,01	0,00%	0,02	0,00%
Kapitalske naložbe (skupina B)	0,47	0,10%	2,01	0,40%	3,23	0,58%
Kapitalske naložbe	0,47	0,10%	2,01	0,40%	3,23	0,58%
Ugodna posojila (skupina C)	1,51	0,32%	0,32	0,06%	1,98	0,35%
Ugodna posojila (bruto vrednost)	1,51	0,32%	0,25	0,05%	1,98	0,35%
	17,95		6,21		12,47	
Posojila podjetjem v težavah	0	0,00%	0,07	0,01%	0	0,00%
Garancije (skupina D)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Garancije	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Davčne oprostitve, znižanje soc. prisp. (skupina A2)	126,32	26,73%	124,86	24,88%	131,58	23,53%
Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	41,02	8,68%	35,64	7,10%	31,72	5,67%
Znižanje prispevkov za socialno varnost	85,3	18,05%	89,22	17,78%	99,86	17,86%
Skupaj	472,6	100,00%	501,85	100,00%	559,22	100,00%

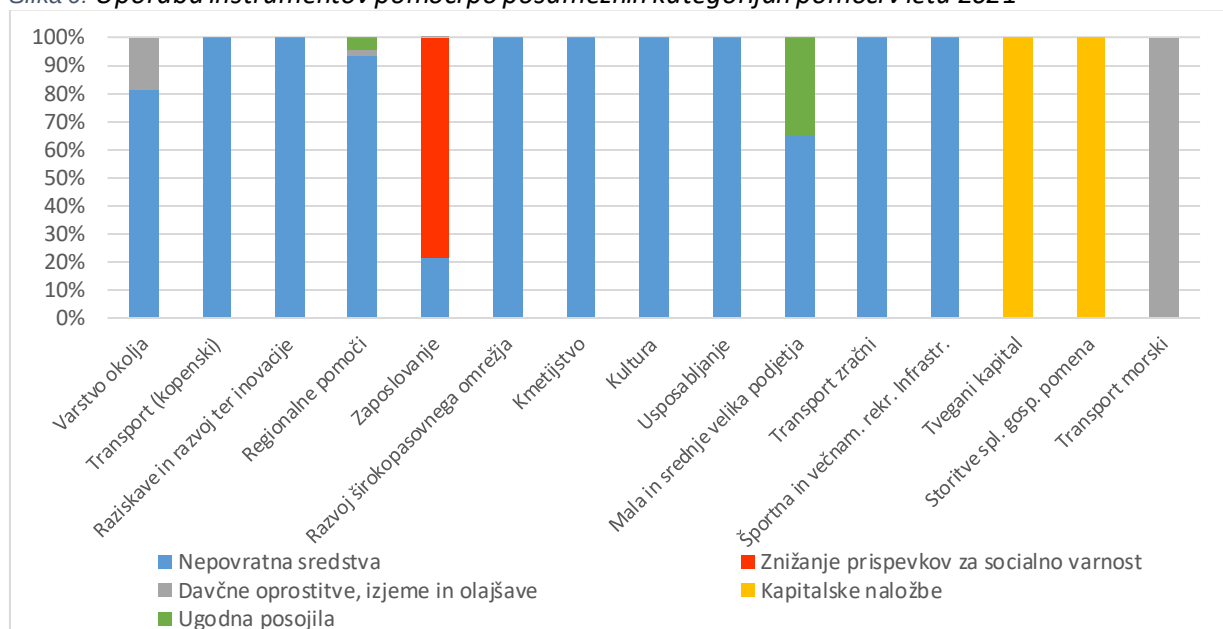
Kot je prikazano na spodnjem grafu, se struktura instrumentov pomoči v zadnjih treh letih ni bistveno spremenila.

Slika 5: Državne pomoči po instrumentih v letih 2019–2021

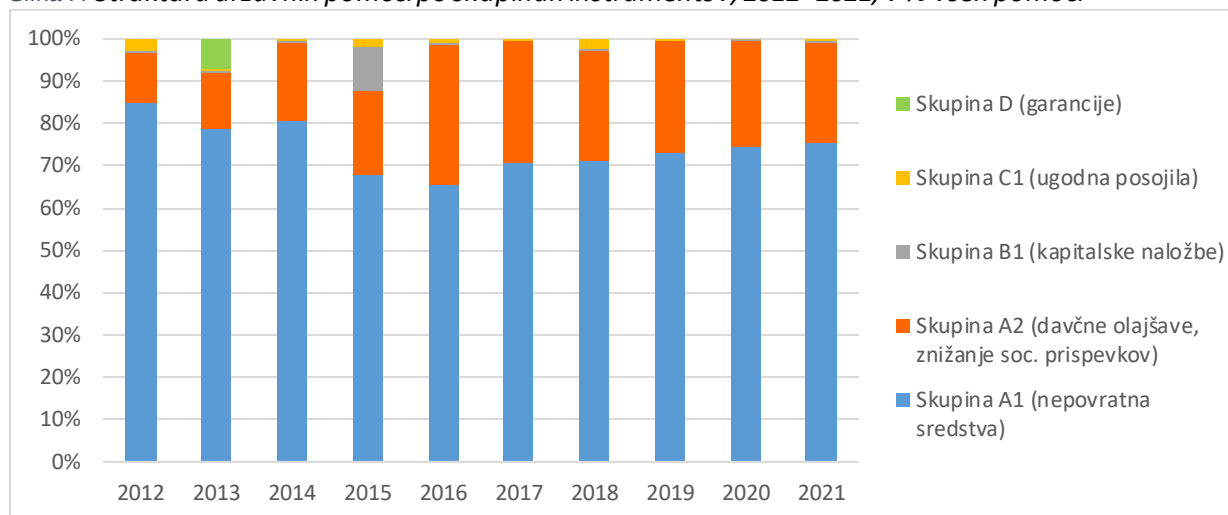
Uporaba instrumentov se razlikuje glede na kategorije oz. namene pomoči. Tako so se pomoči za transport (zračni in kopenski), RRI, kulturo, kmetijstvo, usposabljanje, razvoj širokopasovnega omrežja ter za športno in večnamensko rekr. infrastrukturo v letu 2021 v celoti dodeljevale v obliki nepovratnih sredstev (subvencije in subvencionirane obrestne mere). Pri spodbujanju varstva okolja, regionalnega razvoja ter MSP so se poleg subvencij, ki so predstavljale glavni del, uporabljali tudi drugi instrumenti (ugodna posojila, davčne olajšave). Pomoči za morski transport so bile v celoti dodeljene v obliki oprostitve davkov, zaposlovanje pa se je pretežno spodbujalo v obliki oprostitve plačil socialnih prispevkov (predvsem spodbude zaposlenim invalidom).

Slika 6: Uporaba instrumentov pomoči po posameznih kategorijah pomoči v letu 2021

Spremenjena struktura državnih pomoči po namenih/kategorijah se odraža tudi v spremenjeni strukturi instrumentov oz. oblik pomoči v zadnjih desetih letih. Delež subvencij se je v zadnjem desetletju zmanjšal s 84,73 % v letu 2012 na 75,54 % v 2021, predvsem zaradi pomoči za zaposlovanje invalidov (ki se dodeljujejo pretežno preko znižanja socialnih prispevkov) in varstvo okolja (ki se dodeljujejo tudi z uporabo davčnih olajšav oz. oprostitvev).

Slika 7: Struktura državnih pomoči po skupinah instrumentov, 2012–2021, v % vseh pomoči

1.2.3 Državne pomoči po dajalcih pomoči

V Sloveniji je največ pomoči v obdobju 2019–2021 dodelilo Ministrstvo za infrastrukturo, skoraj polovico (44,72 %) vseh pomoči. Večina pomoči se namenja za ukrepe varstva okolja in varčevanja z energijo (66,4 %), dobra tretjina za transport (33,12 %), 0,45 % za premogovništvo in 0,02 % za športno ter večnamensko rekreacijsko infrastrukturo.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je dodelilo 22,77 % vseh pomoči. Večina pomoči, 99 %, je bila namenjena za zaposlovanje invalidnih oseb, manj kot 1 % pomoči pa je bil namenjen usposabljanju.

Ministrstvo za infrastrukturo in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sta skupaj dodelila 67,49 % vseh pomoči.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je v obravnavanem obdobju dodelilo 14,46 % pomoči, glavnino za regionalni razvoj ter za raziskave, razvoj in inovacije.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je dodelilo 3,71 % pomoči, vse so bile namenjene za spodbujanje RRI.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je dodelilo (samo ali preko občin) 3,84 % pomoči.

Ministrstvo za okolje in prostor je dodelilo 44,77 mio EUR ali 2,92 % vseh pomoči, vse za varstvo okolja in varčevanje z energijo.

Ministrstvo za kulturo je dodelilo 2,6 %, največ v avdiovizualnem sektorju.

Približno 5 % vseh preostalih pomoči se je dodelilo preko drugih dodeljvalcev (ARRS, Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo, SID banka, EKO sklad, MF, Občina Piran...)

Tabela 5: Največji dajalci državnih pomoči v obdobju 2019–2021 (v mio EUR)

Priglasitelj	2019	2020	2021	Vsota 2019 - 2021	Delež 2019 - 2021
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO	221,04	212,97	251,90	685,91	44,72%
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI	107,16	113,73	128,34	349,23	22,77%
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO	61,37	84,92	75,54	221,83	14,46%
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	18,71	18,98	21,16	58,85	3,84%
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT	24,54	20,01	12,36	56,92	3,71%
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	15,77	14,74	14,27	44,77	2,92%
MINISTRSTVO ZA KULTURO	12,76	10,71	16,38	39,85	2,60%
Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo	0,00	13,59	22,39	35,98	2,35%
JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST RS	7,79	7,98	8,23	24,01	1,57%
OSTALO	3,45	4,23	8,64	16,32	1,06%
SKUPAJ	472,60	501,85	559,22	1.533,67	100,00%

1.2.4 Državne pomoči po obliki pomoči ter postopku dodelitve

V Sloveniji se večina pomoči dodeli na osnovi shem pomoči, kjer prejemniki niso znani vnaprej, ampak so v pravni podlagi opredeljena merila in kriteriji za upravičenost. V zadnjem desetletju se je delež gibal med 71 % in 89 %. Na osnovi shem pomoči je bilo v letu 2021 izplačanih 81,28 % vseh državnih pomoči, in sicer vse horizontalne pomoči (varstvo okolja, regionalne pomoči, RRI, zaposlovanje idr.), ki se dodeljujejo po Uredbi o splošnih skupinskih izjemah ter pomoči za kmetijstvo in pomoči za reševanje in prestrukturiranje za MSP.

Individualne pomoči, ki so bile namenjene točno določenemu in vnaprej znanemu prejemniku, so predstavljale 18,72 % vseh pomoči. Največji delež so te pomoči predstavljale v letu 2015, 29 % vseh pomoči, zaradi velikega obsega pomoči za reševanje in prestrukturiranje (konkretnih) podjetij v težavah. Pomoč za vnaprej znane prejemnike se je dodeljevale še na področju transporta (nadomestilo družbi SŽ – Potniški promet, d.o.o.) in premogovništva (pomoč Rudniku Trbovlje -Hrastnik, d.o.o.).

Tabela 6: Državne pomoči po obliki pomoči, 2019–2021, v % vseh pomoči

Oblika pomoči	2019	2020	2021	Povprečje 2019–2021
Shema	87,91%	86,61%	81,28%	85,27%
Individualna	12,09%	13,39%	18,72%	14,73%
Skupaj	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Državne pomoči se lahko dodelijo šele, ko je ugotovljena oz. potrjena skladnost ukrepa s pravili državnih pomoči. Za presojo skladnosti je v osnovi pristojna Evropska komisija, ki pa je leta 2014 s posodobitvijo sistema državnih pomoči, to pristojnost v veliki meri prenesla na države članice. V ta namen je bila

sprejeta razširjena uredba o splošnih skupinskih izjemah, ki omogočajo dodelitev pomoči brez predhodne priglasitve Evropski komisiji, potrebno je soglasje nacionalnega organa. V Sloveniji skladnost preverjata Ministrstvo za finance (za vse pomoči, razen za kmetijstvo in ribištvo) ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Delež pomoči, ki se dodeljuje na osnovi uredb o splošnih skupinskih izjemah se od leta 2014 povečuje. Po letu 2018 je več kot polovica (54,1 % v 2021) vseh državnih pomoči izplačana na osnovi shem, ki so bile potrjene s strani ministrstva za finance oz. ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, brez predhodne priglasitve Evropski komisiji.

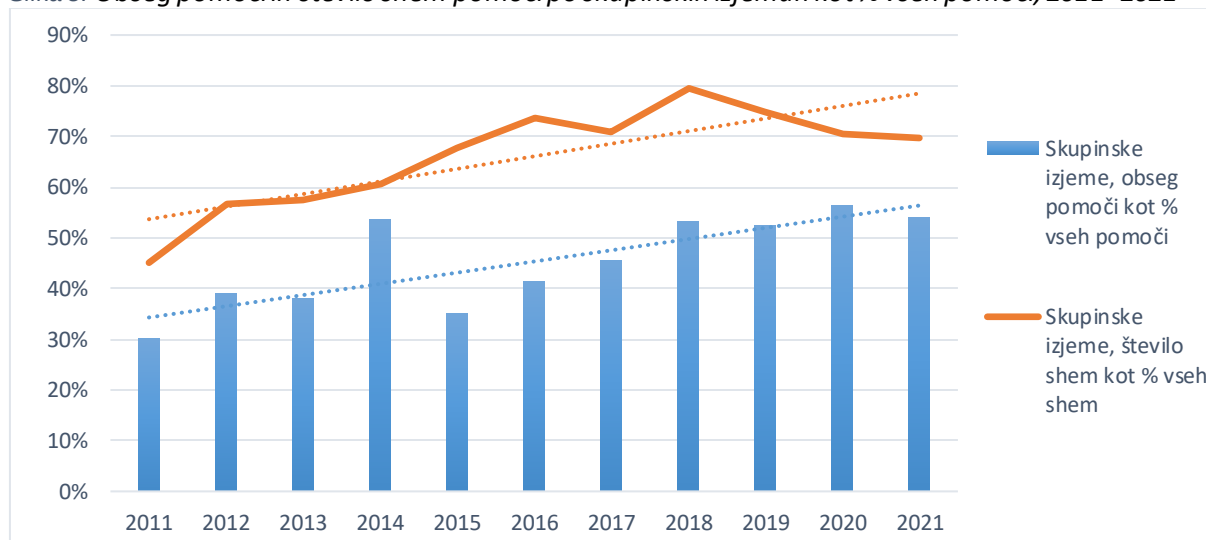
Tabela 7: Državne pomoči glede na postopek odobritve, 2019–2021

	2019		2020		2021	
	v mio EUR	delež	v mio EUR	delež	v mio EUR	delež
Državna pomoč - EK	224,92	47,59%	217,44	43,33%	256,64	45,89%
Skupinska izjema	247,67	52,41%	284,41	56,67%	302,59	54,11%
SKUPAJ	472,59	100,00%	501,85	100,00%	559,23	100,00%

Še izraziteje se premik v smeri večje uporabe uredbe o splošnih skupinskih izjemah kaže, če upoštevamo *število* ukrepov oz. shem (za razliko od obsega pomoči), ki so bile potrjene na osnovi novih pravil.

Primerjava na spodnji sliki kaže, da se je v letu 2021 **74 % ukrepov** oz. 26 shem od skupaj 35 shem, za katere so bile poročane pomoči v letu 2021, izvajalo na podlagi uredbe o splošnih skupinskih izjemah, tj. brez predhodne priglasitve EK. V EU je bil ta delež v letu 2020 80 %. Na osnovi teh shem je bilo izplačanih skupaj **54 % vseh pomoči** v letu 2021.

Slika 8: Obseg pomoči in število shem pomoči po skupinskih izjemah kot % vseh pomoči, 2011–2021

Če upoštevamo samo nove sheme iz obdobja po uveljavitvi prenovljenih pravil, je bilo potrebno po letu 2014 od skupaj 33 shem, le 6 priglasiti Komisiji (pomoči za reševanje in prestrukturiranje), medtem ko je 27 shem (81,8 %) presojalo Ministrstvo za finance. Za namen reševanja posledic COVID-19 pa je MF v letih 2020 in 2021 obravnavalo, usklajevalo in priglasilo EK 29 COVID shem.

1.2.5 Državne pomoči po regijah

V letu 2021 je bilo podjetjem s sedežem v Vzhodni kohezijski regiji z upoštevanjem izvetja kriznih ukrepov, izplačanih 240,57 mio EUR ali 43,02 % vseh pomoči, kar je za 5,69 % manj kot leto pred tem. Zahodni kohezijski regiji je bilo izplačanih 318,65 mio EUR ali 56,98 % vseh pomoči v letu 2021, kar je za 61,23 mio EUR več kot leto prej.

Povprečje za Slovenijo v obdobju 2019–2021 gre v prid Zahodni kohezijski regiji, saj ji je v tem obdobju pripadlo 52,76% pomoči, Vzhodni kohezijski regiji pa 47,24%.

Slika 9: Državne pomoči po kohezijskih regijah v letu 2021

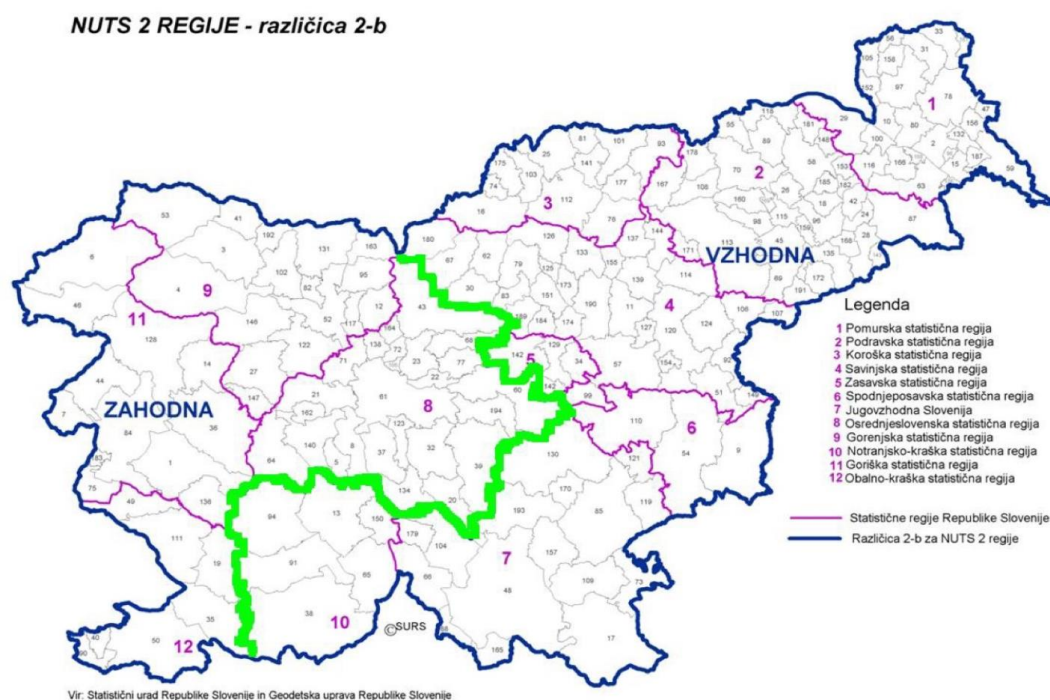
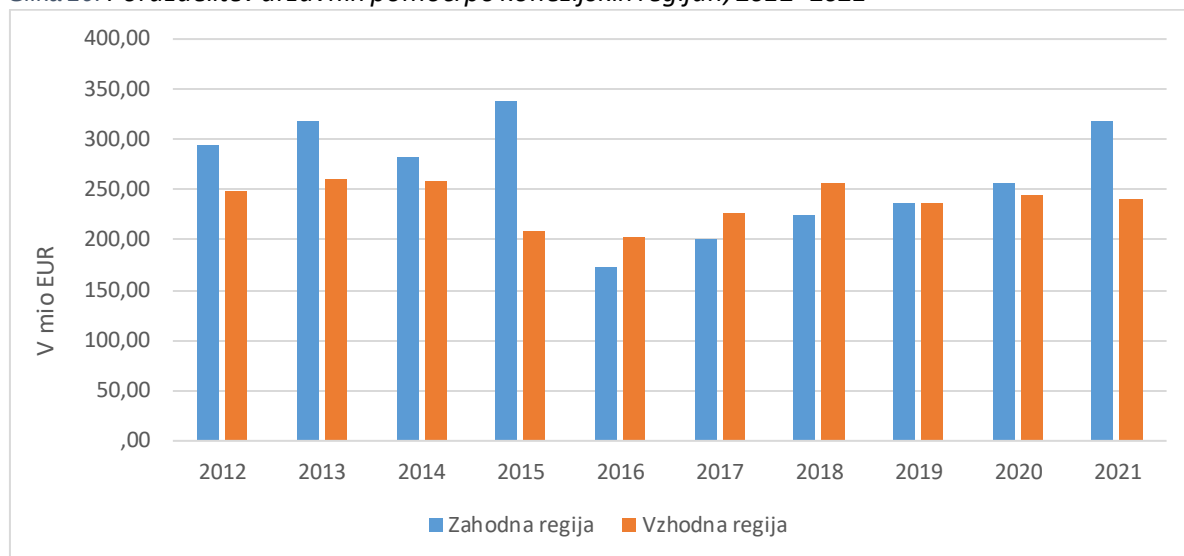

Tabela 8: Državne pomoči po kohezijskih regijah, 2017–2020

Kohezijska regija	2019 v mio EUR	2020 v mio EUR	2021 v mio EUR	2021 delež
Zahodna Slovenija	236,27	257,42	318,65	56,98%
Vzhodna Slovenija	236,33	244,43	240,57	43,02%
Slovenija	472,60	501,85	559,22	100,00%

Gledano v daljšem časovnem obdobju so državne pomoči precej enakomerno porazdeljene med obe kohezijski regiji, pri čemer je bilo do leta 2015 nekoliko več pomoči izplačanih subjektom s sedežem v Zahodni kohezijski regiji (57 % vseh pomoči), v letih 2016–2018 se je razmerje nagnilo na stran Vzhodne kohezijske regije, ki je prejela 52 % vseh pomoči v tem obdobju, z letom 2020 pa zopet na stran Zahodne kohezijske regije (56,98 % v letu 2021).

Slika 10: Porazdelitev državnih pomoči po kohezijskih regijah, 2012–2021

Večja usmerjenost pomoči v Vzhodno kohezijsko regijo je v glavnem posledica pravil kohezijske politike, ki Vzhodni, manj razviti regiji, dodeljuje relativno večji obseg sredstev, poleg tega pa pravila za določene kategorije državnih pomoči na teh območjih dovoljujejo višje intenzivnosti pomoči (npr. regionalne pomoči).

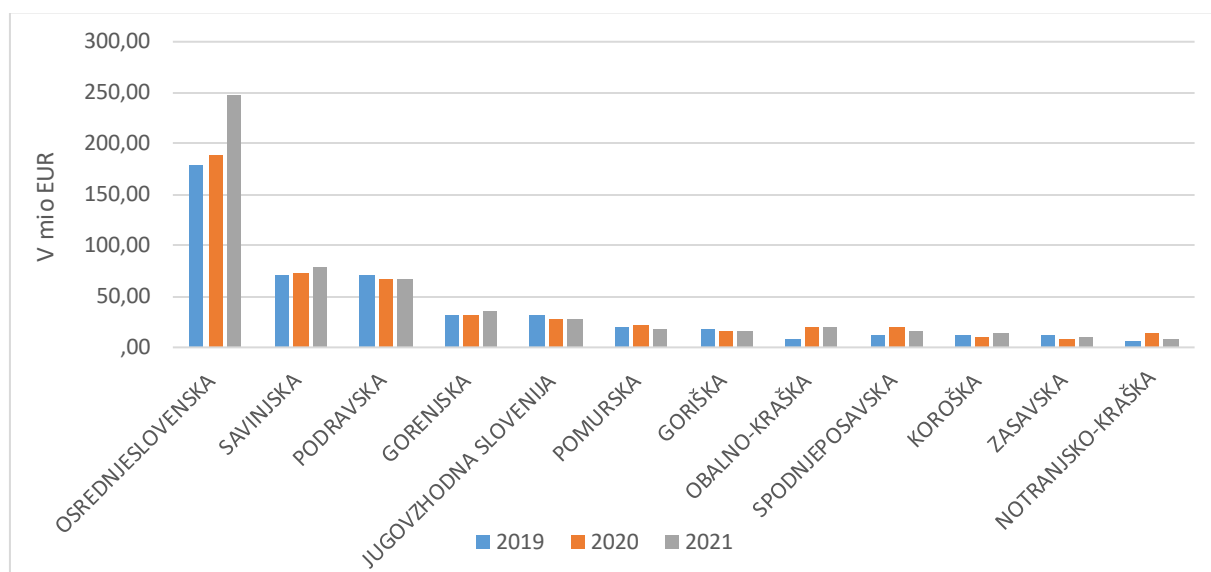
Tabela 9: Državne pomoči po statističnih regijah, 2019–2021

Statistična regija	2019	2020	2021	2021	2019–2021
	v mio EUR	v mio EUR	v mio EUR	Delež v %	v mio EUR
GORENJSKA	31,95	32,62	35,25	6,30%	99,81
GORIŠKA	17,36	16,30	16,22	2,90%	49,89
JUGOVZHODNA SLOVENIJA	31,87	28,54	27,12	4,85%	87,53
KOROŠKA	12,23	11,16	14,33	2,56%	37,72
NOTRANJSKO-KRAŠKA	5,44	13,45	8,14	1,46%	27,03
OBALNO-KRAŠKA	7,63	20,81	19,55	3,50%	47,99
OSREDNJESLOVENSKA	179,34	188,12	247,95	44,34%	615,41
PODRAVSKA	70,91	67,44	67,64	12,09%	205,98
POMURSKA	20,29	21,69	18,09	3,23%	60,06
SAVINJSKA	70,80	73,75	78,38	14,02%	222,93
SPODNJEPOSAVSKA	12,50	19,05	15,44	2,76%	46,99
ZASAVSKA	12,29	8,92	11,12	1,99%	32,33
SLOVENIJA	472,60	501,85	559,22	100,00%	1.533,67

Pregled podatkov po statističnih regijah je oblikovan na podlagi kriterija sedeža podjetja, ki je prejemnik pomoči, ne glede na to, kje se dejansko izvajajo dejavnosti podjetja. Zaradi koncentracije gospodarske dejavnosti v glavnem mestu in okoliških območjih ni presenetljivo, da je največ pomoči izplačanih podjetjem iz Osrednjeslovenske regije, kjer ima sedež tudi več podjetij, ki sicer delujejo na območju celotne države (npr. Slovenske železnice, večina bank, več fakultet in večjih raziskovalnih organizacij ipd.).

V letu 2021 je bilo podjetjem v Osrednjeslovenski regiji izplačanih 247,95 mio EUR ali 44,34 % vseh državnih pomoči (40,13 % 2019–2021). Vse ostale statistične regije so prejele bistveno manj pomoči, največ med njimi Savinjska 78,38 mio EUR ali 14,02 % vseh pomoči 2021 in Podravska, 67,64 mio EUR ali 12,09 %. Omenjene tri statistične regije so prejele dve tretjini vseh pomoči v letih 2019–2021.

Slika 11: Spremembe obsega državnih pomoči po statističnih regijah v letih 2019–2021

V letu 2021 so se državne pomoči (brez Covid ukrepov) povečale v naslednjih statističnih regijah: Osrednjeslovenski, Savinjski, Koroški, Gorenjski ter Zasavski regiji. Absolutno najbolj v Osrednjeslovenski (+59,82 mio EUR, večino pomoči je predstavljalo nadomestilo za prevoze potnikov v notranjem železniškem prometu), Savinjski (+4,63 mio EUR), Koroški (+3,17 mio EUR), Gorenjski (+2,63 mio EUR) in Zasavski regiji (+2,19 mio EUR). Omenjeni regiji (Osrednjeslovenska in Savinjska) beležita tudi relativno največje povečanje pomoči v letu 2021. Razdelitev pomoči po statističnih regijah se v zadnjih treh letih ni bistveno spremenila, ob tem, da Obalno-Kraška regija v zadnjih dveh letih beleži precejšen porast, Jugovzhodna Slovenija pa padec prejetih pomoči.

2. DRŽAVNE POMOČI V DRŽAVAH EU

2.1 OBSEG DRŽAVNIH POMOČI V DRŽAVAH EU

Zbirne informacije o izdatkih za državno pomoč na ravni EU in nacionalni ravni predstavlja analitična zbirka Scoreboard, ki jo letno pripravlja Evropska komisija. Predstavlja pomembno orodje spremljanja državnih pomoči ter omogoča sledenje in ocenjevanje učinkov preteklega in tekočega razvoja politik na področju državne pomoči. Za razliko od preteklih edicij Scoreboarda, se vsi podatki v nadaljevanju nanašajo na vse vrste pomoči, vključno s pomočjo za kmetijstvo in ribištvo. Izključene so le pomoči železnicam. Poleg tega so zaradi lažje primerljivosti s preteklimi podatki, razčlenjene tudi pomoči na covid-19 ukrepe in vse ostale ukrepe.

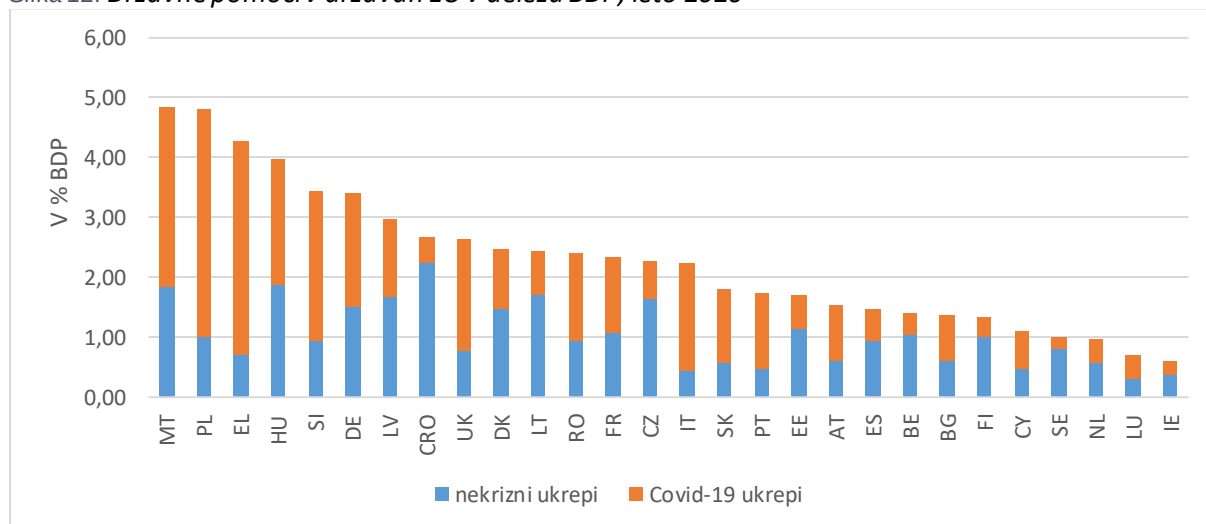
Države članice EU-27 so leta 2020 za državno pomoč za COVID-19 in druge ukrepe, razen pomoči železnicam, porabile 320,22 milijarde EUR, kar je 2,39 % BDP EU-27. Ta znesek predstavlja skoraj dva in pol kratnik odhodkov v letu 2019 (+185,13 mrd EUR v primerjavi s 135,09 mrd EUR v letu 2019, kar ustreza nominalnemu povečanju za približno 137 %) in povečanje za 1,58 odstotne točke BDP v relativnem smislu. Združeno kraljestvo je v letu 2020 porabilo 64,10 milijarde EUR, kar predstavlja 2,65 % nacionalnega BDP v letu 2020.

Kar zadeva leto 2020, so države članice EU-27 v zadnjem letu na splošno povečale zagotavljanje „nekrizne“ državne pomoči za 1,9 % (137,59 mrd EUR v letu 2020). Poleg tega Združeno kraljestvo kaže izjemno povečanje za 54,5 % (z 12,15 mrd EUR v letu 2019 na 18,77 mrd EUR v letu 2020). Skupaj je bilo **za nekrizne ukrepe** tako namenjenih **156,36 mrd EUR državnih pomoči, oz. 0,99 % celotnega BDP** leta 2020, kar pokriva približno **41 % skupne porabe**. Kljub pozitivnemu trendu je dvanajst držav članic zabeležilo zmanjšanje izdatkov za nekrizne cilje: Malta (-20,7 %), Italija (-16,6 %), Slovaška (-16,1 %), Poljska (-11,8 %), Portugalska (-11,5 %), Bolgarija (-9,6 %), Estonija (-9,3 %), Ciper (-6,4 %), Litva (-5,3 %), Madžarska (-4,3 %), Švedska (-4,3 %) in Nemčija (-2 %).

Izdatki za **ukrepe v zvezi s COVID-19** (države članice EU-27 in Združeno kraljestvo) znašajo **227,97 milijarde EUR** in pokrivajo približno **59 % celotne porabe**.

S spodnje slike je razvidno, da med državami EU obstajajo velike razlike tako glede obsega kot strukture državnih pomoči. Državne pomoči, izražene v deležu BDP, so bile najvišje na Malti (4,83 % BDP), najnižje pa na Irskem (0,6 % BDP). **Slovenija** je na petem mestu s **3,44 % BDP** državnih pomoči, predvsem zaradi velikega obsega covid-19 izdatkov, ki predstavljajo kar 73 % vseh državnih pomoči leta 2020.

Slika 12: Državne pomoči v državah EU v deležu BDP, leto 2020

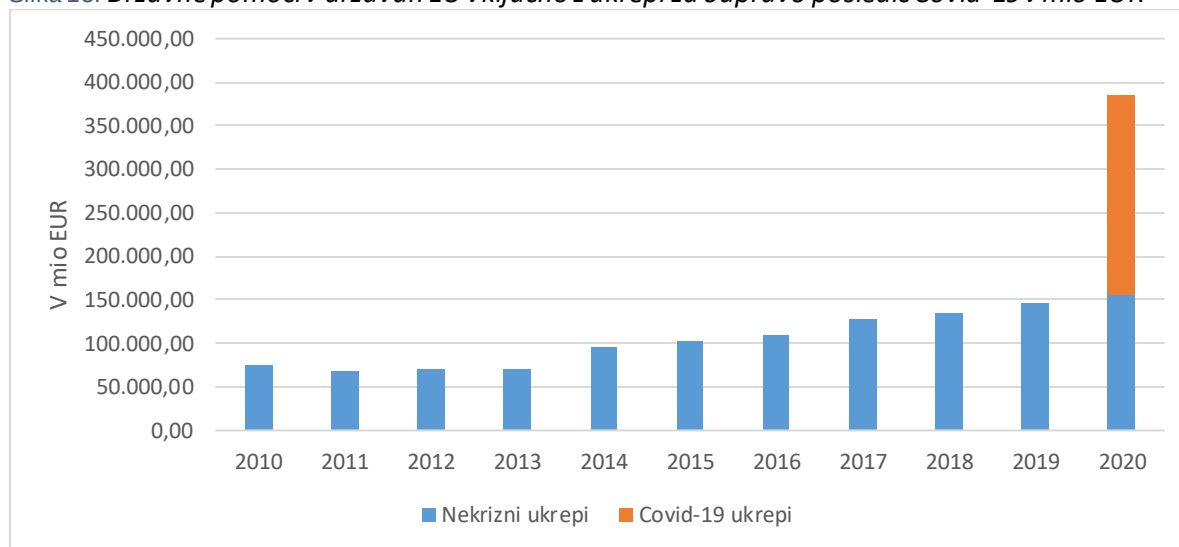

Celotne državne pomoči kot delež nacionalnega BDP so na sliki razčlenjene na izdatke za ukrepe, povezane s COVID-19 (stolpec rdeče barve) in vse druge ukrepe državne pomoči (stolpec modre barve). Poljska in Grčija sta državi članici z največjim deležem izdatkov za državno pomoč zaradi COVID-19 glede na nacionalni BDP v letu 2020 (3,8 % oziroma 3,6 %), sledijo pa ji Malta, Slovenija, Madžarska in Nemčija. Irska in Švedska sta državi članici, ki sta relativno najmanj porabili, sledijo pa ji Finska, Belgija in Nizozemska.

Če pogledamo razmerje med pomočjo COVID-19 in pomočjo, ki ni povezana s COVID-19 v vsaki državi članici, v Grčiji in Italiji delež izdatkov za državno pomoč zaradi COVID-19 predstavlja več kot 80 % skupnih izdatkov za državno pomoč v relativnem smislu (83 % oziroma 81 %), sledijo Poljska, Slovenija in Portugalska. Nasprotno, na Švedskem in Hrvaškem znašajo izdatki za ukrepe v zvezi s COVID-19 manj kot 25 % vseh. Druge države članice, kot so Nemčija, Francija in Madžarska, kažejo bolj uravnoteženo porazdelitev med izdatki za državno pomoč v zvezi s COVID-19 in tistimi, ki niso povezani s COVID-19.

Največ državnih pomoči v absolutnem znesku je izplačala Nemčija, 114,94 mrd EUR, kar predstavlja približno 30 % skupnih izdatkov za državno pomoč v EU-27 in Združenem kraljestvu. Združeno kraljestvo je drugi največji porabnik s 64,10 mrd EUR (17 %), sledijo Francija s 53,54 mrd EUR (14 %), Italija s 36,80 mrd EUR (10 %), Poljska s 25,18 mrd EUR (7 %) in Španija s 16,37 mrd EUR (4 %). Najmanj je za državne pomoči v letu 2020 namenil Ciper z 233 milijoni evrov. Kar zadeva ukrepe državne pomoči za COVID-19, je prav tako Nemčija dodelila največ pomoči (63,66 mrd EUR oz. 28 % celotne pomoči), sledi ji Združeno kraljestvo z 45,33 mrd EUR (20 %), Italija (29,64 mrd EUR, 13 %), Francija (28,96 mrd EUR, 13 %) in Poljska (19,90 mrd EUR, 9 %).

Slika 13: Državne pomoči v državah EU vključno z ukrepi za odpravo posledic Covid-19 v mio EUR

Splošni trend v zadnjem desetletju kaže stabilno povečanje odhodkov za državno pomoč, z velikim skokom v letu 2020 zaradi krize COVID-19. Izjeme pri tem trendu so skandinavske države (Švedska, Danska in Finska), baltske države (Estonija, Latvija in Litva), Belgija in Nizozemska, kjer je bil v letu 2020 manj izrazit porast. Brez upoštevanja leta 2020 so se od leta 2010 do 2019 izdatki za državno pomoč držav članic EU-27 in Združenega kraljestva skoraj podvojili (75,11 milijarde EUR leta 2010 v primerjavi s 147,28 milijarde EUR leta 2019 v EU 27 in Združenem kraljestvu). Znatno povečanje odhodkov za državno pomoč od leta 2010 do 2019 je mogoče opaziti za: Bolgarijo (desetkratno povečanje), Estonijo (osemkratno povečanje), Romunijo (petkratno povečanje) in Litvo (petkratno povečanje). V večini držav članic EU-27 je opaziti pozitiven trend pri porabi državnih pomoči, z izjemo: Grčije, Irske, Portugalske in Cipra, kjer so bili izdatki za ukrepe državne pomoči v letu 2019 nominalno nižji kot v letu 2010.

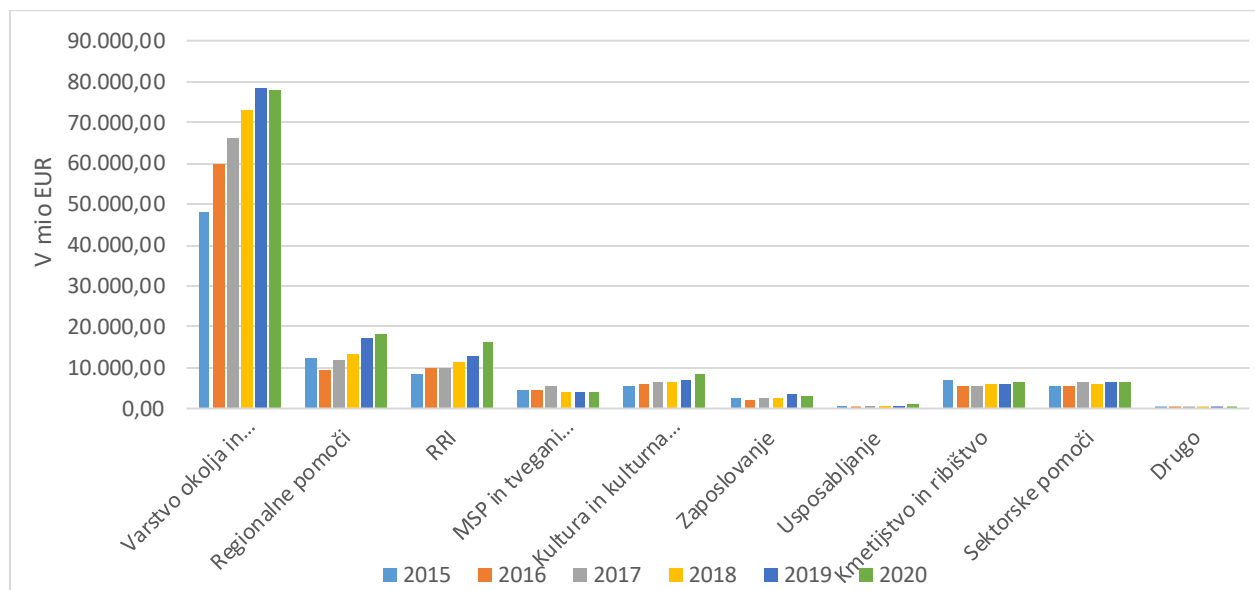
2.2 STRUKTURA POMOČI V EU

V zadnjih šestih letih, kot je prikazano na spodnji sliki, je v absolutnih **vrednostih varstvo okolja in varčevanje z energijo** cilj politike, za katerega so države članice porabile največ državnih pomoči, v kumulativni višini 403,62 mrd EUR in z naraščajočim trendom (od 48,16 mrd EUR v letu 2015 na 77 mrd EUR v letu 2020). To je približno petkrat več od kumulativnih skupnih izdatkov v okviru drugega najbolj uporabljenega cilja, **regionalnega razvoja** (82,80 mrd EUR od 2015 do 2020, od tega 18,30 mrd EUR v letu 2020). **Za raziskave in razvoj, vključno z inovacijami**, je bilo od leta 2015 do 2020 porabljenih skupno 68,87 mrd EUR (od tega 16,40 mrd EUR v letu 2020). Ti trije glavni nekrizni cilji na ravni EU predstavljajo 71 % skupnih izdatkov v obdobju 2015–2020 in **72 % v letu 2020**.

Poleg tega je bilo 38,80 mrd EUR odobrenih za kulturne cilje v obdobju 2015–2020 (od tega 8,20 mrd EUR v letu 2020), 36,96 mrd EUR v okviru sektorskega razvoja (od tega 6,65 mrd EUR v letu 2020) in 35,87 mrd EUR v okviru kmetijstva in ribištva (od tega 6,64 mrd EUR v letu 2020).

Države EU v povprečju največ pomoči, dobro polovico, namenjajo za spodbude na področju varstva okolja in varčevanje z energijo (52 % v zadnjih šestih letih in 50 % leta 2020). Vse ostale kategorije predstavljajo bistveno manjši delež: pomoči za spodbujanje regionalnega razvoja so v letu 2020 prejele skoraj 12 %, pomoči za RRI pa predstavljajo dobro desetino celotnega zneska. Sledijo pomoči za kulturo in kulturno dediščino s 5,8 %, sektorske pomoči s 4,6 % in pomoči za kmetijstvo in ribištvo s 4,4 % vseh pomoči. Ta področja predstavljajo kar 86 % celotnih izdatkov državnih pomoči v letu 2020.

Slika 14: Struktura državnih pomoči v EU po namenih pomoči (brez Covid-19 in pomoči za železniški prevoz) za obdobje 2015–2020, v mio EUR

Struktura državnih pomoči po posameznih državah je zelo raznolika, odvisna je od potreb in ciljev, ki jih posamezna država zasleduje v razvoju gospodarstva in družbe. Vseeno obstaja med državnimi nekaj podobnosti, kar zadeva tri glavne cilje na ravni EU:

- Varstvo okolja in varčevanje z energijo sta glavna cilja 20 držav članic, med njimi tudi Slovenije. Predstavljata več kot 50 % celotne porabe v 11 državah članicah: Avstriji, Češki, Danski, Finski, Nemčiji, Grčiji, Irski, Luksemburgu, Nizozemski, Romuniji in Švedski;
- Regionalni razvoj je glavni cilj v Španiji (57 % celotne porabe), na Portugalskem (53 %), na Madžarskem (42 %) in v Italiji (25 %);
- R&R&I je glavni nekrizni cilj na Poljskem (25 %) in drugi najpomembnejši cilj v Belgiji (31 %), Združenem kraljestvu (21 %), Avstriji (16 %), Češki (13 %), Nemčiji (7 %) in Luksemburgu (12 %).

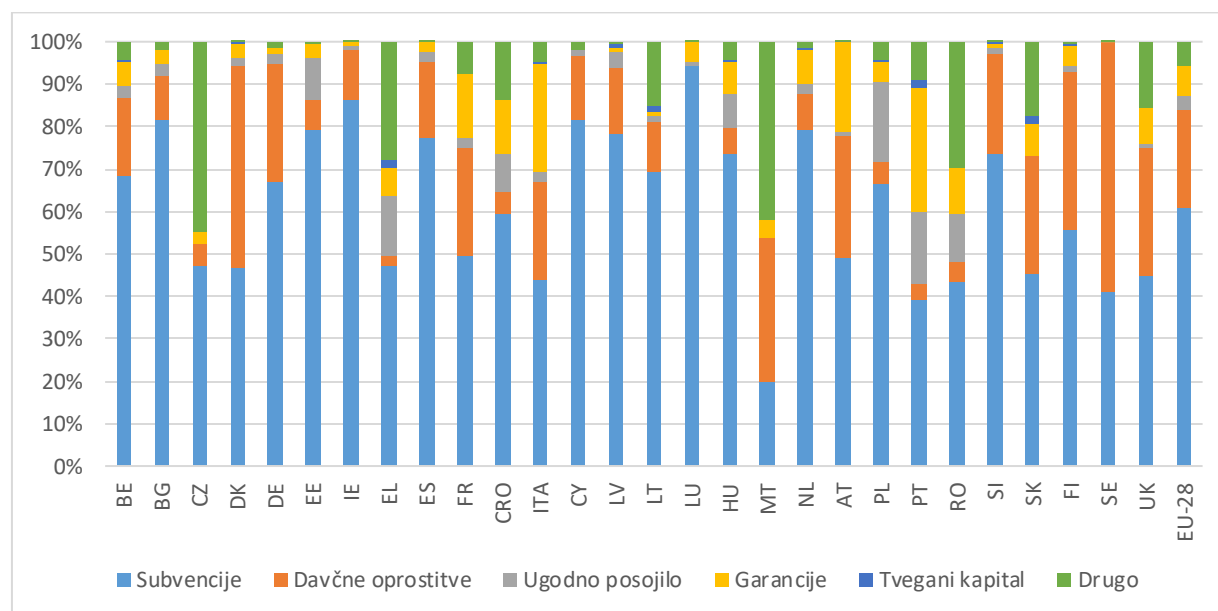
V nekaterih državah članicah trije največji cilji, ki predstavljajo 72 % skupnih izdatkov na ravni EU, predstavljajo majhen delež porabe državne pomoči na nacionalni ravni. To še posebej velja za Ciper, kjer ti cilji predstavljajo le približno 31 % celotne porabe, medtem ko je kultura glavni cilj. Poleg tega je v Latviji velik delež nacionalnih sredstev namenjen sektorskim razvojnim ciljem (33 % porabe). Kmetijstvo, gozdarstvo in podeželje pa so glavni cilji v Bolgariji (47 %).

Struktura pomoči po instrumentih na ravni EU je od leta 2014 relativno stabilna, medtem ko države članice uporabljajo zelo različne kombinacije instrumentov. Neposredna nepovratna sredstva (subvencije in subvencionirane obrestne mere) so daleč najbolj uporabljen instrument pomoči tako v zadnjem desetletju kot leta 2020, saj predstavljajo 60 % skupnih izdatkov in je sčasoma ta instrument postajal celo vse bolj priljubljen (s 54 % leta 2010 na 61 % leta 2020). Ukrepi davčnih ugodnosti so v letu 2020 drugi najpogostejše uporabljen instrument, njihov delež (29 %) pa je enak deležu v preteklih treh letih (27 % v 2017, 34 % v 2018 in 33 % v skupnih izdatkih v 2019).

Uporaba povratnih oblik pomoči je tudi v EU skromna. Od leta 2010 se je zmanjšal delež pomoči v obliki poroštev (s 4 % v letu 2010 na 0,4 % v 2020), medtem ko se je povečala uporaba drugih instrumentov državne pomoči (kategorija 'drugo' predstavlja 7 % v letu 2020). Intervencije z lastniškim kapitalom so bile za večje pomoči uporabljene samo v letu 2017.

V letu 2020 je kar 17 držav EU največ državnih pomoči dodelilo preko nepovratnih oblik pomoči, v preostalih državah članicah pa je ta oblika pomoči predstavljala manj kot 50 % izdatkov (Malta, Portugalska, Grčija, Švedska, Romunija, Danska, Združeno kraljestvo, Češka, Francija in Italija). Ukrepi davčnih ugodnosti pa so tega leta predstavljali 59 % oziroma 56 % odhodkov za državno pomoč na Švedskem in Danskem.

Slika 15: Državne pomoči (brez pomoči za železniški prevoz in brez ukrepov covid-19) v državah EU po instrumentih, 2020

Primerjava s Slovenijo pokaže, da struktura pomoči po kategorijah in instrumentih zelo podobna povprečni strukturi EU. Tudi Slovenija dodeli največ pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo - primerljiv delež za Slovenijo (brez pomoči za železniški promet) je znašal 37,24 % vseh pomoči v letu 2020, za EU 49,2 % (2020), znatni delež pa namenja za RRI (17,85 % Slovenija, EU 10,5 %) in regionalni razvoj (7,43 % Slovenija, EU 11,7 %).

Slovenija izraziteje odstopa od povprečja EU po deležu pomoči za zaposlovanje, v Sloveniji so te pomoči predstavljale 26 % vseh pomoči, medtem ko v EU le 2 % vseh pomoči. Visok delež pomoči za zaposlovanje je posledica sistema spodbujanja zaposlovanja invalidnih oseb v Sloveniji, ki spodbude za zaposlitev invalidnih oseb namenja podjetjem, ki zaposlujejo te osebe, za razliko od drugih držav članic, ki položaj invalidnih oseb rešujejo preko sistema socialnih pomoči ali drugih individualnih podpor, ki ne predstavljajo državne pomoči.

Manj kot v povprečju EU dodeli Slovenija pomoči po shemah za MSP in tvegano financiranje (1 % Slovenija, 2,7 % EU), pri čemer Slovenija pomoč za MSP dodeljuje pretežno po drugih pravilih (npr. kot regionalne pomoči, pomoči za RRI, varstvo okolja in varčevanja z energijo).

Tudi glede instrumentov pomoči je Slovenija zelo primerljiva s povprečjem EU: subvencije kot prevladujoč instrument so v letu 2020 predstavljale 70,73 % pomoči v Sloveniji in 61 % v EU, davčne olajšave in znižanje prispevkov za socialno varnost kot drugi najbolj pogosto uporabljan instrument pa 28,73 % v Sloveniji in 29 % v EU.

3. DE MINIMIS POMOČI

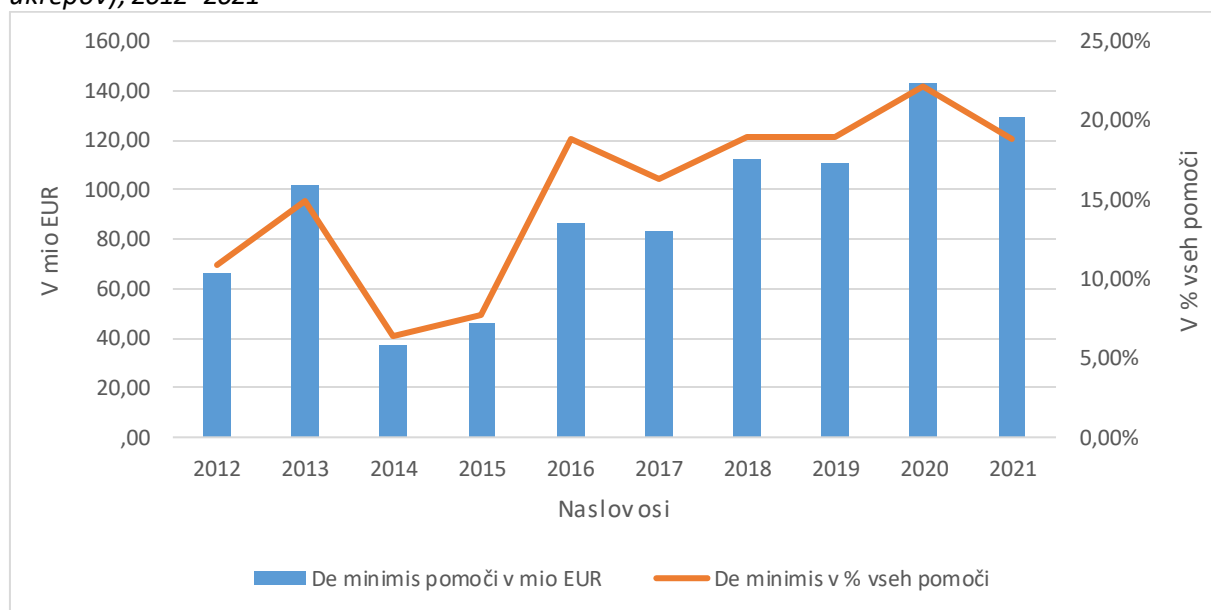
De minimis pomoči so pomoči malih vrednosti, katerih višina ne presega 200.000 EUR na prejemnika v obdobju treh proračunskih let. Zanje velja, da zaradi omejene višine načeloma ne izkrivljajo konkurence in ne vplivajo na trgovino med državami članicami in zato ne predstavljajo državne pomoči po 107. členu PDEU⁶. Ne glede na to, so države EU dolžne voditi evidenco o dodeljenih *de minimis* pomočeh.

V letu 2021 je bilo izplačanih 129,55 mio EUR *de minimis* pomoči, kar je 13,17 mio EUR manj kot preteklo leto in za 18,69 mio EUR več kot leta 2019 (+17 %) in predstavlja drugi največji obseg *de minimis* pomoči, odkar se vodijo evidenco o teh pomočeh. *De minimis* pomoči so predstavljale slabo petino (19 %) vseh spodbud, ki se dodeljujejo subjektom, ki delujejo na trgu bodisi kot državne ali *de minimis* pomoči.

Tabela 10: *De minimis* pomoči v primerjavi z državnimi pomočmi, brez kriznih ukrepov 2019–2021

Oblika	2019 v mio EUR	2020 v mio EUR	2021 v mio EUR	razlika 2021-2020 v mio EUR
<i>De minimis</i> pomoči	110,87	142,73	129,55	-13,18
Državne pomoči	472,6	501,85	559,22	57,37
Skupaj državne in <i>de minimis</i>	583,46	644,58	688,77	44,19
Delež <i>de minimis</i> v vseh pomočeh	19,00%	22,14%	18,81%	-3,33%

Slika 16: *De minimis* pomoči v mio EUR in kot % vseh pomoči (državne in *de minimis* skupaj, brez kriznih ukrepov), 2012–2021

Dajalci pomoči uporabljajo pravilo *de minimis*, ko gre za majhne zneske pomoči in/ali se pomoči dodeljujejo pod pogoji, ki niso (v celoti) skladni s pravili o dodeljevanju državnih pomoči. Prednost *de minimis* pomoči je, da imajo manj stroge pogoje dodeljevanja v smislu upravičenih stroškov, stopenj intenzivnosti ipd. Slabost teh pomoči je, da lahko prejemniki hitro presežejo dovoljeno mejo 200.000 EUR v obdobju treh proračunskih let. Dajalce pomoči se zato spodbuja, da poskušajo oblikovati sheme pomoči, ki so skladne s pravili dodeljevanja po uredbi o skupinskih izjemah.

⁶ Skladno z Zakonom o spremljanju državnih in *de minimis* pomoči je potrebno pomoči *de minimis* priglasiti Ministrstvu za finance in v 15 dneh po dodelitvi pomoči o tem ministrstvu tudi poročati. Ministrstvo za finance vodi natančno evidenco o dodeljenih pomočeh *de minimis* od leta 2002. Slovenija je ena redkih držav EU, ki ima vzpostavljen sistem spremljanja *de minimis* pomoči tudi na lokalni ravni.

Tabela 11: De minimis pomoči po kategorijah, 2019–2021

Kategorija	2019 v mio EUR	2020 v mio EUR	2021 v mio EUR	delež 2021	razlika 2021-2020 v mio EUR
Mala in srednje velika podjetja	40,92	83,19	64,41	49,72%	-18,78
Zaposlovanje	31,53	31,08	27,89	21,53%	-3,19
Kmetijstvo	4,25	3,52	18,32	14,14%	14,80
Varstvo okolja	3,14	12,97	7,87	6,08%	-5,10
Usposabljanje	12,06	0,59	6,13	4,73%	5,54
Kultura	17,44	9,95	2,45	1,89%	-7,50
Športna in večnamenska rekr. Infrastr.	0,06	0,06	1,04	0,80%	0,98
Raziskave in razvoj ter inovacije	1,31	0,78	0,88	0,68%	0,10
Regionalne pomoči	0,15	0,59	0,56	0,43%	-0,03
Skupaj	110,87	142,73	129,55	100,00%	-13,17

V letu 2021 je bilo največ pomoči *de minimis* dodeljenih za spodbujanje MSP, 64,41 mio EUR, kar predstavlja za 18,78 mio EUR oz. 22,6 % manj kot leto poprej. Predstavljale so polovico (49,72 %) vseh *de minimis* pomoči, kar je mnogo več kot pomoči za zaposlovanje, za katere se je več let zapored dodeljevalo največ tovrstnih pomoči.

Druge po obsegu so pomoči za zaposlovanje, kise dodeljujejo za zaposlovanje *prikrajšanih delavcev* (za razliko od državnih pomoči za zaposlovanje, ki so skoraj izključno namenjene za zaposlovanje *invalidnih oseb*), pri čemer gre pretežno (99%) za ohranjanje delovnih mest⁷. Za ta namen je bilo dodeljenih 27,89 mio EUR pomoči ali 3,19 mio EUR manj kot leta 2020 (predstavljale so 21,53 % vseh *de minimis* pomoči).

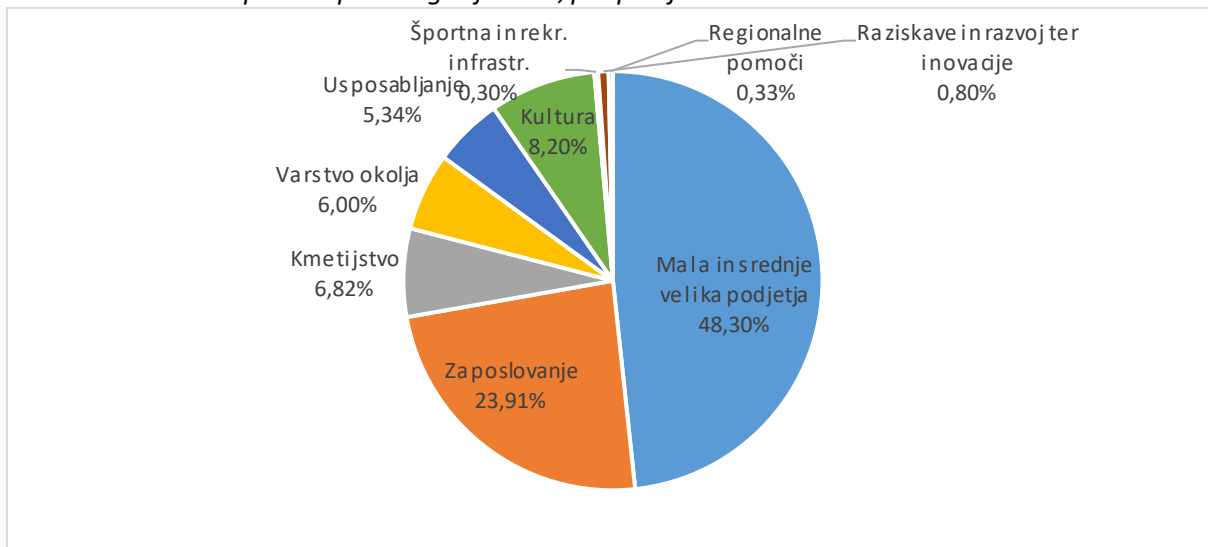
Tretje po obsegu so pomoči za kmetijstvo v obsegu 18,32 mio EUR, kar znaša 14,80 mio EUR oz. 420 % več kot leto pred tem. Pri pomočeh za kmetijstvo tako beležimo največji skok v primerjavi z letom 2020. Predstavljale so 14,14 % vseh *de minimis* pomoči.

Sledijo pomoči za varstvo okolja, za katere je bilo v letu 2021 namenjenih 7,87 mio EUR, kar je 40 % manj kot v letu 2020. Večina teh pomoči je bila namenjena spodbudam za okoljske naložbe.

Naslednje po obsegu so pomoči za usposabljanje v višini 6,13 mio EUR, kar je 5,54 mio EUR več kot lani, ko je bilo tovrstnih pomoči izredno malo (kar 20 krat manj kot v letu 2019). Predstavljale so 4,73 % vseh *de minimis* pomoči. Sledijo pomoči za kulturo, ki so se začele povečevati po letu 2016, ko je bila priglašena shema za plačilo prispevkov za socialno varnost samozaposlenih za kulturo. V letu 2021 beležimo padec tovrstnih pomoči za 75,4 % v primerjavi s predhodnim letom. Pomemben delež *de minimis* pomoči se je namenjal še za regionalni razvoj, športno in večnamensko rekreacijsko infrastrukturo ter za RRI. Slednje so se v letu 2018 sicer občutno znižale in tudi v letu 2021 predstavljajo le 0,68 %.

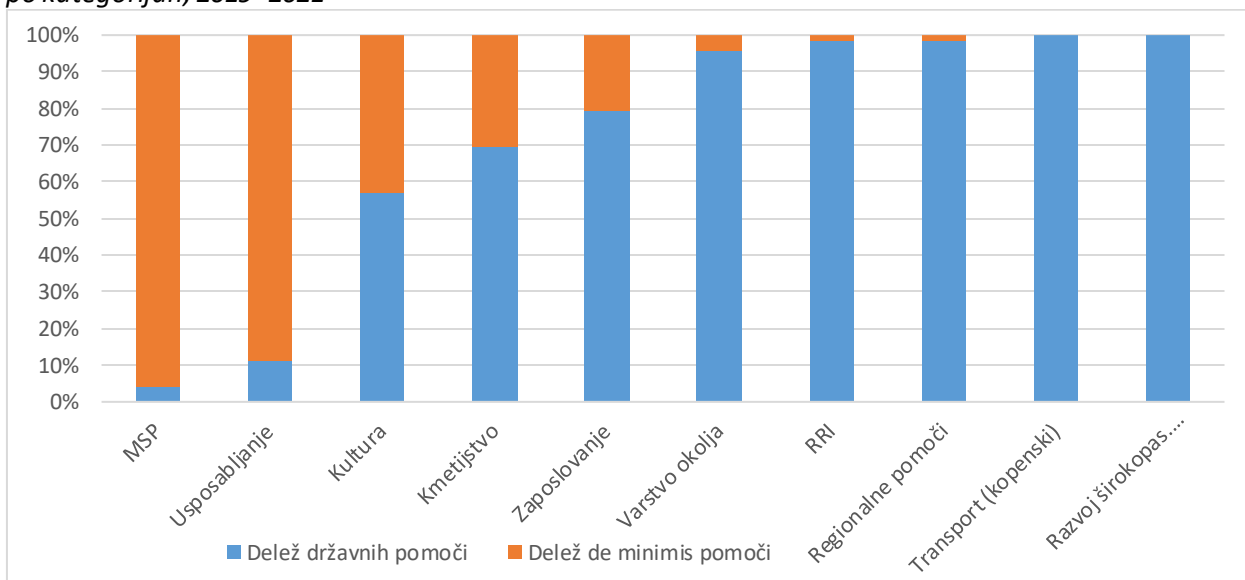
⁷ Državne pomoči za zaposlovanje po uredbi o skupinski izjemi se lahko dodelijo le, če gre za neto povečanje delovnih mest in samo do višine 50 % upravičenih stroškov zaposlitve prikrajšanega delavca, za eno leto oz. največ za dve leti, če gre za resno prikrajšanega delavca. Pomoči za zaposlovanje, ko ne gre za neto povečanje delovnih mest, ampak za ohranitev delovnih mest, se ne more dodeliti po pravilih državnih pomoči, ampak le kot pomoč male vrednosti.

Slika 17: De minimis pomoči po kategorijah v %, povprečje 2019–2021

De minimis pomoči se zaradi narave (manjši zneski), najbolj pogosto uporabljajo (izraženo kot delež vseh spodbud) na področju spodbujanja MSP in za usposabljanje. V letih 2019–2021 je bilo kar 95,7 % vseh spodbud, ki so bile dodeljene po pravilih MSP, in 88,9 % vseh pomoči za usposabljanje, dodeljenih kot pomoč *de minimis*. Pomemben delež v tem obdobju predstavljajo še spodbude na področju kulture, kmetijstva, zaposlovanja ter varstvo okolja. Pri spodbudah za zaposlovanje, ki so po obsegu med največjimi, *de minimis* predstavljajo 20,6 % vseh spodbud, če upoštevamo samo spodbude za prikrajšane delavce pa kar 97 % vseh spodbud za ta namen.

Slika 18: Delež de minimis pomoči v vseh pomočeh (državne in de minimis skupaj, brez kriznih ukrepov) po kategorijah, 2019–2021

Večino *de minimis* pomoči dodelijo ministrstva, javni skladi, javne agencije in drugi dajalci na državni ravni, ostale pomoči se dodelijo na lokalni ravni. V letu 2021 so na državnem nivoju dodelili 122,7 mio EUR ali 94,71 % vseh *de minimis* pomoči (94,58 % v obdobju 2019-2021). Med največjimi dajalci so tri ministrstva: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (pretežno za zaposlovanje prikrajšanih delavcev v obliki subvencij plač, ukrep izvaja Zavod RS za zaposlovanje), Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v glavnem za spodbujanje MSP, glavna izvajalca sta MGRT in JS za

podjetništvo) ter Ministrstvo za kulturo (plačilo prispevkov za socialno varnost samozaposlenih za kulturo).

Tabela 12: Največji dajalci *de minimis* pomoči, v mio EUR

Priglasitelj	Kategorija	Dajalec	2019	2020	2021
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO (MGRT)	Mala in srednje velika podjetja	JS RS ZA PODJETNIŠTVO	22,14	40,60	36,71
		MGRT	0,37	20,09	11,82
		SPIRIT Slovenija, javna agencija	8,74	10,40	6,35
	Raziskave in razvoj ter inovacije	MGRT	0,09		
	Regionalne pomoči	MGRT	0,13	0,55	0,56
	Zaposlovanje	RRA POSAVJE	0,02		0,01
	Usposabljanje	SPIRIT Slovenija, javna agencija		0,01	0,03
		MGRT			0,60
		JAVNI ŠTIPENDIJSKI, RAZVOJNI, INVALIDSKI IN PREŽIVN. SKLAD RS			01,48
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO			31,50	71,64	57,57
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI (MDDSZ)	Usposabljanje	JAVNI ŠTIPENDIJSKI, RAZVOJNI, INVALIDSKI IN PREŽIVN. SKLAD RS	12,04	0,56	4,00
	Zaposlovanje	MDDSZ	0,64	0,62	0,40
		ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLOVANJE	30,60	30,23	27,32
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI			43,28	31,41	31,72
MINISTRSTVO ZA KULTURO	Kultura	MINISTRSTVO ZA KULTURO	17,04	9,58	2,34
MINISTRSTVO ZA KULTURO			17,04	9,58	2,34
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO (MZI)	Varstvo okolja	Eko sklad, Sl. okoljski javni sklad	2,39		
		MZI	0,20		
	Športna infrastruktura	MZI			1,01
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO			2,59		1,01
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	Kmetijstvo	AGENCIJA RS ZA KMETIJSKE TRGE IN RAZVOJ PODEŽELJA	1,06	0,42	16,24
		MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	2,48	2,32	1,38
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO			3,54	2,74	17,62
Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad	Varstvo okolja	Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad	0,55	12,97	7,87
Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad			0,55	12,97	7,87
SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana	Raziskave in razvoj ter inovacije	SID banka	1,04	0,36	0,84
	Mala in srednje velika podjetja	SID banka	4,04	6,93	3,73
		JS RS ZA PODJETNIŠTVO	0,47		
SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana			5,56	7,28	4,57
SKUPAJ največji dajalci			104,05	135,62	122,70
SKUPAJ de minimis pomoči			110,87	142,73	129,55

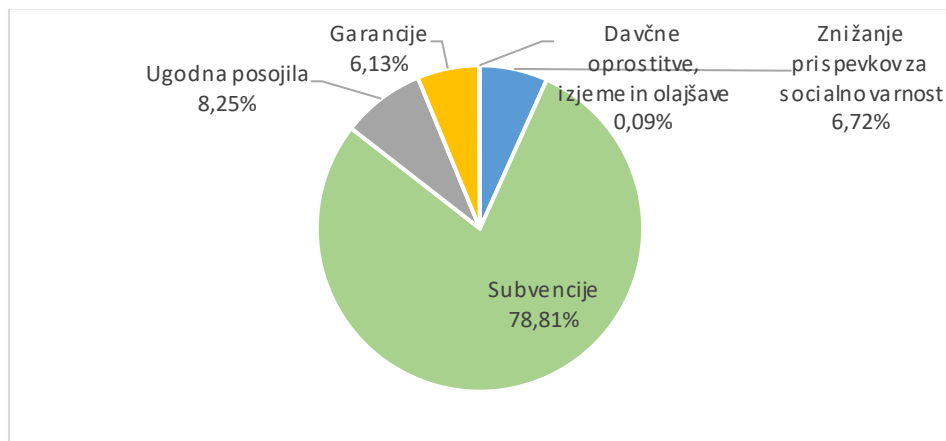
Občine so v letu 2021 dodelile 4 mio EUR ali 3,13 % vseh *de minimis* pomoči, v povprečju v letih 2019–2021 je to predstavljalo 3,65 %. Večina je bila namenjena za spodbujanje MSP (78,5 % v 2021), 16,3 % pomoči so občine namenile za spodbude na področju kmetijstva in sicer izvajanju ukrepov na področju gozdarstva, predelave in trženja kmetijskih proizvodov, dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ne vključujejo pa pomoči *de minimis* primarni kmetijski proizvodnji.

Tudi *de minimis* pomoči se, tako kot državne pomoči, v glavnem dodeljujejo v obliki nepovratnih sredstev. Subvencije in subvencionirane obrestne mere so predstavljale v 2019–2021 več kot tri četrtine

vseh pomoči (78,8 %), prav tako tudi v letu 2021 (101,35 mio EUR). Največji obseg nepovratnih pomoči je bilo v letu 2021 namenjenih malim in srednje velikim podjetjem (38,5 % subvencij) ter za zaposlovanje prikrajšanih delavcev (27,4 % subvencij).

Pri *de minimis* pomočeh se v večjem obsegu (kot pri državnih pomočeh) uporabljajo povratne oblike pomoči, tj. ugodna posojila in garancije. V obdobju 2019–2021 so predstavljale 14,38 % vseh tovrstnih pomoči, v 2021 je bil delež 20,2 %, kar predstavlja velik porast v primerjavi z letom 2020 (10,92 %). V letu 2021 je bilo dodeljenih 8,92 mio EUR garancij in odobrenih za 17,25 mio EUR ugodnih posojil, predvsem za spodbujanje MSP.

Slika 19: *De minimis* pomoči po instrumentih, povprečje 2019–2021

V obliki znižanih prispevkov za socialno varnost je bilo dodeljenih 6,72 % vseh *de minimis* pomoči 2019–2021, v letu 2021 samo 1,54 % (2 mio EUR), večinoma na področju kulture (plačilo prispevkov za socialno varnost za samozaposlene v kulturi). Pomoči v obliki davčnih olajšav so se dodeljevale v kategoriji MSP, predstavljale pa so okoli 0,1 % pomoči v obdobju 2019–2021.

Pomoč *de minimis* je v letu 2021 prejelo 25.486 podjetij (5.465 manj kot leta 2020) in 2.226 kmetijskih gospodarstev (27 manj kot v predhodnem letu). V tem letu je bilo med prejemniki kar 92 % podjetij in 8 % kmetijskih gospodarstev, pri katerih gre pretežno za kmete. Povprečno je vsako podjetje v letu 2021 prejelo dobrih 5.004 EUR, kar je 458 EUR ali 10 % več kot v 2020. Povprečna pomoč *de minimis*, izplačana kmetijskim gospodarstvom je znašala 905,7 EUR ali 6,5 EUR več kot v 2020.

Tabela 13: Število prejemnikov in višina *de minimis* pomoči na prejemnika, 2019–2021

	2019	2020	2021
Pomoč <i>de minimis</i>, v EUR	110.865.165,17	142.726.174,89	129.551.681,92
<i>podjetja</i>	109.018.540,91	140.700.316,37	127.535.588,85
<i>kmetijska gospodarstva</i>	1.846.624,26	2.025.858,52	2.016.093,07
Število prejemnikov pomoči <i>de minimis</i>	13.231	33.204	27.712
<i>podjetja</i>	11.052	30.951	25.486
<i>kmetijska gospodarstva</i>	2.179	2.253	2.226
Pomoč <i>de minimis</i> na prejemnika, v EUR	8.379,20	4.298,46	4.674,93
<i>podjetja</i>	9.864,15	4.545,91	5.004,14
<i>kmetijska gospodarstva</i>	847,46	899,18	905,70

4. PREGLED PO KATEGORIJAH DRŽAVNIH POMOČI

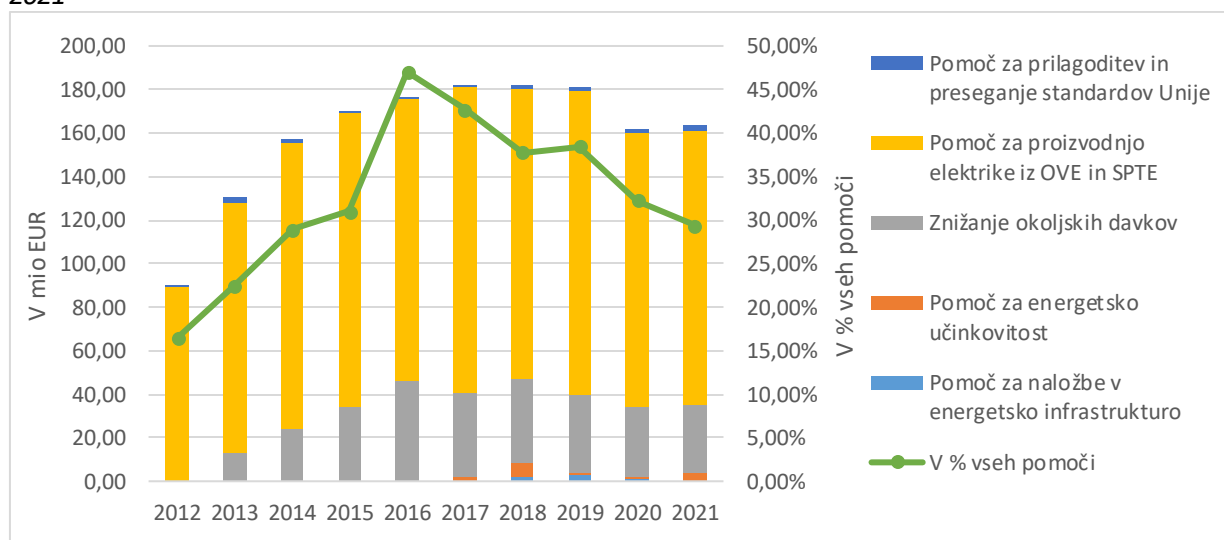
4.1 VARSTVO OKOLJA IN VARČEVANJE Z ENERGIJO

Državne pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo se v zadnjih letih najhitreje povečujejo, ne le v Sloveniji, ampak tudi v drugih državah EU. Trend povečevanja teh pomoči sovпада s prizadevanji držav EU za doseganje okoljskih in energetske ciljev Unije: prehod v zeleno in konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo, večjo energetske učinkovitost, v rabo obnovljivih virov energije, trajnostno in zanesljivo oskrbo z energijo ter zmanjševanje negativnih podnebnih sprememb.

Evropska komisija za uresničitev podnebnih ambicij predlaga preobrazbo evropskega gospodarstva in družbe ter je v ta namen julija 2021 sprejela sklop predlogov za pripravo podnebne, energetske, prometne in davčne politike EU na zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Tako zmanjšanje emisij v naslednjem desetletju je ključnega pomena, da Evropa uresniči evropski zeleni dogovor in do leta 2050 postane prva podnebno nevtralna celina na svetu. Nove smernice o podnebni, energetske in okoljske pomoči (CEEAG) in revizija povezanih oddelkov GBER (Uredba o splošnih skupinskih izjemah) bodo omogočile čim večjo prilagodljivost ukrepom pomoči, ki so v skladu z Zelenim dogovorom. Sedanji predlog CEEAG predvideva zlasti razširitev področja uporabe smernic na nova področja (industrija, čista mobilnost, krožnost in biotska raznovrstnost) ter na vse tehnologije, ki lahko realizirajo Zeleni dogovor (npr. obnovljivi in nizkoogljični vodik, e-skladiščenje). Predlagani so tudi višji zneski pomoči, novi instrumenti pomoči (pomoč za tekoče poslovanje na novih področjih) in različne oblike podpore, kot so pogodbe o oglediku za razliko, kjer je referenčna cena povezana s sistemom za trgovanje z emisijami (ETS) cena.

V zadnjih nekaj letih se je trend povečevanja teh pomoči v Sloveniji nekoliko umiril, po letih 2018 in 2019 je bil zabeležen upad tudi v absolutnem znesku. Kljub temu je bilo za pomoči za ukrepe varstva okolja in varčevanja z energijo namenjenih 164,09 mio EUR ali 29,34 % vseh pomoči v letu 2021.

Slika 20: Državne pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021

Od tega je bila večina pomoči (76,77 % ali 125,96 mio EUR) namenjena za proizvodnjo zelene električne energije (obnovljivi viri in soproizvodnja toplote in električne energije – OVE in SPTE). Te pomoči so se izrazito in konstantno povečevale vse do leta 2015. Po letu 2015, ko so bili uvedeni strožji pogoji za vstop v shemo pomoči (uvedba konkurenčnega postopka namesto avtomatične vključitve upravičencev v

shemo, uvedba mehanizma plačil na osnovi tržnih premij namesto zagotovljenega odkupa), pa je zanimanja za tovrstno pomoč manj. Ukrep izvaja Ministrstvo za infrastrukturo (MZI).

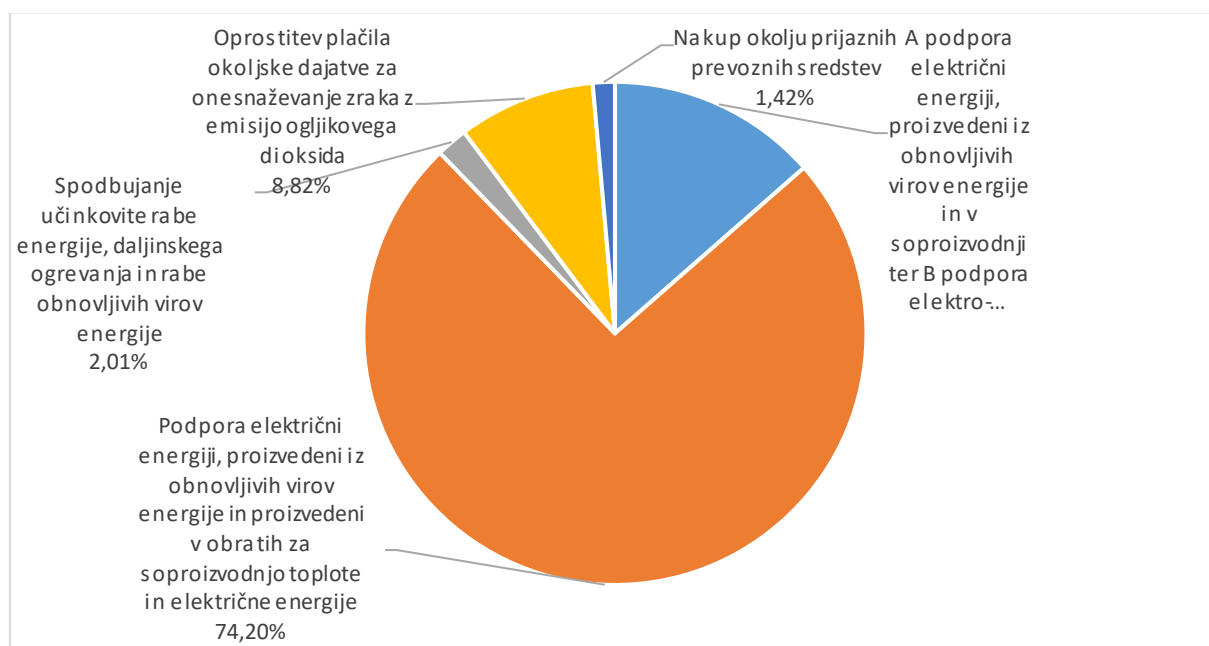
Skoraj petina pomoči v letu 2021 (18,68 % pomoči za varstvo okolja oz. 30,65 mio EUR) je bila dodeljena v obliki znižanja okoljskih davkov, in sicer kot znižanje prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije za OVE in SPTE za elektro intenzivna podjetja (10 % pomoči za varstvo okolja ali 16,38 mio EUR v letu 2021), in kot oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijami CO₂ (8,7 % ali 14,27 mio EUR v 2021) po shemi Ministrstva za okolje in prostor.

Državne pomoči so bile v letu 2021 namenjene še za ukrep naložbe v energetske učinkovitost, v višini 4,22 mio EUR ali 2,57 % vseh pomoči ter v letih 2018–2020 za naložbe v energetske infrastrukturo. Oba ukrepa se izvajata v okviru nove sheme MZI iz leta 2016. Za nakup okolju prijaznih prevoznih sredstev je Eko sklad v letu 2021 namenil 3,26 mio EUR (2 % vseh pomoči za varstvo okolja v letu 2021).

Tabela 14: Državne pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo po shemah in namenih, 2019–2021

Priglasitelj	Naziv	Namen	2019	2020	2021	razlika 2021-2020 v mio EUR
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO	A podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji ter B podpora elektro-intenzivnim podjetjem v obliki znižanih prispevkov v podporno shemo za električno energijo	Znižanje okoljskih davkov	20,36	17,45	16,38	-1,07
		Pomoč za tekoče poslovanje (soproizvodnja)	2,72	2,41	3,28	0,87
		Pomoč za tekoče poslovanje (obnovljivi viri energije)	0,97	2,30	2,85	0,55
	Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in proizvedeni v obratih za soproizvodnjo toplote in električne energije	Pomoč za tekoče poslovanje (soproizvodnja)	32,96	21,98	19,91	-2,07
		Pomoč za tekoče poslovanje (obnovljivi viri energije)	102,74	99,01	99,91	0,90
	Spodbujanje učinkovite rabe energije, daljinskega ogrevanja in rabe obnovljivih virov energije	Pomoč za naložbe v energetske učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje	1,28	0,93	4,22	3,30
		Pomoč za naložbe v energetske infrastrukturo	2,56	0,19		-0,19
		Investicije v rabo obnovljivih virov energije		1,03		-1,03
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida	Znižanje okoljskih davkov	15,77	14,74	14,27	-0,47
Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad	Nakup okolju prijaznih prevoznih sredstev	Pomoč za nakup transportnih vozil, ki presegajo standarde skupnosti za varstvo okolja	2,11	1,82	3,26	1,44
SKUPAJ pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo			181,47	161,86	164,10	2,23

Slika 21: Državne pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo, po shemah, 2019–2021

Pomoč za varstvo okolja in varčevanje z energijo je v letu 2021 prejelo 2.858 podjetij (28 več kot leto prej). Deset največjih prejemnikov je prejelo skoraj četrtino (24 %) vseh pomoči za varstvo okolja in varčevanje z energijo.

Tabela 15: Največji prejemniki pomoči za varstvo okolja:

Prejemnik pomoči	2019	2020	2021	Skupaj 2019-2021
JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA d.o.o.	9.573.696,63	8.735.174,84	10.372.123,85	28.680.995,32
MERKSCHA furnirnica d.o.o.	6.405.154,18	6.061.050,01	5.697.933,24	18.164.137,43
PETROL, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana	5.652.515,85	5.790.460,29	4.418.172,90	15.861.149,04
TALUM Tovarna aluminija d.d. Kidričevo	7.253.626,29	5.092.982,67	3.131.467,65	15.478.076,61
BIO-ELEKT družba za pridobivanje električne energije d.o.o.	3.116.568,19	3.264.058,04	3.881.784,41	10.262.410,64
PANVITA EKOTEH, proizvodnja energije in storitve d.o.o.	3.366.188,10	3.144.733,69	3.093.595,74	9.604.517,53
MM KOLIČEVO Proizvodnja kartona, d.o.o.	1.897.133,52	2.164.403,33	2.817.756,99	6.879.293,84
ESOL lesna predelava d.o.o.	2.430.632,57	2.117.238,40	1.973.583,54	6.521.454,51
SINTGEN, družba za proizvodnjo električne in toplotne energije, d.o.o.	2.407.434,36	2.045.885,26	1.971.620,12	6.424.939,74
ENOS, oskrba s toplo vodo, paro, elektriko in plinom, d.d.	2.406.886,12	1.915.971,12	1.944.659,14	6.267.516,38

4.2 ZAPOSLOVANJE

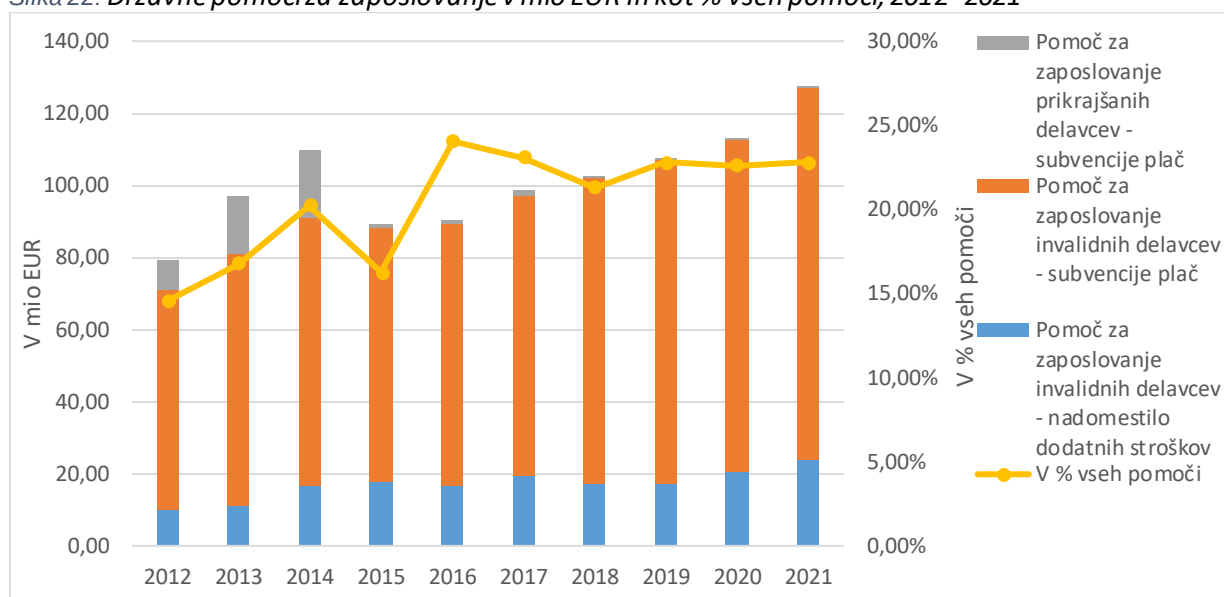
Namen državnih pomoči za zaposlovanje je povečati stopnjo zaposljivosti prikrajšanih in invalidnih delavcev. Pomoč se dodeljuje v obliki zmanjšanja stroškov dela za podjetja, ki te kategorije delavcev zaposlijo, s čimer se tem delavcem omogoča lažje vstopanje na trg dela in ostajanje na trgu dela.

V letu 2021 je bilo za spodbujanje zaposlovanja izplačanih 127,56 mio EUR (14,24 mio EUR več kot leto pred tem) oz. 22,8 % vseh pomoči. V Sloveniji pomoči za zaposlovanje predstavljajo drugo največjo kategorijo pomoči, Slovenija pa po obsegu teh pomoči izstopa tudi v primerjavi z državami EU.

Od kar je bila v letu 2012 priglašena shema za zaposlovanje invalidnih oseb⁸, se državne pomoči za zaposlovanje skoraj izključno namenjajo za zaposlovanje in ohranjanje zaposlitve *invalidnih* delavcev (95,14 % vseh pomoči v 2012–2021, v zadnjih treh letih pa že 99,52 % vseh pomoči za zaposlovanje), njihov obseg pa se konstanto povečuje. Večina pomoči, štiri petine se izplača kot subvencija plače zaposlenih invalidnih oseb, slaba petina pa za nadomestilo stroškov zaposlovanja teh delavcev.

Na drugi strani se državne pomoči za zaposlovanje *prikrajšanih* delavcev zmanjšujejo. V obdobju 2012–2021 so predstavljale le okoli 4,86 % vseh pomoči za zaposlovanje, po letu 2015, ko so bila uvedena strožja pravila, ki zahtevajo, da se pomoč lahko dodeli le, če gre za neto povečanje delovnih mest, je bilo za prikrajšane delavce namenjen le še dober 1 % vseh pomoči za zaposlovanje (v letu 2021 samo še 0,23 %). Glavnina pomoči za zaposlovanje prikrajšanih delavcev se tako dodeljuje v obliki *de minimis* pomoči, ki niso pogojene z zahtevo za neto povečanje delovnih mest ampak se dodeljujejo za ohranitev delovnih mest.

Slika 22: Državne pomoči za zaposlovanje v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021

Pomoči za zaposlovanje invalidnih delavcev, v letu 2021 jih je bilo za 127,27 mio EUR, se dodeljujejo v obliki neplačanih prispevkov za socialno varnost (slabih 80 % teh pomoči v letu 2021) ter subvencij plač in stroškov zaradi zaposlovanja invalidnih delavcev (dobrih 20 % teh pomoči v letu 2021). Priglasitelj sheme oz. oblikovalec ukrepa je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Državne pomoči za zaposlovanje prikrajšanih delavcev so v letu 2021 znašale 0,3 mio EUR. Vse pomoči so bile dodeljene na osnovi sheme Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo v obliki povračila prispevkov delodajalca za socialno varnost (60 % teh pomoči v letu 2021) in kot davčna olajšava za zaposlovanje (40 % teh pomoči v letu 2021).

⁸ Pomoči za zaposlovanje invalidnih delavcev so se dodeljevale že tudi pred priglasitvijo sheme pomoči leta 2012, vendar pomoči izplačane prej niso bile zajete v sistem spremljanja državnih pomoči.

Tabela 16: Državne pomoči za zaposlovanje po shemah, namenih in instrumentih, 2019–2021

Priglasitelj	Naziv sheme	Namen	Instrument	2019 v mio EUR	2020 v mio EUR	2021 v mio EUR
MDDSZ	Pomoč delodajalcem zaradi zaposlenih invalidov	Pomoč za nadomestilo dodatnih stroškov zaradi zaposlovanja invalidnih delavcev	Dotacije	2,69	2,40	2,73
			Znižanje prispevkov za socialno varnost	14,33	18,05	21,29
		Pomoč za zaposlovanje invalidnih delavcev v obliki subvencij plač	Dotacije	19,50	21,49	24,85
			Znižanje prispevkov za socialno varnost	70,43	70,83	78,40
MGRT	Povračilo prispevkov delodajalca in davčna olajšava za zaposlovanje	Pomoč za zaposlovanje prikrajšanih delavcev v obliki subvencij plač	Znižanje prispevkov za socialno varnost	0,54	0,34	0,17
			Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	0,28	0,21	0,12
SKUPAJ pomoči za zaposlovanje				107,77	113,32	127,56

Pomoči za zaposlovanje prikrajšanih delavcev se dodeljujejo, kot že omenjeno, skoraj izključno v obliki pomoči malih vrednosti, kjer je omejitev vezana na posamezno podjetje do 200.000 EUR v treh letih (*de minimis* pomoč). V letu 2021 je bilo tako za spodbujanje zaposlovanja prikrajšanih delavcev izplačanih tudi 27,32 mio EUR *de minimis* pomoči, kar pomeni 99 % vseh spodbud za zaposlovanje prikrajšanih delavcev, če upoštevamo *de minimis* in državne pomoči skupaj.

V letu 2021 je državno pomoč za zaposlovanje prejelo 3.521 poslovnih subjektov (312 manj kot v letu 2020), od tega je 49 % ali 1.722 prejemnikov prejelo manj kot 5.000 EUR. Povprečna pomoč za zaposlovanje na podjetje je v letu 2021 sicer znašala 36.228 EUR in je bila malenkost višja kot v letu 2020 (29.564 EUR).

Največji prejemniki pomoči za zaposlovanje so invalidska podjetja. Deset največjih prejemnikov, ki so v letu 2021 prejeli več kot 1 mio EUR pomoči, si je razdelilo 30 % vseh pomoči za zaposlovanje (38,9 mio EUR). Največ pomoči je dobilo podjetje SALOMON d.o.o. (8,3 mio EUR), nato HTZ Harmonija d.o.o. (7,5 mio EUR), za njim pa SŽ-ŽIP, storitve, d.o.o. (5,2 mio EUR) in GORENJE Invalidsko podjetniški center, d.o.o. (4,8 mio EUR).

4.3 RAZISKAVE, RAZVOJ IN INOVACIJE

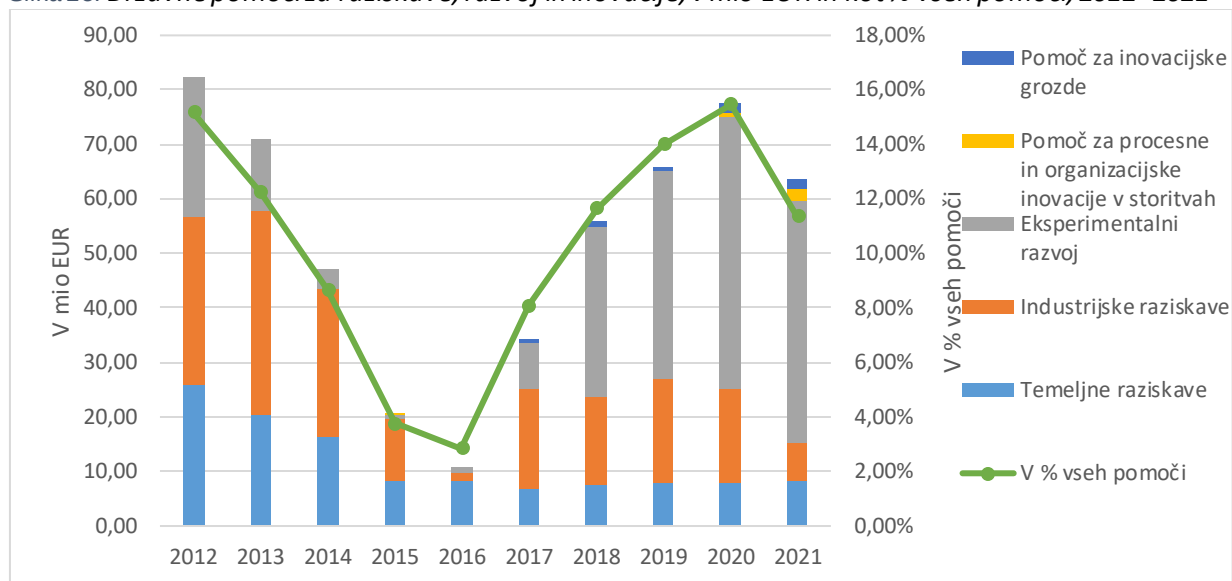
Pomoči za raziskave, razvoj in inovacije lahko pomembno prispevajo k trajnostni gospodarski rasti, večji konkurenčnosti in zaposlovanju. Pravila državnih pomoči omogočajo dodeljevanje spodbud za raziskovalne in razvojne projekte (temeljne in industrijske raziskave, eksperimentalni razvoj), raziskovalno infrastrukturo, inovacijsko dejavnost in lažji dostop do dosežkov tehnološkega razvoja, zlasti za MSP, kakor tudi za povezovanje deležnikov RRI dejavnosti ter lažje prenašanje znanja in idej v prakso.

V letu 2021 je bilo za raziskave, razvoj in inovacije izplačanih 63,56 mio EUR državnih pomoči, kar je 14 mio ali 19 % manj kot leta 2020 in kar 84 % več kot leta 2017, ko je bilo izplačanih 34,5 mio EUR pomoči. Pomoči za RRI so predstavljale 11,37 % vseh dodeljenih pomoči v letu 2021.

Pomoči za RRI so od leta 2016 do 2020 konstantno naraščale, kar je predvsem posledica boljšega koriščenja sredstev kohezijske politike 2014–2020, ki predstavljajo pomemben vir financiranja RRI programov in aktivnosti v Sloveniji. Preteklo leto pa se je trend zopet obrnil navzdol. Nihanje obsega

pomoči za RRI je bilo tudi v preteklosti v veliki meri pogojeno z obsegom in dinamiko koriščenja kohezijskih sredstev EU, ki tipično poteka »v valovih« tj. z glavnino črpanja sredi finančne perspektive.

Slika 23: Državne pomoči za raziskave, razvoj in inovacije, v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021

Pomoči za RRI so bile namenjene predvsem za izvajanje raziskovalnih in razvojnih projektov tj. za temeljne in industrijske raziskave ter eksperimentalni razvoj⁹. V zadnjih letih so se najbolj povečali izdatki za eksperimentalni razvoj, ki so usmerjeni v razvoj novih in izboljšanih proizvodov, procesov in storitev. Predstavljali so 70 % vseh RRI pomoči v 2021, skupaj z temeljnimi in industrijskimi raziskavami pa kar 93,85 % vseh pomoči za RRI.

Za temeljne raziskave, ki so namenjene pridobivanju bazičnega znanja, ki ni neposredno usmerjeno v tržno uporabo, je bilo namenjenih 11,67 % vseh pomoči za RRI 2019–2021. V letu 2021 je delež znašal skoraj 13 % vseh pomoči za RRI. Večino pomoči za temeljne raziskave dodeljuje Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (ARRS), financirajo pa se pretežno iz nacionalnih sredstev.

Največ pomoči za RRI sicer dodeljujeta Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ). Po poročanih podatkih je MGRT dodelilo 60,76 % vseh pomoči za RRI v obdobju 2019–2021, od katerih je bila glavnina namenjena za eksperimentalni razvoj. Pomoči za ta namen so se v letu 2021 v primerjavi s predhodnim letom nekoliko zmanjšale povečale (-7,93 mio EUR), medtem ko so se pomoči za inovacijske grozde in za procesne ter organizacijske inovacije v storitvah povečale. MIZŠ pa je dodelilo 27,46 % sredstev za RRI v obdobju 2019–2021, namenjena so bila za izvedbo skupnih raziskovalno-razvojnih projektov institucij znanja (univerze, raziskovalne organizacije) in gospodarstva. Vse navedene spodbude so bile izplačane v obliki nepovratnih sredstev.

Tabela 17: Državne pomoči za RRI po dajalcih, shemah oz. namenih, 2019–2021

Priglasitelj	Naziv sheme	Namen	2019	2020	2021	Delež 2019-2021
MGRT	Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - RRI	Študije o tehnični izvedljivosti	0,14	0,11		0,12%
		Pomoč za inovacijske grozde	1,04	1,54	1,82	2,12%

⁹ Industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj so namenjene pridobivanju novega znanja ter združevanju, oblikovanju in uporabi obstoječega znanstvenega, tehnološkega, poslovnega in drugega znanja in spretnosti s ciljem razvoja novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev. Temeljne raziskave na drugi strani pomenijo pridobivanje novega bazičnega znanja o temeljnih principih in dejstvih in niso neposredno usmerjene v tržno uporabo.

		Pomoč za inovacije za MSP	0,04			0,02%
		Industrijske raziskave	0,50			0,24%
		Eksperimentalni razvoj	31,76	46,98	39,05	56,82%
		Pomoč za procesne in organizacijske inovacije v storitvah		0,88	2,09	1,44%
MGRT skupaj			33,48	49,51	42,96	60,76%
ARRS	Raziskovalni projekti temeljnega raziskovanja - skupinska	Temeljne raziskave	7,79	7,98	8,23	11,58%
ARRS skupaj			7,79	7,98	8,23	11,58%
MIZŠ	Program za spodbujanje raziskav in razvoja MIZŠ na področju znanost za obdobje 2016 -2020	Industrijske raziskave	18,75	17,27	7,00	20,75%
		Eksperimentalni razvoj	5,79	2,74	5,36	6,70%
MIZŠ skupaj			24,54	20,01	12,36	27,46%
SID banka	Posebni pogoji financiranja tehnološko - razvojnih projektov, Raziskave in razvoj	Eksperimentalni razvoj	0,38 (bruto 1,62)			0,18%
		Industrijske raziskave		0,05 (bruto 0,8)		0,02%
SID skupaj			0,38	0,05		0,21%
SKUPAJ pomoči za RRI			66,19	77,56	63,56	100,00%

Največji prejemniki pomoči za RRI so visokošolski zavodi in raziskovalne organizacije, ki pridobivajo sredstva v okviru programov MIZŠ in za temeljne raziskave ARRS, ter gospodarske družbe, vključno z razvojnimi centri, ki prejemajo tudi sredstva iz programa MGRT in ugodna posojila SID banke.

Tabela 18: Največji prejemniki pomoči za raziskave, razvoj in inovacije v letih 2019–2021

Prejemnik	2019	2020	2021	Skupaj 2019-2021
UNIVERZA V LJUBLJANI	2.701.581,57	2.755.007,28	2.853.593,67	8.310.182,52
INSTITUT JOŽEF STEFAN	2.306.112,22	2.465.424,32	1.802.599,24	6.574.135,78
Gorenje gospodinski aparati, d.o.o.	1.336.385,65	1.451.995,84	885.592,00	3.673.973,49
METRONIK elementi in sistemi za avtomatiko, Ljubljana d.o.o.	433.870,29	769.821,09	1.107.733,87	2.311.425,25
MELAMIN kemična tovarna d.d. Kočevje	446.099,09	752.947,51	854.156,83	2.053.203,43
INOVA INOVATIVNE TEHNOLOGIJE družba za razvoj, svetovanje, izobraževanje in programsko opremo d.o.o.	626.017,02	726.791,89	674.113,25	2.026.922,16
Razvojni center eNeM Novi Materiali d.o.o.	699.579,55	870.306,18	430.719,05	2.000.604,78
UNIVERZA V MARIBORU Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko	613.780,50	836.440,75	419.557,25	1.869.778,50
ARCTUR Računalniški inženiring d.o.o.	751.323,45	682.990,45	387.185,85	1.821.499,75
Gospodarska zbornica Slovenije	523.052,51	513.387,54	782.808,13	1.819.248,18

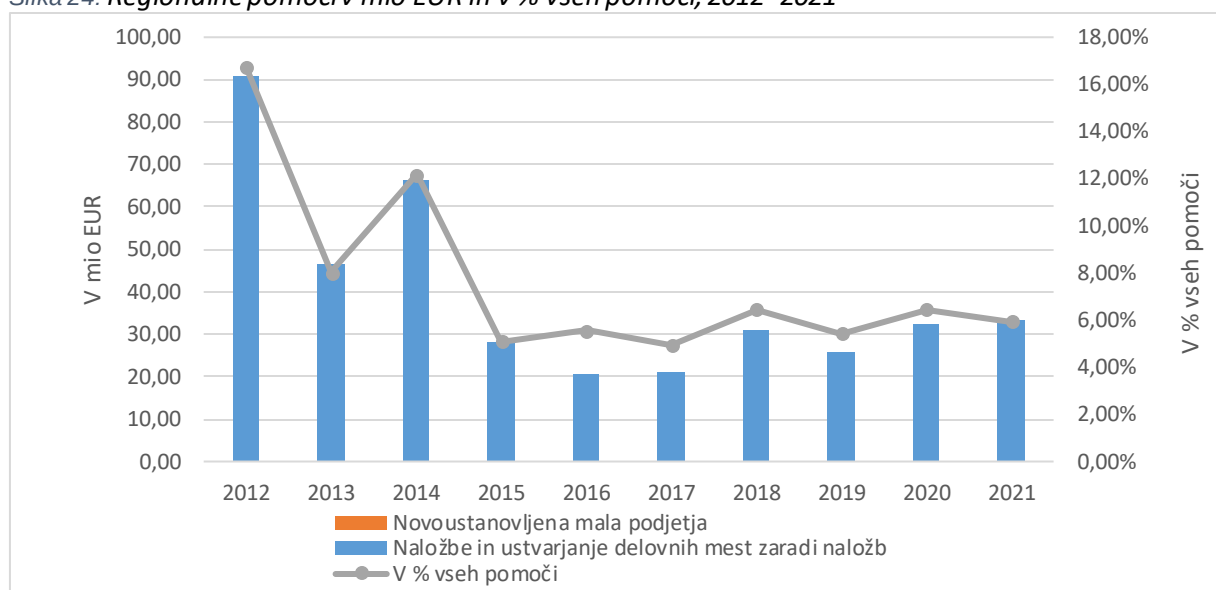
V letu 2021 je državno pomoči za RRI prejelo 555 subjektov, kar je 23 manj kot leta 2020. V povprečju je vsak prejel 115.491 EUR, kar je za 18.695 EUR manj kot leta 2020.

4.4 REGIONALNE POMOČI

Namen regionalne pomoči je pomagati pri razvoju najbolj prikrajšanih območij, s tem da na trajnosten način podpira naložbe in ustvarjanje delovnih mest. Regionalne pomoči se lahko dodeljujejo na celotnem ozemlju Republike Slovenije, vendar z različno intenzivnostjo za kohezijski regiji Vzhodna Slovenija in Zahodna Slovenija¹⁰.

V letu 2021 je bilo za regionalne pomoči izplačanih 33,2 mio EUR, kar je primerljivo s predhodnim letom in 7,45 mio oz. 29 % več kot leta 2019. Predstavljale so 5,94 % vseh pomoči. Po daljšem obdobju zmanjševanja in stagnacije, je v letu 2018 opazno prvo povečanje teh pomoči, vendar pa še ni mogoče trditi, da nakazuje trend povečanja tudi za prihodnje.

Slika 24: Regionalne pomoči v mio EUR in v % vseh pomoči, 2012–2021

Podrobnejši pregled pomoči v obdobju 2019–2021 pokaže, da je bila večina pomoči po regionalnih pravilih v okviru namena Naložbe in ustvarjanje delovnih mest zaradi naložb v letu 2021 dodeljena po regionalni shemi za razvoj manj razvitih območij, (23,6 mio EUR oz. 71 % vseh regionalnih pomoči), medtem ko je bilo v letu 2019 največ sredstev namenjenih za spodbujanje tujih neposrednih investicij (13,3 mio EUR oz. 51,5 % vseh regionalnih pomoči). Obe vrsti spodbud dodeljuje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

K povečanju regionalnih pomoči so prispevala tudi ugodna posojila SID banke. V letu 2021 je bilo dodeljenih (bruto) 5,7 mio EUR posojil (dodeljena pomoč je znašala 1,58 mio EUR).

Pretežni del spodbud za regionalni razvoj (88,64 % 2019–2021) je bil izplačan v obliki subvencij (vse spodbude za tuje neposredne investicije, pretežni del spodbud po regionalni shemi in spodbud za začetne investicije), davčne olajšave za investicije so predstavljala 8,82 % vseh regionalnih pomoči,

¹⁰ Skladno s smernicami EU o regionalni državni pomoči za obdobje 2014–2020 (Ur. l. EU, št. C, 209, z dne 23. 7. 2013) se lahko regionalne pomoči dodeljujejo na območjih, na katerih je BDP na prebivalca manjši od 75 % povprečja EU. Intenzivnost pomoči je določena skladno z Uredbo o karti regionalne pomoči za obdobje 2014–2021 (Uradni list RS, št. 103/13 in 173/20), ki je veljavna do 31.12.2021. Skladno s to je:

- Vzhodna Slovenija je kot manj razvita regija (območje »a«) upravičena do regionalne pomoči z najvišjo intenzivnostjo: 25 % za velika podjetja, 35 % za srednje velika podjetja in 45 % za mala podjetja.
- Zahodna Slovenija (območje »b«), je zaradi višje razvitosti upravičena do nižjih intenzivnosti regionalnih pomoči: 15 % za velika podjetja, 25 % za srednje velika podjetja in 35 % za majhna podjetja (s 1. 1. 2018 se intenzivnost pomoči v Zahodni Sloveniji za podjetja vseh velikosti dodatno zmanjša za 5 odstotnih točk).

uporabljale so se le pri regionalnih shemi, nekaj več kot 2,5 % pomoči je bilo dodeljenih v obliki ugodnih posojil (program SID banke in regionalna shema).

Tabela 19: Regionalne pomoči po dajalcih ter glavnih shemah oz. namenih, 2019–2021, v mio EUR

Priglasitelj	Naziv sheme	Instrument	2019	2020	2021
MGRT	Regionalna shema državnih pomoči	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	4,60	2,80	0,65
		Dotacije	6,13	23,37	22,90
		Ugodna posojila	0,50 (bruto 9,7)	0,19 (bruto 4,7)	0,04 (bruto 1,2)
	Finančne spodbude za tuje neposredne investicije region. pomoč	Dotacije	13,28		
	Spodbude za začetne investicije - regionalna pomoč	Dotacije	1,23	6,00	8,02
SID banka	Posebni pogoji financiranja tehnološko-razvojnih projektov	Ugodna posojila			1,58 (bruto 5,7)
SKUPAJ pomoči za REGIONALNI RAZVOJ			25,75	32,37	33,20

V letu 2020 je regionalno pomoč prejelo 424 podjetij (43 manj kot leta 2019). Povprečna pomoč je bila v tem letu za petino višja kot leta 2019, znašala je 76.075 EUR in je posledica večjih izplačil največjim prejemnikom regionalnih pomoči (1 mio ali več sta v letu 2020 prejela LIP Pohištvo, proizvodnja in trgovina Bohinj d.o.o. in ELPRO KRIŽNIČ Trgovina-proizvodnja-montaža d.o.o.).

Tabela 20: Največji prejemniki pomoči za regionalni razvoj v letih 2019–2021

Prejemnik	2019 v EUR	2020 v EUR	2021 v EUR	Skupaj
				2019-2021 v EUR
TPV AUTOMOTIVE, Tovarna avtomobilskih komponent d.o.o.		6.485.482,50	2.006.834,62	8.492.317,12
PET PAK proizvodnja in trgovina d.o.o.		6.945.000,00	1.200.000,00	8.145.000,00
MAGNA STEYR, avtomobilski dobavitelj d.o.o.	5.909.002,75			5.909.002,75
LIP Pohištvo, proizvodnja in trgovina Bohinj d.o.o.		1.111.500,00	3.103.533,00	4.215.033,00
ELPRO KRIŽNIČ, proizvodnja-montaža-trgovina, d.o.o.		1.000.000,00	3.000.000,00	4.000.000,00
LONSTROFF medicinski elastomeri d.o.o.	2.989.994,95			2.989.994,95
YASKAWA Europe Robotics, razvoj in proizvodnja robotov, d.o.o.	2.834.175,00			2.834.175,00
REM montaža in kleparstvo d.o.o.	1.096.879,65	1.503.120,35		2.600.000,00
BSH HIŠNI APARATI d.o.o. Nazarje			2.200.277,88	2.200.277,88
INNODULER proizvodnja in trgovina d.o.o.			1.786.853,29	1.786.853,29

V letu 2021 je regionalno pomoč prejelo 192 podjetij (232 manj kot leta 2020). Povprečna pomoč je bila v tem letu kar za 127 % višja kot leta 2020, znašala je 172.895 EUR in je posledica večjih izplačil največjim prejemnikom regionalnih pomoči (več kot 1 mio je v letu 2021 prejelo devet prejemnikov).

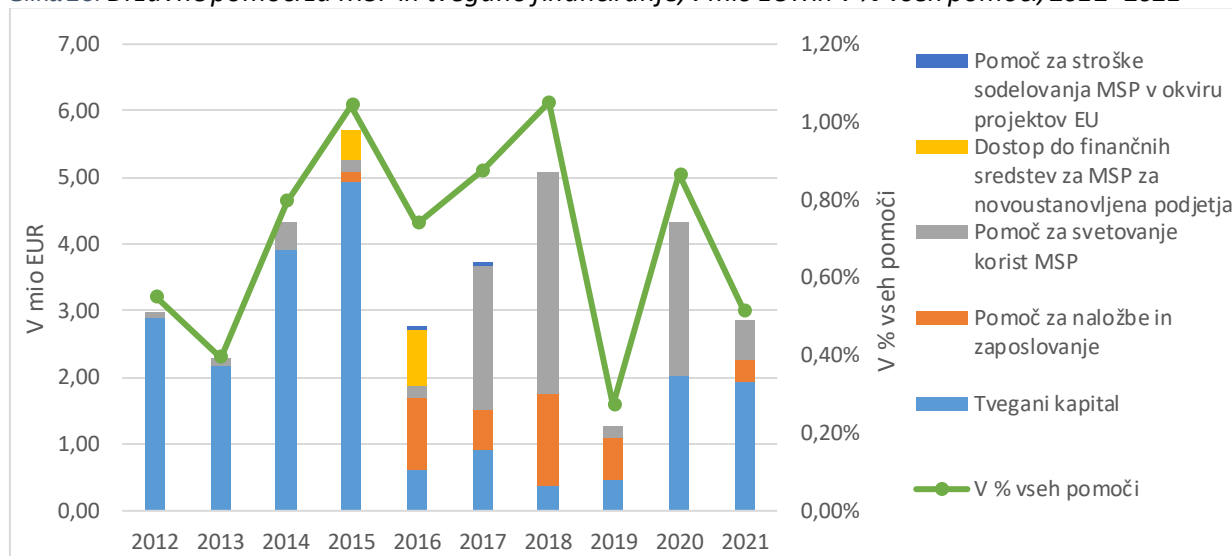
Največji prejemniki, ki so v letih 2019–2021 dobili vsaj 1 mio EUR državnih pomoči, so skupaj prejeli 59 % vseh regionalnih pomoči v tem obdobju. Vse pomoči so bile izplačane kot subvencije, razen 1,58 mio EUR v obliki ugodnih posojil.

4.5 MALA IN SREDNJE VELIKA PODJETJA TER TVEGANO FINANCIRANJE

MSP imajo pomembno vlogo pri ustvarjanju delovnih mest in so na splošno dejavnik družbene stabilnosti in gospodarskega razvoja. Pravila državnih pomoči za MSP in tvegano financiranje omogočajo dodeljevanje javnih spodbud za lažji dostop MSP do finančnih sredstev (kapital ali posojila), dostop do informacij, zlasti glede novih tehnologij in trgov, za naložbe v korist MSP ter udeležbo na sejmih.

V letu 2021 je bilo po pravilih za MSP izplačanih 2,86 mio EUR, kar je 1,47 mio EUR manj kot preteklo leto in dvakratnik zneska iz leta 2019. Predstavljale so 0,51 % vseh državnih pomoči v Sloveniji v letu 2021¹¹. Do leta 2015 so pomoči za MSP in tvegano financiranje naraščale, prevladovala so pomoči v obliki lastniškega in tveganega financiranja. V letu 2020 državne pomoči za MSP ponovno poskočile, predvsem za svetovalne storitve za MSP.

Slika 25: Državne pomoči za MSP in tvegano financiranje, v mio EUR in v % vseh pomoči, 2012–2021

Za pokrivanje stroškov svetovalnih storitev za MSP je bilo v letu 2021 izplačanih 0,6 mio EUR (- 1,72 mio EUR glede na leto 2020), kar je predstavljajo petino vseh pomoči za MSP v 2021 (36,9 % v 2019–2021). Pomoči dodeljuje MGRT, vse v obliki nepovratnih sredstev. Spodbude so bile namenjene zlasti za spodbujanje procesnih izboljšav v podjetjih in spodbujanje partnerstev za učinkovitejši nastop na tujih trgih (svetovalne storitve, prevajalske storitve, storitve izobraževanj in usposabljanja, storitve izdelave študij, raziskav, vrednotenij, ocen, strokovnih mnenj).

Pomoči v obliki lastniškega financiranja in tveganega kapitala, ki so predstavljala levji delež spodbud za MSP, v letih 2012–2015 več kot 90 %, so v zadnjih treh letih predstavljale še vedno več kot polovico (52 %) tovrstnih pomoči, v letu 2021 pa je bil za ta namen izplačan še višji znesek (1,93 mio EUR ali 67,2 % vseh pomoči za MSP v tem letu). Do leta 2015 so se pomoči za tvegano financiranje MSP dodeljevale (posredno) preko družb tveganega kapitala. Te sheme se iztekajo, zadnja izplačila so namenjena predvsem za plačilo provizij za upravljanje naložb skladno z naložbenim načrtom. Po letu 2015 se pomoči za lastniško financiranje MSP izvajajo z neposrednim vstopom v ciljna podjetja preko Slovenskega podjetniškega sklada. Namenjena so spodbujanju nastajanja novih inovativnih podjetij in njihove nadaljnje rasti. V obravnavanih letih so se izplačila po teh shemah znižala, z izjemo zadnjih dveh let, kjer

¹¹ Upoštevat je potrebno, da to ne predstavlja vseh državnih pomoči, ki so jih prejela MSP, saj se pomoči tem podjetjem dodeljujejo tudi po drugih pravilih pomoči (npr. po pravilih za regionalne pomoči, varstvo okolja, zaposlovanje). Kategorija MSP je le izključno namenjena zgolj za MSP. Poleg tega se pomemben del pomoči za spodbujanje MSP, kar 95,7 % vseh pomoči za MSP v obdobju 2019–2021 je bil izplačan v obliki pomoči *de minimis* (pomoči do 200.000 EUR v treh letih).

beležimo porast predvsem zaradi sheme SID banke (Državna pomoč v obliki naložb lastniškega in navideznega lastniškega kapitala iz virov Evropskih strukturnih in investicijskih skladov).

Približno 60 % pomoči za MSP je v obdobju 2019–2021 dodelila SID banka. V letu 2021 je bilo največ pomoči v obliki kapitalskih naložb, v letu 2019 pa v obliki ugodnih posojil (odobrenih je bilo bruto 4,6 mio EUR posojil, državna pomoč je znašala 0,6 mio EUR).

Tabela 21: Državne pomoči za MSP in tvegano financiranje, po namenih, 2019–2021 v EUR

Priglasitelj	Naziv	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT	Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - MSP	Pomoč za svetovanje korist MSP	Dotacije	202.761,32	2.325.650,64	604.937,15
	Izvajanje inštrumentov lastniškega financiranja - pomoč v obliki rizičnega kapitala	Tvegani kapital	Kapitalske naložbe	124.268,86	84.567,88	66.920,45
SID banka	Posebni pogoji financiranja naložb in kapitalskega utrjevanja MSP	Pomoč za naložbe in zaposlovanje	Ugodna posojila	607.114,63		334.991,41
	Državna pomoč v obliki naložb lastniškega in navideznega lastniškega kapitala iz virov Evropskih strukturnih in investicijskih skladov	Tvegani kapital	Kapitalske naložbe	350.000,00	1.930.000,00	1.859.900,00
Skupaj pomoči za MSP				1.284.144,81	4.340.218,52	2.866.749,01

Za spodbujanje MSP se, glede na to, da gre večinoma za nižje zneske, uporabljajo v glavnem *de minimis* pomoči, ki imajo manj stroge pogoje dodeljevanja (npr. ni omejitev glede upravičenih stroškov in glede višine intenzivnosti, ki lahko doseže tudi 100 % upravičenih stroškov). V letu 2021 je bilo tako poleg državnih pomoči izplačanih še 64,53 mio EUR *de minimis* pomoči za MSP, ki niso zajete v zgornjem prikazu. Od tega je bilo 42,76 mio EUR (66 % *de minimis* za MSP) namenjenih za naložbe v MSP, dodatnih 17,98 mio EUR za svetovalne storitve, 2,75 mio EUR za ustanovitev novega malega podjetja, 0,53 mio EUR za kritje stroškov sodelovanja na sejnih, 0,31 mio EUR pa za stroške MSP, ki sodelujejo v programih evropskega teritorialnega sodelovanja.

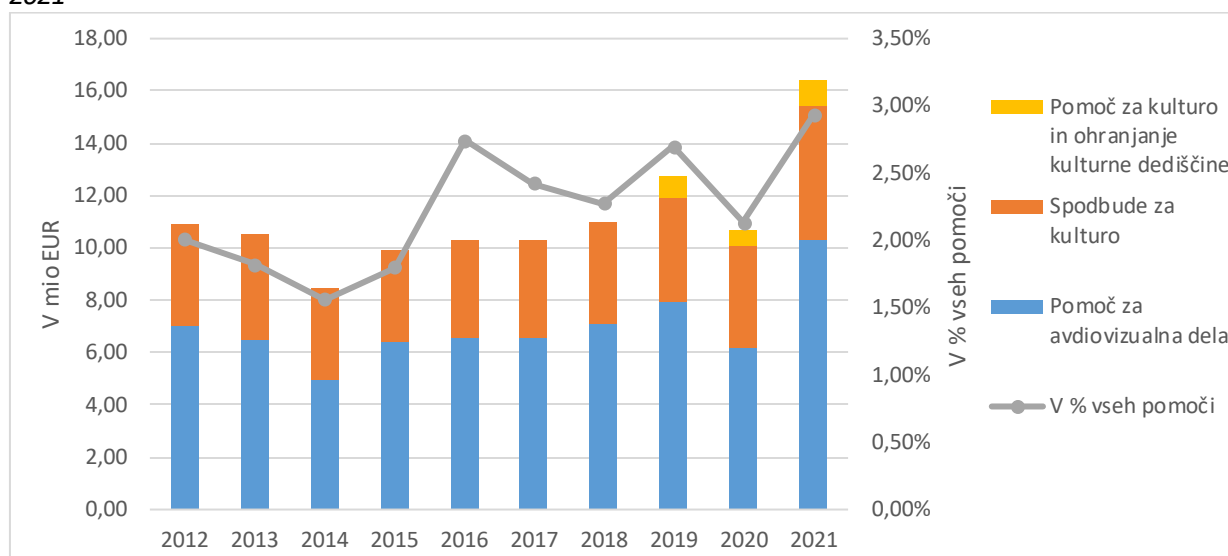
Ugotavljamo, da se pravila državnih pomoči za MSP, ki imajo strožje omejitve (npr. glede upravičenih stroškov in sofinanciranje do 50 % upravičenih stroškov) koristijo zlasti takrat, ko podjetja presežejo dovoljeni limit *de minimis* pomoči (200.000 EUR v treh letih), zato je obseg teh pomoči relativno nizek. Državno pomoč po pravilih za MSP je v letu 2021 prejelo 62 podjetij (99 manj kot leta 2020), povprečna pomoč je znašala 46.237,89 EUR in je bila za 19.512,31 EUR višja kot leta 2020.

Med največjimi prejemniki pomoči 2017–2020 prevladujejo prejemniki, ki so dobili pomoč za namen tveganega kapitala ter pomoč za naložbe in zaposlovanje. Po prvem namenu prednjačita prejemnika GIRO CAR SHARE, posredništvo in storitve d.o.o. in OIKOS HOUSING, modularne hiše, projektiranje in storitve, d.o.o., po drugem namenu pomoči pa TURNA proizvodnja in trgovina d.o.o., PUCIHAR-P, proizvodnja kovinskih izdelkov d.o.o. ter SENSILAB farmacevtska družba d.o.o.

4.6 KULTURA IN AVDIOVIZUALNA DEJAVNOST

Za spodbujanje kulture in avdiovizualne dejavnosti je bilo v letu 2021 izplačanih 16,38 mio EUR ali 2,93 % vseh državnih pomoči. Obseg pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost se je v zadnjih letih ustalil na ravni nekaj več kot 10 mio EUR letno, večji skok navzgor je opazen v letu 2019 in 2021.

Slika 26: Državne pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021

Tudi struktura pomoči po namenih je ostala relativno stabilna, razen v zadnjem letu, kjer izstopajo pomoči za avdiovizualna dela. Zanje sta bili namenjeni skoraj dve tretjini državnih pomoči oz. 10,28 mio EUR, od tega 6,15 mio EUR za filmsko dejavnost in produkcijo, 1,9 mio EUR za spodbujanje vlaganj v AV produkcijo, 1,67 mio EUR za ustvarjanje medijskih vsebin ter dobra pol mio EUR za projekte na področju AV medijev.

Tretjina vseh pomoči oz. 5,16 mio EUR je bila v letu 2021 namenjena za spodbujanje založniške dejavnosti, natančneje, za podporo za izdajanje knjig in revij, razvijanje bralne kulture, organiziranje literarnih dogodkov, spodbude za knjigarniške mreže, štipendije za avtorje in prevode.

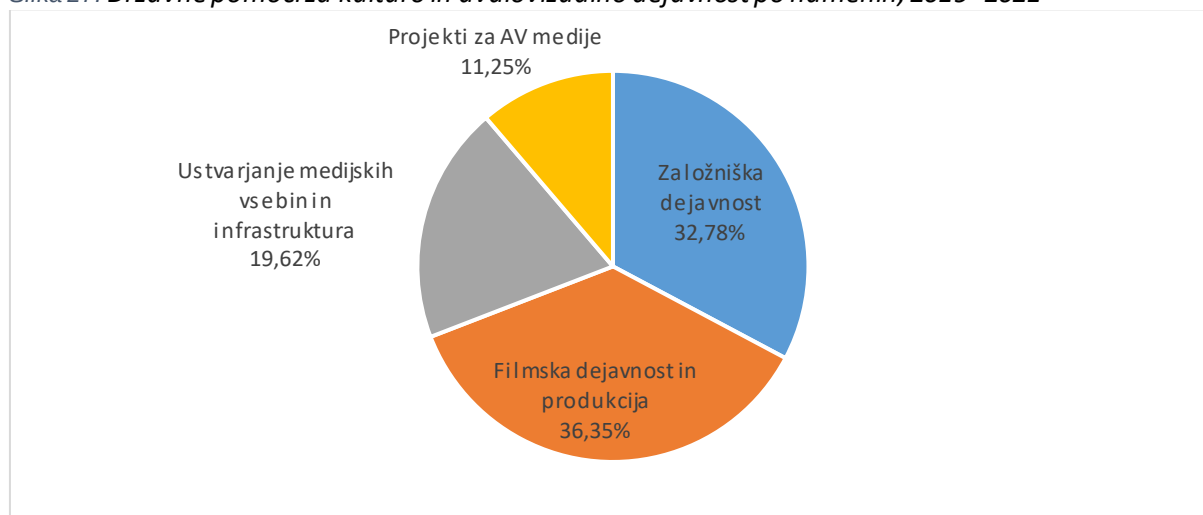
Tabela 22: Državne pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost po shemah in namenih, 2019–2021, v mio EUR

Namen	Naziv	2019	2020	2021
Vzpodbujanje kulture	Pospeševanje razvoja založniške dejavnosti v Sloveniji	3,98	3,92	5,16
Avdiovizualni sektor pomoč za avdiovizualna dela	Pospeševanje razvoja filmske dejavnosti v Sloveniji	0,06		
	Sofinanciranje projektov za AV medije	0,60	0,66	0,57
	Sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin in razvoja tehnične infrastrukture na področju medijev	1,76	1,99	1,67
	Spodbujanje filmske produkcije	4,91	3,38	6,15
	Spodbujanje vlaganj v AV produkcijo	0,64	0,11	1,90
	Sofinanciranje projektov iz proračunskega sklada za audio-vizualne medije		0,01	
Pomoč za kulturo in ohranjanje kulturne dediščine	Sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin in razvoja tehnične infrastrukture na področju medijev	0,82	0,64	0,94
Skupaj pomoči za KULTURO		12,76	10,71	16,38

Slab mio EUR (0,94 mio EUR) pa je bil v letu 2021 dodeljen za ohranjanje kulturne dediščine, na podlagi sheme pomoči Sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin in razvoja tehnične infrastrukture na področju medijev.

Vse pomoči za spodbujanje kulture so se v obravnavanem obdobju 2019–2021 izplačale v obliki dotacij, prav tako tudi v letih pred tem.

Slika 27: Državne pomoči za kulturo in avdiovizualno dejavnost po namenih, 2019–2021

Pomoč je v letu 2021 prejelo 324 podjetij (10 manj kot leta 2020), vsak je v povprečju prejel 50.563,24 EUR, kar je za 18.505,47 EUR več kot v letu 2020.

Deset največjih prejemnikov v obdobju 2019–2021 je prejelo 30 % vseh pomoči za kulturo. Med temi, ki delujejo na področju avdiovizualnih del oz. dejavnosti zasledimo PAKT Media, STARA GARA, VERTIGO, ARSMEDIA, FORUM LJUBLJANA, in December. Za namen izvajanja založniške dejavnosti pa so največ pomoči prejeli Beletrina, Literarno – umetniško društvo Literatura, Cankarjeva založba, Društvo slovenskih pisateljev ter Mladinska knjiga založba.

4.7 USPOSABLJANJE

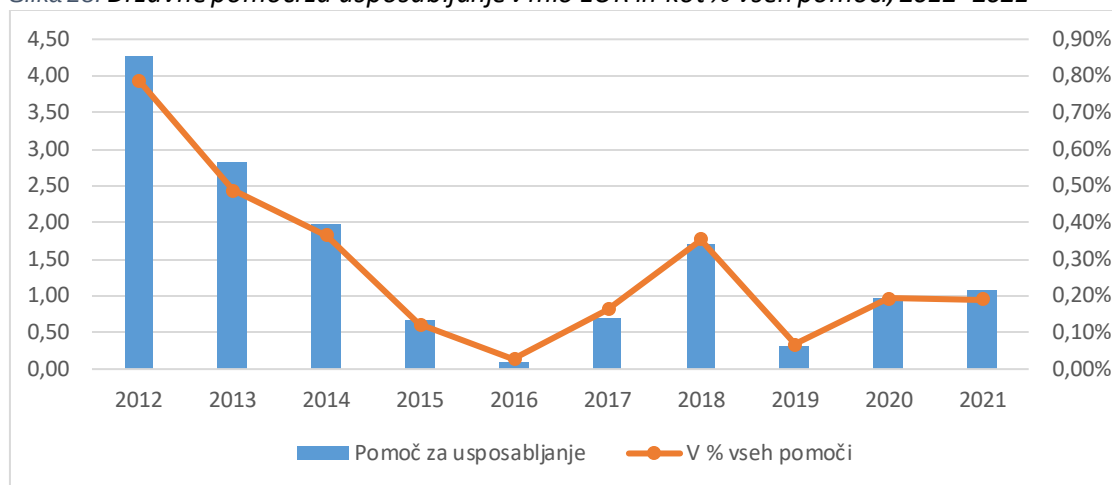
Pomoči za usposabljanje se dodeljujejo z namenom povečanja kvalificirane delovne sile, iz katere lahko podjetja pritegnejo zaposlene in izboljšujejo konkurenčnost. Ker podjetja večinoma premalo vlagajo v usposabljanje svojih zaposlenih, še zlasti ko je usposabljanje splošne narave ter podjetju ne prinaša takojšnje koristi in konkretne prednosti, lahko državna pomoč pripomore k odpravljanju tržne pomanjkljivosti.

V letu 2021 je bilo za usposabljanje izplačanih 1,07 mio EUR državnih pomoči, kar je za skoraj 100 tisoč EUR več kot v letu 2020. Državne pomoči za usposabljanje so predstavljale 0,2 % vseh pomoči v letu 2021, prav tako tudi leto pred tem, v obdobju 2019–2021 pa le 0,15 % zaradi velikega upada v letu 2019.

Na spodnjem grafu je mogoče opaziti, da so se po letu 2016 pomoči za usposabljanje začele ponovno povečevati, vendar so v letu 2019 zabeležile strm padec (v letu 2019 so padle za več kot 5 krat v primerjavi z letom pred tem). K povečanju so največ prispevala izplačila za program usposabljanja Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki se sofinancira iz Evropskega socialnega sklada. Sredstva so bila namenjena za usposabljanje zaposlenih v podjetjih, ki se združujejo v partnerstva določene panoge (kompetenčni centri). Namen partnerstev je spodbujanje kroženja znanja

zaposlenih, sodelovanje pri razvoju kadrov in prenos dobrih praks. V letu 2021 je bila za ta namen izplačana celota dodeljenih pomoči za usposabljanje, in sicer na podlagi Kataloga ukrepov aktivne politike zaposlovanja.

Slika 28: Državne pomoči za usposabljanje v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021

Državne pomoči za usposabljanje dodeljuje še Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo preko Javne agencije SPIRIT, vendar se v letu 2020 niso dodeljevale (v preteklih obravnavanih letih 2017–2019 pa po 105 tisoč EUR pomoči). Pomoči so bile pretežno namenjene za izobraževanje in usposabljanje za mednarodno poslovanje podjetij. Vse pomoči so bile izplačane v obliki subvencij.

Tabela 23: Državne pomoči za usposabljanje po shemah in priglasiteljih, 2019–2021, v EUR

Priglasitelj	Naziv sheme	2019	2020	2021
MGRT	Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - usposabljanje	105.000,00		
MDDSZ	Pomoči za usposabljanja	208.653,00	969.442,02	1.067.965,70
Skupaj pomoči za USPOSABLJANJE		313.653,00	969.442,02	1.067.965,70

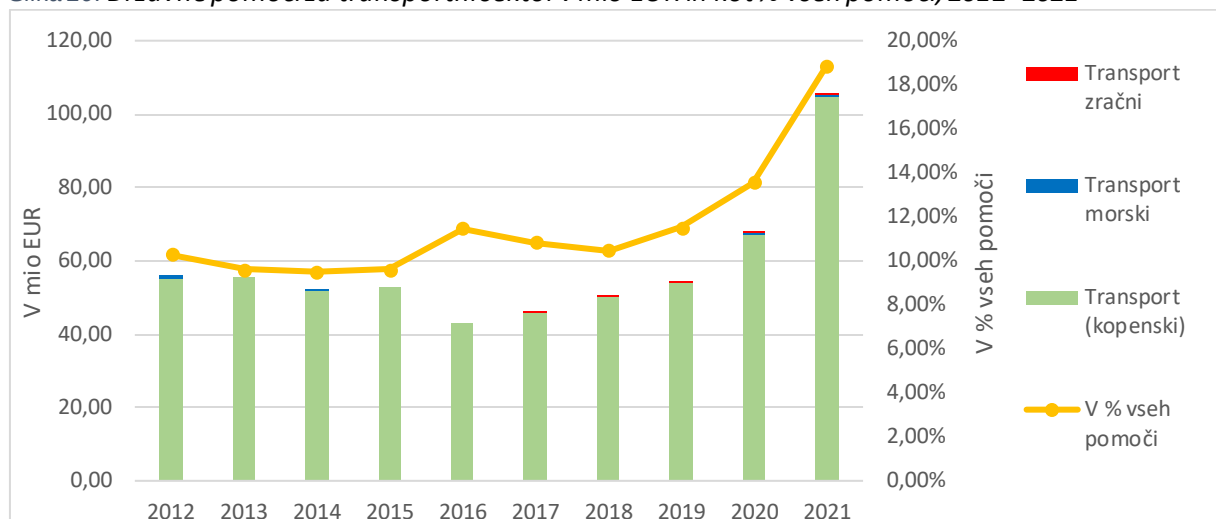
Pomoč za usposabljanje je v letu 2021 prejelo 234 podjetij, kar je 8 manj kot leta 2020, pri čemer pa se je povprečna pomoč povečala in znašala 4.563,96 EUR (4.005,96 EUR v letu 2020). Še vedno pa je povprečna pomoč za usposabljanje precej nižja od povprečne pomoči. Prejemniki, ki so v obdobju 2019–2021 prejeli nad 30.000 EUR so: COSYLAB, HERMI, HOLDING SLOVENSKE ELEKTRARNE, INTEREUROPA, LUKA KOPER, S&T Iskratel, POMGRAD, BRCE ter Sava Turizem.

Spodbude za usposabljanje se podobno kot spodbude za MSP pretežno dodeljujejo kot *de minimis* pomoči. V obdobju 2019–2021 je bilo izplačanih skoraj 19 mio EUR *de minimis* pomoči za usposabljanje, predstavljale so 88,9 % vseh spodbud za usposabljanje tega obdobja od skupaj 21,13 mio EUR, če upoštevamo še državne pomoči.

4.8 TRANSPORT

Za pomoči v transportnem sektorju je bilo v letu 2021 izplačanih 105,5 mio EUR državnih pomoči, kar je 37,42 mio EUR več kot v letu 2020. Pomoči za transport so v tem letu predstavljale 18,87 % vseh državnih pomoči.

Slika 29: Državne pomoči za transportni sektor v mio EUR in kot % vseh pomoči, 2012–2021

Večina pomoči, 99,2 % vseh pomoči za transport v letu 2021, je bila namenjenih železniškemu prometu. Pomoč se je izplačevala v obliki nadomestila za izvajanje gospodarske javne službe prevoza potnikov v železniškem prometu. Prejemnik pomoči so bile SŽ – Potniški promet, d.o.o., ki so pooblaščen za izvajanje obvezne gospodarske javne službe, pomoč pa prejemajo za pokrivanje dela stroškov opravljanja storitev notranjega in čezmejno regijskega železniškega prometa po veljavnem voznom redu in tarifni obveznosti glede na število vlakovnih kilometrov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu na progah Republike Slovenije. V letu 2021 je bilo izplačanih 104,66 mio EUR, kar je 37,47 mio EUR oz. 55,7 % več kot v letu 2020. Razlog za povečanje pomoči je predvsem v posodobitvi prevoznih sredstev za izvajanje javne službe prevoza potnikov, višjih stroškov uporabnine ter dodatnem nadomestilu zaradi epidemije Covid-19.

Tabela 24: Državne pomoči za transport po kategorijah, namenih in prejemnikih, v mio EUR, 2019–2021

Kategorija	Namen	Prejemnik	2019	2020	2021
Transport (kopenski)	Nadomestitev stroškov infrastrukture v podjetjih, ki opravljajo posebno obliko transporta, ki ga drugim podjetjem ni treba nositi	Slovenske železnice - Potniški promet, družba za opravljanje prevoza potnikov v notranjem in mednarodnem železniškem prometu, d.o.o.	54,01	67,19	104,66
		LUCIJA SHIPPING COMPANY LIMITED	0,01	0,04	0,01
Transport morski	Morski promet	GENSHIPPING CORPORATION, MONROVIA		0,39	0,29
		AERODROM PORTOROŽ, d.o.o.	0,33	0,47	0,55
Transport zračni	Letališča, pomoč za tekoče poslovanje				
Skupaj pomoči za TRANSPORT			54,35	68,09	105,51

V letih 2019–2021 so bile izplačane tudi pomoči za zračni promet na osnovi sheme Ministrstva za infrastrukturo za obratovanje regionalnih letališč državnega pomena, namenjenih za mednarodni zračni promet, ki imajo manj kot 200.000 potnikov letno. Prejemnik pomoči v letu 2021 je bil Aerodrom Portorož, d.o.o. v višini 0,55 mio EUR (kar je za 0,08 mio EUR več kot leta 2020). Pomoč je bila namenjena za pokrivanje stroškov obratovanja letališča zaradi obveznosti izvajanja obveznih letaliških služb v skladu z zakonom, ki ureja letalstvo.

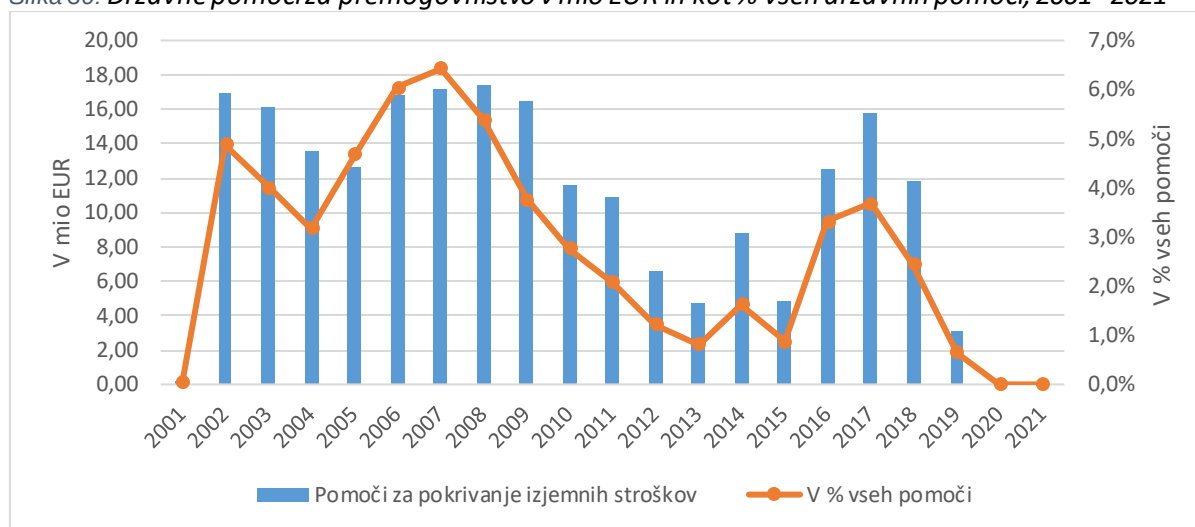
V letu 2021 so bile dane še državne pomoči za pomorski promet v višini 0,3 mio EUR. Gre za državno za pomoč v obliki davka na tonažo. Davek na tonažo omogoča ladijskim prevoznikom, ki sodelujejo v dejavnostih mednarodnega pomorskega prometa in upravljajo eno ali več ladij, da davek obračunajo na

podlagi neto tonaže flote in ne na osnovi dejanskega dobička. Namen sheme pomoči je spodbujati konkurenčnost slovenskih lastnikov ladij, ohraniti delovna mesta ter pomorsko strokovno znanje in izkušnje. V zadnjih treh letih je pomoč koristilo podjetje Lucija Shipping Company, v letih 2020 in 2021 pa še podjetje Genshipping Corporation.

4.9 PREMOGOVNIŠTVO

Državne pomoči za premogovništvo se namenjajo za zapiranje nekonkurenčnih rudnikov. V Sloveniji je bilo za zapiranje rudnikov od leta 2001 na osnovi shem državnih pomoči skupaj izplačanih 217,95 mio EUR, po letu 2019 ni več izplačil. Sredstva so bila namenjena za zapiranje Rudnika Trbovlje – Hrastnik (2004–2019), Zapiranje rudnikov Zagorje, Senovo in Kanižarica (2002) in Premogovnika Velenje (2002 in 2003).¹²

Slika 30: Državne pomoči za premogovništvo v mio EUR in kot % vseh državnih pomoči, 2001–2021

Od leta 2004 se pomoči dodeljujejo le še na osnovi programa zapiranja Rudnika Trbovlje - Hrastnik (v nadaljevanju: RTH). V letu 2019 je bilo za zapiranje RTH izplačanih 3,1 mio EUR pomoči, kar je za 8,6 mio EUR manj kot leta 2018. Pomoči so bile namenjene za kritje izrednih stroškov zapiralnih del, sanacijo površin in pre zaposlovanje rudarjev. V letih 2020 in 2021 ni bilo izplačanih državnih pomoči.

Tabela 25: Prejemniki pomoči za premogovništvo, 2019–2021

Shema pomoči	Prejemnik	2019	2020	2021
Pomoč za kritje izrednih stroškov RTH Rudnika Trbovlje Hrastnik d.o.o.	RTH, Rudnik Trbovlje-Hrastnik d.o.o.-v likvidaciji	2.808.779,00	0,00	0,00
	Ostali prejemniki	298.376,00	0,00	0,00
Skupaj pomoči za PREMOGOVNIŠTVO		3.107.155,00	0,00	0,00

Večino pomoči je prejelo podjetje RTH, Rudnik Trbovlje – Hrastnik, d.o.o. – v likvidaciji, 2,8 mio EUR v obdobju 2019–2021. Pomoči v okviru zapiranja RTH se dodeljuje tudi podjetjem, ki so zaposlila presežne delavce in presežnim delavcem rudnika, ki so se samozaposlili. V letu 2019 je pomoči za ta namen, v

¹² Javna sredstva za zapiranje rudnikov so se izplačevala tudi pred letom 2001 kot nepriglašena pomoč, skupaj 50,74 mio EUR. Sredstva so bila namenjena za zapiranje Rudnika Kanižarica, Rudnika Zagorje, Rudnika Senovo, Rudnika Žirovski vrh.

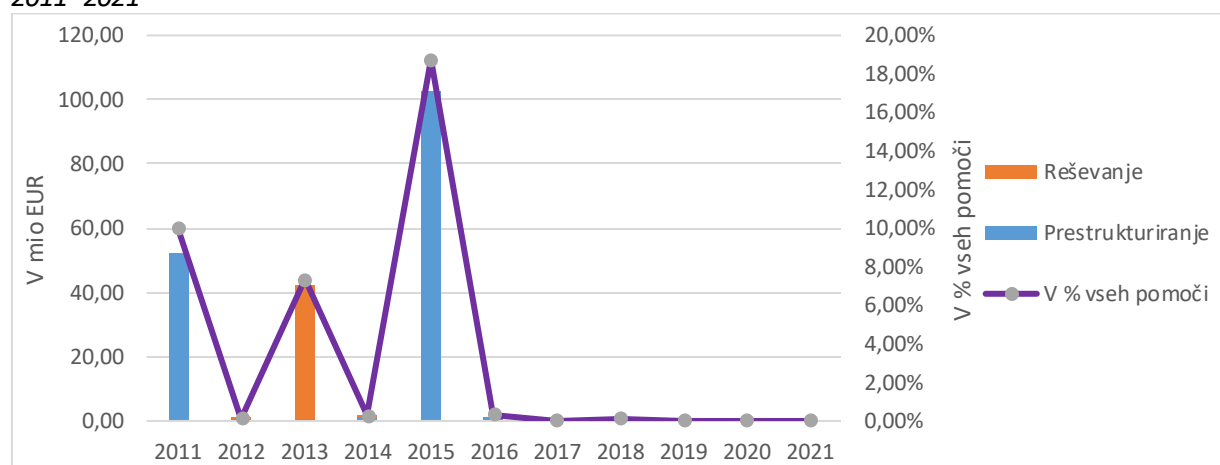
višini slabih 23 tisoč EUR, prejelo 13 podjetij. Za zapiralna dela RTH je bilo skupaj v celotnem obdobju trajanja programa izplačanih 217,83 mio EUR, od tega 207,22 mio EUR podjetju RTH, Rudnik Trbovlje – Hrastnik, d.o.o. – v likvidaciji. Vse pomoči so bile izplačane kot subvencije.

4.10 REŠEVANJE IN PRESTRUKTURIRANJE

Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje se dodeljujejo podjetjem v težavah, ki imajo pomembno sistemsko vlogo pri razvoju države, regije ali sektorja, z namenom zagotovitve njihove dolgoročne sposobnosti preživetja na trgu. Pomoč za reševanje se dodeli za omejeno obdobje v času priprave programa prestrukturiranja podjetja. Pomoč za prestrukturiranje je namenjena podpori in pomoči pri izvajanju programa prestrukturiranja. Pomoči za reševanje in prestrukturiranje se dodeljujejo izjemoma, običajno na osnovi individualnih odobritev, ko pride do večjih kriz v gospodarstvu ali težav v posameznih podjetjih. Njihov obseg lahko zato zelo variira med leti.

V zadnjih treh letih se tovrstne pomoči praktično ne dodeljujejo, predstavljale so le še 0,04 % vseh pomoči (v zadnjih desetih letih povprečno 3,7 % vseh pomoči). Največji obseg so pomoči za reševanje in prestrukturiranje dosegle v letu 2015, ko so predstavljale skoraj 19 % vseh pomoči v tem letu.

Slika 31: Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje v mio EUR in kot % vseh državnih pomoči, 2011–2021

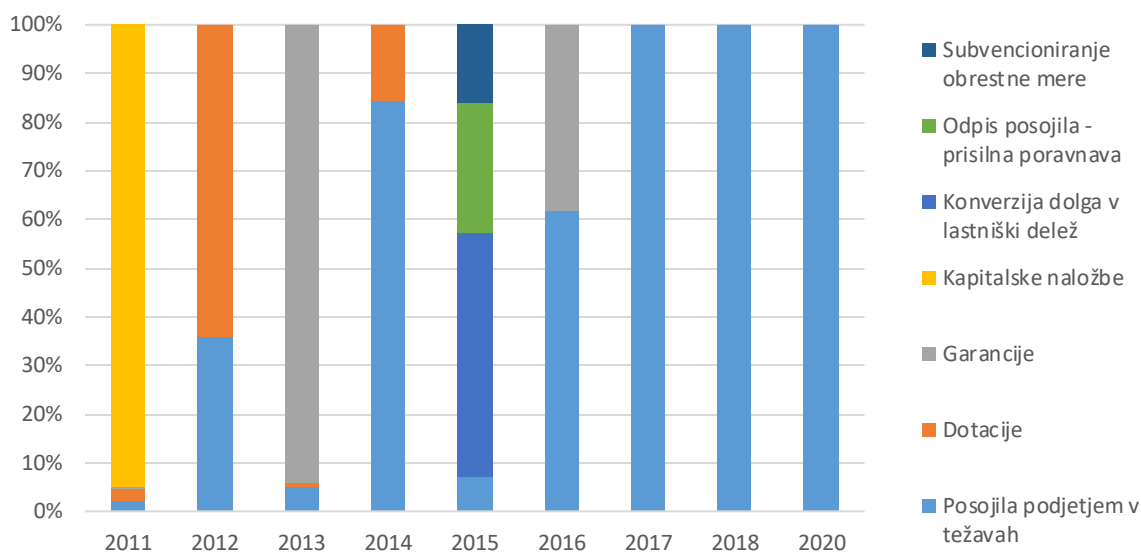
V letu 2021 dodeljenih pomoči iz naslova reševanja in prestrukturiranja ni bilo. Leta 2020 je bilo izplačanih 70.205 EUR državnih pomoči za prestrukturiranje. Pomoč je prejelo podjetje Turnaplast, na osnovi sheme za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah – MSP. V letu 2018 je skupna vrednost pomoči znašala 560.734 EUR, prejeli pa sta jo podjetji Arosa Mobilia, prav tako po prej navedeni shemi in Semenarna Ljubljana, na osnovi individualne odobritve. Vse pomoči so bile dodeljene v obliki posojila. V letu 2017 je bila dodeljena pomoč za reševanje, in sicer podjetju Robotika Kogler.

Tabela 26: Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje po shemah in prejemnikih, 2019–2021

Kategorija	Naziv sheme	Prejemnik	2019	2020	2021
Prestrukturiranje	Reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah - SME	TURNAPLAST proizvodnja in trgovina d.o.o.	0,00	70.205,00	0,00
Skupaj pomoči za REŠEVANJE in PRESTRUKTURIRANJE			0,00	70.205,00	0,00

Pomoči za reševanje se lahko dodeljujejo le v obliki ugodnih posojil in garancij, pri prestrukturiranju podjetij pa se lahko uporablja široka paleta instrumentov, od subvencij, do ugodnih posojil, garancij in kapitalskih naložb. Skoraj polovica (49 %) vseh pomoči za reševanje in prestrukturiranje v zadnjih desetih letih je bila dodeljena v obliki kapitalskih naložb in/ali konverzije dolga v kapitalne deleže (leta 2011 – Adria Airways, leta 2015 – Cimos, MLM, Polzela), petina pomoči je bila v obliki garancij (glavnina v letu 2013 - Cimos in MLM, v letu 2016 - Polzela), okoli 13 % v obliki odpisov posojil (leto 2015 – Cimos) in slaba desetina v obliki posojil podjetjem v težavah. Posojila podjetjem v težavah so bila sicer najbolj pogosto uporabljen instrument, če upoštevamo število prejemnikov. Tudi v letu 2020, ki je edino leto dodeljevanja pomoči zadnjih treh let, je šlo za pomoči v obliki posojil podjetjem v težavah.

Slika 32: Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje po instrumentih pomoči, 2011–2021

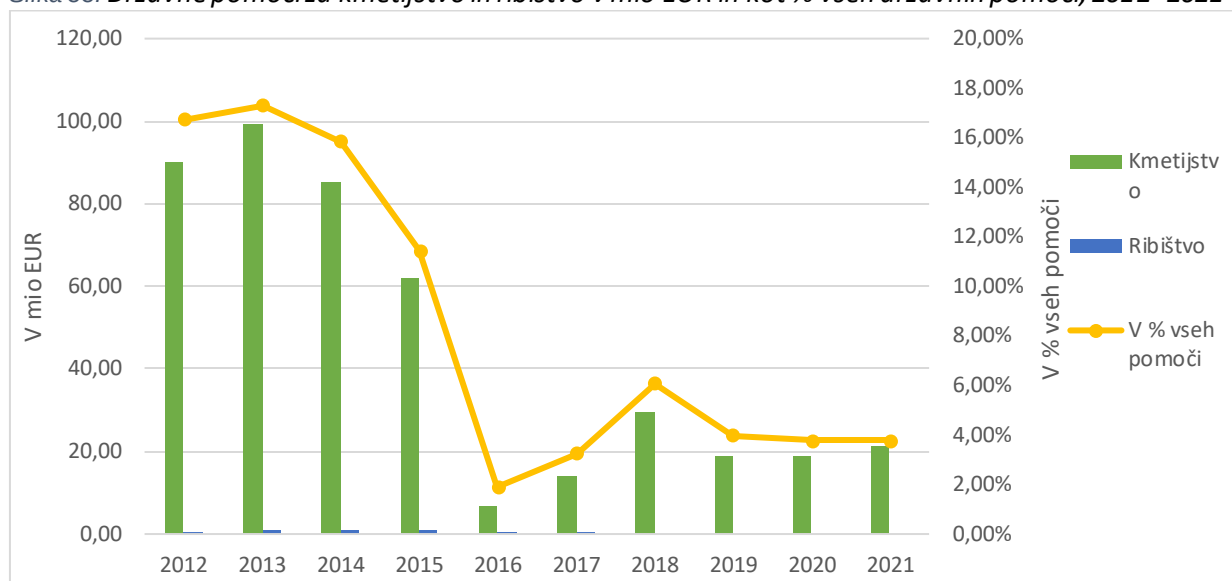

Pomoč za reševanje in prestrukturiranje je v zadnjih desetih letih prejelo 23 podjetij v težavah v skupni višini 202,39 mio EUR, od tega so trije največji prejemniki, ki so prejeli vsak več kot 10 mio EUR, dobili 192,1 mio EUR ali 92 % vseh pomoči za reševanje in prestrukturiranje. Največ pomoči so prejela podjetja Cimos (131,9 mio EUR), Adria Airways (50 mio EUR) in Mariborska livarna Maribor (10,2 mio EUR).

4.11 KMETIJSTVO IN RIBIŠTVO

Na področju kmetijstva in ribištva je bilo v letu 2021 izplačanih 21,16 mio EUR pomoči, kar je za 2,2 mio EUR ali 11,5 % več kot leta 2020. Te pomoči so predstavljale 3,78 % vseh pomoči v letu 2021 (3,84 % v 2019–2021). Vse pomoči so bile izplačane za ukrepe na področju kmetijstva, medtem ko se pomoč za ribištvo v letih 2019–2021 niso dodeljevale.

Slika 33: Državne pomoči za kmetijstvo in ribištvo v mio EUR in kot % vseh državnih pomoči, 2012–2021

Do leta 2016 beležimo trend postopnega zmanjševanja obsega pomoči za kmetijstvo. Glavni vzrok za zniževanje obsega teh pomoči, ki se je začelo po vstopu Slovenije v EU, je posledica preoblikovanja spodbud v kmetijstvu po ukrepih iz programa razvoja podeželja za obdobje 2007–2013 in obdobje 2014–2020.

Najbolj očiten padec obsega teh pomoči je bil v letu 2016 (-90% glede na leto 2015) zaradi spremenjenih določb v zvezi z državnimi pomočmi glede podpor za razvoj podeželja, (so)financirane iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in podpor ukrepom, (so)financiranih iz Sklada za pomorstvo in ribištvo za obdobje 2014–2020. Javni izdatki za te programe se obravnavajo kot državna pomoči le v omejenem obsegu.¹³ Drugi razlog je prenehanje zajemanja in poročanja podatkov o javnih izdatkih za javne službe na področju kmetijstva, ribištva in gozdarstva. Ti izdatki po letu 2016 niso vključeni v poročilo o državnih pomočeh. To ne pomeni, da ti izdatki niso nastali, le kot državne pomoči niso več evidentirani in poročani.¹⁴

Pomoči za kmetijstvo se namenjajo za številne namene, pri čemer je bila glavnina, 74 % vseh pomoči za kmetijstvo v letu 2020 namenjena za štiri največje ukrepe: Pomoči za zavarovalne police v primeru naravnih nesreč ali izrednih dogodkov, Investicije v kmetijska gospodarstva, Pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov ter Pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov na rastlinah in katastrofalnih dogodkov. Pri upoštevanju obdobja 2017–2020, pa se zadnji ukrep zamenja z ukrepom Nadomestilo škode, kiso jo povzročile naravne nesreče ali izredni dogodki. Vsi štirje ukrepi v tem obdobju predstavljajo 63 mio EUR ali 77,6% vseh pomoči, namenjenih kmetijstvu.

Za ribištvo v obdobju 2019–2021 ni bilo dodeljenih državnih pomoči.

¹³ Skladno s pravili EU na področju kmetijstva in ribištva javni izdatki za ukrepe Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, ki so vezani na dejavnost v okviru proizvodov iz priloge I PDEU in na ukrepe iz Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v RS za obdobja 2014–2020, ne predstavljajo državnih pomoči, ki bi jo bilo potrebno priglasiti Evropski komisiji. Kot državne pomoči se obravnavajo le javni izdatki za dejavnosti, ki niso povezane s proizvodi iz omenjene priloge I, npr. predelava proizvodov iz priloge I v proizvode, ki niso naštet v prilogi I, in njihovo trženje, dejavnosti na področju gozdarstva, turizma ipd. V teh primerih se pravila o državnih pomočeh neposredno in v celoti uporabljajo.

¹⁴ Za podrobnejša pojasnila glej 19. poročilo o državnih pomočeh za leta 2015, 2016 in 2017, str. 66–68.

Tabela 27: Državne pomoči za kmetijstvo po namenih, 2019–2021

Kategorija	Namen	2019	2020	2021
Kmetijstvo	Pomoči za zavarovalne police v primeru naravnih nesreč ali izrednih dogodkov	4.919.518,28	5.512.576,78	6.362.125,57
	Pomoči za zatiranje rastlinskih bolezni	1.888.911,21	1.612.776,91	7.303,50
	Pomoči za varstvo okolja	111.737,95	102.471,44	124.289,99
	Pomoči za tehnično podporo v kmetij. sektorju	659.048,86	805.756,66	1.235.930,09
	Pomoč za raziskave in razvoj v gozdarskem sektor.	485	1.135,00	
	Pomoč za raziskave in razvoj	15.130,00	25.909,00	4.350,50
	Pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov na rastlinah in katastrofalnih dogodkov	1.127.387,37	1.862.204,42	3.481.351,00
	Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov v ne-kmetijske proizvode ali proizvodnjo bombaža	929.464,06	1.631.960,32	700.159,44
	Pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo in prilagajanjem gozdarskega sektorja	684.301,61	523.995,15	882.699,79
	Pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov	3.966.408,28	2.772.612,48	3.785.605,97
	Pomoč za dejavnosti prenosa znanja in informiranja v gozdarskem sektorju	146.969,22	168.754,05	
	Pomoč za dejavnosti informiranja in promocijske dejavnosti v zvezi z bombažem in živili, ki jih zajemajo sheme kakovosti	409.635,28		
	Pomoč za arondacijo zemljišč ponovno delitev zemljišč	13.238,11	5.495,99	8.401,37
	Nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izredni dogodki	47.450,30		1.368,36
	Investicije v predelavo in trženje kmetijskih pridelkov	36.805,37	56.096,79	66.273,92
	Investicije v kmetijska gospodarstva	3.755.830,02	3.896.105,91	4.064.150,43
	Pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju, Kmetijske smernice			432.614,13
Ribištvo		0,00	0,00	0,00
Skupaj pomoči za KMETIJSTVO in RIBIŠTVO		18.712.320,92	18.977.850,90	21.156.624,06

V letu 2021 je bilo 30 % vseh pomoči kmetijstva izplačanih za *zavarovalne police v primeru naravnih nesreč ali izrednih dogodkov* (6,36 mio EUR), kar predstavlja največji znesek tega namena v obdobju 2019–2021. Bolj izstopajoče pomoči preteklega obdobja so bile sicer v letu 2018, ko je bilo po ukrepu za *nadomestilo škod za naravne nesreče ali izredne dogodke* izplačanih 12,87 mio EUR, kar predstavlja 44 % vseh kmetijskih pomoči tega leta.

Pomembnejši delež državnih pomoči, tako v letu 2021 (19,2 %) kot tudi v obdobju 2019–2021 (19,9 %), je bil namenjen tudi *investicijam v kmetijska gospodarstva*.

Pomoči so bile v letu 2021 skoraj v celoti dodeljene v obliki dotacij (99,8 %), kar velja tudi za obdobje 2019–2021.

Državne pomoči za ribištvo so se izplačevale v letih 2010–2016, predstavljale so okoli 0,1%–0,2 % vseh državnih pomoči. Zadnje pomoči za ribištvo so bile izplačane v letu 2016, znašale so 0,465 mio EUR.

Namenjene so bile za pomoč pri predelavi in trženju ribiških proizvodov (0,32 mio EUR), za varstvo in razvoj ribjih virov in obalnih voda (73 tisoč EUR) ter za ukrepe zgodnjega upokojevanja in druge individualne premije ribičem (70 tisoč EUR). Ukrepisi bili vezani na izvajanje ukrepov evropske ribiške politike v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v RS 2007–2013. V obdobju 2014–2020 se za te ukrepe pravila državnih pomoči iz člena 107–109 Pogodbe o delovanju EU ne uporabljajo.

Pomoči za kmetijstvo se dodeljujejo tako poslovnim subjektom, ki so registrirani kot podjetja, kot subjektom, ki so vpisani v register kmetijskih gospodarstev. V letu 2021 je pomoč prejelo 138 podjetij (28 več kot leta 2020) in 8.496 kmetijskih gospodarstev (78 več kot v letu 2020).

Podjetje je povprečno prejelo 50.395 EUR pomoči, kar je manj kot v letu 2020 (54.018 EUR). Povprečna pomoč na kmetijsko gospodarstvo pa je znašala 3.287 EUR, kar je več kot v letu pred tem (3.059 EUR).

Za državne pomoči v kmetijstvu je značilna razdrobljenost pomoči z velikim številom prejemnikov ter relativno majhnim zneskom pomoči. To velja zlasti za pomoči, ki se izplačujejo fizičnim osebam – kmetom. V letu 2021 je kar 36,6 % ali 3.114 od skupaj 8.496 kmetijskih gospodarstev prejelo manj kot 500 EUR državne pomoči.

Tabela 28: Največji prejemniki pomoči za kmetijstvo (podjetja in kmetijska gospodarstva) v letih 2019–2021

Prejemnik	2019	2020	2021	Vsota 2019–2021
Zavod za gozdove Slovenije	544.645,13	1.259.130,23	448.236,37	2.252.011,73
Slovenski državni gozdovi, d. o. o.	239.063,83	238.393,61	1.570.846,76	2.048.304,20
MEDIA PUBLIKUM tržno komuniciranje in storitve, d.o.o., Ljubljana		509.387,21	978.714,00	1.488.101,21
FUTURA DDB, oglaševalska agencija d.o.o.	714.101,88		33.989,20	748.091,08
EVROSAD D.O.O. KRŠKO	217.210,27	228.577,36	298.695,80	744.483,43
ROKMAR, izdelava strojev in preparatov za sladoled in slaščice d.o.o.		403.162,96	283.674,04	686.837,00
NADŠKOFIJA LJUBLJANA	235.928,22	103.560,31	300.101,58	639.590,11
MLINOTEST Živilska industrija d.d.	522.726,64		100.126,00	622.852,64
Dana, proizvodnja in prodaja pijač, d.o.o.	62.990,25	447.460,22		510.450,47
SADJARSTVO ORMOŽ D.O.O.	123.307,13	109.840,06	191.548,63	424.695,82

5. DODELJENE POMOČI ZA ODPRAVLJANJE POSLEDIC COVID-19 V LETIH 2020 IN 2021

Kriza, ki jo je sprožila pandemija COVID-19 v marcu 2020, je močno vplivala na slovensko, evropsko, kot tudi na svetovno gospodarstvo. Zaradi boljšega pregleda odziva države na COVID-19, so v tem delu poročila podatki iz leta 2020 in 2021 obravnavani skupaj, tako da predstavlja celovit pregled vseh ukrepov, ki so se izvajali v teh dveh letih.

Ko je prvi val okužb s COVID-19 zajel Evropo, je Evropska komisija po hitrem posvetovanju z državami članicami nemudoma sprejela t.i. Začasni okvir¹⁵ za dodeljevanje državnih pomoči v teh izjemnih okoliščinah. Ti začasni ukrepi so omogočili zagotavljanje prepotrebne podpore gospodarstvu med pandemijo, hkrati pa so ohranjali enake konkurenčne pogoje na enotnem trgu EU.

Evropska komisija je nenehno spremljala razvoj pandemije in je Začasni okvir prilagodila šestkrat, saj so se potrebe po spremembah in dopolnitvah razvijale skozi ves čas krize, ki je vztrajala tudi v letu 2021. Začasni okvir je potekel konec junija 2022, z izjemo dveh novih orodij za podporo tekočemu okrevanju evropskega gospodarstva (podpora za naložbe in podpora plačilni sposobnosti). Poleg Začasnega okvirja so se države članice posluževale dodeljevanja pomoči tudi na podlagi pravil, ki so namenjena odpravi posledic škode, v skladu s 107 (2) b členom PDEU¹⁶.

Ukrepi za podporo gospodarstvu ob epidemiji COVID-19 v Sloveniji

V Sloveniji so bili krizni ukrepi sprejeti na podlagi desetih nacionalnih interventnih zakonov¹⁷, ki jih je bilo potrebno predhodno uskladiti s predpisanimi pogoji Začasnega okvirja ter s pogoji iz 107(2)b člena PDEU, za odpravljanje posledic škode, ki jo je povzročila epidemija covid-19.

Vsi ukrepi, ki so se izvajali v skladu z interventnimi zakoni niso predstavljali državne pomoči. Skupni neposredni obseg ukrepov, povezanih s covidom, je v letih 2020 in 2021 znašal 4,5 milijarde EUR. Državne pomoči so predstavljale 2,3 milijarde EUR, kar predstavlja nekaj več kot 51 % vseh izdatkov za ta namen.

Ukrepi, ki niso predstavljali državne pomoči so bili predvsem tisti, ki so bili namenjeni vsem subjektom v Sloveniji pod enakimi pogoji (ukrepi, ki niso bili selektivni), ukrepi namenjeni fizičnim osebam, ki se ne ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo (boni, socialne pomoči...), ukrepi, ki so bili namenjeni javnim storitvam (zdravstvo, šolstvo, ...).

Državno pomoč so predstavljali ukrepi, ki so bili selektivni in so bili namenjeni subjektom, ki opravljajo gospodarsko dejavnost na trgu.

¹⁵ Sporočilo Komisije Začasni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 2020/C 91 I/01 (UL C 91 I z dne 20.3.2020, str. 1-9), zadnjič spremenjeno s Sporočilom Komisije Šesta sprememba začasnega okvira za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 in sprememba Priloge k Sporočilu Komisije državam članicam o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov (UL C 473 z dne 24.11.2021, str. 1-15) (v nadaljevanju: Začasni okvir)

¹⁶ Pogodba o delovanju Evropske unije (UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 1; v nadaljevanju: PDEU)

¹⁷ Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE in 15/21 – ZDUOP), Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitve posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 61/20, 152/20 – ZZUOOP in 175/20 – ZIUOPDVE), Zakon o interventnih ukrepih za omilitve in odpravo posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 80/20 – ZIUOOPE), Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19 (Uradni list RS, št. 98/20 – ZIUOPDV), Zakon o začasnih ukrepih za omilitve in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 – ZZUOOP), Zakon o interventnih ukrepih za omilitve posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 175/20 – ZIUOPDVE), Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 203/20, 15/21 – ZDUOP, 82/21 – ZNB-C in 112/21 – ZNUPZ), Zakon o dodatnih ukrepih za omilitve posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 15/21 – ZDUOP), Zakon o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID-19 – ZIUOPGT, Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitve, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 206/21 – ZDUPŠOP).

Slovenija je za izvedbo ukrepov državne pomoči uporabila naslednje točke Začasnega okvira:

- 3.1 Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti (omejitev zgornje višine pomoči na podjetje na 800.000 EUR, od 28.1.2021 dalje je omejitev povišana na 1,8 mio EUR, od 8.11.2021 dalje je omejitev povišana na 2,3 mio EUR)
- 3.2 Pomoč v obliki poroštev za posojila
- 3.3 Pomoč v obliki subvencioniranih obrestnih mer za posojila
- 3.4. Pomoč v obliki jamstev in posojil, usmerjenih prek kreditnih ali drugih finančnih institucij
- 3.6 Pomoč za raziskave in razvoj na področju COVID-19
- 3.8 Pomoč za naložbe za proizvodnjo izdelkov v zvezi s COVID-19
- 3.10 Pomoč v obliki plačnih subvencij za zaposlene za preprečevanje odpuščanja med izbruhom COVID-19 (pomoč omejena na povračilo 80 % stroška plače posameznega delavca)
- 3.12 Pomoč v obliki podpore za nekrute fiksne stroške (omejena z višino pomoči na podjetje do 3,0 mio EUR, od 28.1.2021 dalje je višina pomoči spremenjena in dvignjena na 10,0 mio EUR na podjetje, od 18.11.2021 dalje je omejitev povišana na 12,0 mio EUR)

Tabela 29: Dodeljene pomoči v Sloveniji po pravilih za odpravljanje posledic COVID-19 v obdobju 2020 in 2021, v EUR in %

Namen	Skupaj leti 2020 in 2021	Delež
PDEU 107(2)b Pomoč za odpravo posledic škode	125.134.298,21	5,29%
ZO 3.1. Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	1.572.599.527,15	66,48%
ZO 3.1. Kmetijstvo in ribištvo; Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	25.605.082,46	1,08%
ZO 3.2. Pomoč v obliki poroštev za posojila	104.056.805,79	4,40%
ZO 3.3. Pomoč v obliki subvencioniranih obrestnih mer za posojila	1.750.000,00	0,07%
ZO 3.4. Pomoč v obliki jamstev in posojil, usmerjenih prek kreditnih ali drugih finančnih institucij	48.770.799,69	2,06%
ZO 3.6. Pomoč za raziskave in razvoj na področju COVID19	8.901.524,82	0,38%
ZO 3.10. Pomoč v obliki plačnih subvencij za zaposlene za preprečevanje odpuščanja med izbruhom COVID19	179.417.317,63	7,59%
ZO 3.12. Pomoč v obliki podpore za nekrute fiksne stroške	299.136.976,55	12,65%
Skupaj	2.365.372.332,30	100,00%

Iz Tabele 29 je razvidno, da je bilo največ pomoči dodeljenih na podlagi točke 3.1 Začasnega okvirja. Razlog za tako pogosto uporabo te točke je bil predvsem v tem, da je bila dodelitev najbolj enostavna, vsebina ukrepa pomoči je morala biti povezana le z odpravo posledic COVID-19, ostali pogoji so bili bolj minorne narave. Ker pa je kriza trajala dlje, kot je bilo prvotno predvideno, je za večja podjetja postala višina dovoljene pomoči, ki ni smela presežati 800.000 EUR pomoči na podjetje, problematična, zato so se pričele uporabljati tudi druge točke Začasnega okvirja. Kasneje v letu 2021 se je ta zgornja meja pomoči dvignila, v januarju 2021 na 1,8 mio EUR in v novembru 2021 na 2,3 mio EUR.

Druga največja skupina pomoči predstavlja pomoč za kritje dela fiksnih stroškov podjetij (točka 3.12), ki je podjetjem omogočila, da bi lahko na učinkovit način preživel obdobje zmanjšane poslovanja, ali celo neposlovanja v kritičnem obdobju.

Določen delež pomoči je bil dodeljen tudi po točki 3.10, ki je omogočala pomoč za povračilo nadomestila plač za čakanje na delo, v višini do 80 % stroškov dela delavca, ki je na čakanju. Po tej točki so se dodeljevale tudi pomoči za skrajšani delovni čas.

Uporaba točk 3.2. Pomoč v obliki poroštev za posojila in 3.3 Pomoč v obliki subvencioniranih obrestnih mer za posojila v Sloveniji niso bila uporabljena v tako veliki meri, kot v drugih državah članicah, kjer so tovrstne oblike pomoči prevladovali.

Pomoči, ki so bile presoane na podlagi 107(2)b člena Pogodbe o Evropski skupnosti, so bile dodeljene na podlagi :

- sheme *Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročili izredni dogodki*; Shema je bila namenjena velikim podjetjem, ki so utrpela višjo škodo, kot bi jo lahko prejela po začasnem okvirju v okviru točke 3.1. (pomoč na posameznega prejemnika je bila omejena na 800.000 EUR). Na podlagi prvega interventnega zakona za odpravo posledic COVID-19 je bila tako sprejeta uredba, ki je določala izračun dejanske škode, ki jo je utrpelo posamezno podjetje zaradi izrednega dogodka. Na podlagi te sheme je bilo dodeljeno 134,33 mio EUR pomoči 90 prejemnikom.
- Individualne pomoči podjetju *Postojnska jama*, v obliki znižanja koncesnine v višini 0,58 mio EUR
- Individualne pomoči *Fraport Slovenija, d.o.o.*, v obliki nadomestila škode v višini 5 mio EUR

Pomoči, ki so se izvajale na podlagi Začasnega okvirja so bile dodeljene na podlagi shem, ki so prikazane v spodnji tabeli.

Tabela 30: Dodeljene pomoči v Sloveniji, na podlagi Začasnega okvirja, po številu prejemnikov, v obdobju 2020 in 2021, v EUR

Naziv ukrepa	Namen	Število poslovnih subjektov	Število kmetijskih gosp.	Znesek pomoči v EUR (leto 2020 in 2021)
COVID PKP1, 1.1. poglavje Povračila nadomestila plače 100% za čakanje na delo	COVID19 3.1	36.270	12	306.269.862,58
COVID PKP1, ostalo (garancije 65 čl., 81. čl, kmetijstvo)	COVID19 3.2.	1.705		45.504.904,02
	COVID19 3.1.	663	11.596	7.317.077,95
COVID PKP1, 1.2. poglavje	COVID19 3.10. Pomoč v obliki plačnih subvencij za zaposlene za preprečevanje odpuščanja med izbruhom COVID19	1		1.798.507,49
	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	57.708	63	360.417.288,35
COVID PKP1, 1.3 poglavje, PKP5 - Mesečni temeljni dohodek	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	55.945	2.362	411.769.691,97
COVID PKP1, 1.4. poglavje	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	41.540	1.375	40.392.566,42
COVID PKP1, PKP6, PKP9 - Oprostitve pri upravljanju z vodami	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	6		15.863,49
COVID PKP2, PKP6 - Znižanje najemnin	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	740		1.854.244,64
COVID PKP2, PKP6 Likvidnostna garancijska shema	COVID19 3.2. Pomoč v obliki poroštev za posojila	107		58.551.901,77
COVID PKP3 - Program finančnih spodbud	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	1.671		78.262.166,23
	COVID19 3.6. Pomoč za raziskave in razvoj na področju COVID19	42		8.901.524,82
COVID PKP3, 4. kmetijstvo	Kmetijstvo COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti		10.776	1.353.668,11

COVID PKP3, PKP4, PKP5, PKP6, PKP 8 - Povračila - čakanje na delo 80 odstotkov	COVID19 3.10. Pomoč v obliki plačnih subvencij za zaposlene za preprečevanje odpuščanja med izbruhom COVID19	16.249	5	108.422.853,43
COVID PKP3, PKP8, PKP9 - Skrajšani delovni čas	COVID19 3.10. Pomoč v obliki plačnih subvencij za zaposlene za preprečevanje odpuščanja med izbruhom COVID19	10.472	5	69.193.241,88
COVID PKP3, Ponovna vzpostavitev letalske povezljivosti Slovenije	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	7		939.870,00
COVID PKP3, žičnice	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	58		643.600,00
COVID PKP9, Pomoč upravljavcem žičniških naprav	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	31		3.025.890,82
COVID Delno povrnjeni izgubljeni dohodek za čas trajanja karantene na domu ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	26		13.250,00
COVID PKP5, Samozaposleni - Povračilo izgubljenega dohodka zaradi karantene	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	2971		2.365.250,00
COVID PKP6, Finančno nadomestilo zaradi izpada dohodka v kmetijstvu, ribištvu in gozdarstvu	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	696	30.025	23.393.056,71
COVID PKP6, PKP8 Povračila 100 odst. čakanje na delo	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	19.729	8	251.857.827,99
COVID PKP6, Pomoč v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov, podjetja reg. do 1.10.2019	COVID19 3.12. Pomoč v obliki podpore za nekritične fiksne stroške	14.303		299.136.976,55
COVID PKP6, Pomoč v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov, podjetja reg. od 1.10.2019 - 30.6.2021	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	1.771		17.868.042,87
COVID PKP9, Pomoč industriji srečanj in dogodkov	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	6		161.632,21
COVID PKP9, Posojila organizatorjem potovanj	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	6		345.216,73
COVID Podpora podjetjem, ki se ukvarjajo z javnim prevozom	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	387		8.352.062,03
COVID Protokol SID banke o državni pomoči v obliki javnih posojil	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	1481		68.908.211,00
	COVID19 3.3. Pomoč v obliki subvencioniranih obrestnih mer za posojila	6		1.750.000,00
Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - de minimis	De minimis COVID19	38		430.577,00

Dodelitev finančnih sredstev lokalni nivo	De minimis COVID19	652		1.015.318,19
COVID PKP1, Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročili izredni dogodki	COVID 19 škoda	78		124.792.976,33
COVID Postojnska jama - Znižanje najnižje koncesnine zaradi naravnih nesreč ali izjemnih dogodkov	COVID 19 škoda	1		1.636.798,11
Fraport Slovenija, d.o.o. - Nadomestilo škode zaradi izbruha COVID-19	COVID 19 škoda	1		5.000.000,00
COVID Panevropski garancijski sklad	COVID19 3.1. Pomoč v obliki neposr. nepovratnih sredstev, vračljivih predplačil ali davčnih ugodnosti	27		11.955.391,00
	COVID19 3.4. Pomoč v obliki jamstev in posojil, usmerjenih prek kreditnih ali drugih finančnih institucij	856		48.770.799,69

V Sloveniji je bilo daleč največ državnih pomoči namenjenih podjetjem za povračilo nadomestila plače za delavce, ki so bili s strani podjetij poslani na čakanje, v višini do 100 % nadomestila. Pomoči so se dodeljevale na podlagi prvega, šestega in osmega interventnega zakona. Te pomoči so bile dodeljene v višini 558,13 mio EUR in jih je koristilo 47.575 subjektov na trgu.

Na drugem mestu po obsegu pomoči, so bile pomoči dodeljene v obliki mesečnega temeljnega dohodka, v višini 411,69 mio EUR, prejelo pa jih je 57.235 subjektov na trgu.

Med večjimi ukrepi pomoči je bil tudi ukrep iz prvega interventnega zakona, ki je bil namenjen oprostitvi plačila prispevkov za delavce, ki so v času pandemije delali. Za tovrstno pomoč je bilo dodeljeno 360,54 mio EUR pomoči 57.679 subjektom na trgu.

Pomoči v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov so bile dodeljene v višini 316,72 mio EUR, prejelo pa jo je 16.073 subjektov na trgu.

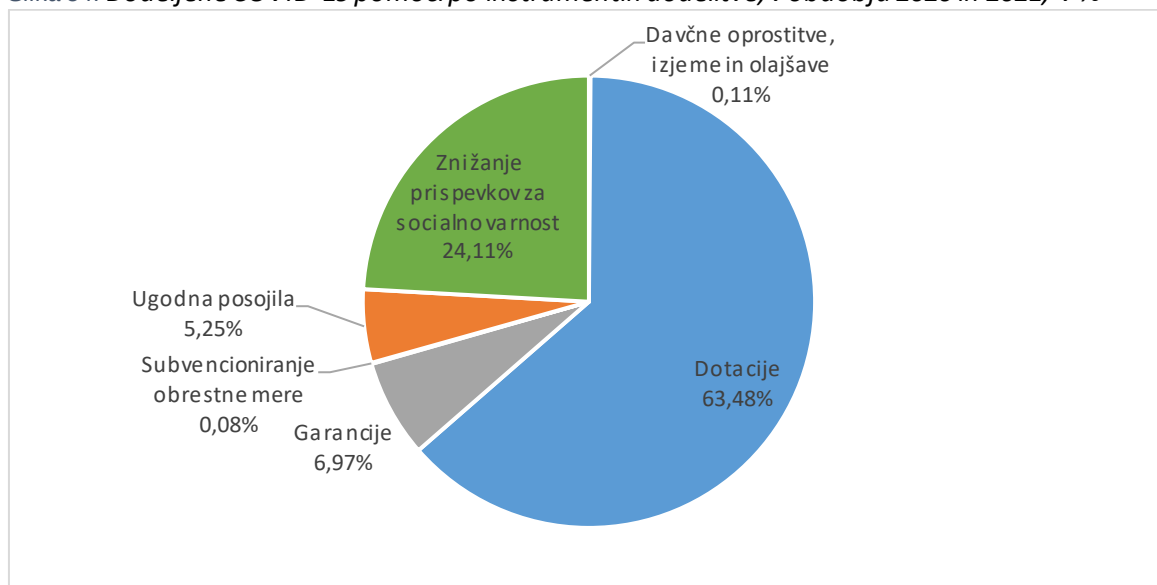
Pomoči za povračilo nadomestila plače za delavce, ki so jih podjetja poslala na čakanje, v višini do 80 % nadomestila, je koristilo 14.811 podjetij, pomoči pa so bile dodeljene v višini 108,43 mio EUR.

Po ostalih ukrepih je bilo dodeljeno manj kot 100 mio EUR pomoči.

V Sloveniji se je kot instrument pri dodeljevanju pomoči najbolj uporabljala dotacija (subvencije), saj je bilo s tem instrumentom dodeljenih kar 63,5 % vseh pomoči. Skupaj z instrumentom znižanja prispevkov za socialno varnost predstavljata 87,6 % vseh dodeljenih pomoči za odpravo posledic COVID-19.

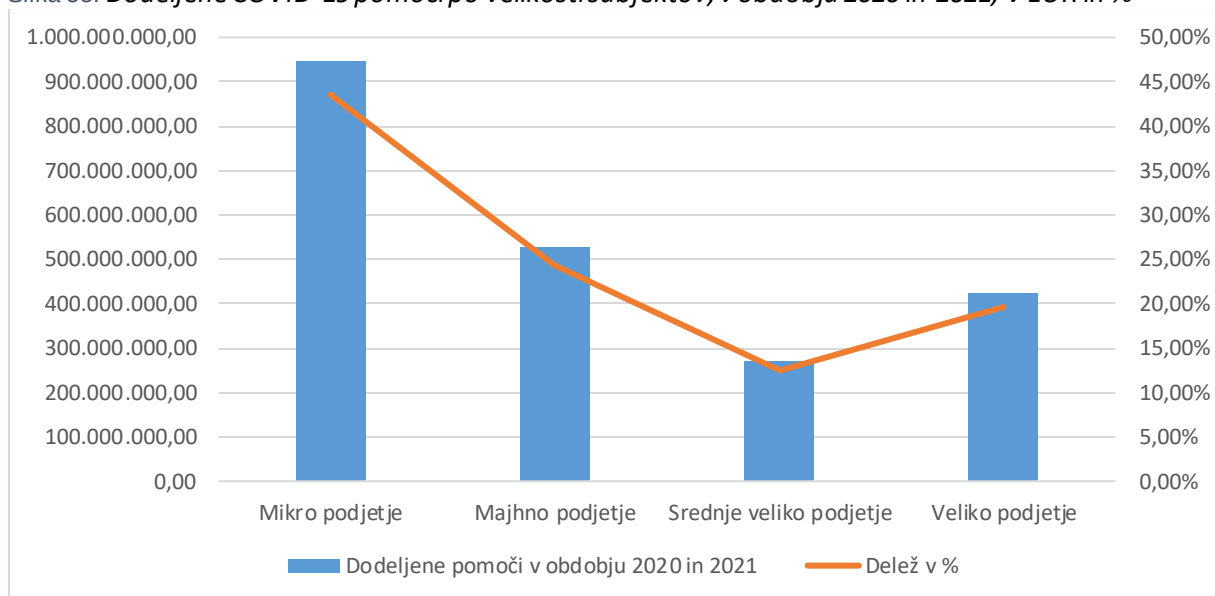
Pomoči dodeljene v obliki ugodnih posojil in garancij so predstavljale 5,2 % oz. 7 % dodeljenih pomoči za odpravljanje posledic COVID-19. Davčne oprostitve, izjeme in olajšave so predstavljale 0,11 % pomoči, uporabljene pa so bile pri ukrepu znižanja plačila najemnin za prostore, ki so v javni lasti.

Slika 34: Dodeljene COVID-19 pomoči po instrumentih dodelitve, v obdobju 2020 in 2021, v %

Glede na velikost subjektov na trgu so daleč največ pomoči prejela mikro podjetja. To so podjetja, ki zaposlujejo do 10 oseb. Mikro podjetjem je bilo dodeljeno 945,28 mio EUR pomoči. Vključena so bila praktično v vse ukrepe in tudi obdobje črpanja sredstev je bilo pri teh subjektih najdaljše.

Slika 35: Dodeljene COVID-19 pomoči po velikosti subjektov, v obdobju 2020 in 2021, v EUR in %

Skoraj polovico manj pomoči so prejela majhna podjetja, kjer je zaposlenih od 10 do 49 oseb. Majhnim podjetjem je bilo dodeljeno 528,78 mio EUR pomoči. Sledijo velika podjetja, ki so prejela 19,63 % vseh COVID-19 pomoči (426,32 mio EUR). Srednje velika podjetja (število zaposlenih med 50 in 249) so prejela 270,86 mio EUR pomoči, kar predstavlja 12,47 % tovrstnih pomoči.

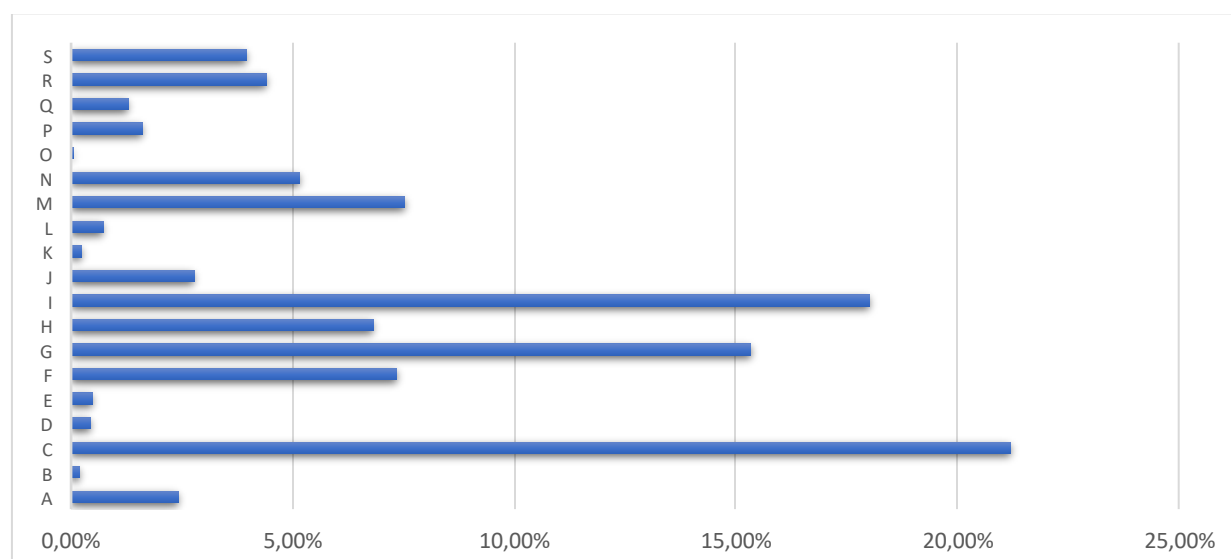
Iz podatkov v tabeli 31 je razvidno, da je šlo največ pomoči v predelovalne dejavnosti, in sicer 501,34 mio EUR pomoči. Znotraj te dejavnosti je bilo največ pomoči dodeljene podjetjem, ki se ukvarjajo z Mehansko obdelavo kovin, Prodajo drugih delov in opreme za motorna vozila ter Litje lahkih kovin.

Tabela 31: Dodeljene pomoči v Sloveniji, glede na dejavnost prejemnikov v obdobju 2020 in 2021, v EUR in %

	Dejavnost	Skupaj	Delež
A	Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	57.385.700,49	2,43%
B	Rudarstvo	4.497.769,05	0,19%
C	Predelovalne dejavnosti	501.343.649,62	21,20%
D	Oskrba z energijo, plinom in paro	10.400.399,08	0,44%
E	Oskrba z vodo; saniranje okolja	11.534.924,64	0,49%
F	Gradbeništvo	173.682.255,83	7,34%
G	Trgovina, vzdrževanje in popravilo motornih vozil	362.817.836,25	15,34%
H	Promet in skladiščenje	161.396.733,18	6,82%
I	Gostinstvo	426.129.260,03	18,02%
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	65.632.701,95	2,77%
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	5.612.893,42	0,24%
L	Poslovanje z nepremičninami	17.060.340,09	0,72%
M	Strokovne, znanstvene in tehnološke dejavnosti	177.997.526,03	7,53%
N	druge raznovrstne poslovne dejavnosti	122.189.545,86	5,17%
O	Dejavnosti javne uprave; obrambe; socialno varstvo	631.802,63	0,03%
P	Izobraževanje	38.153.888,54	1,61%
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	30.503.418,81	1,29%
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	104.585.143,10	4,42%
S	Druge dejavnosti	93.816.543,70	3,97%

Na drugem mestu po obsegu pomoči so podjetja, ki se ukvarjajo z dejavnostjo gostinstva, 426,13 mio EUR. Ta podjetja so bila dejansko tudi najdlje zaprta oz. so poslovala v okrnjenem obsegu. Največ pomoči so prejela podjetja, pri katerih je osnovna dejavnost registrirana kot Restavracije in gostilne, Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov ter podjetja, ki se ukvarjajo s strežbo pijač.

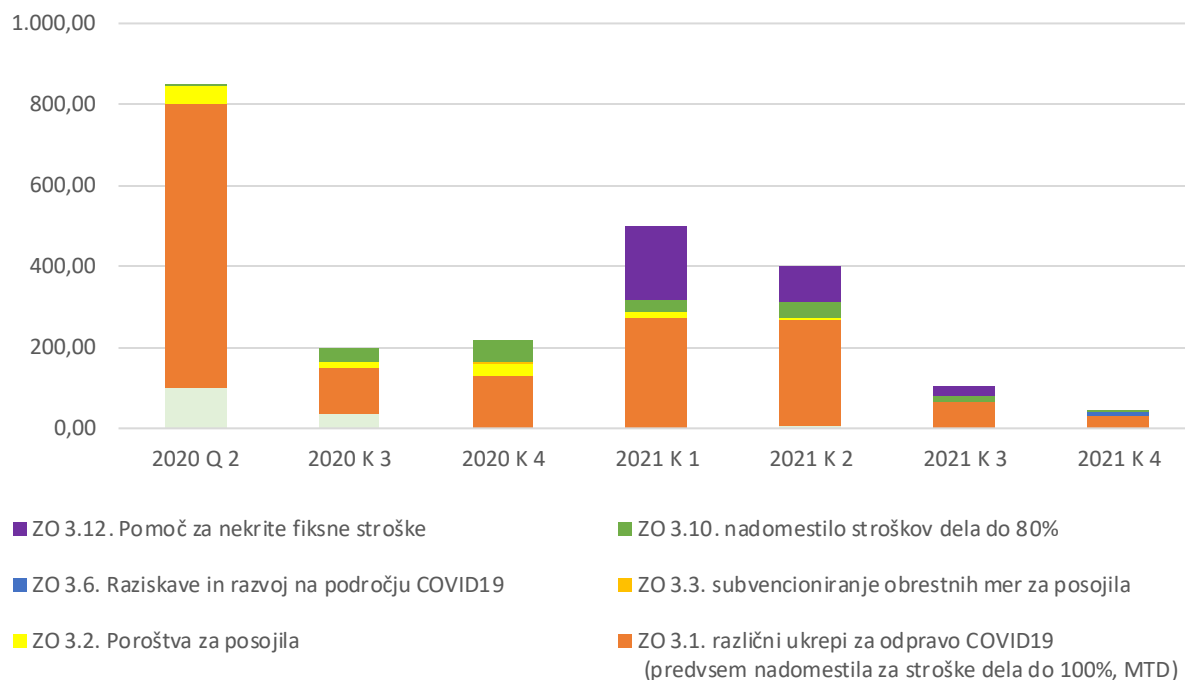
Slika 36: Dodeljene pomoči v Sloveniji, glede na dejavnost prejemnikov v obdobju 2020 in 2021, v %

Na tretjem mestu po prejetih pomočeh so podjetja, ki spadajo pod dejavnost Trgovina, vzdrževanje in popravilo motornih vozil, s 362,81 mio EUR. Največ pomoči so prejela podjetja, ki so registrirana kot Nespecifično posredovanje pri prodaji raznovrstnih izdelkov, Vzdrževanje in popravila motornih vozil ter Trgovine na drobno v specializiranih prodajalnah z oblačili.

Ker je bilo z drugim, tretjim in četrtem valom v Sloveniji vedno več okužb, je bilo potrebno za zaščito prebivalstva in gospodarstva večino ukrepov podaljševati in uvajati nove ukrepe. Po višini izplačanih pomoči je bilo v prvih dveh kvartalih v letu 2021 izplačano nekoliko več državnih pomoči, kot v prvem valu v letu 2020, res pa je, da so se pomoči za nekritične stroške izplačevale za nazaj, saj so morala podjetja dokazati upravičenost za tovrstne pomoči.

Slika 37: Dinamika izplačil državnih pomoči po četrtletjih

Slika prikazuje dinamiko izplačil pomoči po tromesečjih, od začetka kriznih razmer zaradi izbruha covid-19. Opazno je, da je bilo daleč največ državnih pomoči izplačanih v drugem tromesečju leta 2020 (april-junij). Epidemija je bila uradno razglašena 12. marca in Vlada RS je pričela sprejemati ukrepe za zaježitev epidemije, ki so drastično omejili javno življenje v državi. Ti so uspešno omejili širjenje okužb in po več tednih z minimalnim številom novo zaznanih okužb ali brez njih, je vlada z 31. majem 2020 preklicala razglasitev epidemije. Tekom maja je bila preklicana tudi večina omejitev javnega življenja. Prvi val epidemije je v Sloveniji trajal 12 tednov.

Drugi val epidemije je sledil poleti, vendar je bil sprva blažji, jeseni pa so začele številke okuženih in umrlih strmo naraščati. Vlada je 18. oktobra 2020 ponovno razglasila epidemijo, podaljšala večino ukrepov, ki so bili namenjeni gospodarstvu in uvedla nekaj novih (kritje fiksnih stroškov podjetjem, saj nekatera niso mogla poslovati, druga pa so poslovala zelo okrnjeno. Dodeljevanje pomoči se je tako v prvem kvartalu leta 2021 zopet močno okrepilo, vendar ni doseglo razsežnosti prvega vala, saj je večina podjetij lahko poslovala.

Tretji val je prišel v mesecu marcu 2021, ko se je število okužb začelo ponovno povečevati, delno tudi zaradi širjenja bolj nalezljivih novih sevov virusa. Med 1. in 11. aprilom 2021 je bilo odrejeno popolno zaprtje države, zaprle so se številne nenujne trgovine in športna ter kulturna dejavnost, v gospodarstvu se je spodbujala odreditev dela na daljavo. Dodeljevanje pomoči gospodarstvu z namenom, da se ohranjajo zaposlitve in minimizirajo izgube se je tako nadaljevalo tudi v drugem kvartalu leta 2021.

Pomoči za odpravo posledic COVID-19 so se v tretjem in četrtem kvartalu močno znižale in preusmerile na ukrepe, ki so namenjeni okrevanju po krizi COVID-19 in spodbujanju investicij v zeleni in digitalni prehod.

Ukrepi za podporo gospodarstvu ob epidemiji COVID-19 v Evropski uniji

Leta 2020 so bili splošni fiskalni ukrepi, ki so jih sprejele države članice kot odgovor na krizo zaradi epidemije virusa covid-19, vredni približno 8 % BDP v EU, kar je veliko več kot podpora, zagotovljena med finančno krizo 2008–2009 (1,5 % BDP). Države EU so leta 2020 zagotovile tudi ogromno likvidnostno podporo gospodarstvu (okoli 19 % BDP), večinoma so bile pomoči dodeljene v obliki javnih jamstev.

Evropska komisija je sprejela več kot 1200 prigrasitev pomoči s strani držav članic in odobrila približno 900 nacionalnih ukrepov, v skupni ocenjeni vrednosti približno 3,17 bilijona EUR, kar predstavlja 22,8 % BDP EU27 pred covid-19 krizo.

Države članice so sprejemale različne odločitve glede izbire ukrepov, namenjenih ublažitvi gospodarskih posledic pandemije. Približno 14 % pomoči je bilo dodeljeno na podlagi 107(2) b člena PDEU za odpravo posledic škode, v bistveno večji meri pa so se države posluževale pravil iz Začasnega okvirja, saj je bil le ta prilagojen odpravi posledic COVID-19. Nekatere države so pomoči dodeljevale v obliki splošnih ukrepov, ki pa niso predstavljali državne pomoči, saj v tem primeru veljajo enaki pogoji za vse subjekte na trgu.

Na podlagi Začasnega okvirja je bilo manj kot polovica skupnih izdatkov za pomoči (348 milijard EUR, 48 % skupnega zneska) dodeljenih v obliki posojila s podporo države, odobrenega na podlagi oddelka 3.2 – **Pomoč v obliki jamstev za posojila iz Začasnega okvirja**. Francija, Italija, Romunija, Portugalska, Švedska in Španija so odobrile več kot polovico svojih skupnih izdatkov v okviru oddelka 3.2.

Drugi najpogostejše uporabljen razdelek Začasnega okvirja je **3.1. Omejeni zneski pomoči (219 milijard EUR, tj. 30 % celotnega zneska)**, ki državam članicam omogočajo vzpostavitev shem, kjer je pomoč lahko v različnih oblikah (neposredne donacije, davčne in plačilne ugodnosti ali druge oblike, kot so vračljivi predujmi, jamstva, posojila in lastniški kapital), pod pogojem, da ne presega določenega praga pomoči na podjetje. Države članice, ki so široko uporabile to možnost, so Estonija, Ciper, Poljska, Irska, Slovenija, Češka, Latvija in Nemčija, kjer ukrepi iz oddelka 3.1 predstavljajo več kot polovico njihove celotne zagotovljene pomoči.

Latvija in Estonija sta zagotovili podporo večinoma v okviru oddelka 3.3 (**Subvencionirane obrestne mere za posojila**), Malta, Bolgarija in Slovaška v okviru oddelka 3.10 (**subvencije plač**) ter Danska, Nizozemska in Belgija neposredno v skladu s **107.členom PDEU**. Uporaba vračljivih oblik podpore (3.2, 3.3 in del ukrepov 3.1) na splošno manj izkrivlja konkurenco, vendar državo izpostavlja kreditnemu tveganju, kar lahko sproži potrebo po prestrukturiranju posojil v prihodnosti (odlog odplačila, podaljšanje itd.).

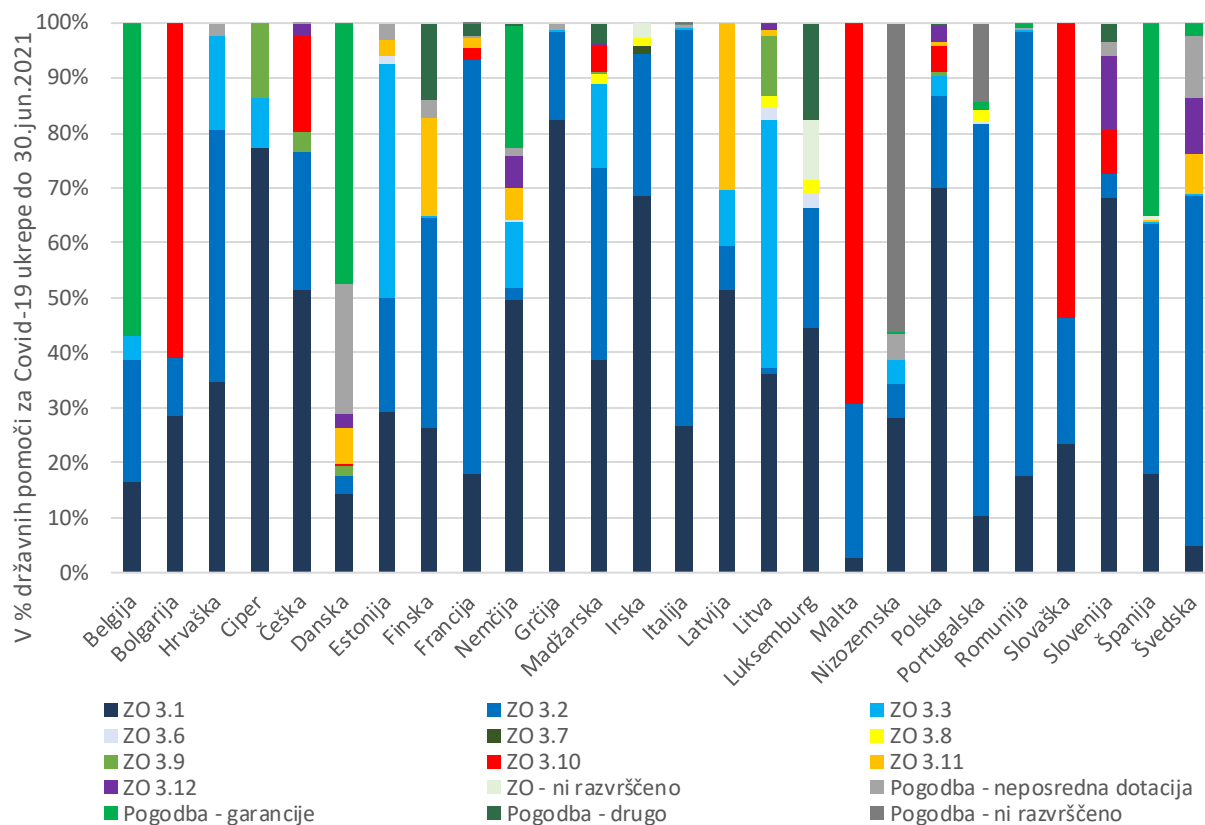
Vsi ti ukrepi so pripomogli k okrevanju EU v letu 2021. Evropski bruto domači proizvod se je spomladi 2021 močno okreplil in imel rekordno visoko stopnjo rasti BDP (enako kot padec v enakem obdobju leta 2020). EU kot celota je v tretjem četrtletju 2021 dosegla raven BDP pred pandemijo.

Iz pridobljenih podatkov s strani EK je mogoče ugotoviti, da nominalni zneski državnih pomoči covid ukrepov med državami članicami močno nihajo. Največ pomoči je dodelila Francija (več kot četrtno skupno zagotovljenih pomoči (188 milijard EUR)), sledi Italija s 23 % (169 milijard EUR), Nemčija z 19 % (136 milijard EUR) in Španija s 14 % (105 milijard EUR).

Večina držav članic je večji del svoje podpore za krizo COVID-19 zagotovila preko nepovratnih instrumentov, ki predstavljajo več kot 50 % v 13 državah članicah (Bolgarija, Irska, Malta, Slovenija, Češka, Madžarska, Ciper, Avstrija, Slovaška, Združeno kraljestvo, Danska, Švedska in Nizozemska), ostale države pa so dale prednost usmerjanju pomoči preko vračljivih instrumentov (jamstva v Španiji (93 %),

Romuniji (91 %), v Franciji in Italiji (preko 50 %), Grčiji in Poljska posojila (70 % oz. 72 %), medtem ko Hrvaška kaže bolj uravnoteženo porazdelitev med posojili (49 %) in jamstvi (44 %).

Slika 38: Državna pomoč, namenjena COVID-19 ukrepom po državah članicah glede na pravno podlago (Začasni okvir in Pogodba EU)

EK po opravljenih poročanjih ugotavlja, da so izplačila držav članic do 31.6.2021 še vedno relativno nizka v primerjavi s proračuni, ki so bili odobreni. Poleg tega se je stopnja državnih odhodkov za pomoč v drugi polovici leta 2020 za največje države članice upočasnila, da bi se pozneje v letu 2021 stabilizirala (npr. Francija, Nemčija, Nizozemska in Danska, z izjemo Italije in Španije). Na drugi strani pa so se državne pomoči močno povečale za države članice, ki so jih prizadeli izbruhi Covid-19 v drugem delu leta 2020 (Madžarska, Slovenija, Latvija, Češka, Slovaška, Litva in Ciper).

Iz podatkov tudi izhaja, da je bila pomoč v večjem delu dodeljena 4 posebnim sektorjem: proizvodnji (v povprečju 20 % skupno dodeljene državne pomoči), trgovini na debelo in drobno (19 %), nastanitveni in gostinski dejavnosti (16 %) ter znanstveni in tehnični dejavnosti (5 %). Kar zadeva instrumente pomoči, se nekatere države opirajo na instrumente, ki temeljijo na kreditih, druge pa raje na neposredne dotacije in druge nepovratne ukrepe.

Potrebno je poudariti, da ti podatki veljajo samo za ukrepe s področja državnih pomoči. Nacionalni gospodarski odzivi na boj proti pandemiji vključujejo poleg teh tudi številne splošne ukrepe, ki ne zapadejo pod pravila državnih pomoči (npr. splošne sheme odpravljanja brezposelnosti, znižanja DDV ipd.), ki pri teh analizah niso upoštevani.

Evropska komisija se je zavezala, da bo še naprej zbirala in spremljala najnovejše informacije o uporabi ukrepov, povezanih s COVID-19. Cilj je, da si države čim prej opomorejo od posledic pandemije COVID-19 in pospešijo dvojni zeleni in digitalni prehod, hkrati pa zagotovijo postopno opuščanje ukrepov krizne podpore v skladno z gospodarskim razvojem.

6. USPEŠNOST POMOČI – POROČILA PREGLED PO SHEMAH POMOČI

Namen spremljanja in merjenja uspešnosti dodeljenih državnih pomoči je zagotoviti, da se javna sredstva, uporabljajo smotrno in usmerjajo v ukrepe z jasnimi in merljivimi rezultati, ki kar najbolj prispevajo k doseganju ciljev politik. V primeru, da nek ukrep ne daje zastavljenih ciljev, bi ga bilo smiselno prilagoditi ali ga nadomestiti z bolj učinkovitim.

Ocenjevanje uspešnosti državnih pomoči je naloga resornih organov in drugih dajalcev pomoči, ki oblikujejo ukrepe in usmerjajo javna sredstva v izbrane politike in projekte. Ministrstvo za finance dajalce pomoči spodbuja in usmerja k sistematičnemu spremljanju učinkov državnih pomoči skladno z določili predpisov na tem področju:

- **Uredba o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh** in pomočeh po pravilu »*de minimis*« (Uradni list RS, št. 61/04, 22/07 in 50/14) zavezuje resorno pristojen organ, ki pripravi vsebino državne pomoči in jo pripravi, k predložitvi poročila o oceni uspešnosti dodeljenih državnih pomoči. Pri tem je dolžan slediti določilom Navodila za merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči, sprejetega leta 2004 (v nadaljevanju: Navodilo). Slednje določa osnove in postopke za ugotavljanje uspešnosti dodeljenih državnih pomoči, kot podlago za oceno uspešnosti izvajanja shem državnih pomoči in individualnih državnih pomoči.
- Iz **Navodila** izhaja, da morajo biti ob priglasitvi pomoči določeni cilji državnih pomoči, časovni okvir trajanja državne pomoči, ovrednoteni cilji po letih, kazalniki, s katerimi se meri doseganje ciljev in uspešnost dodeljenih državnih pomoči in ki naj bi bili usklajeni s proračunskimi dokumenti, opis oziroma obrazložitev posredovanih rezultatov.

Pri pregledu poročil o uspešnosti Ministrstvo za finance ugotavlja, da vsi dajalci pomoči določil in rokov, ki izhajajo iz Uredbe in Navodila, ne upoštevajo v celoti. Poročila so pogosto pomanjkljiva, z nepregledno strukturo ciljev ter kazalnikov, zato je težko ugotoviti, ali rezultati sledijo zastavljenim ciljem sheme in kakšna je dejanska uspešnost ukrepa. Resorji menijo, da so posredovana poročila ustrezna in da primerno izkazujejo rezultate dodeljenih pomoči.

Da bi bili podatki iz poročil o uspešnosti čim bolj uporabni ter bi v največji meri služili usmeritvi pri pripravi bodočih ukrepov, si Ministrstvo za finance prizadeva izboljšati sedanji sistem ocenjevanja uspešnosti in dajalce pomoči usmerja v sistematično spremljanje uspešnosti ukrepov pomoči. Med drugim ministrstvo pripravlja projekt sodelovanja v okviru instrumenta za podporo strukturnim reformam, ki ga izvaja Evropska komisija. Namen projekta je, da bi s pomočjo strokovnjakov določili relevanten nabor ciljev in kazalnikov za posamezna področja, ki bi dajalcem pomoči omogočil spremljanje uspešnosti porabe javnih sredstev/državnih pomoči in ciljno usmerjanje sredstev v ukrepe, ki dajejo pozitivne učinke.

6.1 PRIPOROČILA MINISTRSTVA ZA FINANCE ZA VEČJO USPEŠNOST DODELJENIH DRŽAVNIH POMOČI

Ministrstvo za finance je že leta 2016 pripravilo tudi predloge ukrepov - priporočila priglasiteljem shem pomoči - za bolj smotrno dodeljevanje državnih pomoči in med drugim predlagalo:

- ***Oblikovanje manjšega števila med seboj bolj usklajenih ukrepov pomoči (shem pomoči), ki bodo sledili strateškemu cilju politik.***

Ministrstvo za finance ugotavlja, da imajo dajalci priglašeni veliko število shem pomoči, ki imajo zelo podobno vsebino, kar pomeni, da je pomoč za isti namen mogoče dodeljevati po več shemah. Posledica je nepregledno dodeljevanje javnih sredstev, poveča pa se tudi možnosti podvajanja pomoči.

V obdobju 2019–2021 je bilo 40 veljavnih shem državnih pomoči (t.j. tistih, po katerih je bilo mogoče dodeljevati ali izplačevati pomoči)¹⁸.

- ***Pripravo kvalitetnih pravnih podlag za dodeljevanje državnih pomoči, ki vsebujejo jasno opredeljene pogoje in cilje dodeljevanja državnih pomoči.***

Ministrstvo za finance v postopku prigrasitev shem pomoči dajalce pomoči usmerja v pripravo pravnih podlag z ustrežno vsebino (ne zgolj prepisom pravil državnih pomoči). Pripravilo je tudi obrazce prigrasitve, ki vsebujejo vse splošne in specifične informacije za posamezne vrste pomoči, ki služijo kot kontrolni listi pri pripravi pravnih podlag. Prigrasitelj je zavezan navesti cilje sheme in kazalnike za merjenje doseganja postavljenih ciljev, vključno s časovnico merjenja.

- ***Večjo uporabo povratnih oblik državnih pomoči, ker to prinaša večjo odgovornost in zavezanost prejemnikov za učinkovito uporabo sredstev pomoči.***

Povratne oblike pomoči še vedno predstavljajo manjši delež državnih pomoči. V povprečju so v obdobju 2019–2021 ugodna posojila predstavljala manj kot 0,25 % dodeljenih pomoči.

- ***Dosledno preverjanje pogojev za dodeljevanje državnih pomoči ter preprečitev dodeljevanja državnih pomoči podjetjem v težavah, davčnim dolžnikom in podjetjem, ki redno ne izplačujejo plačil in prispevkov.***

Ministrstvo za finance ugotavlja, da so med prejemniki državnih pomoči tudi podjetja, ki se že kmalu po tem (npr. v istem ali naslednjem letu), ko so prejela pomoč, znajdejo v stečaju. Ta trend se sicer manjša. V letu 2017 je bilo izplačanih skoraj 21,5 mio EUR podjetjem, ki so bila v naslednjem ali naslednjih 3 letih v stečaju ali likvidaciji, v letu 2019 je bilo takih izplačil 4 mio EUR in v letu 2021 0,5 mio EUR. Dajalci pomoči bi morali pred dodelitvijo pomoči dosledneje preverjati potencialne prejemnike pomoči. Da bi preprečili nesmotrno porabo javnih sredstev, si ministrstvo prizadeva za pravno ureditev, po kateri se spodbude iz javnih sredstev ne bi smele dodeljevati upravičencem, ki imajo neporavnane davčne obveznosti in nimajo plačanih prispevkov iz naslova plač.

- ***Določi se minimalni znesek pomoči, s ciljem zmanjšati neproporcionalne administrativne obremenitve, ki presegajo koristi pri dodeljevanju izredno majhnih zneskov pomoči.***

Ministrstvo za finance ugotavlja, da 36,4 % prejemnikov pomoči prejme pomoč do 5.000 EUR. V letu 2021 je 61 % prejemnikov prejelo manj kot 10.000 EUR pomoči, v zadnjih 3 letih je stanje vsako leto skoraj nespremenjeno; podrobna analiza je v nadaljevanju v poglavju 6.2. Stroški administracije, izvrševanja, spremljanja, nadzora ter poročanja tako razdrobljenih pomoči so nesorazmerni z učinkom teh pomoči.

- ***Določitev ciljne velikosti podjetij, ki naj se (prednostno) spodbujajo z državnimi pomočmi z namenom ukiniti oziroma zmanjšati pomoči podjetjem brez zaposlenih in spodbude za zaposlovanja preko agencij za zaposlovanje kadrov.***

Ministrstvo za finance je predlagalo, da dajalci pomoči, upoštevaje posebnosti na določenih področjih, opredelijo, katere velikosti podjetij bodo deležne večjih spodbud (npr. več za srednje velika podjetja, ki zaposlujejo od 50 do 250 ljudi) oziroma v katerih primerih je smiselno z državnimi pomočmi spodbujati podjetja brez zaposlenih. V obdobju 2019–2021 je bila slaba desetina državnih pomoči namreč izplačana podjetjem, ki nimajo zaposlenih oseb. (več v poglavju 6.3.)

- ***Pred vsako dodelitvijo državnih pomoči bi bilo smiselno preveriti ali potencialni prejemnik (že) prejema državne pomoči daljše časovno obdobje in kakšni so učinki do tedaj dodeljenih pomoči.***

Primeri podjetij, ki več let dobivajo državno pomoč za iste ali različne namene. Nadaljnjo pomoč bi se dodelilo le, če bi se izkazalo, da je bila dosedanja pomoč učinkovita.

- ***Dosledno spremljanje učinkovitosti državnih pomoči na osnovi vnaprej določenih ciljev in kazalnikov z namenom vsaj zmanjšanja, če že ne odprave neučinkovitih shem pomoči oziroma neučinkovitih ukrepov spodbujanja.***

V poglavju 6.4. so prikazana poročila dajalcev pomoči o uspešnosti shem pomoči.

Na osnovi analize poročanih podatkov in iz posredovanih poročil o uspešnosti Ministrstvo za finance ugotavlja, da še ni opaznih bistvenih sprememb v smislu upoštevanja priporočil Ministrstva za finance.

¹⁸ Pregled ne vsebuje podatka o veljavnih shemah državnih pomoči Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Seznam vseh shem pomoči v obdobju 2019–2021 je v Prilogi B.

V nadaljevanju je podana podrobnejša analiza nekaterih elementov smotrnejše porabe javnih sredstev, zlasti z vidika števila prejemnikov pomoči, višine pomoči na prejemnika, prejemnikov po velikosti (MSP, velika podjetja, v stečaju).

6.2 ŠTEVILO PREJEMNIKOV POMOČI IN VIŠINA DRŽAVNE POMOČI NA PREJEMNIKA

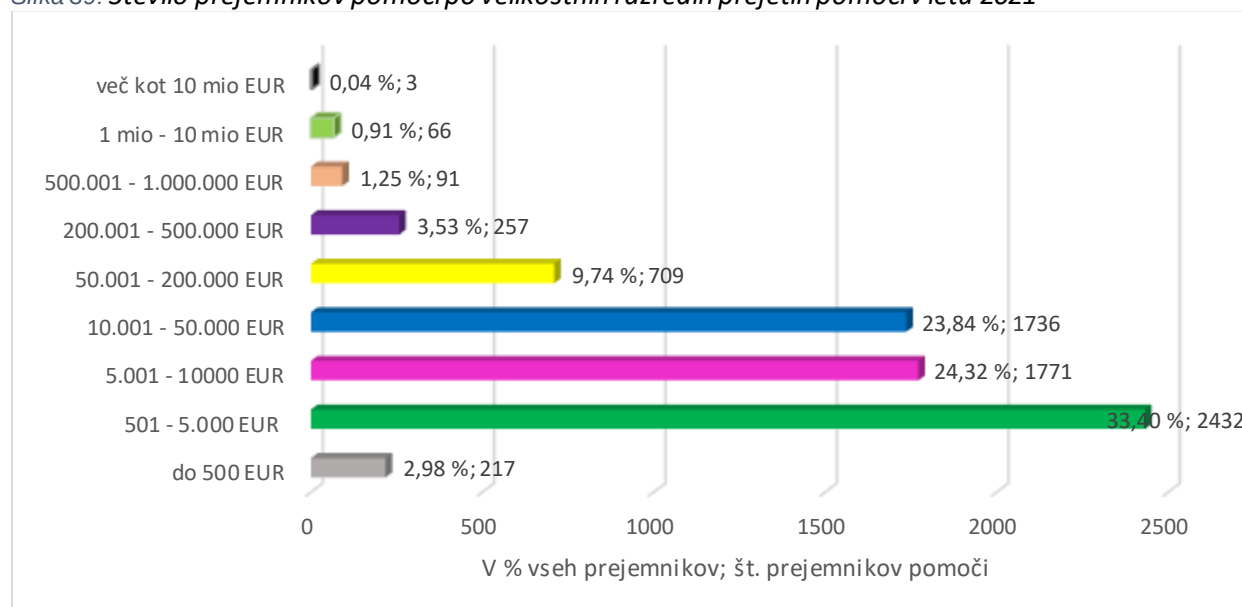
Pregled višine izplačanih državnih pomoči na prejemnika kaže na precejšnjo razdrobljenost pomoči z velikim številom prejemnikov relativno majhnih zneskov pomoči. V letu 2021 je pomoč prejelo 7.282 upravičencev, pri čemer jih je **36,4 % ali 2.649** prejemnikov pomoči, dobilo **manj kot 5.000 EUR**, od tega je 3 % ali 217 prejemnikov prejelo manj kot 500 EUR. Delež prejemnikov majhnih pomoči se v zadnjih letih nekoliko zmanjšuje. V letu 2017 je bilo prejemnikov pod 5.000 EUR pomoči 43 %, manjši je tudi delež prejemnikov pomoči pod 500 EUR: v letu 2017 je bilo teh 4,6 % vseh upravičencev.

Tabela 32: Državne pomoči v letu 2021 po višini pomoči na prejemnika (Brez ukrepov covid-19, brez kmetov KMG–MID)

Pomoč v EUR		Št. prejemnikov	V % vseh	Dodeljene pomoči v EUR	% dodeljenih pomoči
od	do				
0	500	217	2,98%	62.225,52	0,01%
501	5.000	2432	33,40%	7.329.475,43	1,31%
5.001	10.000	1771	24,32%	12.194.097,85	2,18%
10.001	50.000	1736	23,84%	35.456.741,50	6,34%
50.001	200.000	709	9,74%	74.189.800,95	13,27%
200.001	500.000	257	3,53%	78.091.029,80	13,97%
500.001	1.000.000	91	1,25%	64.468.842,02	11,53%
1.000.001	10.000.000	66	0,91%	158.013.791,03	28,26%
10.000.001		3	0,04%	129.287.451,56	23,12%
Skupaj		7282	100%	559.093.455,66	100%

Večina upravičencev, 84,54 %, je prejela pomoči do 50.000 EUR (85,9 % v letu 2017). Več kot 200.000 EUR pomoči je prejelo 5,73 % upravičencev (5,2 % v letu 2017). Pomoč, večjo od 1 mio EUR, je prejelo 69 podjetij ali 0,95 % vseh upravičencev (48 podjetij ali 0,8 % v letu 2017).

Slika 39: Število prejemnikov pomoči po velikostnih razredih prejetih pomoči v letu 2021

Prejemniki državnih pomoči so tudi subjekti, ki so vpisani v register kmetijskih gospodarstev. V letu 2021 je pomoč prejelo 8.496 kmetijskih gospodarstev, leto pred tem pa 8.461. Povprečna pomoč je v letu 2021 znašala 3.287 EUR, v letu pred tem pa 3.059 EUR na posamezno kmetijsko gospodarstvo.

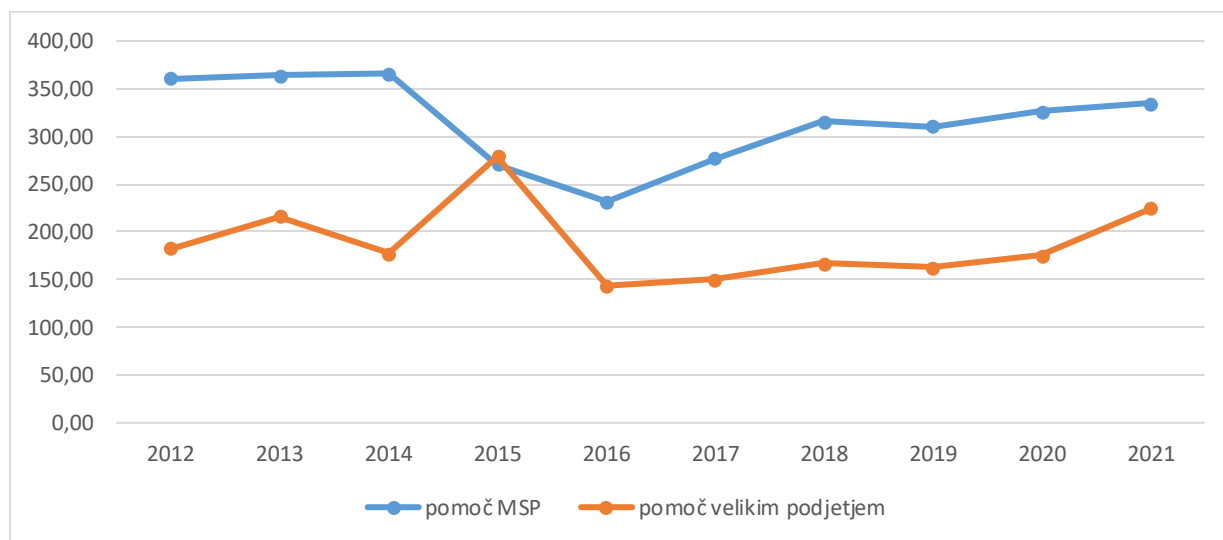
6.3 DRŽAVNE POMOČI PO VELIKOSTI PREJEMNIKOV POMOČI - PODJETIJ

Skoraj dve tretjini vseh državnih pomoči v Sloveniji, v povprečju 63,35 % vseh pomoči 2019–2021, se izplača mikro, malim in srednje velikim podjetjem. Trend večjega obsega pomoči za MSP kot za velika podjetja je prisoten v vsem 10-letnem obdobju, razen v letu 2015, ko je bil večji obseg pomoči za velika podjetja posledica izplačila visoke pomoči za prestrukturiranje podjetja (prikaz na spodnjem grafu).

Tabela 33: Državne pomoči po velikosti podjetji – prejemnikov pomoči, 2019–2021

Velikost RS	2019	2020	2021	Delež 2019-2021
MSP	310.171.345,72	326.445.231,01	334.999.829,32	63,35%
Velike enote	162.425.439,52	175.406.117,00	224.233.626,34	36,65%
Skupaj	472.596.785,24	501.851.348,01	559.233.455,66	100,00%

Slika 40: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči, 2012–2021

Skoraj polovica vseh pomoči, 45,41 % pomoči v 2021, je bila izplačana mikro in majhnim podjetjem, v obdobju 2017–2021 pa je ta delež znašal 47 %. Majhna podjetja so prejela 125,42 mio EUR ali dobro petino vseh pomoči v letu 2021, mikro podjetja pa 128,52 mio EUR ali 23 % vseh pomoči v 2021. Srednje velike enote so prejele 80,49 mio EUR, kar predstavlja 14,4 % vseh državnih pomoči v 2021. Velikim podjetjem je bilo v letu 2021 namenjenih 40 % vseh pomoči, kar predstavlja 224,23 mio EUR.

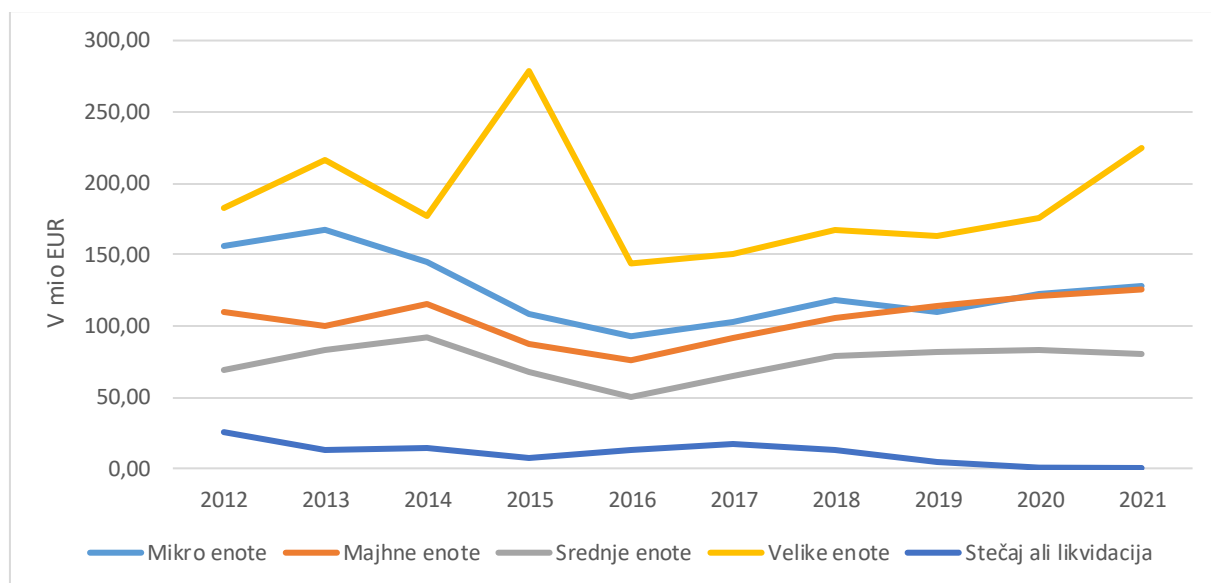
Podatek o prejemnikih pomoči v stečaju prikazuje izplačila pomoči podjetjem, ki so bila na dan izpisa iz Ajpes baze v stečaju, hkrati pa so v letih 2012–2021 prejela državno pomoč. Za leto 2021 to konkretno pomeni, da je bilo 557.268 EUR izplačanih podjetjem, ki so se že naslednje leto (2022) znašla v stečaju.

Tabela 34: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči, podrobno 2019–2021

Velikost prejemnika	2019	2020	2021	Delež 2019-2021
Mikro enote	110.326.051,52	122.390.299,25	128.517.293,83	23,55%
Majhne enote	113.976.149,55	120.583.655,04	125.428.820,88	23,47%
Srednje enote	81.889.164,93	82.979.596,05	80.496.446,81	16,00%
Velike enote	162.425.439,52	175.406.117,00	224.233.626,34	36,65%
Stečaj ali likvidacija ¹⁹	3.979.979,72	491.680,67	557.267,80	0,33%
Skupaj	472.596.785,24	501.851.348,01	559.233.455,66	100,00%

Med prejemniki pomoči so tudi podjetja, ki niso imela zaposlenih. Tako v obdobju 2019–2021 kot tudi v letu 2021 so ta podjetja prejela slabo desetino vseh pomoči. V glavnem gre za društva in samostojne podjetnike, večina pa je prejela pomoč za varstvo okolja in varčevanje z energijo. Pogoji za dodelitev teh pomoči je, da ima prejemnik registrirano dejavnost, npr. s.p., kjer pa prejemnik običajno ni zaposlen in nima drugih zaposlenih ali ima registrirano dopolnilno dejavnost.

Slika 41: Državne pomoči po velikosti podjetij – prejemnikov pomoči, podrobno, 2012–2021

Da bi preprečili nesmotrno porabo javnih sredstev, Ministrstvo za finance predlaga pravno ureditev (prepoved), s katero se javna sredstva ne bi smela dodeljevati prejemnikom, ki so davčni dolžniki in ki redno ne plačujejo prispevkov iz plač.

¹⁹ V skladu s pravili državnih pomoči se pomoč lahko dodeli podjetju, ki na dan odobritve pomoči ni podjetje v težavah. Izjema so pomoči za reševanje in prestrukturiranje. Skladno s pravili državnih pomoči se pomoč torej ne sme dodeliti podjetju v težavah, ko pa je pomoč enkrat dodeljena, dajalcu pomoči ni več potrebno preverjati statusa podjetja (kar pomeni, da se pomoč lahko izplačuje tudi podjetju, ki je v stečaju oz. gre v stečaj kmalu po tem ko je še dobivalo pomoč).

6.4 OCENA USPEŠNOSTI DRŽAVNIH POMOČI

V nadaljevanju so na podlagi poročil o učinkovitosti državnih pomoči, **ki jih posredujejo resorno pristojni organi, na kratko predstavljene posamezne sheme predvidenimi nameni, cilji in doseženimi rezultati.**

6.4.1 Varstvo okolja in varčevanje z energijo

Pomoči, usmerjene v varstvo okolja in varčevanje z energijo, so namenjene predvsem naložbam, ki podjetjem omogočajo preseganje standardov oziroma višjo raven varstva okolja v odsotnosti obstoječih standardov EU, naložbe za čimprejšnjo prilagoditev na prihodnje standarde EU, naložbe v ukrepe energetske učinkovitosti, vključno z energetske učinkovitostjo stavb, naložbe v projekte za sanacijo onesnaženih območij ter pomoč za okoljske študije.

Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in proizvedeni v obratih za sproizvodnjo toplote in električne energije (0001-5715334-2005)

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021²⁰

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MZI: Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in proizvedeni v obratih za sproizvodnjo toplote in električne energije	Varstvo okolja	Pomoč za tekoče poslovanje (sproizvodnja)	Dotacije	32.960.707,26	21.982.208,31	19.913.629,36
		Pomoč za tekoče poslovanje (obnovljivi viri energije)	Dotacije	102.737.989,31	99.013.518,31	99.910.717,62
Skupaj				135.698.696,57	120.995.726,62	119.824.346,98

Finančna podpora predstavlja subvencioniran odkup električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE) po vnaprej zagotovljeni odkupni ceni ali kot obratovalna podpora za tekoče poslovanje, ki pokrije razliko med proizvodno ceno električne energije iz obnovljivih virov energije in njeno tržno ceno. Do podpore je, v obdobju do 15 let, upravičena vsaka domača ali tuja pravna oseba, ki zgradi proizvodno napravo na OVE in oddaja električno energijo v omrežje ali jo porabi sama, ne glede na tehnologijo in vir obnovljive energije, vendar le, dokler je lastna cena proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov višja od cene električne energije na trgu. Sredstva za podpore se zagotavljajo preko prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije iz OVE, ki ga kot del cene električne energije plačujejo končni odjemalci električne energije, fosilnih goriv in daljinske toplote za končno rabo.

Cilji sheme do leta 2020 so:

- 25 % delež OVE v bruto končni rabi energije,
- 38,6% delež porabe električne energije iz OVE v bruto končni rabi energije do leta 2020,
- v obdobju 2010-2020 povečanje skupne proizvodnje električne energije iz OVE za 36 % oz. v povprečju 3,6 % na leto.

Za obdobje po letu 2021 so cilji opredeljeni z Nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom (NEPN), ki postavlja cilj doseganje 27 % deleža OVE v bruto končni rabi energije do leta 2030 ter 43,3 % delež porabe električne energije iz OVE v bruto končni rabi energije do leta 2030.

²⁰ Rezultati za cilje za posamezno leto so znani z zamikom, vedno so navedeni zadnji razpoložljivi podatki. Uradni podatki doseženih rezultatov za postavljene cilje deležev OVE so pridobljeni iz vira uradne nacionalne statistike SURS. Podatki za posamezno leto (n) so na voljo z zamikom 10 do 12 mesecev. Rezultati za leto 2021 ob pripravi poročila tako še niso bili znani, SURS jih bo objavil konec leta 2022. Iz tega razloga so pri rezultatih poročila za leto 2021 podani podatki za zadnje razpoložljivo leto 2020, medtem ko so podatki za izračun uspešnosti že razpoložljivi in so podani kot se pričakuje za leto 2021.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/ program	Kratek opis		Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje 2005	Začetno (ref) stanje 2002	Izračun za leto 2021	Uspešnost 2021	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v obratih za soproizvodnjo toplote in električne energije	Cilji	27 % delež OVE v bruto končni rabi energije do leta 2030	Inštalirana moč naprav na OVE (MW)	163 MW		352,3 MW	Prispevek k letnemu cilju iz NEPN znaša 48 %			DA	- državno pomoč v letu 2021 za proizvodnjo električne energije iz OVE je prejelo 2081 upravičencev
	Rezultati	25,0 % (podatek za leto 2020)	Proizvodnja električne energije iz OVE (GWh)	720 GWh	283,0 GWh	795,1 GWh	Prispevek k letnemu cilju iz NEPN znaša 45 %				- državno pomoč v letu 2021 za proizvodnjo električne energije iz SPTE je prejelo 108 upravičencev
	Cilji	43,4 % delež rabe električne energije iz OVE v bruto končni rabi energije do leta 2030	Izplačana sredstva za podpore OVE (EUR)	22,8 mio EUR	14,3 mio EUR	99,9 mio EUR	Realizacija finančnega okvira 2021 znaša 92 %	Letni plan potrebnih sredstev 2021 130,0 mio EUR	92 % izraba letno razpoložljivih sredstev	DA	- poraba sredstev se giblje znotraj letnega finančnega plana izvajalca sheme, - zmanjšanje izplačil v letu 2021 za 1 % glede na leto 2020
	Rezultati	35,1 % (podatek za leto 2020)	Izplačana sredstva za podpore SPTE (EUR)			19,9 mio EUR		Izplačana sredstva v 2021 119,8 mio EUR			

MS prigraditve SI	Matična številka prigraditve EC	Naziv	Instrument	Kategorija	Dajalec	Dodeljena sredstva 2021	Ocena 2021
0001-5715334-2005	C 7/2005 N354/2009	Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v obratih za soproizvodnjo toplote in električne energije	Dotacije	Pomoč za tekoče poslovanje (obnovljivi viri energije); Varstvo okolja	MZI	99,91 mio EUR	USPEŠNO
0001-5715334-2005	C 7/2005 N354/2009	Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v obratih za soproizvodnjo toplote in električne energije	Dotacije	Pomoč za tekoče poslovanje (soproizvodnja); Varstvo okolja	MZI	19,91 mio EUR	USPEŠNO

Leto 2021 je zaznamovala proizvodnja na ravni povprečja zadnjih petih let. V letu 2021 je glede na leto prej evidentirana večja proizvodnja električne energije iz hidroelektrarn in elektrarn na biomaso in zmanjšanje proizvodnje iz bioplinških elektrarn.

Učinkovitost izplačevanja državne pomoči za podpore subvencionirane proizvodnje električne energije iz OVE in SPTE v letu 2021 ocenjujemo kot **uspešno**. Kazalnik moči sicer kaže na 2 % zmanjšanje skupne moči proizvodnih naprav v letu 2021 glede na preteklo leto, kar je posledica zmanjšane števila proizvodnih naprav v shemi zaradi izteka prejemanja podpor določenih naprav in izstopa iz podpore sheme (največ SPTE na fosilna goriva in male HE). Kazalnik proizvodnje kaže 2,5 % zmanjšanje skupne proizvodnje vseh v letu 2021 vključenih naprav iz sheme glede na leto 2020, je pa opazno povečanje proizvodnje iz elektrarn na lesno biomaso in elektrarn na bioplin in odpadke. Kljub 1,3 % letnemu zmanjšanju števila sončnih elektrarn v podporni shemi, je bila skupna proizvodnja iz sončnih elektrarn iz sheme v letu 2021 na podobni ravni kot leto prej.

V koledarskem letu 2021 je državno pomoč po shemi za proizvodnjo okolju prijazne električne energije iz kategorije naprav na OVE prejelo 2081 poslovnih subjektov v skupni višini 99,91 mio EUR izplačanih sredstev, iz naprav na SPTE pa 108 poslovnih subjektov v skupni višini 19,91 mio EUR izplačanih sredstev. Največ izplačil za proizvodnjo električne energije so v letu 2021 prejele sončne elektrarne, katerih izplačila predstavljajo 51 % vseh v letu 2021 izplačanih podpor. Naprave SPTE na fosilna goriva so predstavljale 18 %, elektrarne na lesno biomaso 16 %, bioplinške elektrarne 9 % in hidroelektrarne 4 % vseh v letu 2021 izplačanih podpor.

Povprečna izplačana državna pomoč na enoto subvencionirane proizvodnje električne energije iz podporne sheme je v letu 2021 znašala 150,7 EUR/MWh. Povprečen strošek podpore za naprave OVE je v letu 2021 znašal 172,8 EUR/MWh in se je v obdobju enega leta zvišal za 2 %. Povprečen strošek podpore za naprave SPTE se je v letu 2021 povečal za 2 % glede na leto prej in je v letu 2021 znašal 91,7 EUR/MWh.

Letni znesek izplačil za podpore OVE in SPTE po priglašeni shemi je bil v letu 2021 za 1 % nižji kot leta 2020. Letna realizacija izplačil v letu 2021 je bila znotraj predvidenega letnega finančnega načrta razpoložljivih sredstev operativnega izvajalca podporne sheme.

Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji ter podpora elektro-intenzivnim podjetjem v obliki znižanih prispevkov v podporno shemo za električno energijo
(0001-2399270-2015) - prenovljena shema

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MZI: A podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji ter B podpora elektro-intenzivnim podjetjem v obliki znižanih prispevkov v podporno shemo za električno energijo	Varstvo okolja	Znižanje okoljskih davkov	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	20.358.977,91	17.454.360,01	16.381.676,64
		Pomoč za tekoče poslovanje (obnovljivi viri energije)	Dotacije	972.494,69	2.303.450,55	2.854.976,73
		Pomoč za tekoče poslovanje (soproizvodnja)	Dotacije	2.721.269,01	2.412.858,90	3.283.562,32
Skupaj				24.052.741,61	22.170.669,46	22.520.215,69

Podporna shema je prenovljena shema podpor proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov energije in soproizvodnje toplote in elektrike z visokim izkoristkom, sočasno s prenovo sheme je bila uvedena olajšava za elektro intenzivna podjetja.

V letu 2021 je bil dosežen naslednji rezultat sheme:

Skupno znižanje prispevkov OVE za upravičena elektro-intenzivna podjetja je znašalo 16,38 mio EUR, kar predstavlja 7,8 %. V tem delu je **shema ocenjena za uspešno in tudi učinkovito**, saj je bilo do 75 upravičencev do državne pomoči v letu 2021 zaradi nižjih stroškov elektrike konkurenčnejših na mednarodnem trgu. Evropska komisija je odobrila povečanje skupaj predvidenih sredstev za obdobje od 2019 do 2025 v višini 210 mio EUR.

Subvencioniranje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije in soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom za naprave, ki so vstopile v podporno shemo po konkurenčnem postopku na podlagi razpisov Agencije za energijo, je v letu 2021 znašalo 4,42 mio EUR, izračun za to leto pa 0,24 %. Ta del sheme se ne ocenjuje kot posebno uspešen, medtem ko učinkovitosti še ni možno določiti, ker podeljena pravica na podlagi javnega poziva AGEN še ne pomeni, da bodo vsi upravičenci elektrarne dejansko zgradili. Po tem ukrepu je 113 upravičencev oz. prejemnikov podpor, od tega 96 naprav OVE in 17 naprav SPTE. Obrazložitev stanja je naslednja: Ker imajo investitorji čas, da zgradijo elektrarno v treh do petih letih po odobritvi pomoči, se črpanje začne s tem zamikom, ker pa gre za obratovalno podporo, se bo vsa dodeljena podpora počrpala šele 15 let po začetku obratovanja zadnje postavljene elektrarne, ki dobi podporo.

Tveganje realizacije ostaja veliko, saj je prisoten majhen interes investorjev k prijavam projektov sončnih elektrarn, dalje je precej podpore odobreno vetrnim elektrarnam, za katere pa se v praksi žal izkazuje, da zaradi poskusov njihovega umeščanja v naravno ohranjena območja (Natura 2000) in zaradi nasprotovanj lokalnih skupnosti, obstaja nizka verjetnost uspešnosti njihove umestitve v prostor. Od leta 2018 dalje se pri razpisih za potrditev resnosti prijave zahteva izpolnitev pogoja pridobitve gradbenega dovoljenja. Pri preverjanju izvedbene faze izbranih projektov (zlasti vetrnih elektrarn), ki bi že morali biti

izvedeni (glede na napoved investitorjev ob prijavi), zakonski rok za izvedbo (ki še omogoča pridobitev podpore) še vedno ostaja vprašljivost njihove pravočasne izvedbe.

Spodbujanje učinkovite rabe energije, daljinskega ogrevanja in rabe obnovljivih virov energije (BE01-2399270-2016)

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MZI: Spodbujanje učinkovite rabe energije, daljinskega ogrevanja in rabe obnovljivih virov energije	Varstvo okolja	Pomoč za naložbe v energetske učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje	Dotacije	1.283.232,02	927.339,29	4.224.863,20
		Pomoč za naložbe v energetske infrastrukturo	Dotacije	2.562.463,17	186.342,88	
		Investicije v rabo obnovljivih virov energije	Dotacije		1.033.110,94	
Skupaj				3.845.695,19	2.146.793,11	4.224.863,20

Po navedeni shemi se je državna pomoč v obdobju 2019–2021 dodeljevala za različne namene, največji delež pomoči je bil namenjen ukrepu Pomoč za naložbe v energetske učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, v letu 2020 pa prvič tudi za investicije v rabo obnovljivih virov energije.

V letu 2021 je Ministrstvo za infrastrukturo izvajalo operacije na več javnih razpisih, in sicer na:

- javnem razpisu za sofinanciranje daljinskega ogrevanja na obnovljive vire energije (JR DO OVE 2019 in JR DO OVE 2021) in
- javnem razpisu za sofinanciranje operacij gradnje novih manjših proizvodnih naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije (JR SE OVE 2019 in JR SE OVE 2021).

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje leto 2016	Začetno (ref) stanje leto 2016	Izračun za leto 2021	Uspešnost	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
Spodbujanje učinkovite rabe energije, daljinskega ogrevanja in rabe obnovljivih virov energije	Sofinanciranje daljinskega ogrevanja na obnovljive vire energije Cilj ukrepa je izgradnja sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso za doseganje povečane izrabe obnovljivih virov energije in s tem načrtovanega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Rezultat izgradnje daljinskih sistemov prispeva k zmanjšanju rabe fosilnih goriv ter podpira trajnostni razvoj domačega gospodarstva z ustvarjanjem novih možnosti zaposlitve.	Povečanje proizvodnje energije iz OVE	0	0	62,45 GWh	Da 62.445.999 kWh / 12.500.666 € = 4,99 kWh/€ oz. 100% (glede na zagotovljenih 5 kWh/€ pri prijavi sheme)	12.500.666	100%	Pozitiven	

Ukrep/ program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje leto 2016	Začetno (ref) stanje leto 2016	Izračun za leto 2021	Uspešnost	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
Spodbujanje učinkovite rabe energije, daljinskega ogrevanja in rabe obnovljivih virov energije	Sofinanciranje gradnje novih manjših proizvodnih naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije Cilj ukrepa je izgradnja sončnih elektrarn za doseganje povečane izrabe obnovljivih virov energije in s tem načrtovanega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Rezultat izgradnje sončnih elektrarn prispeva k zmanjšanju rabe fosilnih goriv ter podpira trajnostni razvoj domačega gospodarstva z ustvarjanjem novih možnosti zaslužka in zaposlitve.	Povečanje proizvodnje energije iz OVE	0	0	17,84 GWh	Da 17.839.735 kWh / 2.723.863 € = 6,55 kWh/€ oz. 131% (glede na zagotovljenih 5 kWh/€ pri prijavi sheme)	2.723.863,73	131%	Pozitiven	

Ukrep spodbujanje učinkovite rabe energije, daljinskega ogrevanja in rabe obnovljivih virov energije se v letu 2021 na osnovi izplačanih državnih pomoči in povečanja proizvodnje energije iz OVE **ocenjuje kot uspešen s pozitivnim učinkom**, prav tako tudi ukrep Investicije v rabo obnovljivih virov energije.

Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida (BE01-2482789-2015)

Okoljska dajatev za obremenjevanje okolja z emisijo ogljikovega dioksida (v nadaljnjem besedilu; CO₂ dajatev) se plačuje zaradi onesnaževanja zraka z emisijo CO₂ pri zgorevanju goriva, ki se uporablja za pridobivanje toplote ali pogon motorjev ali turbin. CO₂ dajatev se ne plačuje za gorivo za proizvodnjo električne energije, gorivo, ki se uporablja za druge namene kot za pogonsko gorivo ali kot gorivo za ogrevanje, za gorivo, ki se uporablja v proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov ter gorivo za kemijsko redukcijo ter poraba v elektrolitičnih in metalurških procesih.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MOP: Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida	Varstvo okolja	Znižanje okoljskih davkov	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	15.766.694,62	14.735.843,79	14.267.258,54
Skupaj				15.766.694,62	14.735.843,79	14.267.258,54

CO₂ dajatve so oproščeni upravljavci naprav in malih naprav s pridobljenim dovoljenjem za izpuščanje toplogrednih plinov, ki so vključeni v trgovanje z emisijskimi kuponi kot enim izmed glavnih instrumentov za stroškovno učinkovito zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Oprostitev plačila okoljske dajatve je dovoljena pod pogojem, da podjetja plačajo najnižjo raven obdavčitve v Skupnosti, ki je predpisana v Direktivi 2003/96/ES o obdavčitvi energentov in električne energije. Znesek najnižje ravni obdavčitve je odvisen od vrste energenta in njegove rabe. Upravljavci vseh naprav, ki so za obratovanje le-teh pridobili dovoljenje za izpuščanje toplogrednih plinov, morajo emisije toplogrednih plinov svojih naprav redno spremljati in o njih pripraviti letno poročilo ter ga posredovati pristojnemu ministrstvu. V okviru priglasitve sheme pomoči je dajalec pomoči za cilj pomoči navedel zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Naprave, za katere so njihovi upravljavci pridobili dovoljenje za izpuščanje toplogrednih plinov, so vključene v trgovanje z emisijskimi kuponi. To pomeni, da mora podjetje ali zmanjšati emisije toplogrednih plinov ali pa kupiti emisijske kupone (torej plačati za pravice do emisije CO₂), ki jih mora

enkrat letno predati pristojnemu organu. Upravljalci malih naprav so oproščeni plačila okoljske dajatve le do višine kot če bi bili še vedno vključeni v trgovanje z emisijskimi kuponi, kar jih stimulira k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

Po mnenju resornega ministrstva učinkov sheme ni mogoče izmeriti, saj gre zaradi olajšav (oprostitev plačila okoljske dajatve) za specifičen primer. Ugotavljajo pa, da navedeni mehanizmi preko emisijskih kuponov prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

Nakup okolju prijaznih prevoznih sredstev (BE01-5854067-2015)

V letu 2015 je Eko sklad priglasil shemo državne pomoči z naslovom Nakup okolju prijaznih prevoznih sredstev (BE01-5854067-2015) za spodbujanje naložb s področja razvoja uporabe okoljskih tehnologij, ki zmanjšujejo obremenjevanje okolja in presegajo veljavne okoljske standarde pri pravnih osebah javnega ali zasebnega prava ter fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost. Cilj priglašene sheme je spodbujanje naložb varstva okolja v nakup novih prevoznih sredstev, z namenom zmanjšanja emisijskih vrednosti CO₂, ki so do trikrat nižje kot pri klasičnih vozilih, zmanjšanje emisij NOx in zmanjšanje emisij prašnih delcev. Poleg tega gre tudi za doseganje cilja uvajanja nove tehnologije, ki je dolgoročno bolj konkurenčna, v začetni fazi pa cenovno dražja od že uveljavljenih tehnologij.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2018	2019	2020
Eko sklad: Nakup okolju prijaznih prevoznih sredstev	Varstvo okolja	Pomoč za nakup transportnih vozil, ki presegajo standarde skupnosti za varstvo okolja	Dotacije	2.108.048,35	1.815.915,32	3.258.514,03
Skupaj				2.108.048,35	1.815.915,32	3.258.514,03

Ciljno izhodišče je doseganje 18 % zmanjšanja emisij CO₂ v letu 2015 in njegovo postopno zviševanje do 40 % v letu 2020 ter 49 % v letu 2025, pri čemer je izhodiščna vrednost povprečje za vozni park v letu 2007, ki znaša 158,7 g/km.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrepi/ program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje leto 2007	Začetno (ref) stanje leto 2015	Izračun za leto 2020 (zmanjšanje emisij v primerjavi s povprečjem za vozni park za leto 2007, ki znaša 158,7 g/km)	Uspešnost	Vložena sredstva DP		Učinkovitost	Učinek	Opomba
Pospeševanje naložb v zmanjšanje onesnaževanja okolja- pomoč za varstvo okolja- nakup novih prevoznih sredstev za cestni promet (plug-in hibridna in električna vozila) ter predelava v električna vozila	Cilj (načrt): zmanjšanje količine emisij CO ₂	zmanjšanje količine emisij CO ₂	158,7 g/km	130 g CO ₂ /km*	383,32 t CO ₂ /leto	61 %	1.841.886 €	0,00021 t CO ₂ /€	1,0 krat učinkovitost pri dodelitvi sredstev	Pozitiven	Za vse javne pozive skupaj izplačano v letu 2021 (258 vozil). Ostale opombe so pod opombami posameznega javnega poziva. *Vsi izračuni upoštevajo izhodiščno stanje (leto 2007). Začetno stanje (leto 2015) pa je navedeno ob sprejetju Sheme DP: BE01-5854067-2015.
	Rezultati: zmanjšanje letne količine emisij CO ₂	zmanjšanje letne količine emisij CO ₂			233,42 t CO ₂ /leto		1.121.584 €	0,00021 t CO ₂ /€			

V okviru navedene sheme so bile v letu 2021 izplačane pomoči na podlagi objave dveh javnih pozivov. Javni poziv 66SUB-EVPO19 za leto 2019, izplačano v letu 2021 (26 vozil) in Javni poziv 80EV-PO20 za leto

2020, izplačano v letu 2021 (232 vozil). **Dosežen rezultat glede na predviden cilj je povprečno 61 % in skupni učinek izplačanih državnih pomoči ocenjen kot pozitiven.**

6.4.2 Zaposlovanje

Pomoči, ki se dodeljujejo za spodbujanje zaposlovanja, naj bi spodbujale podjetja k povečanju stopnje zaposlenosti nekaterih kategorij prikrajšanih in invalidnih delavcev, še posebej mladih. Ker stroški dela tvorijo del običajnih poslovnih stroškov podjetja, bi morala imeti pomoč za sofinanciranje stroškov plače pozitiven vpliv na stopnjo zaposlenosti teh kategorij delavcev.

Pomoč delodajalcem zaradi zaposlenih invalidov (BE01-5022860-2015)

Namen pomoči je povečati zaposljivost invalidov in vzpostaviti pogoje za njihovo enakovredno udeležbo na trgu dela z odstranjevanjem ovir in ustvarjanjem enakih možnosti. Da bi se ohranila delovna mesta in ustvarjala nova za invalide. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ) izvaja naslednje ukrepe:

- sofinanciranje plač strokovnih delavcev in sodelavcev v zaposlitvenih centrih;
- oprostitev prispevkov za socialno varnost (pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo, starševsko varstvo) zaradi zaposlenih invalidov;
- subvencije plač invalidom;
- plačilo stroškov prilagoditve delovnega mesta in sredstev za delo;
- plačilo stroškov podpornih storitev;
- oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
- nagrada za preseganje kvote.

Cilji priglašene sheme: ohraniti ves čas trajanja sheme enak ali manjši odstotek brezposelnih invalidov glede na druge brezposelne delavce.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MDDSZ: Pomoč delodajalcem zaradi zaposlenih invalidov	Zaposlovanje	Pomoč za nadomestilo dodatnih stroškov zaradi zaposlovanja invalidnih delavcev	Dotacije	2.692.893,66	2.401.150,91	2.733.689,06
			Znižanje prispevkov za socialno varnost	14.330.374,73	18.051.359,34	21.288.395,32
		Pomoč za zaposlovanje invalidnih delavcev v obliki subvencij plač	Dotacije	19.496.146,82	21.485.549,94	24.850.625,68
			Znižanje prispevkov za socialno varnost	70.431.350,57	70.825.658,16	78.395.043,95
Skupaj				106.950.765,78	112.763.718,35	127.267.754,01

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/ program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje leto 2020	Stanje Leto 2021	Izračun za leto 2021	Uspešnost	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
Pomoč delodajalcem zaradi zaposlenih invalidov	Pomoč delodajalcem, ki zaposlujejo invalide v obliki subvencij plač ali pokrivanja dodatnih stroškov zaradi zaposl. inv. s ciljem na ohraniti razmerje med številom vseh zaposlenih in številom zaposlenih invalidov glede na predhodno leto.	Število/delež zaposlenih invalidov/št. zaposlitev, znižanje brezposelnosti	Stanje 2020	Stanje 2021	V letu 2021 se je število zaposlenih invalidov še povečalo v primerjavi z letom 2020; koeficient po kazalnikih:				Učinek sheme glede na kazalnike ocenjujemo kot izrazito pozitiven, saj je bil zastavljeni cilj dosežen.	
		Število zaposlenih invalidov:	34.939	35.406	1,01			Potrjena glede na kazalnik	Zvišanje števila zaposlenih invalidov (k 2021/2020=101 %)	
		Število vseh zaposlenih:	847.279	923.590				/	/	
		Delež zaposlenih invalidov:	4,12 %	3,83 %				Potrjena glede na kazalnik	Minimalno znižanje deleža zaposlenih invalidov med vsemi zaposlenimi	
		Število brezposelnih invalidov:	12.185	10.589	0,87			Potrjena glede na kazalnik	Zmanjšanje števila brezposelnih invalidov (k 2021/2020=86,9%)	
		Delež brezposelnih invalidov:	14,0 %	16,1 %	1,15			Potrjena glede na kazalnik	Zvišanje deleža brezposelnih invalidov (k 2021/2020=115 %)	
		Nove zaposlitve brezposelnih invalidov:	2.828	3.003	1,06			Potrjena glede na kazalnik	Zvišanje dinamike zaposlovanja brezposelnih invalidov (k 2021/2020=106 %)	

Podatki iz uradnih evidenc na dan 31. 12. 2021 kažejo, da je bilo v Republiki Sloveniji zaposlenih skupaj 923.590 delavcev, od tega 35.406 invalidov (podatek za leto 2020: 847.279 delavcev, od tega 34.939 invalidov), kar predstavlja 3,83 % zaposlenih invalidov od skupnega števila zaposlenih v Republiki Sloveniji. Primerjalno z letom 2020 se je delež zaposlenih invalidov znižal za 0,29 odstotne točke ob hkratnem zvišanju števila zaposlenih invalidov; v letu 2021 se je število zaposlenih invalidov zvišalo za 467. Na dolgoletnem povprečju opazamo ohranjanje dinamike zaposlovanja brezposelnih invalidov, kar potrjuje uspešnost sheme pomoči.

V letu 2021 je bilo registriranih 10.589 brezposelnih oseb s statusom invalida, kar je za 1.589 manj, kot v letu 2020, ko smo beležili 12.185 brezposelnih invalidov. V letu 2021 se je zmanjšalo število vseh brezposelnih oseb (65.969) v primerjavi z letom 2020 (87.283), zvišal se je delež invalidov v strukturi brezposelnih oseb za 2 odstotni točki.

Na podlagi navedenega se ocenjuje, da je imela **shema državnih pomoči odlične pozitivne učinke na ohranjanje delovnih mest invalidov, zaposlovanje invalidov izmed brezposelnih oseb in povečevanja števila oziroma ohranjanja deleža zaposlenih invalidov (ocena 5 izmed 1-5).**

Povračilo prispevkov delodajalca in davčna olajšava za zaposlovanje (BE04-2399245-2014)

Z ukrepi v okviru priglasenih shem se spodbuja zaposlovanje na problemskem območju z visoko brezposelnostjo in sicer s povračilom plačanih prispevkov delodajalca za novo zaposlene težje zaposljive brezposelne osebe. Pri tem je pomembno le, da izbrane osebe ustrezajo ciljnim skupinam ter da se zaposlijo oziroma opravljajo delo na problemskem območju in to najmanj za dobo 12 mesecev.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Povračilo prispevkov delodajalca in davčna olajšava za zaposlovanje	Zaposlovanje	Pomoč za zaposlovanje prikrajšanih delavcev v obliki subvencij plač	Znižanje prispevkov za socialno varnost	540.705,60	341.766,50	174.234,96
			Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	276.545,89	213.414,33	117.323,34
Skupaj				817.251,49	555.180,83	291.558,30

V letu 2021 so bila po shemi »Povračilo prispevkov delodajalca in davčna olajšava za zaposlovanje« (problemska območja Pokolpje, Maribor z okolico, Hrastnik, Radeče in Trbovlje ter Pomurska regija) sredstva izplačana za dva ukrepa:

- povračilo prispevkov na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja ZSRR-2: planirano št. zaposlitev težje zaposljivih brezposelnih oseb je bilo 13, doseženo št. zaposlitev pa 12, povrnjenih sredstev je bilo 18.062,35 EUR za 12 oseb iz ciljne skupine, za katere so delodajalci predložili vlogo Zavodu. Uspešnost ukrepa je 117 %, **učinek pa pozitiven**, saj se je št. težje zaposljivih v Pokolpju, Mariboru z okolico, Hrastniku, Radečah in Trbovljah od leta 2014 zmanjšalo za 41 %, in sicer na 10.031 oseb (dec. 2021) **in ocenjena je vsaj 50-odstotna ohranitev zaposlitev tudi po letu, za katerega se je povrnilo prispevke**; in
- povračilo prispevkov na podlagi Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2019: planirano št. zaposlitev težje zaposljivih brezposelnih oseb je bilo 50, doseženo št. zaposlitev za najmanj 2 leti pa 44, izplačanih sredstev je bilo 160.258,34 EUR za 44 oseb iz ciljne skupine, za katere so delodajalci predložili vlogo. Uspešnost ukrepa je 66 %, **učinek pa pozitiven**, saj se je št. težje zaposljivih brezposelnih v Pomurju v letu 2021 zmanjšalo za 55 % na 4.971.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Shema državnih pomoči št: BE04-2399245-2014 – Povračilo prispevkov delodajalca in davčna olajšava za zaposlovanje										
Ukrep / program	Kratek opis (max. dva do tri stavke)		Kazalniki	Izhodiščno (referenčno) leto	Začetno (referenčno) stanje	Izračun za leto 2012	Uspešnost	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek (pozitiven/negativen/ni ga še možno določiti)
Povračilo prispevkov delodajalcem po Zakonu o spodbujanju regionalnega razvoja ZSRR-2 (Pokolpje, Maribor z okolico, Hrastnik, Radeče in Trbovlje) – šifra UAPA (3.2.1.2.)	Cilji (Plan):	Zmanjšanje št. težje zaposljivih brezposelnih oseb v Pokolpju, Mariboru z okolico, Hrastniku, Radečah in Trbovljah	Št. planiranih zaposlitev: 13	2015	Število težje zaposljivih brezposelnih oseb v Pokolpju, Mariboru z okolico, Hrastniku, Radečah in Trbovlje 16.961 (dec. 2015)			Plan 20.000 EUR		Pozitiven: Število težje zaposljivih v Pokolpju, Mariboru z okolico, Hrastniku, Radečah in Trbovljah se je od leta 2014 zmanjšalo za 41 %, in sicer na 10.031 oseb (dec. 2021).
	Rezultati:	Zaposlitev težje zaposljivih brezposelnih oseb v Pokolpju, Mariboru z okolico, Hrastniku, Radečah in Trbovljah	Št. zaposlitev: 12			Povračilo za 12 vključenih oseb	117 %	18.062,35 EUR povrnjeno	105 %	Na podlagi preteklih programov ocenjujemo vsaj 50 % ohranitev zaposlitev tudi po letu, za katerega se je povrnilo prispevke.

Shema državnih pomoči št: BE04-2399245-2014

– Povračilo prispevkov delodajalca in davčna olajšava za zaposlovanje

Povračilo prispevkov na podlagi Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010 do 2015 ZRPPR1015 (šifra UAPA 3.2.1.1.)	Cilji (Plan):	Odpiranje novih DM in zmanjšanje št. težje zaposljivih brezposelnih oseb	Št. planiranih zaposlitev: 50	2014	Št. težje zaposljivih brezposelnih oseb v Pomurju: 11.002 (dec 2014)	44 vključitev, za katere smo sredstva povrnili v letu 2021	Plan za leto 2020: 180.000 EUR	66%	V letu 2019 je bilo izplačanih 160.258,34 EUR	101%	Positiven: Število težje zaposljivih brezposelnih v Pomurju se je od 2021 zmanjšalo za 55 %, in sicer na 4.971 (dec. 2021).	Povračilo prispevkov lahko delodajalec uveljavlja eno oz. dve leti po zaposlitvi brezposelne osebe iz ciljne skupine, katero zaposlitev mora ohraniti najmanj dve leti. Višino prispevkov in št. vključitev je vnaprej zelo težko planirati. Povprečna višina povračila znaša 3.642,24 EUR/osebo.
	Rezultati:	Zaposlitev težje zaposljivih oseb za najmanj 2 leti	Št. zaposlitev: 44									

6.4.3 Raziskave in razvoj ter inovacije

Pomoč za raziskave in razvoj ter pomoč za inovacije lahko prispevata k trajnostni gospodarski rasti, okrepitev konkurenčnost in spodbujata zaposlovanje. Pri pomočeh za raziskovalne in razvojne projekte se pomoči delijo na kategorije temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - RRI	Raziskave in razvoj ter inovacije	Študije o tehnični izvedljivosti	Dotacije	140.000,00	105.000,00	
		Pomoč za inovacijske grozde	Dotacije	1.037.863,25	1.542.726,36	1.816.909,92
		Pomoč za inovacije za MSP	Dotacije	44.921,85		
		Industrijske raziskave	Dotacije	498.427,91		
		Eksperimentalni razvoj	Dotacije	31.760.978,40	46.983.015,41	39.589.469,07
		Pomoč za procesne in organizacijske inovacije v storitvah	Dotacije		881.605,72	2.093.513,14
Skupaj				33.482.191,41	49.512.347,49	43.499.892,13

Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - Raziskave, razvoj in inovacije (BE01-2399245-2015)

Spodbude podjetjem so namenjene za raziskovalne in razvojne projekte (industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj, študije izvedljivosti), za inovacijske grozde, za inovacije za MSP ter za procesne in organizacijske inovacije. Sofinancirani so ukrepi:

- Mreženje in krepitev vezi ter sinergij v inovacijskem procesu;
- Spodbujanje inovacijskih procesov in z njim povezanih naložb;
- Komercializacija razvitih rešitev in spodbujanje povpraševanja;
- Krepitev kompetenc in inovacijskih potencialov podjetij;
- Spodbujanje nadgrajevanja internacionalizacije podjetij.

Dolgoročni cilji so povečati globalno konkurenčnost Slovenije s spodbujanjem inovativnosti in podjetniških vlaganj v raziskave in tehnološki razvoj, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta. Merjeni bodo na podlagi deležev:

- sredstev gospodarskih družb za financiranje raziskovalno razvojnih dejavnosti v BDP (ciljna vrednost v letu 2023 je 2 %)
- inovacijsko aktivnih podjetij (ciljna vrednost v letu 2023 je 55 %).

Zaradi nastopa globalne krize v letu 2008 se je v Sloveniji skoraj izničil napredek v gospodarskem razvoju, zato so se nekateri dolgoročni cilji spremenili. Cilj do leta 2013 povečati vlaganja v raziskave in razvoj okoli 3 % BDP se je tako zamaknil na leto 2020.

Povzetek poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

V okviru Programa izvajanja finančnih spodbud MGRT – Raziskave, razvoj in inovacije so bili podprti naslednji ukrepi:

1. DEMO PILOTI II 2018 – Načrtovano število podprtih demonstracijskih projektov je bilo 32, realizacija v letu 2021 pa 29 podprtih demonstracijskih projektov za predstavitev, preizkušanje novih rešitev za neposredno uporabo v praksi in predstavitev uporabe. Uspešnost ukrepa je 90,62 %, učinek pa pozitiven. Upravičenci so v letu 2021 nadaljevali z izvajanjem operacij po posodobljenem finančno-terminskem načrtu, vezanim na razglasitev epidemije COVID-19. Težave pri izvajanju aktivnosti se izražajo prvinsko v dobavnih verigah (rokih za dobavo), kar vpliva na izvedbo operacije kot celote.
2. EUREKA 2017 – Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 10, realizacija v letu 2021 pa 11 podprtih podjetij. Uspešnost ukrepa je 110 %, učinek pa pozitiven. Projekti so se zaključili, pozitiven učinek vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj ter njihovega mednarodnega povezovanja je dosežen. Črpanje sredstev je bilo 90%, kar ob upoštevanju, da gre za sredstva strukturnih skladov, katerih črpanje je za podjetja bolj zapleteno, po našem mnenju pomeni velik uspeh javnega razpisa.
3. EUREKA 2018 – Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 10, realizacija v letu 2021 pa 16 podprtih podjetij. Uspešnost ukrepa je 160 %, učinek pa pozitiven. Projekti so še v fazi izvajanja, zato na ravni podjetij učinkov podpore še ni pričakovati, nedvomno pa je pozitiven učinek vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj ter njihovega mednarodnega povezovanja že dosežen. Črpanje sredstev je bilo skoraj 99 %, kar ob upoštevanju, da gre za sredstva strukturnih skladov, katerih črpanje je za podjetja bolj zapleteno, po našem mnenju pomeni velik uspeh javnega razpisa.
4. EUREKA 2019 – Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 10, realizacija v letu 2021 pa 15 podprtih podjetij. Uspešnost ukrepa je 150 %, učinek pa pozitiven. Projekti so še v fazi izvajanja, zato na ravni podjetij učinkov podpore še ni pričakovati, nedvomno pa je pozitiven učinek vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj ter njihovega mednarodnega povezovanja že dosežen. Črpanje sredstev je bilo več kot 98%, kar ob upoštevanju, da gre za sredstva strukturnih skladov, katerih črpanje je za podjetja bolj zapleteno, po našem mnenju pomeni velik uspeh javnega razpisa.
5. EUREKA 2021 – Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 10, realizacija v letu 2021 pa 1 podprto podjetje. Projekti so še v fazi izvajanja, zato na ravni podjetij učinkov podpore še ni pričakovati, nedvomno pa je pozitiven učinek vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj ter njihovega mednarodnega povezovanja že dosežen. Črpanje sredstev je bilo 93%, v letu 2021 se je namreč financiral le en projekt. Načrtovano število podprtih podjetij na nivoju razpisa je bilo 10, vse skupaj pa smo odobrili 12 projektov. Ker je bilo v lanskem letu predvideno financiranje le enega projekta, smo tudi pri izračunu uspešnosti kot planiran cilj upoštevali le eno podjetje in ne vseh 10, saj v nasprotnem izračun ne bi bil pravilen.
6. EUROSTARS 2017 - Načrtovano število podprtih mednarodno pozitivno ocenjenih projektov je bilo 6, realizacija v letu 2021 pa 3 podprti projekti. Projekti so še v fazi izvajanja, zato na ravni podjetij učinkov podpore še ni pričakovati, nedvomno pa je pozitiven učinek vlaganja

gospodarstva v raziskave in razvoj ter njihovega mednarodnega povezovanja že dosežen. Prav tako se pozitiven učinek kaže v tem, da za izvajanje teh projektov uspemo zagotoviti zadostna sredstva za vse projekte, ki so na mednarodni ravni pozitivno ocenjeni iz česar izhaja, da so nedvomno visoko kvalitetni in tehnološko napredni. Slovenija je ena redkih držav, ki ji ob takem številu projektov to uspeva. Poraba sredstev je 100%, kar je za RR projekte nepričakovano visoko in kaže tudi na dobro planiranje projektov s strani upravičencev. V letu 2021 so se financirali 3 projekti. Načrtovano število podprtih podjetij na nivoju razpisa je bilo 6, vse skupaj smo tudi odobrili 6 projektov. Ker so bili v lanskemu letu 3 projekti že zaključeni in je bilo predvideno financiranje le 3 projektov, smo tudi pri izračunu uspešnosti kot planiran cilj upoštevali le 3 podjetja in ne vseh 6, saj v nasprotnem izračun ne bi bil pravilen.

7. EUROSTARS 2019 - Načrtovano število podprtih mednarodno pozitivno ocenjenih projektov je bilo 2, realizacija v letu 2021 pa v skladu z načrtovanim. Projekti so še v fazi izvajanja, zato na ravni podjetij učinkov podpore še ni pričakovati, nedvomno pa je pozitiven učinek vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj ter njihovega mednarodnega povezovanja že dosežen. Poraba sredstev je preko 93 %, kar je za RR projekte nepričakovano visoko in kaže tudi na dobro planiranje projektov s strani upravičencev.
8. EUROSTARS 2020 - Načrtovano število podprtih mednarodno pozitivno ocenjenih projektov je bilo 5, realizacija v letu 2021 pa v skladu z načrtovanim. Projekti so še v fazi izvajanja, zato na ravni podjetij učinkov podpore še ni pričakovati, nedvomno pa je pozitiven učinek vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj ter njihovega mednarodnega povezovanja že dosežen. Poraba sredstev je preko 76 %, kar je za RR projekte nepričakovano visoko in kaže tudi na dobro planiranje projektov s strani upravičencev.
9. RRI 2 - Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 310, realizacija v letu 2021 pa 287 podprtih podjetij. V letu 2021 je v okviru 2. in 3. odpiranja svoje RRI projekte izvajalo 287 posameznih upravičencev, med katerimi se določena podjetja ponavljajo, saj so lahko nastopila v posameznem odpiranju enkrat kot prijavitelj, drugič kot konzorcijski partner. Razlika med načrtovanim številom in dejanskim številom podprtih podjetij nastaja zaradi odstopov od pogodb posameznih upravičencev iz različnih razlogov. V letu 2021 se je zaključilo izvajanje in sofinanciranje RRI projektov drugega odpiranja, kar pomeni, da se je uspešno zaključilo sofinanciranje 145 podprtih podjetij. Črpanje sredstev pa je bilo v letu 2021 celo 98,90 %, saj smo izvedli določena izplačila, predvidena za leto 2022.
10. SME 2017 - faza 2 - Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 10 (6 na vzhodu in 4 na zahodu), realizacija v letu 2021 pa 12 podprtih podjetij. Učinek je pozitiven, saj so upravičenci kljub epidemiji nalezljive bolezni covid-19 z izvedbo operacij v letu 2021 nadaljevali. Štiri operacije so bile v letu 2021 tudi zaključene skladno s pogodbenimi roki, pet operacij pa se bo zaključilo v letu 2022.
11. SRIP 2016–2017 – Načrtovano število vzpostavljenih razvojnih partnerstev je bilo 5, realizacija v letu 2021 pa 9 razvojnih partnerstev. Učinek je pozitiven, kajti vzpostavljenih je 9 partnerstev, ki delujejo na vseh 9 področjih Pametne specializacije S4.
12. TST - GVV 2019-2022 – Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 60, realizacija v letu 2021 pa 22 podprtih podjetij. Splošni cilj je prispevati k dvigu mednarodne konkurenčnosti in izvozne intenzivnosti malih in srednjih podjetij preko uravnoteženega razvojnega pristopa za doseganje širših pozitivnih učinkov na okolje, družbo, ekonomski razvoj in poslovni izid. Podjetja iz 1. cikla so izvedbene projekte zaključila v letu 2020 in trenutno oddajajo prva letna poročila. Posledično učinka na ravni celotnega 1. cikla še ne moremo določiti. Podjetja 2. in 3. cikla pa so zaključila izvedbene projekte v letu 2021. Posledično bomo lahko učinke določali šele v letu 2023, po prvem letnem poročanju.

Ocenjen učinek navedenih ukrepov je pozitiven. Shema je ocenjena kot učinkovita - ocena 4 (izmed 1-5).

Program za spodbujanje raziskav in razvoja MIZŠ na področju znanosti za obdobje 2016–2020 (BE01-2399300-2016)

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MIZŠ: Program za spodbujanje raziskav in razvoja MIZŠ na področju znanost za obdobje 2016 -2020	Raziskave in razvoj ter inovacije	Industrijske raziskave	Dotacije	18.747.593,17	17.270.463,22	7.001.163,59
		Eksperimentalni razvoj	Dotacije	5.793.776,83	2.743.715,97	5.362.268,70
Skupaj				24.541.370,00	20.014.179,19	12.363.432,29

Povzetek poročila o izvedenih aktivnostih priglase sheme državne pomoči »Program za spodbujanje raziskav in razvoja MIZŠ na področju znanosti za obdobje 2016-2020«:

1. Ukrep: Izboljšanje mednarodne konkurenčnosti in odličnih raziskav za sodelovanje v verigah vrednosti – v sklopu javnega financiranja evropske kohezijske politike, ki se izvaja na podlagi razpisov (Javni razpis za »Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih programov (TRL 3-6)«, ki je bil zaključen v 2020 in Javni razpis za »Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih projektov (TRL 3-6)«. Ključni cilji so osredotočenost na sodelovalne raziskovalno-razvojne programe in projekte, ki povezujejo akademsko sfero in podjetja ter ustvarja novo znanje, usmerjeno v nove storitve in produkte na globalnem trgu. Področja, na katerih se izvajajo aktivnosti, so določena v Strategiji pametne specializacije, ki opredeljuje tista področja, na katerih ima Slovenija možnosti za preboj.

Rezultati: Izplačanih je bilo 12.196.510,44 EUR za izvedbo projektov javnega razpisa »Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih projektov (TRL 3-6)«. Aktivnosti večletnih projektov so se v letu 2021 zaključevale, saj je bil skrajni rok za izvajanje 31.12.2021. Kazalniki v okviru ukrepa so skladni z Operativnim programom za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2013-2020:

- Število novih raziskovalcev pri podprtih subjektih - v letu 2021 doseženo 325,16 FTE pri »Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih projektov (TRL 3-6)«.

- Število podjetij, ki sodelujejo z raziskovalnimi ustanovami - v letu 2020 doseženo 52 pri »Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih projektov (TRL 3-6)«.

Gre za večletne projekte v zadnjem letu izvajanja. Konzorciji, so v letu 2021 **uspešno izvajali vse projekte**.

2. Javno financiranje transnacionalnega in evropskega sodelovanja (ERA-NET):

Transnacionalni razpis »ERA CoBioTech JC 2016«, izveden v okviru iniciative ERA CoBioTech Cofund, pod okriljem Horizon 2020 (8. Operativni program Evropske komisije), katerega ključni cilji so povečati koordiniranost nacionalnih virov financiranja za raziskave in razvoja znotraj EU s področja biotehnologije ter obenem povečati konkurenčnost evropske raziskovalne skupnosti in tako okrepiti Evropski raziskovalni prostor.

Rezultati: V letu 2021 je bilo v okviru ukrepa izplačanih 102.430,32 EUR. Izbrani sofinancirani projekti so triletni. Dosežke projektov se bo bolj natančno preverjalo ob izteku projektov, tako glede na učinke, pozitivne vplive na okolje, kot tudi samo kakovost projektov.

Transnacionalni razpis »ERA CoBioTech »2nd joint call for proposals«, izveden v okviru iniciative ERA CoBioTech Cofund, pod okriljem Horizon 2020 (8. Operativni program Evropske komisije), katerega ključni cilji so povečati koordiniranost nacionalnih virov financiranja za raziskave in razvoja znotraj EU s področja biotehnologije ter obenem povečati konkurenčnost evropske raziskovalne skupnosti in tako okrepiti Evropski raziskovalni prostor.

Rezultati: V letu 2021 je bilo v okviru ukrepa izplačanih 64.491,55 EUR. Izbrani sofinancirani projekt je trileten. Dosežke projekta se bo bolj natančno preverjalo ob izteku projekta, tako glede na učinke, pozitivne vplive na okolje, kot tudi samo kakovost projekta.

Raziskovalni projekti temeljnega raziskovanja – ARRS (BE01-1937286-2015)

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2017–2020

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
ARRS: Raziskovalni projekti temeljnega raziskovanja - skupinska	Raziskave in razvoj ter inovacije	Temeljne raziskave	Dotacije	7.789.037,28	7.983.126,46	8.234.240,15
Skupaj				7.789.037,28	7.983.126,46	8.234.240,15

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju Agencija) je v letu 2021 iz javnih sredstev sofinancirala projekte v okviru dodeljenih shem državnih pomoči v vrednosti 8.234.240,15 EUR po shemi BE01-1937286-2015. V primerjavi s predhodnim letom so se izplačana sredstva za državne pomoči povečala za 251.113,69 evrov, kar predstavlja povečanje za 3,8 odstotka. V letu 2021 izplačane državne pomoči predstavljajo slabe 3,7 odstotka vseh sredstev Agencije izplačanih za raziskovalno dejavnost v letu 2021 in 16,8 odstotka sredstev za raziskovalne projekte.

Podobno kot v preteklem letu je Agencija tudi v letu 2021 največ sredstev za državne pomoči izplačala raziskovalnim organizacijam, ki delujejo v visokošolskem sektorju. Sledi državni sektor in le slabih 17 odstotkov je Agencija izplačala raziskovalnim organizacijam, ki delujejo v poslovnem sektorju.

V letu 2021 je Agencija v okviru dodeljenih državnih pomoči (so)financirala 133 različnih raziskovalnih projektov, od tega je 85 aplikativnih²¹ raziskovalnih projektov, 34 temeljnih in 3 podoktorske raziskovalne projekte ter 11 projektov ciljnih raziskovalnih programov (v nadaljevanju CRP). Največ raziskovalnih projektov (58) je bilo na področju tehnike, sledijo raziskovalni projekti na področju biotehnike (21). Druga področja so manj zastopana: družboslovje (14), medicina (12), naravoslovje (12), interdisciplinane raziskave (12) in z najmanj projekti na področju humanistike (4). Z vidika sofinanciranih sredstev je razporeditev po raziskovalnih vedah podobna: največ sredstev državnih pomoči je bilo namenjeno tehniki, sledi biotehnika, interdisciplinane raziskave, medicina in naravoslovje. Z najnižjimi sredstvi pa sta družboslovje ter humanistika.

Zastavljeni in doseženi cilji zaključenih raziskovalnih projektov državnih pomoči:

Poleg 19 projektov, ki so se zaključili v letu 2021, je v analizo vključen še 1 projekt, ki se je zaključil v letu 2019 in v poročilo še ni bil vključen (nerazpolaganje z zaključnimi poročili). Od skupno zastavljenih 262 ciljev, so bili 217 doseženi, kar predstavlja 82,8 odstotkov zastavljenih ciljev in 45 oziroma 17,2 odstotka jih bo doseženih v 3 letih. To pomeni, da je stopnja realizacije ciljev 100 odstotna. Zastavljeni cilji in doseženi rezultati kažejo močno uravnoteženost med teoretično in praktično uporabno naravnostjo projektov državnih pomoči. Vseh 20 zaključenih projektov državnih pomoči si je zastavilo za cilj pridobitev novih znanstvenih spoznanj in pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin in navedena cilja tudi doseglo oziroma drugi zgoraj navedeni cilj bo en projekt dosegel v naslednjih 3 letih. 19 od 20 zaključenih projektov pa si je zastavilo in doseglo cilj posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference). Sledi 17 projektov, ki si je zastavilo cilja večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja in prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso.

²¹Aplikativni projekt je izvirno raziskovanje, ki se izvaja za pridobivanje novega znanja, usmerja pa se predvsem k praktičnemu cilju ali namenu. Aplikativni projekt ni industrijska raziskava oziroma projekt s področja eksperimentalnega razvoja.

V letu 2021 zaključeni raziskovalni projekti državnih pomoči izkazujejo pozitivne in izredno velike znanstvenoraziskovalne in razvojne rezultate ter pomembne vplive oziroma učinke za gospodarski, tehnološki, visokošolski in družbeni razvoj Slovenije. Iz zaključnih poročil izhaja, da so vsi zastavljeni cilji bili realizirani in uporabljeni ali delno uporabljeni oziroma bodo uporabljeni v naslednjih treh letih.

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ocenjuje dodeljene državne pomoči po obravnavani shemi kot uspešne in učinkovite.

Posebni pogoji financiranja tehnološko - razvojnih projektov, Raziskave in razvoj (BE02-5665493-2014) - **SID banka**

SID banka namenja finančne spodbude podjetjem za nove naložbe za uvajanje novih produktov na trg ali uvajanje novih rešitev v podjetju ter za razvijanje in uvajanje tehnoloških inovacij.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Tablica 1: Raziskava sredstva državnih pomoći po shemama V. oddjela 2019 - 2021						
Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
SID: Posebni pogoji financiranja tehnološko - razvojnih projektov, Raziskave in razvoj	Raziskave in razvoj ter inovacije	Eksperimentalni razvoj	Ugodna posojila	375.808,59		
		Industrijske raziskave	Ugodna posojila		49.937,08	
Skupaj				375.808,59	49.937,08	

Pomoči po shemi »**Posebni pogoji financiranja tehnološko-razvojnih projektov (Raziskave in razvoj)**« so namenjene spodbujanju razvoja MSP na področju raziskav, razvoja in inovacij. Na osnovi priglasene sheme se bodo dodeljevale pomoči za industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrepi/program	kratak opis	kazalnik - opisno	izhodiščno leto	začetno stanje	kazalnik - numerično	uspešnost	vložena sredstva (v EUR)*	učinkovitost	učinek	opomba
1	2	4	5	6	7	8=7 rezultat-7 cilj	9	10=(9rezultat/9cilj)	11	12
Posebni pogoji financiranja inovacijske dejavnosti (št. priglasitve BE03-5665493-2014)	Cilj:	kumulativna rast dodane vrednosti ciljne skupine presega kumulativno rast dodane vrednosti v gospodarstvu	2015	-	12,8%		1.824.000			*za doseganje ekonomskega socialnega cilja je bilo porabljenih 34,3 % maksimalno možnega obsega sredstev državnih pomoči (bolj kot ocenjena vrednost odstopa navzdol od 100 %, večja je učinkovitost)
	Rezultat:	razlika v kumulativni rasti dodane vrednosti med ciljno skupino in gospodarstvom	2015	-	3,8%	-9,0%	625.272	34,3%	pozitiven	

Cilj sheme: kumulativna rast dodane vrednosti ciljne skupine presega kumulativno rast dodane vrednosti v gospodarstvu (12,8%).

Rezultat: razlika v kumulativni rasti dodane vrednosti med ciljno skupino in gospodarstvom (7,5%).

Učinek ukrepa je ocenjen pozitiveno.

6.4.4 Regionalne pomoči

Namen regionalne pomoči je pomagati pri razvoju najbolj prikrajšanih območij, tako da na trajnosten način podpira naložbe in ustvarja delovna mesta. Z odpravljanjem omejitev prikrajšanih regij regionalna pomoč spodbuja gospodarsko, socialno in ozemeljsko kohezijo držav članic ter EU kot celote. Regionalna pomoč se lahko dodeli za spodbujanje vzpostavitve novih poslovnih enot, širitev zmogljivosti obstoječih

poslovnih enot, diverzifikacijo proizvodnje poslovne enote ali bistveno spremembo v celotnem proizvodnem procesu obstoječe poslovne enote.

Regionalne sheme državnih pomoči (BE02-2399245-2014)

Priglašena shema je namenjena spodbujanju skladnega regionalnega razvoja v Republiki Sloveniji. Cilj pomoči je spodbujati skladni regionalni razvoj na konkurenčnem notranjem trgu z znižanjem stroškov podjetjem, kar ima ugodne učinke na izboljšanje relativnega položaja manj razvitih upravičenih območij »a« in »c« po Uredbi o karti regionalne pomoči za obdobje 2014–2021 v primerjavi z območji v soseščini glede gospodarske razvitosti, zaposlenosti in kakovosti življenja, merjeno s koeficientom variacije in kazalniki indeksa razvojne ogroženosti po Pravilniku o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2014–2020 ter programsko obdobje 2021–2027.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Regionalna shema državnih pomoči	Regionalne pomoči	Naložbe in ustvarjanje delovnih mest zaradi naložb	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	4.600.432,60	2.802.608,49	669.233,14
			Dotacije	6.130.954,51	23.369.519,65	22.896.487,05
			Ugodna posojila	500.514,57	191.925,94	44.830,95
Skupaj				11.231.901,68	26.364.054,08	23.610.551,14

Resorno ministrstvo za splošno merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči po navedeni shemi uporablja naslednje *srednjeročne kazalnike*, ki se lahko merijo v dveh ali treh letih po izvedeni investiciji:

- prihodki podjetij,
- povprečna neto plača na zaposlenega,
- stopnja brezposelnosti.

Izbrane vrednosti kazalcev za posameznega prejemnika državne pomoči se merijo v obdobju štirih let. Prvo leto, to je leto, ko je bila prejemniku dodeljena državna pomoč, se šteje za izhodiščno leto, v naslednjih treh letih pa se meri rast oziroma padec vrednosti kazalnika. Zaradi načina financiranja projektov v Evropski Uniji je moč celovito sliko učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči dobiti šele po končani tekoči finančni perspektivi, ko je možno primerjati vložena sredstva (npr. donosnost vložnega eura na projekt ali prebivalca) z ostalimi članicami Evropske Unije, kjer veljajo isti pogoji in pravila za dodeljevanje državnih pomoči. Pri analizi rezultatov poslovanja je treba poudariti, da višina dodeljenih državnih pomoči predstavlja le manjši delež v vrednosti investicije. Kljub temu so pri analizi upoštevali rast oziroma padec vrednosti kazalnikov uspešnosti poslovanja podjetja oziroma samostojnega podjetnika kot posledico dodeljene državne pomoči. Izhajali so iz predpostavke, da podjetja oziroma samostojni podjetniki investicije ne bi začeli, če državne pomoči ne bi prejeli.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/program	Kratek opisa (max. dva do tri stavke)	Kazalniki	Izhodiščno leto	Začetno (referenčno) stanje	Izračun za leto 2021	Uspešnost (rezultat / planiran cilj)	Sredstva DP v EUR (načrtovana / izplačana)	Učinkovitost (Dosežen rezultat v primerjavi z vložnimi sredstvi državnih pomoči)	Učinek (pozitiven/ negativen/ ni ga še možno določiti)	Opomba / obrazložitev
ZSRR-2 - 31. člen	Cilji (Plan):	Povečanje št. novo ustvarjenih delovnih mest v podprtih podjetjih	2016	0	10 delovnih mest*6.486.945,58 EUR / 1.000.000 EUR=65 delovnih mest	81,49	6.486.946	6.486.946/6.486.946=100%	Pozitiven	V okviru 8 podprtih investicij v letu 2021 bodo podjetja najkasneje v treh letih po zaključku investicij ustvarila 152 novih delovnih mest. Do konca leta 2021 je bilo v okviru investicij ustvarjenih 81,49 novih delovnih mest.
	Rezultati:	Število pogodbenih novo ustvarjenih delovnih mest v okviru projekta; Število dejansko ustvarjenih novih delovnih mest v okviru projekta			81,49					
DEMO PILOTI II 2018	Cilji (Plan):	Spodbujanje podjetij k zasebnim vlaganjem	2019	32	29	29/32=90,62%	72.933.933	3.682.049/72.933.933=5,05%	Pozitiven	Upravičenci so v letu 2021 nadaljevali z izvajanjem operacij po posodobljenem finančno-termiškem načrtu, vezanim na razglasitev epidemije COVID-19. Težave pri izvajanju aktivnosti se izražajo prvinso v dobavnih verigah (rokih za dobavo), kar vpliva na izvedbo operacije kot celote.
	Rezultati:	Število podprtih demonstracijskih projektov za predstavitev, preizkušanje novih rešitev za neposredno uporabo v praksi in predstavitev uporabe								

Ukrep ZSRR-2 - 31. člen: Načrtovano število povečanja novo ustvarjenih delovnih mest v podprtih podjetjih je bilo 65, realizacija v letu 2021 pa 81,5 novo ustvarjenih delovnih mest. V okviru 8 podprtih investicij v letu 2021 bodo podjetja najkasneje v treh letih po zaključku investicij ustvarila 152 novih delovnih mest. Do konca leta 2021 je bilo v okviru investicij ustvarjenih 81,49 novih delovnih mest. Ukrep po ocenah **dosega 125,37 % uspešnost in pozitivni učinek.**

Ukrep DEMO PILOTI II 2018: Načrtovano število podprtih demonstracijskih projektov je bilo 32, realizacija v letu 2021 pa 29 podprtih demonstracijskih projektov za predstavitev, preizkušanje novih rešitev za neposredno uporabo v praksi in predstavitev uporabe. Upravičenci so v letu 2021 nadaljevali z izvajanjem operacij po posodobljenem finančno-termiškem načrtu, vezanim na razglasitev epidemije COVID-19. Težave pri izvajanju aktivnosti se izražajo prvinso v dobavnih verigah (rokih za dobavo), kar vpliva na izvedbo operacije kot celote. Ukrep po ocenah **dosega 90,6 % uspešnost in pozitivni učinek.**

Spodbude za začetne investicije - regionalna pomoč (BE01-2399245-2018)

Cilji sheme pomoči, ki se ocenjuje so povečanje števila ustvarjenih in zaposlenih delovnih mest in v okviru le-teh povečanje števila visokokvalificiranih delovnih mest ter povečanje dodane vrednosti na zaposlenega zaradi dodeljenih pomoči za začetne investicije. Priglašena pomoč ni geografsko omejena in se uporablja na celotnem ozemlju Republike Slovenije v skladu z Uredbo o regionalni karti.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Spodbude za začetne investicije - regionalna pomoč	Regionalne pomoči	Naložbe in ustvarjanje delovnih mest zaradi naložb	Dotacije	1.232.831,65	6.003.120,35	8.022.406,38
Skupaj				1.232.831,65	6.003.120,35	8.022.406,38

Rezultati sheme se ugotavljajo na podlagi določenih kazalnikov:

- v pogodbi določeno število zaposlenih na delovnih mestih, ustvarjenih z investicijo, najpozneje v treh letih po zaključku investicije;
- dejansko število zaposlenih na delovnih mestih, ustvarjenih z investicijo, najpozneje v treh letih po zaključku investicije;
- dejansko število zaposlenih na visokokvalificiranih delovnih mestih, ustvarjenih z investicijo, najpozneje v treh letih po zaključku investicije;
- število prejemnikov pomoči (upravičencev), ki so dosegli najmanj v pogodbi določeno dodano vrednost na zaposlenega v prejemniku pomoči (upravičencu) v letu, ki sledi letu zaključka investicije in so novoustvarjena delovna mesta zaposlenja;

e) odstotek povišanja v pogodbi določene (napovedane) dodane vrednosti na zaposlenega v prejemniku pomoči (upravičencu) v letu, ki sledi letu zaključka investicije in so novoustvarjena delovna mesta zapolnjena, v primerjavi s povprečno dodano vrednostjo na zaposlenega v dejavnosti v RS, v katero se gospodarska družba uvršča;

f) odstotek povišanja dejanske dodane vrednosti na zaposlenega v prejemniku pomoči (upravičencu) v letu, ki sledi letu zaključka investicije in so novoustvarjena delovna mesta zapolnjena, v primerjavi s povprečno dodano vrednostjo na zaposlenega v dejavnosti v RS, v katero se gospodarska družba uvršča. Predlagani časovni okvir ocene je ob koncu sheme, razen kazalnikov pod b) in c) tri leta po zaključku investicije ter kazalnikov pod d) in f) pet let po zaključku investicije.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrepi/program	Kratek opis (max. dva do tri stavke)	Kazalniki	Izhodiščno leto	Začetno (referenčno) stanje	Izračun za leto 2021	Uspešnost (rezultat / planiran cilj)	Sredstva DP v EUR (načrtovana / izplačana)	Učinkovitost (Dosežen rezultat v primerjavi z vloženi sredstvi državnih pomoči)	Učinek (pozitiven/negativni/ni ga še možno določiti)	Opomba / obrazložitev
ZSInv - 15. člen	Cilji (Plan):	Povečanje št. ustvarjenih in zapolnjenih delovnih mest v podprti podjetjih	2018	0	113	113/336=33,63%	6.245.275	6.245.275/6.235.553=100,16%	Ni ga še možno določiti	V okviru 8 podprtih investicij bodo podjetja ustvarila in zapolnila najkasneje v 3 letih po zaključku investicije 336 novih pogodbenih delovnih mest. Do konca leta 2021 je bilo v okviru navedenih investicij že ustvarjenih in zapolnjenih 113 novih delovnih mest, kar pomeni, da je bila že v 1. ali 2. letu po prejetju dela subvencije pri prejemniku spodbude dosežena dobra tretjina pogodbenega povečanja števila delovnih mest.
	Rezultati:	Število zaposlenih, na novo ustvarjenih delovnih mestih v okviru investicije v 3 letih po zaključku investicije					6.235.553	33,63%/100,16%=33,58%		
	Cilji (Plan):	Povečanje števila visokokvalificiranih delovnih mest v podprti podjetjih	2018	0	38	38/105=36,19%	6.245.275	6.245.275/6.235.553=100,16%	Ni ga še možno določiti	V okviru 8 podprtih investicij bodo podjetja ustvarila najkasneje v 3 letih po zaključku investicije 105 novih visokokvalificiranih delovnih mest. Do konca leta 2021 je bilo v okviru navedenih investicij že ustvarjenih in zapolnjenih 38 novih visokokvalificiranih delovnih mest, kar pomeni, da je bil cilj povečanja števila delovnih mest pri prejemnikih spodbude že v času izvajanja investicij dosežen v več kot 36%.
	Rezultati:	Število zaposlenih na novo ustvarjenih visokokvalificiranih delovnih mestih v okviru investicije v 3 letih po zaključku investicije					6.235.553	36,19%/100,16%=36,13%		
	Cilji (Plan):	Povečanje dodane vrednosti na zaposlenega v prejemniku pomoči v podprti podjetjih	2018	46.998 EUR	51.289 EUR	51.289/46.998=109,13%	6.245.275	6.245.275/6.235.553=100,16%	Ni ga še možno določiti	V letu 2021 je bila povprečna dodana vrednost na zaposlenega v 8 prejemnikih spodbude za 9,13% višja od povprečne dodane vrednosti na zaposlenega v prejemnikih spodbude pred letom oddaje vloge. Ker podatkov o dodani vrednosti na zaposlenega v dejavnosti še ni na razpolago za leto 2021, trenutno še ni možno primerjati dosežene vrednosti prejemnikov z vrednostmi v dejavnosti. Ob navedenem pri nobeni investiciji še ni leto dni po letu zaključka investicije in po letu zapolnitve novih delovnih mest, zaradi česar prav tako še ni možno določiti učinka.
	Rezultati:	Dodana vrednost na zaposlenega v prejemniku pomoči v letu, ki sledi letu zaključka investicije in letu, ko so novo ustvarjena delovna mesta zapolnjena					6.235.553	109,13%/100,16%=108,96%		

Z ukrepom ZSInv - 15. člen so zastavljeni določeni cilji in ocenjeni rezultati v letu 2021:

Načrtovano število povečanja zaposlenih v podprtem podjetju v okviru investicije je bilo 336, realizacija v letu 2021 pa 113 ustvarjenih in zapolnjenih delovnih mest. V okviru 8 podprtih investicij bodo podjetja ustvarila in zapolnila najkasneje v 3 letih po zaključku investicije 336 novih pogodbenih delovnih mest. Do konca leta 2021 je bilo v okviru navedenih investicij že ustvarjenih in zapolnjenih 113 novih delovnih mest, kar pomeni, da je bila že v 1. ali 2. letu po prejetju dela subvencije pri prejemniku spodbude dosežena dobra tretjina pogodbenega povečanja števila delovnih mest. Ukrep po ocenah **dosega 33,6 % uspešnost, učinka pa še ni možno določiti.**

Načrtovano število povečanja števila zaposlenih na visokokvalificiranih delovnih mestih v podprtem podjetju v okviru investicije je bilo 105, realizacija v letu 2021 pa 38 ustvarjenih in zapolnjenih visokokvalificiranih delovnih mest. V okviru 8 podprtih investicij bodo podjetja ustvarila najkasneje v 3 letih po zaključku investicije 105 novih visokokvalificiranih delovnih mest. Do konca leta 2021 je bilo v okviru navedenih investicij že ustvarjenih in zapolnjenih 38 novih visokokvalificiranih delovnih mest, kar pomeni, da je bil cilj povečanja števila delovnih mest pri prejemnikih spodbude že v času izvajanja investicij dosežen v več kot 36%. Ukrep po ocenah **dosega 36,2 % uspešnost, učinka pa še ni možno določiti.**

V letu 2021 je bila povprečna dodana vrednost na zaposlenega v 8 prejemnikih spodbude za 9,13% višja od povprečne dodane vrednosti na zaposlenega v prejemnikih spodbude pred letom oddaje vloge. Ker

podatkov o dodani vrednosti na zaposlenega v dejavnostih še ni na razpolago za leto 2021, trenutno še ni možno primerjati dosežene vrednosti prejemnikov z vrednostmi v dejavnostih. Ob navedenem pri nobeni investiciji še ni leto dni po letu zaključka investicije in po letu zaposlitve novih delovnih mest, zaradi česar prav tako še ni možno določiti učinka.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ocenjuje obravnavano shemo glede na dodeljena sredstva državne pomoči kot učinkovito (ocena 4 (izmed 1-5)).

Finančne spodbude za tuje neposredne investicije (BE01-2399245-2014)

Namen ukrepa pomoči je privabljanje tujih investorjev k neposrednemu investiranju na območju Slovenije, katerih investicije bodo:

- zagotavljale nova delovna mesta, predvsem v panogah z višjo dodano vrednostjo,
- prispevale k prenosu znanja in tehnologij in k sodelovanju znanstveno-raziskovalnih podjetij in ustanov na območju Slovenije s tujimi investitorji,
- prispevale k skladnejšemu regionalnemu razvoju,
- prispevale k povečanju sinergičnih učinkov povezovanja tujih investorjev s slovenskimi podjetji, predvsem na področju dobav tujim investitorjem in izmenjave znanj in tehnologij.

Cilja dodeljevanja spodbud sta povečanje števila vhodnih tujih neposrednih investicij na območju Slovenije in na tej podlagi povečanje števila ustvarjenih novih delovnih mest.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Finančne spodbude za tuje neposredne investicije regionalna pomoč	Regionalne pomoči	Naložbe in ustvarjanje delovnih mest zaradi naložb	Dotacije	13.281.712,70	0,00	0,00
Skupaj				13.281.712,70	0,00	0,00

Kot izhaja iz zgornje tabele, v letih 2020 in 2021 po obravnavani shemi ni bilo dodeljenih sredstev.

Posebni pogoji financiranja tehnološko-razvojnih projektov (BE01-5665493-2014)

Ukrep »Posebni pogoji financiranja tehnološko-razvojnih projektov« je namenjen spodbujanju razvoja malih in srednje velikih podjetij, z namenom uvajanja novih produktov na trg ali uvajanja novih rešitev v podjetju. Skupni znesek odobrenih kreditov ne sme presegati 64 mio EUR. Učinkovitost se bo merila na osnovi dveh kazalnikov: nove naložbe in stopnja rasti dodane vrednosti na zaposlenega.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
SID: Posebni pogoji financiranja tehnološko-razvojnih projektov	Regionalne pomoči	Naložbe in ustvarjanje delovnih mest zaradi naložb	Ugodna posojila	0,00	0,00	1.578.675,79
Skupaj				0,00	0,00	1.578.675,79

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/program	kratek opis	kazalnik - opisno	Izhodiščno leto	začetno stanje	kazalnik - numerično	uspešnost	višena sredstva (v EUR)*	učinkovitost	učinek	opomba
1	2	4	5	6	7	8=7 rezultat-7 cilj	9	10=(9rezultat/9cilj)	11	12
Posebni pogoji financiranja tehnološko-razvojnih projektov (št. priglasitve: BE01-5665493-2014 in BE-025665493-2014)	Cilj:	kumulativna rast dodane vrednosti ciljne skupine presega kumulativno rast dodane vrednosti v gospodarstvu	2015	-	12,8%		39.464.690			*za doseganje ekonomskega socialnega cilja je bilo porabljenih 31 % maksimalno možnega obsega sredstev državnih pomoči (bolj kot ocenjena vrednost odstopa navzdol od 100 %, večja je učinkovitost)
	Rezultat:	razlika v kumulativni rasti dodane vrednosti med ciljno skupino in gospodarstvom	2015	-	7,5%	-5,3%	12.248.586	31,0%	pozitiven	

Cilj sheme: kumulativna rast dodane vrednosti ciljne skupine presega kumulativno rast dodane vrednosti v gospodarstvu (12,8%).

Rezultat: razlika v kumulativni rasti dodane vrednosti med ciljno skupino in gospodarstvom (7,5%).

Učinek ukrepa je ocenjen pozitivno.

6.4.5 Mala in srednje velika podjetja ter tvegano financiranje

MALA IN SREDNJE VELIKA PODJETJA

Pomoči, ki se dodeljujejo po pravilih za MSP, so po namenih podobne pomočem, ki se dodeljujejo po regionalnih pravilih. Dovoljeno je sofinanciranje pomoči za investicije, nova delovna mesta, udeležbe na sejmi in svetovalne storitve. Maksimalne intenzivnost pri upravičenih stroških se gibljejo pri investicijah in zaposlitvah v višini 20 % za majhna podjetja in 10 % za srednje velika podjetja, pri svetovalnih storitvah in sejmi pa do 50 % upravičenih stroškov. Glede na to, da je po regionalnih pravilih za investicije in zaposlitve možno sofinanciranje s strani javnih organov višje – majhna podjetja od 30 % do 45 % in srednje velika podjetja od 20 % do 35 %, se za te namene pomoči dodeljujejo po regionalnih pravilih. MSP lahko kandidirajo za vse kategorije državnih pomoči. Pod kategorijo za MSP pa se v Sloveniji izplačujejo zgolj pomoči za svetovalne storitve in sofinanciranje sodelovanja teh podjetij na sejmi.

Posebni pogoji investicijskega financiranja malih in srednje velikih podjetij (BE01-5665493-2016)

Ukrep je namenjen spodbujanju razvoja MSP v smeri financiranja poslovanja in kapitalskega utrjevanja, da se zapolni vrzel dostopa do dolgoročnih virov financiranja za podkapitalizirana mala in srednje velika podjetja, s čimer se bodo ta lahko prestrukturirala, s tem pa se jih bo spodbudilo k naložbeni aktivnosti in nadaljnjemu razvoju njihovih zdravih jeder.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
SID: Posebni pogoji financiranja naložb in kapitalskega utrjevanja MSP	Mala in srednje velika podjetja	Pomoč za naložbe in zaposlovanje	Ugodna posojila	607.114,63	0	334.991,41
Skupaj				607.114,63	0	334.991,41

Učinkovitost se bo merila glede na stopnje rasti dodane vrednosti financiranih podjetij in na nacionalni ravni. Za doseganje ekonomskega socialnega cilja je bilo porabljenih 18,6 % maksimalno možnega obsega sredstev državnih pomoči (bolj kot ocenjena vrednost odstopa navzdol od 100 %, večja je učinkovitost).

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/program	kratek opis	kazalnik - opisno	Izhodiščno leto	začetno stanje	kazalnik - numerično	uspešnost	višena sredstva (v EUR)*	učinkovitost	učinek	opomba
1	2	4	5	6	7	8=7 rezultat-7 cilj	9	10=(9rezultat/9cilj)	11	12
Posebni pogoji financiranja naložb in kapitalnega utrjevanja MSP (št. priglasišve: BE01-5665493-2016)	Cilj:	kumulativna rast dodane vrednosti ciljne skupine presega kumulativno rast dodane vrednosti v gospodarstvu	2018	-	0,1%		5.712.611			*za doseganje ekonomskega socialnega cilja je bilo porabljenih 18,6 % maksimalno možnega obsega sredstev državnih pomoči (bolj kot ocenjena vrednost odstopa navzdol od 100 % večja je učinkovitost)
	Rezultat:	razlika v kumulativni rasti dodane vrednosti med ciljno skupino in gospodarstvom	2018	-	23,9%		1.064.860	18,6%	pozitiven	

Cilj sheme: kumulativna rast dodane vrednosti ciljne skupine presega kumulativno rast dodane vrednosti v gospodarstvu (0,1 %).

Rezultat: razlika v kumulativni rasti dodane vrednosti med ciljno skupino in gospodarstvom (23,9 %).

Učinek ukrepa je ocenjen pozitivno.

Program izvajanja finančnih spodbud MGRT (BE03-2399245-2015)

Zastavljeni cilji priglasišve sheme državnih pomoči:

- spodbuditi podjetja k prenovi poslovnih procesov,
- spodbujanje podjetij k zasebnim vlaganjem,
- podpreti podjetja pri izdelavi tržne raziskave za namene internacionalizacije;

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - MSP	Mala in srednje velika podjetja	Pomoč za svetovanje korist MSP	Dotacije	202.761,32	2.325.650,64	604.937,15
Skupaj				202.761,32	2.325.650,64	604.937,15

Povzetek poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021 glede na podprte ukrepe:

1. Partnerstva na tujih trgih 2020-2022 – Cilj ukrepa je spodbuditi podjetja k povezovanju v partnerstva zaradi skupnega nastopa na tujih trgih. Hkrati je cilj (podpreti 27 podjetij) dosežen, s to razliko, da je 22 podjetij v letu 2021 poleg de minimis pomoči, prejelo tudi državno pomoč, ostali pa (glede na aktivnosti, ki so jih izvajali) ne oziroma ni bilo za to potrebe. Nizka realizacija predvidenih sredstev je posledica omejitev na področju sejemske dejavnosti zaradi epidemije COVID-19 in posledičnega prenosa aktivnosti v leto 2022.
2. Procesne izboljšave 2019-2020 – Cilj ukrepa je spodbuditi podjetja k prenovi poslovnih procesov. Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 10, realizacija v letu 2021 pa 7 podprtih podjetij ter podjetij z nepovratno podporo. Glede na zadan cilj je bilo porabljenih 30,33 % manj sredstev od načrtovanih, hkrati pa spodbujenih 30 % manj podjetij od načrtovanih, kar pomeni, da ukrep v tem delu sicer ni izpolnil pričakovanj v celoti, vendar ga kljub temu lahko ocenimo kot učinkovitega, saj je odstopanje med doseženimi in načrtovanimi cilji minimalno oz. še dejansko v okviru 100% učinkovitosti. Razlog za nekoliko slabšo učinkovitost je v tem, da so nekatera podjetja, ki so ocenila, da izboljšav poslovnih procesov ne bodo mogla izvesti v določenem roku, predvsem zaradi epidemije Covid 19, odstopila od pogodbe.

3. TST - GVV 2019-2022 – Cilj ukrepa je spodbuditi podjetja k dvigu mednarodne konkurenčnosti in izvozne intenzivnosti. Načrtovano število podprtih podjetij je bilo 16, realizacija v letu 2021 pa 15 podprtih podjetij. Podjetja iz 1. cikla so izvedbene projekte zaključila v letu 2020 in trenutno oddajajo prva letna poročila. Posledično učinka na ravni celotnega 1. cikla še ne moremo določiti. Podjetja 2. in 3. cikla pa so zaključila izvedbene projekte v letu 2021. Posledično bomo lahko učinke izračunali šele v letu 2023, po prvem letnem poročanju.

Shema je ocenjena kot učinkovita - ocena 4 (izmed 1-5).

TVEGANO FINANCIRANJE

Namen prvega ukrepa je odpravljanje tržnih nepopolnosti, povezanih z naložbami tveganega kapitala (lastniškega in navideznega lastniškega kapitala) v novoustanovljena podjetja ter mala in srednje velika podjetja, zlasti podjetja z visokim potencialom rasti v zgodnjih stopnjah in stopnjah širitve v Sloveniji. Slovenski podjetniški sklad je ustanovil 100-odstotno javni sklad tveganega kapitala za vlaganje tveganega kapitala v novoustanovljena podjetja in MSP v Sloveniji s spodbujanjem zasebnega financiranja.

Izvajanje inštrumentov lastniškega financiranja - pomoč v obliki rizičnega kapitala (BE01-5715334-2009)

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Izvajanje inštrumentov lastniškega financiranja - pomoč v obliki rizičnega kapitala	Tvegani kapital	Tvegani kapital	Kapitalske naložbe	124.268,86	84.567,88	66.920,45
Skupaj				124.268,86	84.567,88	66.920,45

V okviru sheme državne pomoči Izvajanje inštrumentov lastniškega financiranja - pomoč v obliki rizičnega kapitala je glede *povečanja števila delovnih mest v podprtih podjetjih* cilj bil že dosežen v preteklih letih. V letu 2021 se je zaradi začetka postopkov likvidacij družb tveganega kapitala in odprodaje portfelja začelo zmanjševati število podprtih podjetij in število novo ustvarjenih delovnih mest. Prav tako je bil cilj *povečanja dodane vrednosti na zaposlenega* dosežen v preteklih letih. Zmanjšuje se število podjetij, ki so še v lasti družb tveganega kapitala zaradi prodaj in zaradi tega se je tudi znižala dodana vrednost na zaposlenega glede na predhodno poročilo. V okviru cilja *ustanovitve in rasti novih visokotehnološko usmerjenih podjetij s sedežem v RS* je bilo število podprtih podjetij je 29, število podjetij, ki so še v lasti družb tveganega kapitala se zmanjšuje zaradi odprodaje naložb (likvidacija naložb in prodaja deleža Republike Slovenije v 1 družbi tveganega kapitala). Resorno ministrstvo za analizirane ukrepe ugotavlja **pozitivne učinke**.

Shema je ocenjena kot uspešna - ocena 3 (izmed 1-5).

Državna pomoč v obliki naložb lastniškega in navideznega lastniškega kapitala iz virov Evropskih strukturnih in investicijskih skladov (BE01-5665493-2019)

Namen sheme je lastniško in kvazi-lastniško financiranje MSP-jev v semenski fazi, fazi oblikovanja, fazi razvoja in fazi preobrata. S temi oblikami financiranja se skuša zmanjšati težave MSP-jev, mikro podjetij ter s.p.-jev pri dostopanju do financiranja, povečati podjetniško dejavnosti, število hitro rastočih podjetij ter produktivnost podjetij. Shema se bo izvajala preko finančnih posrednikov po pogodbi s SID banko.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
SID: Državna pomoč v obliki naložb lastniškega in navideznega lastniškega kapitala iz virov Evropskih strukturnih in investicijskih skladov	Tvegani kapital	Tvegani kapital	Kapitalske naložbe	350.000,00	1.930.000,00	1.859.900,00
Skupaj				350.000,00	1.930.000,00	1.859.900,00

Cilj sheme je tako večji dostop upravičenih podjetij do lastniškega in navideznega lastniškega kapitala ter večanje dodane vrednosti na zaposlenega.

Določeni kazalniki rezultatov:

1. Število podprtih podjetij na 1 mio evrov pomoči: 5 podjetij na 1 mio EUR sredstev namenjenih končnim prejemnikom;
2. Dodana vrednost na zaposlenega v podprtih podjetjih: 10% letna rast. Izračun: (vsota dodanih vrednosti na zaposlenega v podprtih podjetjih v tekočem letu - vsota dodanih vrednosti na zaposlenega v podprtih podjetjih v preteklem letu) / vsota dodanih vrednosti na zaposlenega v podprtih podjetjih v preteklem letu) * 100.

Mejnik oziroma pogoji za poročanje o učinkovitosti obravnavane sheme še niso bili doseženi. Predlagani časovni okvir ocene, vključno z datumom predložitve končnega ocenjevalnega poročila z izdelavo zaključnega poročila je v letu 2024.

6.4.6 Kultura in avdiovizualna dejavnost

Sofinanciranje projektov za avdiovizualne medije (BE02-2399342-2016)

Namen priglašene sheme Sofinanciranja projektov za avdiovizualne medije je zagotavljanje podpore avdiovizualni produkciji s ciljem povečanja avdiovizualnih projektov v deležih predvajanja medijev, kot so minimalno določeni v Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16 in 39/16; v nadaljevanju: ZMed). Slednji v 92. členu določa, da morajo:

- avdiovizualna dela neodvisnih producentov obsegati najmanj 10 % letnega oddajnega časa televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija (vključno z deležem slovenskih avdiovizualnih del, ki ga ustvarijo neodvisni producenti (25 %)),
- slovenska avdiovizualna dela v vsakem televizijskem programu izdajatelja obsegati najmanj 5 % letnega oddajnega časa.

Skladno z Zakonom o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/11 in 84/15) je določena obveznost:

- deleža evropskih neodvisnih avdiovizualnih producentov v vsakem televizijskem programu v obsegu najmanj 10 % letnega oddajnega časa,
- izvajalcev televizijskega programa, da letno za preteklo leto pošljejo ministrstvu, pristojnemu za medije, in Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije razčlenjene podatke o doseženem deležu evropskih avdiovizualnih del v letnem oddajnem času.

Kazalnik	Leto 2018	Leto 2019	Indeks 2019/2018	Leto 2020	Indeks 2020/2019	Leto 2021	Indeks 2021/2020
- min. 5% deleža slovenskih audio-vizualnih del (vključeni vsi slovenski televizijski programi)	50,43	55,31	109,68	59,77	108,06	58,41	97,72
- min. 10% delež evropskih audiovizualnih del neodvisnih producentov (RTV Slovenija)	29,55	38,60	130,63	41,20	106,74	47,60	115,53

Vir podatkov: Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MK: Sofinanciranje projektov za AV medije	Kultura	Avdiovizualni sektor pomoč za avdiovizualna dela	Dotacije	595.381,40	662.955,80	572.157,99
Skupaj				595.381,40	662.955,80	572.157,99

Slovenski filmski center (SFC) je sofinanciral avdiovizualne projekte na osnovi letno dodeljenih proračunskih sredstev in na podlagi sklenjenih pogodb za projekte, izbrane na letnih razpisih. Projekti se praviloma financirajo dve leti.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/program	Kratek opis	Kazalniki	Začetno (ref) stanje (leto 2019)	Stanje za leto 2020	Stanje za leto 2021	Uspešnost (2021/2020)	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
BE02-2399342-2016	Sofinanciranje projektov za AV medije	Delež slovenskih avdiovizualnih del v televizijskih programih.	55,31	43,3	50,8 (še neregistrirani podatki)	117,3	572.128 EUR	Glede na vložena sredstva preko javnih razpisov in na stabilno raven deležev slovenske in evropske produkcije v različnih programih in VOD storitvah je ocena pozitivna.	Pozitiven	Ocena učinkovitosti je usklajena s poročanjem AKOS glede deležev SI in EU produkcije.
		Delež evropskih avdiovizualnih del v televizijskih programih.	71,49	69,7	95 (še neregistrirani podatki)	136,2				
		Delež evropskih avdiovizualnih del v avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo.	41,76	70,45	70,6 (še neregistrirani podatki)	100,2				

V letu 2021 so bili sofinancirani projekti na podlagi petih letnih razpisov, in sicer razpisov iz let 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021. Skupaj je bilo izplačano 572.158 EUR. Sofinanciranih je bilo 36 projektov.

Sofinanciranje programskih vsebin medijev (0002-5228000-2002)

Cilj priglase sheme je zagotavljanje ustvarjanja programskih vsebin medijev in medijskega pluralizma. Meri se preko zagotavljanja minimalnih deležev lastne produkcije v dnevnem oddajnem času, določenih v 85. členu ZMed, in sicer za radijske programe najmanj 30 % lastne produkcije in za televizijske programe najmanj 20 % lastne produkcije.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MK: Sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin in razvoja tehnične infrastrukture na področju medijev	Kultura	Avdiovizualni sektor pomoč za avdiovizualna dela	Dotacije	1.762.044,23	1.994.113,75	1.667.412,31
		Pomoč za kulturo in ohranjanje kulturne dediščine	Dotacije	816.093,57	637.349,32	941.347,90
Skupaj				2.578.137,80	2.631.463,07	2.608.760,21

Učinki državne pomoči so pozitivni, saj resorno ministrstvo z izborom podprtih projektov oz. programskih vsebin sledi ciljem zagotavljanja medijskega pluralizma, opredeljenimi v Zakonu o medijih. Namen je bil v povečanju produkcije tistih programskih vsebin lokalnega značaja v javnem interesu, ki zadovoljujejo komunikacijske potrebe javnosti, ki jih trg ne ponuja ali pa ne ponuja v zadostni meri, s čimer resorno ministrstvo stremi k zagotavljanju uresničevanja pravice do javnega obveščanja in do obveščenosti ter prispeva k pluralnosti in raznolikosti medijev oziroma raznovrstnosti programskih vsebin.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/ program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje leto 2019	Začetno (ref) stanje leto 2020	Izračun za leto 2021	Uspešnost 2020/2021	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
Sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin in razvoja tehnične infrastrukture na področju medijev (0002- 5228000- 2002)	povečanje produkcije tistih programskih vsebin lokalnega značaja v javnem interesu, ki zadovoljujejo komunikacijske potrebe javnosti, ki jih trg ne ponuja ali pa ne ponuja v zadostni meri, s čimer smo stremeli k zagotavljanju uresničevanja pravice do javnega obveščanja in do obveščenosti ter prispevali k pluralnosti in raznolikosti medijev oziroma raznovrstnosti programskih vsebin	število sofinanciranih programskih vsebin medijev	68	66	66	100	2.608.760,19	Cilji so bili doseženi, realizacija projekta je bila uspešna, saj ministrstvo z izborom različnih podprtih projektov oz. programskih vsebin sledi ciljem zagotavljanja medijskega pluralizma, opredeljenimi v Zakonu o medijih.	pozitiven	

Številčno je bilo v tem obdobju glede na javno finančni položaj podprtih nekoliko več projektov. ZMed v 85. členu predpisuje zgolj minimalne deleže lastne produkcije, cilj pa je doseči čim višje. Po podatkih izdajateljev medijev se kaže povečanje deleža lastne produkcije v dnevnem oddajnem času zaradi sofinancirane programske vsebine. **Število novih vpisov v razvidu medijev ostaja v povprečju zadnjih let, skupno število vpisanih medijev pa narašča iz leta v leto.**

Spodbujanje filmske produkcije (BE01-2399342-2016)

V okviru sheme »Spodbujanje filmske produkcije« se sofinancira filmska in avdiovizualna produkcija:

- razvoj scenarijev, razvoj filmskih projektov,
- produkcija celovečernih, srednjemetražnih in kratkih filmov večinsko sofinanciranih s strani slovenskih producentov in mednarodne koprodukcije),
- realizacija igranih, dokumentarnih in animiranih filmskih projektov, manjšinskih koprodukcijskih projektov, projektov celovečernih prvencev, študijskih filmov in televizijskih del,
- povečava in transferji filmov,
- izdelava digitalnih kopij za javno kinematografsko prikazovanje ter distribucijo in promocijo realiziranih filmskih oziroma avdiovizualnih del.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MK: Spodbujanje filmske produkcije	Kultura	Avdiovizualni sektor pomoč za avdiovizualna dela	Dotacije	4.909.256,25	3.375.411,08	6.146.336,96
Skupaj				4.909.256,25	3.375.411,08	6.146.336,96

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/ program	Kratek opis	Kazalniki	Začetno (ref) stanje (leto 2019)	Stanje za leto 2020	Stanje za leto 2021	Uspešnost (2021/2020)	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
BE01-2399342- 2016 - Spodbujanje filmske produkcije	Spodbujanje filmske in AV produkcije s kulturno vsebino, določeno z Nacionalnim programom za kulturo in na le-temu temelječim strateškim načrtom ter letnim programom dela in finančnim načrtom agencije.	Povprečna gledanost slovenskih kinematografskih del v kinematografskem prikazovanju na območju RS.	7.662	2.059	2.979	144,68	5.117.720 EUR	Glede na vložena sredstva preko javnih razpisov in višjo povprečno gledanost, stabilno število udeleženi filmov na filmskih festivalih ter občutno višje število nagrad na pomembnih filmskih festivalih je ocena pozitivna.	Pozitiven	Navedeno je število udeležb na mednarodnih (tekmovalnih in pomembnih) filmskih festivalih - po priloženem seznamu.
		Število odkupljenih filmov, sofinanciranih z javnimi sredstvi s strani izdajateljev televizijskih medijev.	34	33	14	42,42				
		Število filmov udeleženi na izbranih (tekmovalnih in pomembnih) mednarodnih filmskih festivalih in število nagrad.	41 udeležb 52 nagrad	153 udeležb 30 nagrad	150 udeležb 78 nagrad	98,04 260				

V letu 2021 se je SFC soočal s težavami na področju uresničevanja zastavljenih ciljev, predvsem zaradi ukrepov za zaježitev epidemije, ki so upočasnili produkcijo. Po oceni resornega ministrstva je bil **učinek državnih pomoči**, ki jih je izplačal SFC v letu 2021, **dober**. Slovenska kinematografija je kljub izrednim razmeram, razglašeni zaradi Covid-19, vedno bolj razpoznavna tudi v tujini. V letu 2021 je bilo 150 udeležb na pomembnih mednarodnih festivalih, slovenski filmi pa so v letu 2021 prejeli 78 nagrad na mednarodnih festivalih. Po trenutno še nerevidiranih podatkih se je delež slovenskih avdiovizualnih del v televizijskih programih glede na preteklo leto nekoliko znižal, nekoliko pa se je povišal delež evropskih avdiovizualnih del v televizijskih programih. Povišal se je tudi delež slovenskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov v letnem oddajnem času televizijskih programov RTV Slovenija, delež evropskih avdiovizualnih del v avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo pa se je znižal. Delež evropskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov v televizijskih programih se je povečal. Prav tako se je povečala tudi povprečna gledanost slovenskih kinematografskih del v kinematografskem prikazovanju na območju Republike Slovenije.

Spodbujanje vlaganj v AV produkcijo (BE01-2399342-2017)

Namen priglašene sheme je spodbujanje filmske in avdiovizualne produkcije s kulturno vsebino, določene z nacionalnim programom za kulturo in na le-temu temelječim strateškim načrtom ter letnim programom dela in finančnim načrtom Slovenskega filmskega centra. Po priglašeni shemi se sofinancira produkcija avdiovizualnih del: filmov, namenjenih za kinematografsko predvajanje, in avdiovizualnih del vseh zvrsti, namenjenih predvajanju v medijih (igrani, animirani, dokumentarni filmi, srednjemetražni in celovečerni igrani, animirani ali dokumentarni projekti, ki so primerni za javno predvajanje v okviru avdiovizualnih medijskih storitev, posamezne epizode televizijskih nadaljevanj in serij, animiranih serij, televizijskih nadaljevanj, kjer se posamezna sezona epizod šteje kot en projekt).

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MK: Spodbujanje vlaganj v AV produkcijo	Kultura	Avdiovizualni sektor pomoč za avdiovizualna dela	Dotacije	636.946,26	105.537,82	1.899.503,61
Skupaj				636.946,26	105.537,82	1.899.503,61

Cilj sheme pomoči je razvoj avdiovizualne in filmske produkcije, na način spodbujanja vlaganja drugih produkcijskih hiš, posledično povečanje konkurenčnosti avdiovizualne dejavnosti v RS, dvig zaposljivosti in dvig profesionalizacije tehničnih in avtorskih ekip.

Kazalniki rezultatov so vezani na doseženo gledanost filmov v kinematografski distribuciji in pri izdajateljih medijev, delež kulturnih vsebin iz SI in EU v izbranih projektih glede na dosežene točke.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/ program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje leto 2019	Začetno (ref) stanje leto 2020	Izračun za leto 2021	Uspešnost 2021/2020	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
BE01- 2399342-2017	Spodbujanje vlaganj v avdiovizualno produkcijo, v višini do 25 % upravičenih stroškov porabljenih na ozemlju RS	Dosežena gledanost filmov v kinematografski distribuciji in pri izdajateljih medijev, delež kulturnih vsebin iz SI in EU v izbranih projektih glede na dosežene točke.	Delež kulturnih vsebin iz SI in EU v izbranih projektih glede na dosežene točke pa je dosegel 72,22 odstotkov	Delež kulturnih vsebin iz SI in EU v izbranih projektih glede na dosežene točke pa je dosegel 56,25 odstotkov	Delež kulturnih vsebin iz SI in EU v izbranih projektih glede na dosežene točke pa je dosegel 77,89	138,4 %	1.899.503,61	Glede na vložena sredstva in povečevanje odmevnih projektov ocenjujemo pomoč kot učinkovito.	Pozitiven	

Iz predloženega poročila o učinkovitosti dodeljenih pomoči izhaja, da je bila v letu 2021 shema **uspešna in učinkovita**. Delež kulturnih vsebin iz SI in EU v izbranih projektih glede na dosežene točke pa je dosegel 77,89 odstotkov.

Pospeševanje razvoja založniške dejavnosti v Sloveniji (0001-5228000-2004)

Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (v nadaljevanju: JAK) opravlja skladno z veljavno zakonodajo določene naloge v javnem interesu z namenom zagotoviti trajne pogoje za razvoj in delovanje področja knjige ter strokovno in neodvisno odločati o izbiri programov in projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna. Dolgoročni cilji JAK so zagotoviti ustrezno podporo posameznemu programu, pri tem pa zagotavljati tudi ustrezno skrb za avtorje in razvoj literarne ustvarjalnosti.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MK: Pospeševanje razvoja založniške dejavnosti v Sloveniji	Kultura	Vzpodbijanje kulture	Dotacije	3.984.772,29	3.921.513,12	5.155.731,76
Skupaj				3.984.772,29	3.921.513,12	5.155.731,76

Izvedeni ukrepi se nanašajo na naslednja področja:

- izdajanje knjig in revij
- razvijanje bralne kulture
- organizacija literarnih festivalov, dogodkov, simpozijev in mednarodnih projektov
- zagotavljanje spodbud za knjigarniške mreže
- zagotavljanje delovnih štipendij za avtorje
- podpora projektom poklicnega usposabljanja na področju knjig
- podpora mobilnosti avtorjev v tujini
- podpora prevodom del slovenskih avtorjev v tuje jezike
- rezidenčne štipendije za slovenske avtorje v tujini in tuje prevajalce v Sloveniji
- podpora uspešnim prijaviteljem na razpisih EU.

Učinek ukrepov je ocenjen pozitivno. V letu 2021 je agencija za knjigo v celoti uresničila zastavljene cilje na vseh področjih dela/razpisih in pozivih, višina dodeljenih državnih pomoči je višja kot v preteklem obdobju zaradi povišanja transfernih sredstev JAK (za povišanje avtorskih honorarjev ter za okrepitev mednarodnega sodelovanja).

6.4.7 Usposabljanje

Usposabljanje daje pozitivne učinke za celotno družbo, saj povečuje obseg kvalificirane delovne sile, iz katere lahko podjetja pritegnejo zaposlene, izboljšuje konkurenčnost ter ima pomembno vlogo pri strategiji zaposlovanja. Ker podjetja večinoma premalo vlagajo v usposabljanje svojih zaposlenih, še zlasti kadar je to usposabljanje splošne narave ter podjetju ne prinaša takojšnje in konkretne prednosti, lahko državna pomoč pripomore k odpravljanju te tržne pomanjkljivosti.

Pomoči za usposabljanje (BE01-5022860-2016)

Namen ukrepa je vlaganje v zaposlene, katerih človeški kapital zagotavlja večjo stopnjo zaposljivosti, inovativnosti in gospodarske rasti.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2018	2019	2020
MDDSZ: Pomoči za usposabljanja	Usposabljanje	Pomoč za usposabljanje	Dotacije	208.653,00	969.442,02	1.067.965,70
Skupaj				208.653,00	969.442,02	1.067.965,70

Program »Kompetenčni centri za razvoj kadrov 2019–2022« je z dodatnim vlaganjem v usposabljanja zaposlenih, spodbujanjem razvojnih sprememb v podjetjih ter krepitvijo mreženja in povezovanja podjetij, usmerjen k dvigu konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in izboljšanju položaja zaposlenih na trgu dela. S programom KOC se spodbuja vključevanje zaposlenih v usposabljanja za povečanje njihove produktivnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti. Resorno ministrstvo je pri načrtovanju upoštevalo opravljene analize na področju usposabljanja odraslih in priporočila EU. Pri izvedbi programa pa se sledi potrebi delodajalcev po aktivnem vključevanju njihovih zaposlenih v pripravo in izvedbo usposabljanj za doseganje najboljših učinkov. S tem se pozitivno vpliva na zmanjšanje neusklajenosti na trgu dela in se zaposlenim omogoča pridobivanje tistih kompetenc, ki so skladne s potrebami trga dela oziroma delodajalcev. Program je namenjen usposobljenosti zaposlenih, povezovanju podjetij in drugih deležnikov na trgu dela, izboljšanju in konkurenčnosti podjetij.

Ciljni skupini, ki sta naslovljeni s programom sta: (i) zaposleni, ki potrebujejo dodatno usposabljanje, kvalifikacije ali prekvalifikacije zaradi potreb na trgu dela in delovnem mestu, (ii) delodajalci. Program pa tudi spodbuja povezovanje partnerjev v okviru S4 opredeljenih prednostnih področij. V letu 2021 je v programu v 10 partnerstvih sodelovalo 327 podjetij z več kot 45.000 zaposlenimi, ki so skupaj v letu 2021 realizirali 9.811 vključitev.

V letu 2021 je bilo do konca leta izplačanih 1.067.965,70 EUR, kar predstavlja 106,80 % finančne realizacije za leto 2021 (glede na načrtovano vrednost državnih pomoči za leto 2021). Skupaj izplačil v letih 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021 iz sheme državnih pomoči: 4.387.694,71 EUR. Kar predstavlja 62,68% finančne realizacije za celotno obdobje. **Učinek ukrepa je ocenjen kot pozitiven**, saj je bil plan na nivoju programa/ukrepa dosežen, v letu 2021 je bil že močno presežen odstotek vključitev, 174,84% - KOC 2019-2022. Vlaganje v izobraževanje in usposabljanje predstavlja velik doprinos za podjetja, saj povečuje njihovo konkurenčnost na trgu. Partnerstva poročajo o pozitivnih učinkih izobraževanja in usposabljanja v podjetjih.

6.4.8 Transport

Kopenski transport

Nadomestilo za prevoze potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu (0001-5028388-2003)

Cilj priglašene sheme je zagotovitev mobilnosti prebivalstva v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu z izvajanjem voznega reda.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MZI: Nadomestilo za prevoze potnikov v notranjem železniškem prometu	Transport (kopenski)	Nadomestitev stroškov infrastrukture v podjetjih, ki opravljajo posebno obliko transporta, ki ga drugim podjetjem ni treba nositi	Dotacije	54.007.035,07	67.187.620,04	104.658.687,94
Skupaj				54.007.035,07	67.187.620,04	104.658.687,94

Obvezno gospodarsko javno službo prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem potniškem prometu skladno z zakonodajo izvaja prevoznik SŽ – Potniški promet, d.o.o. Na podlagi določil Uredbe o načinu izvajanja obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu (Uradni list RS št. 99/08) ter pogodbe med državo in prevoznikom, se slednjemu izplačuje nadomestilo na opravljeni vlakovni kilometer za pokrivanje dela stroškov opravljanja storitev notranjega in čezmejnega regijskega železniškega potniškega prometa po veljavnem voznem redu in tarifni obveznosti. Višina nadomestila za pokrivanje dela stroškov izvajanja obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu ne presega razlike med zmnožkom:

- opravljenih vlkm in tržne oz. ekonomske cene za vlkm ter
- opravljenih vlkm in dosežene tarifne cene za vlkm.

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) stanje leto 2020	Začetno (ref) stanje leto 2020	Izračun za leto 2021	Uspešnost	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
Prevoz potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu	Cilji (Plan): Zagotovitev mobilnosti prebivalstva v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu z izvajanjem voznega reda, za zadovoljevanje potreb in pričakovani uporabi storitev javnega prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu.	Planirani vlakovni kilometri (vlkm)	2020	7,55 mio vlkm	10,82 mio vlkm	96,2% realizacija vlkm glede na plan oz. 137,9% glede na referenčno leto 2020.	68.288.744,25	V primerjavi z referenčnim letom 2020 se je obseg vlkm pri prevozu potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu povečal za 37,9%, ob nominalno 11,1% povečanju nadomestila iz proračunskih sredstev, pri čemer je znašala inflacija v letu 2021 +4,9% ¹	Pozitiven	Prevoznik v letu 2021 ni dosegel pogodbeno količine vlkm zaradi sprejetih ukrepov za omejitve širjenja virusa COVID-19 z omejitvami pri prehajanju državne meje, ker so vlaki v notranjem potniškem prometu vozili po počitniškem voznem redu od 01.01.2021 do 14.2.2021 ter ponovno od 1.4. do 11.4.2021, zmanjšane obsega prevoznih storitev ter ukrepov na področju gospodarstva, zapiranja drugih dejavnosti, več dela od doma, šolanja na daljavo, vzdrževalnih in investicijskih del na javni železniški infrastrukturi ter izrednih dogodkov na območju Republike Slovenije, kjer so bili posledično opravljeni nadomestni prevozi. Prevoznik za vozni red 2020/21 plačuje skladno z zakonodajo z dodatnim pribitkom 4 % za drugi tir. Skladno s pogodbo in spremembami in dopolnitvami pogodbe je naročnik v letu 2021 plačal prevozniku razvojni del nadomestila v višini 14.001 mio evrov z DDV v okviru projekta 2431-18-0138 "Nabava voznih sredstev žel. potniškega prometa" ter razvojno nadomestilo za prvo dobavo EMV v višini 4,0 mio evrov iz Podnebnega sklada.
	Rezultati: Zagotovitev prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu, v obsegu kot ga določa vozni red, za zadovoljevanje potreb in pričakovani uporabi storitev.	Realizirani vlakovni kilometri (vlkm)			10,42 mio vlkm		68.266.044,43			

Realizacija opravljanja obvezne gospodarske javne službe v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem potniškem prometu v letu 2021 je bila 10,42 mio vlakovnih kilometrov, kar je 96,2%

realizacija vlkm glede na plan oz. 137,9% glede na referenčno leto 2020. Prevoznik v letu 2021 ni dosegel pogodbenih količin vlkm zaradi sprejetih ukrepov za omejitev širjenja virusa COVID-19 z omejitvami pri prehajanju državne meje, ker so vlaki v notranjem potniškem prometu vozili po počitniškem voznom redu od 01.1.2021 do 14.2.2021 ter ponovno od 1.4. do 11.4.2021, zmanjšanega obsega prevoznih storitev ter ukrepov na področju gospodarstva, zapiranja drugih dejavnosti, več dela od doma, šolanja na daljavo, vzdrževalnih in investicijskih del na javni železniški infrastrukturi ter izrednih dogodkov na območju Republike Slovenije, kjer so bili posledično opravljeni nadomestni prevozi. Prevoznik za vozni red 2020/21 plačuje uporabnino tudi za OGJS storitve skladno z zakonodajo z dodatnim pribitkom 4 % za drugi tir. Skladno s pogodbo in spremembami in dopolnitvami pogodbe je naročnik v letu 2021 plačal prevozniku razvojni del nadomestila v višini 14,001 mio evrov z DDV v okviru projekta 2431-18-0138 "Nabava vozniških sredstev žel. potniškega prometa" ter razvojno nadomestilo za prvo dobavo EMV v višini 4,0 mio evrov iz Sklada za podnebne spremembe. Kljub temu je **učinek ukrepa ocenjen kot pozitiven**.

Morski transport

Davek na tonažo (0001-5028256-2007)

Velik del pomorske flote EU je registriran pod zastavami tretjih držav, ker te registracije še vedno omogočajo precejšnjo stroškovno prednost v primerjavi z registracijami flote držav članic. Več držav članic se je na to situacijo odzvalo z uvedbo sistemov davka na tonažo, pri čemer so hkrati znižale davek in prispevke za socialno varnost, ki se obračunavajo pomorščakom njihove skupnosti.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv scheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MF: Davek na tonažo	Transport morski	Morski promet	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	12.698,55	429.802,88	299.360,97
Skupaj				12.698,55	429.802,88	299.360,97

Cilji sheme pri davku na tonažo so spodbuditi konkurenčnost davčnih zavezancev ladjarjev v Sloveniji, ohranjanje delovnih mest ter pomorskega strokovnega znanja in izkušenj, podpreti razvoj pomorskega gospodarstva, zaposlovanje pomorščakov iz držav članic EU, registracija plovil v državah članicah, ustrezna prilagoditev slovenske davčne zakonodaje zakonodajam drugih pomorskih držav članic EU ter prispevati k povezovanju pomorskih gospodarstev držav članic, ob istočasnem ohranjanju splošne konkurenčnosti flote. Poleg tega je dostop do davka na tonažo odvisen od zahtev glede usposabljanja in zlasti od zaposlovanja pomorskih kadetov na krovu plovil, vključenih v sistem davka na tonažo. V povprečju morajo družbe, vključene v sistem davka na tonažo, zagotoviti vsaj eno delovno mesto za pomorščake pripravnike (kadete).

Na podlagi razpoložljivih podatkov in podatkov, pridobljenih s strani Ministrstva za infrastrukturo, Direktorata za letalski in pomorski promet, resorno ministrstvo ugotavlja, da sta obe družbi, ki sta bili v sistemu davka na tonažo, iz sistema izstopili decembra 2020. Iz tega izhaja, da so vsi kriteriji oz. indikatorji, ki se jih spremlja v okviru sistema (skupna tonaža in število ladij, število zaposlenih pomorščakov iz držav članic EU) na dan 31. 12. 2021 enaki nič.

Zračni transport

Pomoč za tekoče poslovanje regionalnim letališčem državnega pomena (BE01-2399270-2017)

Priglašena shema je namenjena dodeljevanju javnih sredstev za obratovanje regionalnih letališč državnega pomena, namenjenih za mednarodni zračni promet, ki imajo manj kot 200.000 potnikov

letno, če prihodki obratovalca letališča ne zadoščajo za pokrivanje stroškov, ki nastanejo zaradi obveznosti izvajanja obveznih letaliških služb v skladu z zakonom, ki ureja letalstvo.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MZI: Pomoč za tekoče poslovanje letališčem državnega pomena	Transport zračni	Letališča, pomoč za tekoče poslovanje	Dotacije	330.117,00	468.134,80	550.000,00
Skupaj				330.117,00	468.134,80	550.000,00

Tabela: Prikaz poročanja o učinkovitosti sheme za leto 2021

Ukrep/program	Kratek opis	Kazalniki	Izhodiščno (ref) leto ...	Začetno (ref) stanje	Izračun za leto 2021	Uspešnost	Vložena sredstva DP	Učinkovitost	Učinek	Opomba
Pomoč za tekoče poslovanje letališčem državnega pomena (številka priglasitve: BE01-2399270-2017/II)	Ohranitev poslovanja (obratovanja) Aerodroma Portorož kot letališča državnega pomena in s tem mobilnosti domačega in mednarodnega letalskega prometa (zadovoljitev potreb uporabnikov). Zagotovitev nemotenega obratovanja ima tudi spodbujevalni učinek na regionalni razvoj.	1. Finančna vrzel v poslovanju letališča na 0 v letu 2023 2. Število potnikov na letališču 3. Število letalskih operacij	2020	1. Finančna vrzel v poslovanju letališča v 2020 (brez upoštevanja prejete pomoči za poslovanje): 489.647 eur 2. Število potnikov na letališču: 22.609 3. Število letalskih operacij: 14.665	1. Kazalnik se nanaša na leto 2023, ko bo mogoče podati tudi izračun. 2. Število potnikov na letališču: - načrt: 21.700 - real.: 27.517 3. Število letalskih operacij: - načrt: 14.100 - real.: 14.730	1. Kazalnik se nanaša na leto 2023, ko bo mogoče podati tudi oceno uspešnosti. 2. Število potnikov na letališču se je v letu 2021, glede na načrtovano v načrtu za dodelitev državne pomoči, povečala za 26,8 %. 3. Število letalskih operacij je bilo v letu 2021, glede na načrtovano v načrtu za dodelitev državne pomoči, večje za 4,4 %.	550.000 eur	Z dodeljeno državno pomočjo se je zagotovilo obratovanje Aerodroma Portorož kot letališča državnega pomena. Obseg potnikov in letalskih operacij se je glede na izhodišča v načrtu za dodelitev državne pomoči celotno povečal.	Pozitiven.	Shema je bila v letu 2021 podaljšana zaradi razmer epidemije. Izhodiščni podatki, na katerih temelji tako nov izračun državne pomoči kot tudi trajanje, upoštevajo izredne razmere zaradi razmer epidemije COVID-19. Kot izhodiščno leto je upoštevajo navedeno vzeto leto 2020. Epidemija COVID-19 je tudi v letu 2021 vplivala na delovanje letališč (novi vali, novi sevi, ukrepi za omejitev gibanja ...).

Cilj priglašene sheme je ohranitev poslovanja letališča. Glede na kazalnike rezultatov je pričakovati izničenje finančne vrzeli v poslovanju letališča Portorož v letu 2023 ter povečanje (ali ohranitev) števila potnikov na letališču. Število potnikov na letališču se je v letu 2021, glede na načrtovano v načrtu za dodelitev državne pomoči, povečala za 26,8 %. Število letalskih operacij je bilo v letu 2021, glede na načrtovano v načrtu za dodelitev državne pomoči, večje za 4,4 %. Shema je bila v letu 2021 podaljšana zaradi razmer epidemije. Izhodiščni podatki, na katerih temelji tako nov izračun državne pomoči kot tudi trajanje, upoštevajo izredne razmere zaradi razmer epidemije COVID-19. Kot izhodiščno leto je upoštevajo navedeno vzeto leto 2020. Epidemija COVID-19 je tudi v letu 2021 vplivala na delovanje letališč (novi vali, novi sevi, ukrepi za omejitev gibanja ...). **Učinek ukrepa je ocenjen kot pozitiven**, končni učinek pa bo znan po obdobju izvajanja pomoči.

6.4.9 Premogovništvo

Pomoč za kritje izrednih stroškov RTH Rudnika Trbovlje Hrastnik d.o.o. (0001-5715334-2010)

Glavni cilj priglašenega ukrepa je odložitev zaprtja Rudnika Trbovlje - Hrastnik, ki je bilo predvideno za konec leta 2009, do konca leta 2015. Sofinancirajo se izredni stroški po vnaprej odobrenem načrtu, ki nastajajo pri zapiranju rudnika in niso povezani s sedanjo proizvodnjo.

Dinamika del na površini rudnika je določena glede na predvideno zmanjševanje velikosti vplivov preteklega rudarjenja, od zapiranja posameznih odkopnih polj ter od prostorskih aktov občin Trbovlje in Hrastnik ter razpoložljivih virov sredstev.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MZI: Pomoč za kritje izrednih stroškov RTH Rudnika Trbovlje Hrastnik d.o.o.	Premogovništvo	Pomoči za pokrivanje izjemnih stroškov	Dotacije	3.107.155,00	0,00	0,00
Skupaj				3.107.155,00	0,00	0,00

Zapiralna dela zajemajo vsa dela, ki so se vršila na področju likvidacije jam, vzdrževalnih del na površini, zapiralnih del na separaciji ter tudi del energije, porabljene za ta dela. Sanacija površin vključuje stroške sanacije površine, rušenje oz. obnove objektov na površini, rekultivacijo površine ter obnovo cest in ostale infrastrukture ter strošek električne energije. Dinamika del na površini je določena glede na predvideno zmanjševanje velikosti vplivov preteklega rudarjenja, odvisna je tudi od zapiranja posameznih odkopnih polj, od prostorskih aktov občin Trbovlje in Hrastnik ter od razpoložljivih virov financiranja.

V letu 2019 so bila dodeljena sredstva državnih pomoči porabljena za poplačilo del, ki so se izvedla skladno s Programom zapiranja za leto 2018 (PZ-18) v letu 2018 in niso bila plačana iz sredstev, ki jih je družba prejela v letu 2018. Dosežena je bila preko 90 % izpolnitev plana. V letih 2020 in 2021 pa dodelitve državnih pomoči ni bilo.

6.4.10 Reševanje in prestrukturiranje

Cilj sheme pomoči je reševanje in prestrukturiranje MSP v težavah. Pomoč ni vezana na določeno dejavnost in se lahko dodeli v obliki neposrednih nepovratnih sredstev, ugodnega posojila, subvencioniranih obresti ali jamstva. Za velika podjetja se dodeljujejo individualne pomoči, pri katerih je potrebno predhodno pridobiti soglasje Evropske komisije na posredovan program prestrukturiranja.

Namen dodeljenih pomoči je sofinancirati izvajanje prestrukturiranja gospodarskih družb v težavah in s tem preprečiti večje socialne in gospodarske težave v okoljih, kjer te družbe delujejo.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemah v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Matična številka priglasitve MSSI	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MGRT: Reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah - SME	0001-2399245-2016	Prestrukturiranje	Pomoči za prestrukturiranje	Posojila podjetjem v težavah	0,00	70.205,00	0,00
Skupaj					0,00	70.205,00	0,00

Cilji pomoči so ohranitev vitalnih programov, ki imajo zagotovljen trg, ohranitev delovnih mest in dolgoročno stabilnost poslovanja teh družb.

Iz spodnje tabele in grafa (izhodišče je učinkovitost pomoči po preteku 2 let od dodelitve, ko družbe izvedejo ukrepe iz programa prestrukturiranja) je razvidno, da se v Sloveniji podatki o učinkovitosti, v odvisnosti od povečevanja števila let od dodelitve državne pomoči, sorazmerno znižujejo. Najbolj je ta dinamika prisotna pri zmanjševanju števila zaposlenih, kar pa se, kot pozitivna tendenca, sorazmerno odraža v rasti dodane vrednosti na zaposlenega.

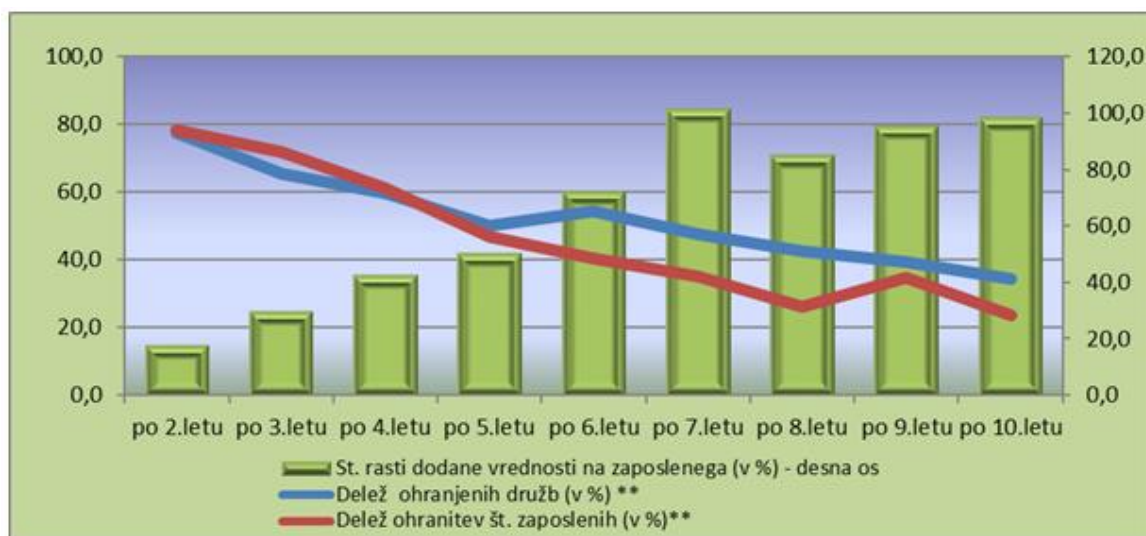
Tabela: Učinkovitost dodeljenih državnih pomoči po letih od dodelitve za obdobje 2004 - 2018*

	po 2.letu	po 3.letu	po 4.letu	po 5.letu	po 6.letu	po 7.letu	po 8.letu	po 9.letu	po 10.letu
Delež ohranjenih družb (v %) **	77,8	65,3	59,8	50,0	54,3	47,7	42,5	39,5	34,2
Delež ohranitev št. zaposlenih (v %)**	78,3	71,9	61,2	46,7	40,4	35,0	26,2	34,7	23,7
Št. rasti dodane vrednosti na zaposlenega (v%) - desna os	18,1	30,0	43,1	50,4	72,3	101,7	85,6	95,5	98,6

Vir: MGRT – lastni izračuni; *Vključeni podatki o dodeljenih DP do leta 2020, **tehtano povprečje

Obdobje analize učinkovitosti je tako zamejeno z intervalom od leta 2004 do 2018, in sicer na podatkih o poslovanju gospodarskih družb, prejemnic pomoči v tem obdobju, do vključno leta 2020.

Graf: Učinkovitost dodeljenih državnih pomoči po letih

Vir: MGRT – lastni izračuni

Ob sicer na videz negativnemu dejstvu, da npr. po petem letu od dodelitve državne pomoči preživi približno 50 % družb ter delo ohrani slabih 47 % zaposlenih, je potrebno poudariti, da so praviloma vse državne pomoči na podlagi ZPRPGDZT zavarovane z vpisom hipoteke na nepremično premoženje v prvem vrstnem redu, v določenih primerih pa je komplementarno zagotovljen še vpis zastavne pravice na premičnem premoženju. V teh primerih Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo na podlagi instrumentov zavarovanja uveljavlja ločitveno pravico v stečajnem postopku in se poplača iz danih instrumentov zavarovanj.

Na drugi strani pa vsaka družba, prejemnica državne pomoči na podlagi ZPRPGDZT že v 2-3-letnem obdobju delovanja za javno-finančni sistem Republike Slovenije proizvede za večkratnik pozitivnih učinkov (plačani davki, prispevki...) v razmerju do višine izplačane državne pomoči.

6.4.11 Razvoj širokopasovnega omrežja

Gradnja odprte širokopasovne infrastrukture naslednje generacije v Republiki Sloveniji (BE01-2482762-2017)

Priglašena shema je namenjena dodeljevanju javnih sredstev za gradnjo odprte širokopasovne infrastrukture naslednje generacije. S Partnerskim sporazumom med Slovenijo in Evropsko komisijo je bila prepoznana potreba po naložbah v širokopasovno infrastrukturo na območjih, na katerih širokopasovna infrastruktura še ni zgrajena in hkrati ni tržnega zanimanja za njeno gradnjo. Ministrstvo

za javno upravo je izvedlo dva kroga testiranja tržnega interesa za gradnjo omrežnih priključnih točk s hitrostjo vsaj 100 Mb/s skladno z Načrtom razvoja širokopasovnih omrežij naslednje generacije do leta 2020. Glede na izražen tržni interes v obeh krogih testiranja tržnega interesa, je število gospodinjstev na območjih belih lis, kjer interese nima možnost pridobitve dostopa do širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev skupno 27.285.

Predmet sofinanciranja na osnovi priglašene sheme so naložbe za namestitve pasivne širokopasovne infrastrukture, gradbena dela v povezavi s širokopasovno infrastrukturo in namestitve dostopovnih omrežij naslednje generacije. Do javnih sredstev bodo upravičeni izbrani operaterji omrežja.

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči po shemi v obdobju 2019–2021

Priglasitelj/Naziv sheme	Kategorija	Namen	Instrument	2019	2020	2021
MJU: Gradnja odprte širokopasovne infrastrukture naslednje generacije v Republiki Sloveniji	Razvoj širokopasovnega omrežja	Pomoč za širokopasovno infrastrukturo	Dotacije	0,00	13.590.180,83	22.392.804,20
Skupaj				0,00	13.590.180,83	22.392.804,20

Skladno z dopolnitvijo sheme je s strani Ministrstva za javno upravo predvideno merjenje učinkovitosti državne pomoči, kot sledi:

- Cilj sheme pomoči je v treh letih od podpisa pogodbe (do 31.12.2020) omogočiti 80% gospodinjstvom na belih lisah odprt širokopasovni dostop naslednje generacije s prenosno hitrostjo najmanj 100Mb/s. Glede na dosedanje izkušnje iz že izvedenih projektov gradnje širokopasovne infrastrukture in glede na zastavljene cilje v Operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike 2014 - 2020, je predvidena 40 % penetracija, kar pomeni, da je cilj sheme pomoči 40 % dejansko priključenih gospodinjstev na novo zgrajeni širokopasovni infrastrukturi, do konca leta 2025.

- Cilji glede na posamezno leto po zaključku projektov so:

- do 31.12.2023 priključenih 20 % od vseh omogočenih gospodinjstev,
- do 31.12.2024 priključenih 30 % od vseh omogočenih gospodinjstev,
- do 31.12.2025 priključenih 40 % od vseh omogočenih priključkov.

- Kazalniki rezultatov: število omogočenih gospodinjstev na novo zgrajenih širokopasovnih omrežjih z najmanj 100 Mb/s mora biti realizirano najkasneje 36 mesecev od podpisa pogodbe.

- Metodologija za izvedbo ocene bo usklajena z metodologijo za poročanje o učinkovitosti sheme v okviru letnih poročil upravičencev državne pomoči.

- Predlagani časovni okvir ocene in predložitve končnega ocenjevalnega poročila:

Poročilo o oceni učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči Ministrstvo za javno upravo predloži enkrat letno po zaključku projekta izgradnje širokopasovnih omrežij. Prvič bo Ministrstvo za javno upravo, predložilo poročilo najkasneje do 30.4.2024 za preteklo leto 2023, ko bodo projekti zaključeni. Zadnjič bo poročilo, ki je hkrati tudi končno ocenjevalno poročilo, posredovano Ministrstvu za finance najkasneje do 30.4.2026 za leto 2025.

Skladno z merili za merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči, navedenimi v mnenju o skladnosti, bo Služba vlade RS za digitalno preobrazbo, ki je z dnem 1.1.2022 prevzela pristojnost za področje elektronskih komunikacij od Ministrstva za javno upravo, tudi poročala.

6.4.12 Kmetijstvo in ribištvo

Poročilo o učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči v kmetijstvu in ribištvo zajema tiste sheme pomoči, ki so jih Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) in lokalne skupnosti ter javni skladi izvajali na podlagi Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: Uredba EU o skupinskih izjemah v kmetijstvu)²² in Smernic Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020 (v nadaljevanju: Smernice za kmetijski sektor).²³

V poročilo so vključene tudi državne pomoči za izredne ukrepe za blaženje posledic Covid -19, namenjene **primarni kmetijski proizvodnji in sektorju ribištva in akvakulture**, dodeljene na podlagi Sporočila Komisije Začasni okvir za ukrepe državnih pomoči v podpro gospodarstvu ob izbruhu COVID-19²⁴.

Poročilo ne vključuje ocene učinkovitosti za pomoči *de minimis*, dodeljene na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. Uredbe Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v kmetijskem sektorju,²⁵ pomoči *de minimis* ribiškem sektorju, dodeljene na podlagi Uredbe Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. julija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v sektorju ribištva in akvakulture.²⁶

Pri pripravi skupne ocene učinkovitosti so kot izhodišče upoštevane predvsem ocene učinkovitosti posameznih shem pomoči, izdelanih na podlagi strokovnih mnenj nosilcev področja ukrepanja. Poročilo vključuje oceno učinkovitosti po posameznih namenih, ki so bili v letu 2021 deležni javne podpore.

²² UL L št. 193 z dne 1. 7. 2014, str. 1, zadnjič spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2008 z dne 8. decembra 2020 o spremembi uredb (EU) št. 702/2014, (EU) št. 717/2014 in (EU) št. 1388/2014 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in drugimi ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 414 z dne 9. 12. 2020, str. 15).

²³ UL C št. 204 z dne 1. 7. 2014, str. 1, zadnjič spremenjene z Obvestilom Komisije o spremembi Smernic Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in o začasnih prilagoditvah zaradi upoštevanja učinka pandemije COVID-19 (UL C št. 424 z dne 8. 12. 2020, str. 30).

²⁴ UL L UL C št. 91 I z dne 20. 3. 2020, str. 1, UL C št. 91 I z dne 20. 3. 2020, str. 1, zadnjič spremenjeno s sporočilom Komisije Šesta sprememba začasnega okvira za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 in sprememba Priloge k Sporočilu Komisije državam članicam o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov (UL C št. 473 z dne 24. 11. 2021, str. 1),

²⁵ UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9, zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2022/2046 z dne 24. oktobra 2022 o spremembi priloge k Uredbi (EU) št. 1408/2013 glede njune prilagoditve, da se upoštevajo določbe Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo ter njegovega Protokola o Irski/Severni Irski (UL L št. 275 z dne 25. 10. 2022, str. 55), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1408/2013/EU).

²⁶ UL L št. 190 z dne 28. 6. 2014, str. 45, zadnjič spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/2008 z dne 8. decembra 2020 o spremembi uredb (EU) št. 702/2014, (EU) št. 717/2014 in (EU) št. 1388/2014 v zvezi z obdobjem njihove uporabe in drugimi ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 414 z dne 9. 12. 2020, str. 15).

KMETIJSTVO

Tabela: Dodeljena sredstva državnih pomoči za kmetijstvo po shemah v obdobju 2019–2021, priglasitelj Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Naziv sheme	Namen	Instrument	2019	2020	2021
Pomoč za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja na lokalnem nivoju 2015 - 2020 - ABER (K003-5022851-2015)	Pomoči za zavarovalne police v primeru naravnih nesreč ali izrednih dogodkov	Dotacije	185.189,77	212.926,90	173.723,52
	Pomoči za tehnično podporo v kmetijskem sektorju	Dotacije	146.685,05	124.877,71	130.050,13
	Pomoč za arondacijo zemljišč ponovno delitev zemljišč	Dotacije	5.910,63	5.495,99	5.650,37
	Investicije v predelavo in trženje kmetijskih pridelkov	Ugodna posojila	1.937,72	609,65	
		Dotacije	34.867,65	55.487,14	66.273,92
	Investicije v kmetijska gospodarstva	Ugodna posojila	27.373,44	11.591,59	19.013,55
		Subvencioniranje obrestne mere	1.453,18	11.687,08	15.102,44
		Dotacije	3.727.003,40	3.872.827,24	4.030.034,44
Ukrepi Programa razvoja podeželja 2015 - 2020 - SMERNICE (K004-2399253-2015)	Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov v nekmetske proizvode ali proizvodnjo bombaža	Dotacije	585.716,89	605.314,47	100.126,00
	Pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju, Kmetijske smernice	Dotacije			432.614,13
Ukrepi Programa razvoja podeželja 2015 - 2020 - ABER (K002-5022851-2015)	Pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov na rastlinah in katastrofalnih dogodkov	Dotacije	1.127.387,37	1.862.204,42	3.481.351,00
	Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov v nekmetske proizvode ali proizvodnjo bombaža	Dotacije	343.747,17	1.026.645,85	600.033,44
	Pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo in prilagajanjem gozdarskega sektorja	Dotacije	684.301,61	523.995,15	882.699,79
	Pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov	Dotacije	3.966.408,28	2.772.612,48	3.785.605,97
	Pomoč za dejavnosti prenosa znanja in informiranja v gozdarskem sektorju	Dotacije	146.969,22	168.754,05	
Nacionalni ukrepi na področju kmetijstva - SMERNICE (K005-2399253-2015)	Pomoč za dejavnosti informiranja in promocijske dejavnosti v zvezi z bombažem in živili, ki jih zajemajo sheme kakovosti	Dotacije	409.635,28		
	Pomoči za tehnično podporo v kmetijskem sektorju	Dotacije	298.119,72	431.074,84	901.106,47
	Pomoči za varstvo okolja	Dotacije	111.737,95	102.471,44	124.289,99
	Pomoči za zatiranje rastlinskih bolezni	Dotacije			7.303,50

Nacionalni ukrepi na področju kmetijstva - ABER (K001-5022851-2015)	Pomoč za arondacijo zemljišč ponovno delitev zemljišč	Dotacije	7.327,48		2.751,00
	Pomoči za tehnično podporo v kmetijskem sektorju	Dotacije	214.244,09	249.804,11	204.773,49
	Pomoči za zatiranje rastlinskih bolezni	Dotacije	1.888.911,21	1.612.776,91	
	Nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izredni dogodki	Dotacije	47.450,30		1.368,36
	Pomoči za zavarovalne police v primeru naravnih nesreč ali izrednih dogodkov	Dotacije	4.734.328,51	5.299.649,88	6.188.402,05
KMETIJSTVO 2011 - 2020 (K001-5022851-2011)	Pomoč za raziskave in razvoj v gozdarskem sektorju	Dotacije	485	1.135,00	
	Pomoč za raziskave in razvoj	Dotacije	15.130,00	25.909,00	4.350,50
Skupaj			18.712.320,92	18.977.850,90	21.156.624,06

Pomoči za zavarovanje v primeru naravnih nesreč ali izrednih dogodkov

Zavarovanje kmetijske proizvodnje je pomemben način aktivnega obvladovanja tveganj pred izgubo prihodka zaradi škode, ki jo povzročijo neugodne vremenske razmere. S sofinanciranjem zavarovalne premije se kmetijska gospodarstva spodbujajo k pro-aktivnemu ravnanju in s tem vključevanju v zavarovanje kmetijske proizvodnje. V Sloveniji se sofinanciranje zavarovalnih premij za zavarovanje primarne kmetijske proizvodnje izvaja na podlagi Uredbe o sofinanciranju, ki ureja sofinanciranje zavarovanja primarne kmetijske proizvodnje.

Namen odobrene sheme je pomoč za zavarovanje kmetijske pridelave rastlinske proizvodnje in reje domačih živali za kritje izgub zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, in drugih slabih vremenskih razmer ter bolezni živali ali škodljivih organizmov na rastlinah.

V okviru odobrene nacionalne sheme državne pomoči je v letu 2021 bruto intenzivnost pomoči znašala 55 % upravičenih stroškov obračunane zavarovalne premije za zavarovanje za zavarovanje celotne kmetijske proizvodnje.

Občine lahko sodelujejo pri tem ukrepu, tako da sofinancirajo razliko do 65 % upravičenih stroškov zavarovalne premije.

Ciljna skupina so kmetijska gospodarstva, dejavna v primarni kmetijski proizvodnji, ki ustrezajo kriterijem za mikro, mala in srednja podjetja (MSP).

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP, občine	Pomoči za zavarovalne police v primeru naravnih nesreč ali izrednih dogodkov	Dotacije	16.794.220,63

V letu 2021 so MKGP in občine za ukrep namenile 6.362.125,57 EUR. Cilj ukrepa je spodbujanje širjenja zavarovanja kmetijske pridelave za primere škodnih dogodkov, ki povzročajo izgubo pridelka in s tem izpad dohodka kmetijskim gospodarstvom. Povečanje sredstev za ta namen v zadnjih nekaj letih (v letu 2021 za 15,4 % v primerjavi z letom 2020), je posledica zvišanja intenzivnosti pomoči pri sofinanciranju zavarovalnih premij na nacionalnem nivoju. Interes pridelovalcev za zavarovanje kmetijske pridelave in prireje, ki se kaže s številom sklenjenih zavarovalnih pogodb, pa se je zmanjšal.

V letu 2021 je bilo sklenjenih 16.310 zavarovalnih pogodb, od tega 91,2 % (14.944 pogodb) na nacionalnem nivoju oziroma na skupaj 5.363 kmetijskih gospodarstvih (kar je 401 kmetijsko gospodarstvo manj kot v letu 2020). V zavarovanje je bilo vključenih 53.501 ha kmetijskih površin in 68.303 živali, kar predstavlja povprečno 103,6 % uspešnost glede na zastavljene cilje v letu 2016. Učinki ukrepa so pozitivni.

Nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izredni dogodki

V okviru ukrepa nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izredni dogodki, sta bili v letu 2021 izplačani dve pozitivno rešeni pritožbi za odpravo posledic škode zaradi suše v letu 2017.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP	Nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izredni dogodki	Dotacije	48.818,66

Shema pomoči za odpravo posledic škode v kmetijstvu zaradi suše leta 2017– MSP je z izplačili po pritožbah v višini 1.368,36 evrov v letu 2021 zaključen.

V letu 2017 je suša v 156 občinah prizadela 14.906 malih in srednje velikih podjetij (MSP) na skupaj 138.258 ha kmetijskih površin. Skupna ocena škode je znašala 63.987.185,991 evra. Pogoje za obravnavo po programu je izpolnjevalo 14.972 MSP. V okviru Programa odprave posledic pozebe v sadjarstvu in vinogradništvu v letu 2017 (program 2017) so bila za MSP zagotovljena sredstva, iz proračunske rezerve v letu 2018 v skupni vrednosti 6.500.000 evrov. Minimalna pomoč, ki je bila izplačana posameznemu upravičencu, je znašala 100 evrov.

V okviru programa je Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja od leta 2018 do leta 2021 odobrila in izplačala državno pomoč za popolno ali delno uničenje primarne kmetijske proizvodnje v sadjarstvu in vinogradništvu **11.104 upravičencem, v skupni višini 6.891.790,41** evrov. Ocenjujemo, da je učinek dodeljenih državnih pomoči pozitiven, saj smo od leta 2018 do leta 2021 zagotovili stabilne razmere in omejili gospodarsko škodo, ki je nastala zaradi posledic pozebe 11.104 od 14.972 (kar znaša 74,1%) najbolj prizadetim MSP in ki jih je v letu 2017 prizadela suša.

	Število upravičencev	Ocenjena škoda (EUR)	Kmetijske površine (ha)
Ocenjena škoda	14.972	63.987.185,99	13.825.823,79
upravičenci 2018 - 20201	11.104	50.890.641,42	11.449.277,1
Znesek izplačila	6.891.790,41		

Pomoč za zatiranje rastlinskih bolezni

V okviru sheme *Pomoč za nadomestilo stroškov in odpravo škode zaradi viroidnih zakrnelosti hmelja v obdobju 2019–2021* je bilo upravičencem dodeljeno nadomestilo stroškov za testiranje razmnoževalnega materiala hmelja po programu Vlade v skladu z enajstim odstavkom 26. člena Uredbe 702/2014/EU. Cilj pomoči je izkoreninjenje in preprečevanje širjenja viroidne zakrnelosti hmelja na ozemlju Slovenije z uporabo certificiranega sadilnega materiala, ki je testiran na odsotnost hmeljevih viroidov in zmanjševanje števila okuženih rastlin in površin. Do pomoči so bila upravičena kmetijska gospodarstva, ki se ukvarjajo s pridelavo hmelja in je bila v njihovih hmeljiščih ugotovljena prisotnost viroida.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP	Pomoč za zatiranje rastlinskih bolezni	Dotacije in subvencionirana storitev	3.508.991,62

Za program, ki se je izvajal od leta 2019-2021, je bilo namenjenih 3.508.991,620 evra, od tega v letu 2021 7.303,50 evra.

V letu 2021 je IHP Žalec aktivnosti, ki so bile financirane hmeljarjem kot subvencionirana storitev opravil za 21 hmeljarjev. Testiranje razmnoževalnega materiala hmelja na hmeljev viroid je bilo opravljeno na 1518 rastlinah, katerih sadilni material je namenjen za obnovo hmeljišč, ki so bila izkrčena zaradi okužbe s hmeljevim viroidom.

Izvedba ukrepa je bila učinkovita, saj so lahko najbolj okužene kmetije v celoti odstranile okužene rastline hmelja in tako zastavile proizvodnjo na novo. S tem ukrepom se je bistveno omejilo širjenje te karantenske bolezni. Testiranih je bilo več rastlin razmnoževalnega materiala hmelja, iz katerega so bile pridelane sadike za obnovo hmeljišč, od načrtovanega obsega v izhodiščnem letu.

Pomoči za varstvo okolja v kmetijskem sektorju

Pomoči za varstvo okolja vključujejo izdatke zavezancev za izvajanje sheme državne pomoči *Nadomestilo za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima*. Cilj sheme je ohranjanje in izboljšanje kakovosti pitne vode. V letih veljavnosti sheme (od 2016 do 2022) naj bi se ohranila kakovost pitne vode na ravni kakovosti iz leta 2010.

Upravičenci so kmetijska gospodarstva na najožjih vodovarstvenih območjih, namenjenih za varstvo vodnih virov za javno oskrbo s pitno vodo, ki so določena v skladu s predpisi Vlade Republike Slovenije, ki urejajo najožje vodovarstveno območje. To pomeni, da so v shemo nadomestil vključena le tista območja, ki so zavarovana z državnimi predpisi.

V letu 2021 je **enajst od dvajsetih** obveznih občinskih gospodarskih javnih služb za oskrbo s pitno vodo (zavezancev za izplačilo nadomestil) izplačalo nadomestilo za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima za leto 2021, v višini 124.289,99 evra 298 kmetijskim gospodarstvom.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021 v EUR
Občinske gospodarske javne službe za oskrbo s pitno vodo (priglasitelj MOP)	Pomoči za varstvo okolja	Dotacije	338.499,38

Ministrstvo za okolje in prostor, priglasitelj te sheme pomoči, ocenjuje, da je učinek zadovoljujoč in da so sredstva v ta namen učinkovito porabljena.

Pomoč za tehnično podporo v kmetijskem sektorju

Pomoč je namenjena dejavnostim prenosa znanja in informiranja ter za dejavnosti promocijskih ukrepov v korist kmetijskih proizvodov.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP, občine	Pomoči za tehnično podporo v kmetijskem sektorju	Dotacije	2.700.735,61 *

**Sredstva v obdobju 2019–2021 vključujejo tudi sredstva za promocijske dejavnosti v zvezi z živili, ki jih zajemajo sheme kakovosti po Programu promocije za obdobje 2019 do 2021.*

V letu 2021 je bila pomoč dejavnostim prenosa znanja in informiranja, dodeljena s strani lokalnih skupnosti (sheme priglašena po Uredbi EU o skupinskih izjemah v kmetijstvu), namenjena povečanju informiranosti in dvigu nivoja znanja in usposobljenosti akterjev, dejavnih v kmetijskem sektorju. Občane so za različne dogodke prenosa znanja in informiranja namenile 130.050,13 evra. Izvedenih je bilo 50 dogodkov, na katerih je sodelovalo 6.787 udeležencev.

Promocijski ukrepi v korist kmetijskih proizvodov, ki so se izvajali na nacionalnem nivoju, so bili v letu 2021 namenjeni:

- *promociji in informiranju o kmetijskih proizvodih v sektorju sadja, mleka in mesa* (sheme priglašena po Smernicah za kmetijski sektor), katerih cilji so i) izboljšati informiranost in osveščenost potrošnikov o sadju ter proizvodov iz sadja; mleku in mlečnih proizvodih ter o mesu in proizvodih iz mesa, ter ii) povečati prepoznavnost proizvodov, označenih z znakom nacionalne sheme kakovosti »izbrana kakovost«, ki potrošnikom zagotavljajo kontrolirano kakovost in poreklo surovin in njihove predelave. Pomoč promociji v sektorju sadja je znašala 347.568,37 evra, sektorju mleka 235.833,96 evra in v sektorju mesa 317.704,14 evra.
- *promociji in informiranju javnosti o shemah kakovosti s poudarkom na ekološki shemi kakovosti in shemi izbrana kakovost v obdobju 2019–2021* (shema priglašena po Uredbi EU o skupinskih izjemah v kmetijstvu). Tej promociji je bilo v letu 2021 namenjenih 204.773,49 evra.

Pri promociji in komuniciranju znaka »Izbrana kakovost«, in znaka »EKO živilo« merimo njuno prepoznavnost med potrošniki v obdobju od 2019 do 2022.

Vsakokratno merjenje učinkov komuniciranja se izvaja na najmanj 800 vprašanih relevantnih posameznikov, in sicer po zaključku obeh sklopov komuniciranja, tj. o znaku »Izbrana kakovost« in o znaku »EKO živilo«.

V letu 2021 je bila raziskava izvedena po izvedenih kampanjah – Meritve Aragon – julij 2021, vzorec N=1000, splošna populacija, stara 15 let in več, celotna Slovenija, spletno anketiranje. Hierarhija zaupanja v izvor držav ostaja enaka kot v letu 2019 in 2020. Daleč največ zaupanja uživa ekološka hrana iz Slovenije, kateri sledita Avstrija in Nemčija. Poznavanje in zaupanje v 6 najbolj poznanih znakov je ostalo na nivoju iz leta 2019. Statistično pomembno izboljšanje poznanosti je opaziti pri znaku EKO mednarodni, ki se iz leta v leto povečuje, medtem ko je prepoznavnost znaka IK v primerjavi z letom prej malenkost padla.

Oba znaka, tako IK kot EKO sta že na zavidljivi ravni prepoznavnosti, čeprav se hitreje povečuje prepoznavnost znaka EKO v zadnjih dveh letih. Razlog je morda tudi v tem, da se zaradi razmer, ki so nastale s COVID epidemijo, ljudje bolj zavedajo pomena zdrave hrane, in posledično bolj iščejo okolju prijazno pridelano EKO hrano. V letu 2021 je bila prepoznavnost znaka izbrana kakovost nižja od izhodiščne 2019, morda tudi zaradi nekontinuiranega izvajanja promocijskih aktivnosti, ko od pomladi 2019 do jeseni 2020 ni bilo IK promocije. EKO živila pa so se začela načrtno, v večjem obsegu promovirati šele z letom 2019.

Z meritvami v letu 2021 smo ugotovili, da smo s promocijo EKO živil že dosegli postavljen cilj, oziroma smo ga celo presegli. Je pa potrebno poudariti, da so meritve narejene tik po promociji, kar pomeni, da je priklic znaka pri potrošnikih takrat največji, zato ta odstotek lahko niha.

Na podlagi razpoložljivih podatkov oziroma primerjave rezultatov začetnega in vmesnega merjenja ni možno realno oceniti uspešnosti kampanje in učinkovitosti vloženih sredstev za

promocijo in informiranje o kmetijskih proizvodih v sektorju sadja, mleka in mesa.

Glede na to da so cilji promocije (tako za sektor sadja, mleka in mesa kot tudi za sheme kakovosti »Izbrana kakovost« in »EKO živilo«) postavljeni za celotno obdobje komuniciranja, bo realno oceno uspešnosti kampanje in učinkovitosti vloženih sredstev možno podati po zaključku promocijskih aktivnosti.

Pomoč za raziskave v kmetijstvu in gozdarstvu

MKGP v sodelovanju z Javno agencijo za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju: ARRS) sofinancira ciljne raziskovalne projekte (shema ARRS: Raziskovalni projekti in programi). Raziskovalni projekti so se, oziroma se še izvajajo (triletni projekti) v sodelovanju med raziskovalnimi organizacijami in gospodarskimi družbami.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP	Pomoč za raziskave v kmetijstvu	Dotacije	45.389,50
	Pomoč za raziskave v gozdarstvu		1.620,00

V letu 2021 sta bila s strani MKGP sofinancirana dva projekta s področja kmetijstva, ki sodita v shemo državne pomoči, v skupni vrednosti 4.350,50 evra.

Od posameznih rezultatov in učinkov so najpogosteje izpostavljeni pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin, objavljeni članki, pridobitev novih znanstvenih spoznanj ter prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso.

Gre za nadaljevanje izvajanja dveh triletnih projektov iz razpisa v letu 2020, zato dokončnih učinkov znanstvenoraziskovalnih in razvojnih rezultatov ter učinkov za razvoj kmetijskega sektorja v Sloveniji še ni mogoče podati.

Na podlagi letnega spremljanja izvajanja projektov MKGP ocenjuje dodeljene državne pomoči za raziskave v kmetijstvu kot uspešne.

Pomoč za komasacijo in arondacijo kmetijskih zemljišč

Namen ukrepa je izboljšanje kmetijskih zemljišč in povečevanje/zaokroževanje parcel posameznih kmetijskih gospodarstev. Pomoč je omejena na stroške pravnih in upravnih postopkov, vključno s stroški pregleda, in sicer do 100 % dejansko nastalih stroškov.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021 v EUR
MKGP, občine	Pomoč za arondacijo zemljišč ponovno delitev zemljišč	Dotacije	27.135,47

Ukrep pomoč za arondacijo kmetijskih zemljišč je v letu 2021 izvajalo 9 občin. Pomoč iz občinskih proračunov je prejelo 16 kmetijskih gospodarstev, v skupni višini 5.650,37 evrov.

V letu 2021 je bilo v redni letni program sanacije nedokončanih komasacij MKGP vključeno eno komasacijsko območje in sicer v Upravni enoti Ajdovščina. Vložena je bila ena vloga in sklenjeni dve pogodbi z izbranimi izvajalci za izvedbo geodetskih del v skupni višini 2.751,00 EUR. Dela so bila v celoti izvedena in plačana. Pomoč v obliki subvencionirane storitve so prejela 3 kmetijska gospodarstva. Zaradi omejevalnih pogojev Uredbe je bilo v tem letu načrtovanih in izvedenih manj aktivnosti, kot bi bilo potrebno, saj še vedno ostaja 5 nedokončanih komasacijskih območij.

Investicije v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov

Pomoč je namenjena za naložbe v opredmetena ali neopredmetena sredstva v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov in trženjem kmetijskih proizvodov. Ciljna skupina so mikro, mala in srednja podjetja (MSP), ki so dejavna na področju predelave kmetijskih proizvodov in trženja kmetijskih proizvodov.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021 v EUR
Občine	Investicije v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov	Dotacije, ugodna posojila	159.176,08

V letu 2021 so občine za ukrep v okviru shem državnih pomoči namenile 66.273,92 evra za 53 prejemnikov pomoči. Ukrep se je izvajal v sedemnajstih občinah.

Investicije v kmetijska gospodarstva

Pomoč je namenjena naložbam v opredmetena ali neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo za doseganje naslednjih ciljev:

- izboljšanje splošne učinkovitosti in trajnosti kmetijskega gospodarstva, zlasti z zmanjšanjem stroškov proizvodnje ali izboljšanjem in preusmeritvijo proizvodnje;
- izboljšanje naravnega okolja, higienskih razmer ali standardov za dobrobit živali, če zadevna naložba presega veljavne standarde Unije;
- vzpostavljanje in izboljšanje infrastrukture, povezane z razvojem, prilagajanjem in modernizacijo kmetijstva, vključno z dostopom do kmetijskih zemljišč, komasacijo in izboljšanjem zemljišč, oskrbo in varčevanjem z energijo in vodo;
- obnova proizvodnega potenciala, prizadetega zaradi škodnih dogodkov.

V ta namen so vključene tudi pomoči za ohranjanje in varstvo tradicionalne krajine in stavb. Ciljna skupina so kmetijska gospodarstva, dejavna v primarni kmetijski proizvodnji, ki ustrezajo kriterijem za MSP.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021 v EUR
Občine	Investicije v kmetijska gospodarstva	Dotacije, ugodna posojila, subvencioniranje obrestne mere	11.716.086,36

V letu 2021 so občine za ukrep namenile 4.064.150,43 evra. Sredstva v podporo investicijam so se v letu 2021 v primerjavi s predhodnim letom nekoliko povečala (za 6,4 %). Podpore občin za investicije v kmetijska gospodarstva so v največjem deležu namenjene sofinanciranju nakupa strojev in opreme. Podpore je bilo deležnih 4.016 kmetijskih gospodarstev, od tega je 17 kmetijskih gospodarstev sredstva namenilo za ohranjanje in varstvo tradicionalne krajine in stavb. Ukrep se je izvajal v 150 občinah. Pri izvajanju ukrepa so zaznani pozitivni učinki na povečanju produktivnosti in konkurenčnosti v kmetijstvu, obdelanosti kmetijskih zemljišč, doseganju standardov ter starostni in posestni strukturi.

Pomoč za dejavnosti prenosa znanja in informiranja v gozdarskem sektorju

Pomoč krije dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja strokovnih znanj, vključno s tečaji usposabljanja, delavnicami in inštruiranjem, ter predstavitvene dejavnosti in dejavnosti informiranja v gozdarskem sektorju.

Usposabljanja so namenjena povečanju ravni usposobljenosti in znanja ciljnih skupin. Ciljne skupine so podjetja, dejavna v gozdarskem sektorju, ki pomoč prejmejo kot subvencionirano storitev. Ta bodo z

večjo usposobljenostjo lahko varno delala v gozdu, skrbela za trajnostni razvoj gozdov in gozdna območja Natura 2000 ter prispevala k trajnostnem razvoju podeželskih območij.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2020 v EUR
MKGP, občine	Pomoč za dejavnosti prenosa znanja in informiranja v gozdarskem sektorju	Dotacije	315.723,27

Dejavnosti prenosa znanja in informiranja v gozdarskem sektorju se v letu 2021 niso izvajale.

Pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju

Vključena sta: Ukrep PRP 16.2 Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij in Ukrep PRP 16.5 Okolje in podnebne spremembe.

Cilj ukrepov je spodbujanje krepitve sodelovanja med kmetijskimi gospodarstvi, raziskovalci in svetovalci v gozdarskem sektorju preko projektov EIP in pilotnih projektov.

Ukrep 16.2 Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij podpira razvoj novih oziroma izboljšanih proizvodov, praks, procesov ali tehnologij na področju gozdarstva; prenosa znanj v prakso ter razširjanje rezultatov projekta.

Ukrep 16.5 Okolje in podnebne spremembe podpira razvoj rešitev, namenjenih zmanjšanju negativnih vplivov gozdarstva na okolje, izvajanju skupnih pristopov na področju gozdarstva za varstvo biotske raznovrstnosti ali zmanjšanju ali blažitvi oziroma prilagajanju na podnebne spremembe v gozdarstvu; prenosu znanja v prakso ter razširjanju rezultatov projekta.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2021 v EUR
MKGP	Pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju	Dotacije	417.723,03

V letu 2021 se je izvajalo 7 pilotnih in EIP projektov, za katere je bilo izplačanih 417.723,03 evra.

Celovita analiza učinkov pomoči se bo lahko pripravila po zaključku programskega obdobja PRP 2014–2020, ko bodo na voljo podatki o uspešnosti programa PRP 2014–2020 in ustrezni statistični podatki.

Pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov na rastlinah in katastrofalnih dogodkov

V okviru sheme državne pomoči se izvaja podukrep 8.4 – preprečevanje in odprava škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov iz Programa razvoja podeželja 2014–2020. Cilj ukrepa je obnova poškodovanih gozdov zaradi žledoloma, vetroloma in prenamnoženosti populacije podlubnika.

Aktivnosti vključujejo odstranjevanje poškodovanega drevja, priprava površin za naravno obnovo. Na površinah, na katerih naravna obnova ne bi bila uspešna, se izvaja sadnja z rastišču ustreznimi drevesnimi vrstami. Kjer je potrebno, se urejajo gozdne vlake, ki so izključno namenjene sanaciji gozdov.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP	Pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov na rastlinah in katastrofalnih dogodkov	Dotacije	6.470.942,79

Pomoč za izvedena dela za odpravo škode in obnovo poškodovanega gozda v letu 2021 je bila izplačana lastnikom gozdov v višini 3.481.351,00 evra. Sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja predstavljajo 75 % pomoči.

V okviru podukrepov je bila pomoč namenjena:

- odpravi škode zaradi žledoloma na površini 2.794,22 ha;
- obnovi poškodovanih gozdov zaradi vetroloma na površini 847,27 ha ter nakupu sadik gozdnega drevja in ureditvi gozdnih vlak;
- obnovi poškodovanih gozdov zaradi prenamnoženih populacijah podlubnikov na površini 887,65 ha ter nakupu sadik gozdnega drevja in ureditvi gozdnih vlak.

Sistem za izvedbo podukrepa je bil vzpostavljen v letu 2017. Ukrep se še izvaja, zato dokončnih rezultatov o učinkovitosti še ni mogoče podati.

Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov v nekmetske proizvode

V okviru podukrepa 4.2 – podpora za naložbe v predelavo/trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov iz Programa razvoja podeželja 2014–2020 shema državne pomoči pokriva pomoč za naložbe v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov v nekmetske proizvode.

Cilj ukrepa je izboljšanje konkurenčnosti živilskopredelovalne panoge, dvig dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, vključno s predelavo kmetijskih proizvodov iz shem kakovosti, uvajanjem novih proizvodov, ki predstavljajo bistveno tehnološko novost na trgu, tesnejše horizontalno in vertikalno povezovanje ter tudi večjo okoljsko učinkovitost živilskopredelovalnih obratov, tako v malih in srednjevelikih kot tudi velikih podjetjih.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP	Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov v nekmetske proizvode	Dotacije	3.261.583,82

V letu 2021 je bila pomoč za naložbe v zvezi s predelavo kmetijskih proizvodov v nekmetske proizvode namenjena osmim večletnim naložbam za MSP v višini 600.033,44 evra in eni naložbi v velika podjetja v višini 100.126,00 evra. Sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja predstavljajo 75 % pomoči.

Izplačila za izvajanje ukrepa so se pričela v letu 2017. Ukrep se še izvaja, zato dokončnih rezultatov o učinkovitosti še ni mogoče podati. Celovita analiza učinkov pomoči bo pripravljena po zaključku programskega obdobja PRP 2014–2020, ko bodo na voljo podatki o uspešnosti programa PRP 2014–2020 in ustrezni statistični podatki.

Pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo in prilagajanjem gozdarskega sektorja

Ta shema državne pomoči vključuje operacijo 4 – ureditev gozdne infrastrukture iz podukrepa 4.3 – podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo in prilagajanjem gozdarskega sektorja iz Programa razvoja podeželja 2014–2020. Operacija 4 je namenjena podpori naložbam v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest ter gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak. Do podpore so upravičene fizične in pravne osebe, ki so lastniki gozdov, ter njihova združenja, agrarne in pašne skupnosti. Stopnja javne podpore znaša 50 % upravičenih stroškov.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP	Pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo in prilagajanjem gozdarskega sektorja	Dotacije	2.090.996,55

V letu 2021 je bila pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo in prilagajanjem gozdarskega sektorja izplačana 112 upravičencem v višini 882.699,79 evra. Sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja predstavljajo 75 % pomoči.

Izplačila za izvajanje ukrepa so se pričela v letu 2018. Ukrepi se še izvajajo, zato dokončnih rezultatov o učinkovitosti še ni mogoče podati.

Pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov

Shema državne pomoči pokriva aktivnosti v okviru podukrepa 8.6 – podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov iz Programa razvoja podeželja 2014–2020. Cilj podukrepa je intenziviranje gospodarjenja z gozdovi, profesionalizacija dela v gozdovih, zmanjšanje števila delovnih nesreč pri delu v gozdu in dodajanje vrednosti gozdarskim proizvodom.

Upravičenci do podpore v okviru operacije *naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa* so pravne osebe, razen občin, in fizične osebe, agrarne, pašne skupnosti, ki so zasebni lastniki, solastniki ali zakupniki gozdov, ter gospodarske družbe in samostojni podjetniki, podjetja, ki izpolnjujejo pogoje za mikro, mala ali srednja podjetja in se ukvarjajo s sečnjo in spravilom lesa. Upravičenci do podpore v okviru operacije *naložbe v predindustrijsko predelavo lesa* so gospodarske družbe, zadruge, samostojni podjetniki posamezniki in kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo, ki so opredeljeni kot mikro ali malo podjetje.

Podukrep 8.6 je namenjen trajnostnemu razvoju gozdarstva kot gospodarske panoge prek spodbujanja naložb v gozdarske tehnologije, mobilizacijo in predindustrijsko predelavo lesa. To so naložbe, ki so ključne za trajnostno gospodarjenje z gozdom, krepitev gozdno-lesne verige, povečanje dodane vrednosti lesa, večjo profesionalizacijo in varnost dela v gozdovih in potencialno ustvarjanje novih delovnih mest. Predindustrijska predelava lesa pomeni žagarsko dejavnost in druge dejavnosti, kot so npr. sušenje in impregnacija lesa ter predelava lesnih ostankov, ki nastanejo v obratu, v lesna goriva (peleti, sekanci).

Podpora se izplačuje v obliki nepovratne pomoči in znaša 40 % upravičenih stroškov naložbe.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2019–2021, v EUR
MKGP	Pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov	Dotacije	10.524.626,73

V letu 2021 je bila pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov izplačana 138 upravičencem, katerih naložbe se praviloma izvajajo več let. Pomoč je bila izplačana v višini 3.785.605,97 evra. Sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja predstavljajo 75 % pomoči.

Izplačila za izvajanje ukrepa so se pričela v letu 2017. Ukrepi se še izvajajo, zato dokončnih rezultatov o učinkovitosti še ni mogoče podati.

RIBIŠTVO

V letu 2021, tako kot v letu 2020, ni bilo dodeljenih državnih pomoči s področja ribištva.

IZREDNI DRŽAVNI UKREPI ZA BLAŽENJE POSLEDIC COVID-19, NAMENJENI KMETIJSTVU IN RIBIŠKEMU SEKTORJU

Tudi v letu 2021 so se izvajali začasni izredni ukrepi pomoči, namenjeni kmetijskim sektorjem, ki so utrpeli izpad dohodka zaradi posledic drugega vala epidemije Covida-19. Na podlagi 116. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije covid-19 (ZIUPOPDVE) in odlokov za finančno pomoč zaradi izpada dohodka zaradi Covid-19 so bila nadomestila namenjena naslednjim kmetijskim sektorjem: vinogradništvu in vinarstvu²⁷, pridelavi jabolk²⁸, pridelavi jedilnega krompirja²⁹, prireji govejega mesa³⁰, prireji prašičjega mesa³¹, reji drobnice³², dopolnilnim dejavnostim na kmetiji³³.

Upravičenci so bili nosilci kmetijskih gospodarstev oziroma nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki so izpolnjevali pogoje, navedene v posameznih odlokih, ki so utrpeli najmanj 30-odstotni izpad dohodka glede na povprečje zadnjih treh let, pri dopolnilnih dejavnostih na kmetiji pa glede na izpad dohodka v upravičenem obdobju.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2021, v EUR
MKGP, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov	Pomoč dejavnostim primarne kmetijske proizvodnje (Covid-19)	Dotacije, davčne dopustitve, izjeme in olajšave	21.432.688,70

– **Sektor vinogradništva in vinarstva:** pomoč v okviru Odloka o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka v proizvodnji vina zaradi drugega vala epidemije covid-19 je bi sektorju vina (vinarji) in sektorju pridelave grozdja za vino (vinogradniki). Vinarji, ki so utrpeli škodo zaradi nezmožnosti prodaje zalog vina, so prejeli finančno pomoč v višini 3,2 milijona evrov (1.041 upravičencev). Vinogradniki, ki so utrpeli škodo zaradi zmanjšane obsega prodaje grozdja, so skupaj prejeli finančno pomoč v višini 561.791,48 0,6 milijona EUR (650 upravičencev).

– **Sektor pridelave jabolk:** pomoč v okviru Odloka o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pridelovalcem jabolk zaradi epidemije covid-19 je bila pridelovalcem jabolk namenjena pretežno zaradi nezmožnosti prodaje zalog jabolk in s tem povezanih dodatnih stroškov za skladiščenje in hlajenje letine 2020. Finančno nadomestilo v skupni višini 3.676.649,03 evra je v maju 2021 prejelo 452 upravičencev.

– **Sektor pridelave jedilnega krompirja:** pomoč v okviru Odloka o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pridelovalcem jedilnega krompirja zaradi posledic drugega vala epidemije covid-19 za obdobje 1. oktober 2020 do 31. marec 2021 je bila namenjena pridelovalcem jedilnega krompirja. Za izpad dohodka zaradi nezmožnost prodaje zalog krompirja in s tem povečanih stroškov zaradi daljšega skladiščenja in hlajenja krompirja, je bilo pridelovalcem krompirja (532 kmetijskim gospodarstvom) namenjenih 1.257.198,05 evra pomoči.

– **Sektor govejega mesa:** pomoč v okviru Odloka o finančnem nadomestilu v prireji govejega mesa zaradi posledic drugega vala epidemije covid-19 namenjen kmetijskim gospodarstvom, ki so redil moško

²⁷ Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka v proizvodnji vina zaradi drugega vala epidemije COVID-19 (UL RS, št. 40/2021).

²⁸ Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pridelovalcem jabolk zaradi epidemije COVID-19 (UL RS, št. 35/21).

²⁹ Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pridelovalcem jedilnega krompirja zaradi posledic drugega vala epidemije COVID-19 za obdobje od 1. oktobra 2020 do 31. marca 2021 (UL RS, št. 93/21).

³⁰ Odlok o finančnem nadomestilu v prireji govejega mesa zaradi posledic drugega vala epidemije COVID-19 za obdobje od 1. oktobra 2020 do 31. marca 2021 (UL RS, št. 85/21).

³¹ Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pri reji prašičev zaradi posledic drugega vala epidemije COVID-19 za obdobje od 1. novembra 2020 do 31. januarja 2021 (UL RS, št. 69/21).

³² Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pri reji drobnice zaradi posledic drugega vala epidemije COVID-19 za obdobje od 1. oktobra 2020 do 31. januarja 2021 (UL RS, št. 73/21).

³³ Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic drugega vala epidemije COVID-19 za obdobje od 1. februarja 2021 do 30. aprila 2021 (UL RS, št. 85/21).

govedo, ki je kadarkoli v obdobju od 1. 10. 2020 do 31. 3. 2021 doseglo starost vsaj šestnajst mesecev in ne več kot trideset mesecev ter ga je pred tem imel v reji več kot šest mesecev, in/ali pa je redil žensko govedo, ki je 1. 10. 2020 doseglo starost vsaj dvajset mesecev, in ga je najpozneje do 31. 3. 2021 imel v reji več kot šest mesecev ter ni telilo do 30. 4. 2021. Upravičeno obdobje za finančni nadomestilo je bilo obdobje. Finančno nadomestilo za upravičeno obdobje od 1. 10. 2020 do 31. 3. 2021 v višini 6.924.213,00 evra je prejelo 19.112 upravičencev, skupaj za 103.487 živali.

– **Sektor reje prašičev:** pomoč v okviru Odloka o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pri reji prašičev zaradi posledic drugega vala epidemije covid-19 za obdobje od 1. 11. 2020 do 31. 1. 2021. je bila namenjena kmetijskim gospodarstvom, ki so redili kategorijo prašičev pitancev od 30 do 110 kg oziroma kategorijo prašičev pitancev od 30 kg, pitane na višjo težo, in kmečka reja prašičev oziroma kategorije plemenskih merjascev, plemenskih mladicev oziroma plemenskih svinj, in ki so izpolnjevali ostale pogoje za pridobitev finančnega nadomestila. Finančno nadomestilo je prejelo 516 prašičerejcev, v skupni vrednosti 3.278.968,85 evra.

– **Sektor prireje drobnice:** pomoč v okviru Odloka o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka pri reji drobnice zaradi posledic drugega vala epidemije covid-19 za obdobje od 1. 10. 2020 do 31. 1. 2021 je bila namenjena rejcem drobnice zaradi izpada dohodka, ki je posledica zmanjšane odkupa ovčjega in kozjega mesa in motenj na trgu ter s tem povečanja stroškov reje. Do finančnega nadomestila so bila upravičena kmetijska gospodarstva, ki so oddala zbirno vlogo za leto 2021 ter so na dan 1. februar 2021 redili najmanj 10 ovc oziroma koz in so bili vpisani v evidenco imetnikov rejnih živali. Nadomestilo je bilo izplačano 2.625 kmetijskim gospodarstvom za 71.002 živali, v skupni vrednosti 715.981,45 evra.

– **Enkratni solidarnostni dodatek članom kmetij**

Na podlagi 96. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije covid-19 je bilo nekaj izplačil (skupaj 0,2 mio evra) namenjenih tudi kmetom z nizkimi prejemki, tistim, ki so starejši od 65 let. Višina enkratnega solidarnostnega dodatka na upravičenca je znašala 150 evrov.

– **Znižanje zakupnine za leto 2021 zaradi COVID-19**

Na podlagi 117. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (ZIUPOP DVE) in Pravilnika o zakupu kmetij in kmetijskih zemljišč je bila pomoč namenjena tudi zakupnikom kmetijskih zemljišč s katerimi upravlja Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Zaradi zmanjšane gospodarske aktivnosti in širše prizadetosti kmetijskega sektorja je bila zakupnina za leto 2021 zmanjšana za 20 %, v podporo lažjemu premagovanju finančnih obremenitev, ki jih povzroča epidemija covid-19. Zakupnina je bila znižana 10.664 zakupnikom v višini 1.375.031,00 evra.

– **Dopolnilne dejavnosti na kmetiji (sektor ribištva in ribogojstva, gospodarske dejavnosti)**

Zaradi epidemije je prihajalo do velikih težav s prodajo in izpadom dohodka (predvsem zaradi omejitev v turizmu) tudi na področju posameznih skupin dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Za pomoč slednjim sta bila sprejeta dva odloka. Prvi odlok, izdan v marcu 2021 (Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic drugega vala epidemije covid-19 za obdobje od 1. oktobra 2020 do 31. januarja 2021), je s finančnimi nadomestili pomagal nosilcem dopolnilnih dejavnosti, ki so z računi in dokazili izkazali izpad dohodka vsaj v višini 30 % za obdobje od 1. 10. 2020 do 31. 1. 2021 v primerjavi z obdobjem od 1. 10. 2019 do 31. 1. 2020. Finančna pomoč iz tega naslova je znašala 0,4 milijona evrov. Meseca maja 2021 je bil objavljen drugi odlok za obdobje izpada dohodka od 1. februarja 2021 do 30. aprila 2021, po katerem je bilo izplačanih 0,3 milijona EUR pomoči. Za oba ukrepa skupaj je bilo izdanih 467 pozitivnih odločb. Za namene dopolnilne dejavnosti s področja sektorja ribištva in ribogojstva je bilo trem kmetijskim gospodarstvom izplačano 4.660,84 evra pomoči.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2021, v EUR
MKGP	Pomoč dopolnilnim dejavnostim na kmetiji (sektorju ribištva in ribogojstva)	Dotacije	4.660,84

- Znižanje letne koncesijske dajatve upravljavcem lovišč za leto 2020 (gospodarska dejavnost)

Na podlagi 121. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 in Odredba o podrobnejših pogojih za odobritev znižanja koncesijske dajatve, je bilo upravljalcem lovišč znižana koncesnina za 50 % zaradi izrednih razmer in ukrepov, ki so bili izvedeni za preprečevanje širjenja Koronavirusa.

Dajalec	Namen	Instrument	Skupaj 2021, v EUR
MKGP	Znižanje letne koncesijske dajatve upravljavcem lovišč za leto 2020 (sektor gospodarstva)	davčne dopustitve, izjeme in olajšave	237.893,98

Upravljavci lovišč (lovske družine) so imeli v letu 2020 težave zlasti z vidika pridobivanja prihodkov iz naslova lovnega turizma (zaradi omejitev gibanja in združevanja v skladu z vladnimi odloki), ki predstavlja pomemben delež prihodka lovskih družin, s katerim pokrivajo strošek koncesnin državi. Zaradi izpada njihovega prihodka je bilo 411 lovskim družinam v letu 2021 znižana koncesnina v skupni višini 237.893,98 evra.

Ocenjujemo, da je dodeljena državna pomoč po shemah za izredne ukrepe za blaženje posledic covid-19 učinkovita, saj je nadomestila izpad dohodka na kmetijskih gospodarstvih in ublažila poslabšan ekonomski položaj dejavnosti v kmetijstvu, prispevala k ohranitvi dejavnosti in delovnih mest na kmetijskih gospodarstvih.

PRILOGE

PRILOGA A: PODROBNEJŠI PODATKI O DRŽAVNIH POMOČEH V SLOVENIJI

PRILOGA B: SCHEME DRŽAVNIH POMOČI V OBDOBJU 2017–2020 PO PRIGLASITELJIH

PRILOGA C: METODOLOŠKA POJASNILA IN VIRI PODATKOV

PRILOGA Č: KLASIFIKACIJE IN METODOLOGIJA OCENJEVANJA DRŽAVNIH POMOČI

PRILOGA A: PODROBNEJŠI PODATKI O DRŽAVNIH POMOČEH V SLOVENIJI

Tabela P1: Državne pomoči v Sloveniji po skupinah (ciljih) in kategorijah, 2019–2021

Tabela P2: Državne pomoči v Sloveniji po instrumentnih, 2019–2021

Tabela P3: Državne pomoči v Sloveniji po instrumentih in kategorijah, 2019–2021

Tabela P4: Državne pomoči po največjih priglasiteljih in po kategorijah, 2019–2021

Tabela P5: Državne pomoči po statističnih regijah in kategorijah, 2019–2021

Tabela P6: Prejemniki pomoči, ki so v obdobju 2019–2021 prejeli več kot 500.000 EUR, po kategorijah

Tabela P1: Državne pomoči v Sloveniji po skupinah (ciljih) in kategorijah, 2019–2021

(brez pomoči za reševanje posledic COVID-19)

Skupina / Kategorija	2019		2020		2021	
	v mio EUR	v % DP	v mio EUR	v % DP	v mio EUR	v % DP
HORIZONTALNE POMOČI	396,69	84,20%	414,5	82,60%	432,55	77,34%
Varstvo okolja	181,47	38,50%	161,8	32,30%	164,1	29,34%
Zaposlovanje	107,76	22,90%	113,32	22,60%	127,56	22,81%
Raziskave, razvoj ter inovacije	66,63	14,10%	77,56	15,50%	63,56	11,37%
Regionalne pomoči	25,57	5,40%	32,26	6,40%	33,2	5,93%
Kultura	12,76	2,70%	10,71	2,10%	16,38	2,93%
Razvoj širokopasov. omrežja	0	0,00%	13,59	2,70%	22,39	4,00%
Mala in srednje velika podjetja	0,81	0,20%	2,29	0,50%	0,94	0,17%
Tvegani kapital	0,47	0,10%	2,01	0,40%	1,93	0,35%
Usposabljanje	0,31	0,10%	0,97	0,20%	1,07	0,19%
Naravne nesreče in izr. dogodki	0,89	0,20%	0	0,00%	0	0,00%
Športna in večnamenska rekr. infrastruktura	0	0,00%	0	0,00%	0,12	0,02%
Storitve splošnega gospodarskega pomena	0	0,00%	0	0,00%	1,3	0,23%
POSEBNI SEKTORJI	57,46	12,20%	68,16	13,60%	105,51	18,86%
Transport (kopenski)	54,01	11,50%	67,19	13,40%	104,66	18,71%
Transport zračni	0,33	0,10%	0,47	0,10%	0,55	0,10%
Transport morski	0,01	0,00%	0,43	0,10%	0,3	0,05%
Premogovništvo	3,11	0,70%	0	0,00%	0	0,00%
Pomoči za reševanje	0,00	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Prestrukturiranje	0,00	0,00%	0,07	0,00%	0	0,00%
KMETIJSTVO	16,82	3,60%	18,98	3,80%	21,16	3,80%
Kmetijstvo	16,82	3,60%	18,98	3,80%	21,16	3,80%
SKUPAJ	470,97	100,00%	501,64	100,00%	559,22	100,00%

Tabela P2: državne pomoči v Sloveniji po instrumentih, 2019–2021

(brez pomoči za reševanje posledic COVID-19)

Instrument	2019		2020		2021	
	mio EUR	v % DP	mio EUR	v % DP	mio EUR	v % DP
Nepovratna sredstva (skupina A1)	344,29	72,85%	374,66	74,66%	422,43	75,54%
Subvencije	344,29	72,85%	374,65	74,65%	422,41	75,54%
Subvencioniranje obr. mere	0	0,00%	0,01	0,00%	0,02	0,00%
Kapitalske naložbe (skupina B)	0,47	0,10%	2,01	0,40%	3,23	0,58%
Kapitalske naložbe	0,47	0,10%	2,01	0,40%	3,23	0,58%
Ugodna posojila (skupina C)	1,51	0,32%	0,32	0,06%	1,98	0,35%
Ugodna posojila (bruto vrednost)	1,51	0,32%	0,25	0,05%	1,98	0,35%
	17,95		6,21		12,47	
Posojila podjetjem v težavah	0	0,00%	0,07	0,01%	0	0,00%
Garancije (skupina D)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Garancije	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Davčne oprostitve, znižanje soc. prisp. (skupina A2)	126,32	26,73%	124,86	24,88%	131,58	23,53%
Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	41,02	8,68%	35,64	7,10%	31,72	5,67%
Znižanje prispevkov za socialno varnost	85,3	18,05%	89,22	17,78%	99,86	17,86%
Skupaj	472,6	100,00%	501,85	100,00%	559,22	100,00%

Tabela P3: Državne pomoči v Sloveniji po instrumentih in kategorijah, 2019–2021

(brez pomoči za reševanje posledic COVID-19)

Skupina instrumentov	Instrument	Kategorija	2019	2020	2021
Skupina A1 (Nepovratna sredstva)	Dotacije	Naravne nesreče in izredni dogodki	894.679,97		
		Premogovništvo	3.107.155,00		
		Raziskave in razvoj ter inovacije	65.812.598,69	77.509.653,14	63.559.726,98
		Zaposlovanje	22.189.040,48	23.886.700,85	27.584.314,74
		Regionalne pomoči	20.645.498,86	29.372.640,00	30.918.893,43
		Transport (kopenski)	54.007.035,07	67.187.620,04	104.658.687,94
		Varstvo okolja	145.346.203,81	129.674.744,50	133.446.263,26
		Transport zračni	330.117,00	468.134,80	550.000,00
		Usposabljanje	313.653,00	969.442,02	1.067.965,70
		Kmetijstvo	18.681.556,58	18.953.962,58	21.122.508,07
		Mala in srednje velika podjetja	202.761,32	2.325.650,64	604.937,15
		Kultura	12.760.234,00	10.707.280,89	16.382.490,53
		Razvoj širokopasovnega omrežja		13.590.180,83	22.392.804,20
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura			125.000,00	
Subvencioniranje obrestne mere	Kmetijstvo	1.453,18	11.687,08	15.102,44	
Skupaj A1			344.291.986,96	374.657.697,37	422.428.694,44
Skupina A2 (Davčne olajšave, znižanje prispevkov)	Znižanje prispevkov za socialno varnost	Zaposlovanje	85.302.430,90	89.218.784,00	99.857.674,23
	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave	Regionalne pomoči	4.600.432,60	2.802.608,49	669.233,14
		Zaposlovanje	276.545,89	213.414,33	117.323,34
		Transport morski	12.698,55	429.802,88	299.360,97
		Varstvo okolja	36.125.672,53	32.190.203,80	30.648.935,18
Skupaj A2			126.317.780,47	124.854.813,50	131.592.526,86
Skupina B1 (Kapitalske naložbe)	Kapitalske naložbe	Tvegani kapital	474.268,86	2.014.567,88	1.926.820,45
		Storitve splošnega gospodarskega pomena			1.307.902,21
Skupaj B1			474.268,86	2.014.567,88	3.234.722,66
Skupina C1 (Ugodna posojila)	Ugodna posojila	Raziskave in razvoj ter inovacije	375.808,59	49.937,08	
		Regionalne pomoči	500.514,57	191.925,94	1.623.506,74
		Mala in srednje velika podjetja	607.114,63		334.991,41
		Kmetijstvo	29.311,16	12.201,24	19.013,55
	Posojila podjetjem v težavah	Prestrukturiranje		70.205,00	
Skupaj C1			1.512.748,95	324.269,26	1.977.511,70
Skupaj			472.596.785,24	501.851.348,01	559.233.455,66

Tabela P4: Državne pomoči po največjih priglasiteljih in po kategorijah pomoči, 2019–2021
(brez pomoči za reševanje posledic COVID-19)

Priglasitelj	Kategorija	2019 v mio EUR	2020 v mio EUR	2021 v mio EUR	Delež 2019-2021
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO	Varstvo okolja	163,60	145,31	146,57	44,72%
	Transport (kopenski)	54,01	67,19	104,66	
	Premogovništvo	3,11			
	Transport zračni	0,33	0,47	0,55	
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura	0,00	0,00	0,13	
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI	Zaposlovanje	106,95	112,76	127,27	22,77%
	Usposabljanje	0,21	0,97	1,07	
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO	Raziskave in razvoj ter inovacije	33,48	49,51	42,96	14,46%
	Regionalne pomoči	25,75	32,37	31,63	
	Mala in srednje velika podjetja	0,20	2,33	0,60	
	Zaposlovanje	0,82	0,56	0,29	
	Naravne nesreče in izredni dogodki	0,89			
	Tvegani kapital	0,12	0,08	0,07	
	Usposabljanje	0,11			
	Prestrukturiranje		0,07		
	Pomoči za reševanje	0,00	0,00	0,00	
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT	Raziskave in razvoj ter inovacije	24,54	20,01	12,36	3,71%
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	Kmetijstvo	18,71	18,98	21,16	3,84%
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	Varstvo okolja	15,77	14,74	14,27	2,92%
MINISTRSTVO ZA KULTURO	Kultura	12,76	10,71	16,38	2,60%
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO/Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo	Razvoj širokopasovnega omrežja	0,00	13,59	22,39	2,35%
JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST RS	Raziskave in razvoj ter inovacije	7,79	7,98	8,23	1,57%
SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana	Tvegani kapital	0,35	1,93	1,86	0,46%
	Regionalne pomoči	0,00	0,00	1,58	
	Mala in srednje velika podjetja	0,61	0,00	0,33	
	Raziskave in razvoj ter inovacije	0,38	0,05	0,00	
Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad	Varstvo okolja	2,11	1,82	3,26	0,47%
MINISTRSTVO ZA FINANCE	Transport morski	0,01	0,43	0,30	0,05%
OBČINA PIRAN	Storitve splošnega gospodarskega pomena	0,00	0,00	1,31	0,09%
SKUPAJ		472,60	501,85	559,23	100,00%

Tabela P5: Državne pomoči po statističnih in kategorijah, 2019–2021

(brez pomoči za reševanje posledic COVID-19)

Statistična regija	Kategorija	2019	2020	2021
GORENJSKA	Kmetijstvo	2.151.577,20	1.472.410,05	1.689.897,56
	Kultura	706.431,42	576.597,30	491.729,49
	Mala in srednje velika podjetja	20.581,59	220.280,44	18.789,08
	Naravne nesreče in izredni dogodki	683.671,86		
	Raziskave in razvoj ter inovacije	3.639.999,27	5.603.642,66	5.094.607,79
	Regionalne pomoči	273.322,04	2.636.666,22	5.121.730,05
	Usposabljanje	38.778,51	152.457,12	201.083,85
	Varstvo okolja	16.388.443,75	14.380.143,31	14.233.987,90
	Zaposlovanje	5.636.420,63	5.528.456,07	6.317.806,26
	Tvegani kapital			75.000,00
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura			30.000,00
GORENJSKA Skupaj		29.539.226,27	30.570.653,17	33.274.631,98
GORIŠKA	Kmetijstvo	1.399.263,46	1.264.150,09	1.627.581,93
	Kultura	249.139,81	332.354,35	347.382,97
	Raziskave in razvoj ter inovacije	3.647.789,12	3.720.487,44	2.838.886,22
	Regionalne pomoči	57.315,07	59.912,87	89.248,03
	Tvegani kapital	50.000,00	25.000,00	
	Usposabljanje	11.930,88	48.345,63	46.112,16
	Varstvo okolja	8.264.890,10	7.406.028,89	7.209.458,03
	Zaposlovanje	4.009.998,59	3.690.774,19	4.315.580,57
	Mala in srednje velika podjetja		78.643,99	7.650,00
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura			40.500,00
GORIŠKA Skupaj		17.690.327,03	16.625.697,45	16.522.399,91
JUGOVZHODNA SLOVENIJA	Kmetijstvo	1.396.871,70	2.037.303,28	3.310.171,15
	Kultura	518.469,43	651.288,50	737.592,56
	Naravne nesreče in izredni dogodki	2.655,49		
	Raziskave in razvoj ter inovacije	4.204.535,61	4.396.724,99	3.770.381,37
	Regionalne pomoči	7.724.437,03	3.856.764,28	1.534.525,99
	Usposabljanje	20.681,99	54.408,34	67.147,62
	Varstvo okolja	11.322.800,20	10.360.763,64	9.991.147,74
	Zaposlovanje	6.676.526,97	6.915.700,28	7.543.755,92
	Mala in srednje velika podjetja		271.617,03	105.939,04
	Tvegani kapital			75.000,00
JUGOVZHODNA SLOVENIJA Skupaj		31.866.978,42	28.544.570,34	27.135.661,39
KOROŠKA	Kmetijstvo	650.452,20	626.972,51	1.229.886,64
	Kultura	91.868,04	124.945,18	21.103,52
	Raziskave in razvoj ter inovacije	1.411.053,21	1.708.714,35	1.277.771,20
	Regionalne pomoči	945.765,71	654.865,05	2.226.153,05
	Usposabljanje	17.266,18	16.853,99	17.082,82
	Varstvo okolja	4.821.524,21	3.881.051,65	5.026.365,48
	Zaposlovanje	4.091.430,76	3.922.552,32	4.333.841,94
	Mala in srednje velika podjetja		20.000,00	36.289,86
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura			3.000,00
KOROŠKA Skupaj		12.029.360,31	10.955.955,05	14.171.494,51
NOTRANJSKO-KRAŠKA	Kmetijstvo	352.627,97	480.881,11	230.049,08
	Kultura	74.300,82	76.402,63	117.273,68
	Raziskave in razvoj ter inovacije	1.118.684,85	1.911.285,59	2.131.746,95
	Regionalne pomoči	340.565,47	7.879.872,39	2.035.866,71
	Usposabljanje	4.573,99	15.296,96	10.265,86

	Varstvo okolja	1.781.270,63	1.389.638,72	1.607.567,96
	Zaposlovanje	1.667.991,39	1.612.355,10	1.877.039,36
	Mala in srednje velika podjetja		2.191,52	56.447,68
NOTRANJSKO-KRAŠKA Skupaj		5.340.015,12	13.367.924,02	8.066.257,28
OBALNO-KRAŠKA	Kmetijstvo	213.604,91	208.733,49	239.841,66
	Kultura	140.705,25	159.443,84	193.237,44
	Mala in srednje velika podjetja	13.592,39	57.000,00	2.000,00
	Raziskave in razvoj ter inovacije	764.934,12	853.548,89	1.201.490,88
	Transport zračni	330.117,00	468.134,80	550.000,00
	Usposabljanje	14.123,22	76.075,09	90.979,97
	Varstvo okolja	2.725.703,73	2.775.313,81	2.560.234,78
	Zaposlovanje	3.429.555,52	3.338.510,84	3.621.844,53
	Razvoj širokopasovnega omrežja		12.870.422,83	9.727.000,00
	Regionalne pomoči			26.447,96
	Storitve splošnega gospodarskega pomena			1.307.902,21
	Tvegani kapital			25.000,00
OBALNO-KRAŠKA Skupaj		7.632.336,14	20.807.183,59	19.545.979,43
OSREDNJSLOVENSKA	Kmetijstvo	2.836.093,45	3.075.880,91	3.233.838,67
	Kultura	9.022.791,34	7.202.374,88	12.428.595,65
	Mala in srednje velika podjetja	700.295,90	548.872,62	165.055,60
	Naravne nesreče in izredni dogodki	54.862,59		
	Raziskave in razvoj ter inovacije	28.412.780,55	28.275.005,32	22.713.657,79
	Regionalne pomoči	3.486.445,16	1.386.418,92	3.222.891,20
	Transport (kopenski)	54.007.035,07	67.187.620,04	104.658.687,94
	Tvegani kapital	274.268,86	1.239.567,88	811.920,45
	Usposabljanje	121.989,96	301.517,90	291.444,89
	Varstvo okolja	49.269.995,54	44.203.242,78	47.426.901,37
	Zaposlovanje	31.104.728,76	33.511.301,59	39.927.182,87
	Razvoj širokopasovnega omrežja		719.758,00	12.665.804,20
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura			13.500,00
OSREDNJSLOVENSKA Skupaj		179.291.287,18	187.651.560,84	247.559.480,63
PODRAVSKA	Kmetijstvo	2.272.628,60	2.550.492,23	2.958.500,40
	Kultura	435.311,18	481.148,67	665.228,04
	Mala in srednje velika podjetja	23.090,80	440.929,77	104.025,92
	Naravne nesreče in izredni dogodki	40.478,43		
	Raziskave in razvoj ter inovacije	8.615.966,65	12.403.727,90	9.177.086,13
	Regionalne pomoči	7.631.700,59	2.630.169,92	4.355.283,83
	Tvegani kapital	100.000,00	275.000,00	589.900,00
	Usposabljanje	25.020,05	108.950,28	132.165,02
	Varstvo okolja	37.471.597,60	32.229.144,07	30.860.415,29
	Zaposlovanje	16.697.869,57	18.367.609,67	20.746.923,30
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura			19.000,00
PODRAVSKA Skupaj		73.313.663,47	69.487.172,51	69.608.527,93
POMURSKA	Kmetijstvo	1.443.159,47	1.761.019,05	1.715.247,23
	Kultura	389.424,92	305.473,98	401.710,13
	Mala in srednje velika podjetja	9.459,50	64.270,00	13.149,98
	Naravne nesreče in izredni dogodki	100.229,93		
	Raziskave in razvoj ter inovacije	1.117.559,32	1.683.251,82	1.248.019,57
	Regionalne pomoči	3.479.283,93	4.106.535,92	840.776,69
	Usposabljanje	20.129,56	33.787,57	48.169,32
	Varstvo okolja	8.662.300,24	8.121.630,66	7.659.852,34
	Zaposlovanje	5.074.978,23	5.465.038,67	6.165.746,68
	Tvegani kapital		150.000,00	
POMURSKA Skupaj		20.296.525,10	21.691.007,67	18.092.671,94
SAVINJSKA	Kmetijstvo	4.541.148,02	4.161.732,91	3.245.559,86
	Kultura	926.338,10	659.940,53	785.886,52
	Mala in srednje velika podjetja	42.855,77	589.925,27	430.581,40
	Premogovništvo	45.904,00		

	Raziskave in razvoj ter inovacije	9.629.495,61	12.090.927,92	9.910.847,50
	Regionalne pomoči	1.071.580,08	2.248.059,17	8.360.278,06
	Uspostavljanje	29.580,57	134.202,21	121.894,64
	Varstvo okolja	31.236.596,91	29.354.706,80	30.402.779,45
	Zaposlovanje	23.274.461,52	24.213.125,04	24.753.801,72
	Prestrukturiranje		70.205,00	
	Tvegani kapital		225.000,00	350.000,00
	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura			19.000,00
SAVINJSKA Skupaj		70.797.960,58	73.747.824,85	78.380.629,15
SPODNJEPOSavska	Kmetijstvo	1.274.928,16	1.244.227,75	1.523.690,24
	Kultura	40.358,92	17.582,78	19.345,83
	Premogovništvo	22.952,00		
	Raziskave in razvoj ter inovacije	1.942.852,25	2.467.895,72	2.158.865,94
	Regionalne pomoči	550.638,98	6.630.656,71	2.771.930,88
	Tvegani kapital	50.000,00	25.000,00	
	Uspostavljanje	6.575,00	7.312,02	32.647,36
	Varstvo okolja	6.001.674,31	5.256.126,45	4.862.224,87
	Zaposlovanje	2.607.625,54	3.365.776,90	4.074.569,74
	Mala in srednje velika podjetja		31.920,00	
SPODNJEPOSavska Skupaj		12.497.605,16	19.046.498,33	15.443.274,86
ZASavska	Kmetijstvo	178.013,38	93.354,09	138.934,54
	Kultura	165.094,77	119.728,25	173.404,70
	Naravne nesreče in izredni dogodki	12.781,67		
	Premogovništvo	3.038.299,00		
	Raziskave in razvoj ter inovacije	1.682.756,72	2.444.377,62	2.036.365,64
	Regionalne pomoči	185.391,97	277.252,98	2.626.500,86
	Uspostavljanje	3.003,09	20.234,91	8.972,19
	Varstvo okolja	3.525.079,12	2.507.157,52	2.254.263,23
	Zaposlovanje	3.496.429,79	3.387.698,51	3.881.219,42
	Tvegani kapital		75.000,00	
ZASavska Skupaj		12.286.849,51	8.924.803,88	11.119.660,58
NI OPISA	Kmetijstvo	1.952,40	693,43	13.425,10
	Transport morski	12.698,55	429.802,88	299.360,97
NI OPISA Skupaj		14.650,95	430.496,31	312.786,07
SKUPAJ		472.596.785,24	501.851.348,01	559.233.455,66

Tabela P6: Prejemniki pomoči, ki so prejeli več kot 500.000 EUR pomoči v 2019–2021, po kategorijah
(brez pomoči za reševanje posledic COVID-19)

Kategorija	Popolno ime	2019	2020	2021
Zaposlovanje	IP INLES d.o.o., družba za usposabljanje invalidov	571.342,99	682.336,37	625.013,94
	PRO ČIS-TEAM podjetje za čiščenje, inženiring, storitve d.o.o.	621.905,26	749.741,91	938.728,11
	HTZ Harmonija tehnologije in znanja, invalidsko podjetje, d.o.o. Velenje	7.324.866,06	7.573.119,25	7.458.019,85
	ARCONT IP, proizvodnja oken in podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o.	988.532,94	1.123.535,16	1.264.897,37
	AKUSTIKA GROUP, družba za gospodarsko razvojno in organizacijsko upravljanje podjetij, d.o.o.	567.056,01	625.039,11	693.459,49
	SPAR SLOVENIJA trgovsko podjetje d.o.o. Ljubljana	854.198,51		1.049.164,46
	SALOMON d.o.o., podjetje za zaposlovanje invalidov, proizvodnjo, posredovanje in storitve Ljubljana	4.073.680,55	6.886.710,25	8.291.054,65
	GORENJE I.P.C., Invalidsko podjetniški center, d.o.o.	4.547.595,97	4.237.639,58	4.848.805,22
	LEVAS zaposlovanje in usposabljanje invalidov Krško d.o.o.	576.714,62	517.252,84	
	LOKATEKS, podjetje za zaposlovanje invalidov, d.o.o. Škofja Loka	600.105,28	511.556,01	780.984,53
	ŽELVA podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o. Ljubljana	1.368.598,28	1.687.788,92	1.285.468,74
	CIMOS IP, invalidsko podjetje za storitve in proizvodnjo d.o.o.	706.337,37	652.578,69	839.568,90
	AKTIVA INPOD invalidsko, proizvodno, storitveno in trgovsko podjetje d.o.o.	978.112,21	1.037.828,92	1.113.888,03
	INO grafično podjetje za zaposlovanje invalidov d.o.o.	543.216,59	562.150,98	574.218,89
	BIROGRAFIKA BORI Invalidsko podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov d.o.o.	683.329,52	622.904,04	737.858,20
	CRI CELJE rehabilitacija, proizvodnja, storitve d.o.o.	634.954,82	533.995,13	624.245,65
	BODOČNOST podjetje za rehabilitacijo in zaposlitev invalidov Maribor d.o.o.	1.020.070,34	1.060.454,85	1.165.573,99
	Zaposlitveni center Zarja	668.657,83	842.115,14	979.115,82
	MOST LJUBLJANA, proizvodnja in storitve, d. o. o.	1.065.553,96	949.351,20	871.442,74
	TURNA proizvodnja in trgovina d.o.o.	882.792,40	1.083.664,73	1.469.005,04
	TCR INPRO Invalidsko, proizvodno, storitveno in trgovsko podjetje d.o.o.	536.495,24		721.056,68
	INTOS invalidsko podjetje d.o.o.	576.796,20		
	ZAPOSLOTITVENI CENTER JADRO družba za socialne dejavnosti, proizvodnjo, trgovino, poslovne storitve in druge storitve d.o.o.	547.944,69	563.376,89	665.324,08

ZAVOD DETEL, zavod za usposabljanje in zaposlovanje težje zaposljivih invalidov	550.769,23	579.253,26	623.606,04
Mercator IP, invalidsko podjetje d.o.o.	2.143.076,17	2.344.099,27	2.393.913,22
ELEKTROMATERIAL IPO, Družba za proizvodnjo elektroinstalacijskega materiala, usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o.	688.033,97	763.591,05	842.051,99
TAB-IPM logistika, plastika in storitve d.o.o.	685.000,21	691.491,04	628.800,11
HIDRIA - IP, d.o.o., družba za proizvodnjo izolacijskih izdelkov, Tolmin	693.882,02	641.195,11	616.336,45
INVALIDSKO PODJETJE POSOČJE d.o.o.	605.246,07	564.961,91	564.991,63
SIJ SUZ d.o.o., Proizvodnja in storitve, IP	779.660,06	805.070,33	755.137,07
ETI PROPLAST, plastika, orodja in naprave, d.o.o.	965.877,85	933.015,48	997.210,99
SINET podjetje za storitve in proizvodnjo d.o.o.	796.230,74	818.490,88	1.024.857,78
AKTIVA TS, storitveno podjetje d.o.o.	1.006.487,45	1.017.647,36	1.142.948,50
SICO, Podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov d.o.o.	580.453,02		
SŽ-ŽIP, storitve, d.o.o.	5.649.180,73	4.873.325,24	5.203.816,98
GLASHUTA, storitve in trgovina, d.o.o.	584.755,63	520.992,61	652.990,96
IPPS Invalidsko Podjetje Pošte Slovenije, trgovina, gostinstvo, založništvo, računalniške dejavnosti, dejavnosti nepremičnin, svetovanje in storitve d.o.o.	3.265.766,67	3.676.303,35	4.136.197,86
CENTERKONTURA družba za svetovanje, socialni razvoj, usposabljanje in založništvo, d.o.o., Ljubljana	715.596,49	788.466,74	792.406,04
RECINKO, družba za proizvodnjo, storitve in trgovino, d.o.o., Kočevje	721.750,83	708.045,66	719.402,59
SIJ ZIP CENTER podjetje za proizvodnjo, storitve, usposabljanje in zaposlovanje invalidov d.o.o.	740.494,50	695.998,12	751.991,84
ESOL lesna predelava d.o.o.	1.250.710,74	1.086.007,94	1.269.039,82
LUKA KOPER INPO - invalidsko podjetje, d.o.o., gradbeništvo, proizvodne in druge storitve v kopenskem in vodnem prometu, invalidska dejavnost.	1.499.387,55	1.507.137,98	1.456.728,39
KOLEKTOR ASCOM Pogonski sistemi in komponente d.o.o	979.914,36	888.680,82	1.446.193,96
MUFLON, družba za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o.		748.563,68	1.035.345,25
BSH Hišni aparati I.D. INVALIDSKA DRUŽBA, d.o.o.		532.045,66	597.261,55
Gorenje gospodinjski aparati, d.o.o.		507.876,18	
INTES STORITVE invalidsko podjetje za proizvodnjo, trgovino in storitve d.o.o.		532.555,47	550.322,18
CELJSKE MESNINE-STORITVE proizvodnja in zaposlovanje invalidov d.o.o.		927.977,41	
ISKRA IP Invalidsko podjetje d.o.o.		584.262,83	512.976,17
VARGAS-AL družba za fizično-tehnično in protipožarno varovanje premoženja, trgovino in servis d.o.o.		591.418,70	
DOBROVITA Družba za usposabljanje in zaposlovanje invalidov d.o.o.		530.667,31	638.955,27
Poslovni sistem Mercator d.o.o.			2.211.803,58

	SAVA MEDICAL IN STORITVE, podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o.			736.544,65
	OZARA storitveno in invalidsko podjetje d.o.o.			570.174,03
Varstvo okolja	GORENJSKE ELEKTRARNE, proizvodnja elektrike, d.o.o.	1.114.238,58	1.234.399,40	1.204.761,72
	OVEN ELEKTRO MARIBOR, proizvodnja elektrike in obnovljivi viri energije Elektro Maribor, d.o.o.	630.613,86		
	AVANT CAR, poslovni inženiring, d.o.o.	1.051.876,26		654.250,33
	BIOMASA, Družba za trgovino, servis in montažo kotlov na biomaso d.o.o.	953.452,81	678.053,14	845.424,01
	MOJA ENERGIJA celovita oskrba z energijo, družba za proizvodnjo, trgovino in storitve d.o.o.	729.585,80	592.446,87	
	PANVITA EKOTEH, proizvodnja energije in storitve d.o.o.	3.366.188,10	3.144.733,69	3.093.595,74
	ENERGEN, energetske storitve, d.o.o.	513.254,38		
	PANONICA ENERGETIKA d.o.o., družba za energijo, posredništvo in trgovino	1.607.444,36	1.379.019,68	1.807.129,62
	VIPA NALOŽBE d.o.o.	594.560,32	552.249,76	534.234,43
	PP ENERGIJA, proizvodnja električne energije d.o.o.	1.133.884,56		
	BIO PLINARNA, BRANKO ARNUŠ s.p.	1.441.388,36	1.459.597,49	1.298.508,82
	ENERVE proizvodnja električne energije d.o.o.	1.118.141,83	828.347,01	
	PV DBL, proizvodnja el. energije d.o.o.	658.155,48	628.247,01	638.787,94
	TOPSOL, druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje d.o.o.	722.969,02	709.943,07	658.966,20
	FITOSOL, proizvodnja električne energije, d.o.o.	876.667,73	851.417,59	814.043,97
	SOENERGETIKA Gorenjske elektrarne, Holding Slovenske Elektrarne, Domplan in Petrol, družba za proizvodnjo elektrike in toplote, d.o.o.	1.703.420,89	1.413.388,68	1.367.611,69
	BISOL PVPP 2, proizvodnja, prodaja in storitve, d.o.o.	600.711,58	563.295,93	552.728,17
	BISOL PVPP 3, proizvodnja, prodaja in storitve, d.o.o.	585.265,75	552.483,31	552.059,90
	SOLCEL, družba za trgovino, investicije, storitve in vzdrževanje d.o.o. - v stečaju	668.347,16		
	TEP-Solar solarna energija d.o.o.	672.051,13	624.251,53	577.257,95
	ISTRABENZ PLINI, plini in plinske tehnologije, d.o.o.	1.059.262,59	950.883,94	997.899,92
	STEKLARSTVO MLAKAR, MLAKAR FRANC S.P.	1.055.575,98	868.876,14	865.750,17
	SIJ METAL RAVNE podjetje za proizvodnjo plemenitih jekel d.o.o.	1.217.814,78	580.496,86	932.021,55
	ENERGETIKA - ŽELEZARNA JESENICE, podjetje za proizvodnjo in storitve na področju energetike, d.o.o.	1.527.038,57	1.146.180,77	1.237.204,60
	SIJ ACRONI podjetje za proizvodnjo jekla in jeklenih izdelkov d.o.o.	1.506.470,60	1.499.008,04	1.530.997,87
	ENOS, oskrba s toplo vodo, paro, elektriko in plinom, d.d.	2.406.886,12	1.915.971,12	1.944.659,14
	ESOL lesna predelava d.o.o.	2.430.632,57	2.117.238,40	1.973.583,54
	MERKSCHA furnirnica d.o.o.	6.405.154,18	6.061.050,01	5.697.933,24

VIPAP VIDEM KRŠKO proizvodnja papirja in vlaknin d.d.	2.105.267,53	1.780.142,15	1.042.676,58
SC1, proizvodnja, trgovina in storitve d.o.o.	559.012,64	585.049,76	607.372,19
ZE SOLAR 1, družba za proizvodnjo električne energije, d.o.o.	715.361,73	783.483,56	796.519,10
Bioen, proizvodnja energije, d.o.o.	1.351.771,28	1.126.355,69	1.273.151,56
SINTGEN, družba za proizvodnjo električne in toplotne energije, d.o.o.	2.407.434,36	2.045.885,26	1.971.620,12
Zeleni biser, Proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov, d.o.o.	604.845,30	557.489,41	604.858,57
ENERGIJA IN OKOLJE, družba za napredne energetske in okoljske rešitve, d.o.o.	1.373.983,19	1.030.694,35	958.552,85
E2S, energetske storitve, d.o.o.	934.662,27	625.685,30	674.445,50
BIO-ELEKT družba za pridobivanje električne energije d.o.o.	3.116.568,19	3.264.058,04	3.881.784,41
ESC3 proizvodnja in storitve d.o.o.	582.533,94		
RIEDL INVEST, storitve, d.o.o.	509.115,84		
BE RADLJE, proizvodnja, trgovina in distribucija, električne in toplotne energije, d.o.o.	1.188.016,28	1.034.042,82	999.870,46
PAPIRNICA VEVČE PROIZVODNJA d.o.o.	561.136,44	799.775,84	839.183,71
BISOL PVPP 6, proizvodnja, prodaja in storitve, d.o.o.	622.287,57	606.164,65	609.594,25
AquafilSLO Proizvodnja poliamidnih filamentov in granulatov d.o.o.	696.293,79	635.608,93	713.827,51
KOTO proizvodno in trgovsko podjetje, d.o.o., Ljubljana	506.189,33		
JAVNO PODJETJE KOMUNALA TRBOVLJE d.o.o.	1.919.589,58	1.080.228,81	725.630,74
PETROL, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana	5.652.515,85	5.790.460,29	4.418.172,90
GEOPLIN d.o.o. Ljubljana, Družba za trgovanje z zemeljskim plinom	985.638,38	798.979,65	903.624,14
BPT naložbe, energetika, nepremičnine d.o.o.	800.846,91	642.411,06	931.543,34
TANIN SEVNICA Kemična industrija d.d.	600.303,84	556.578,90	753.296,85
MM KOLIČEVO Proizvodnja kartona, d.o.o.	1.897.133,52	2.164.403,33	2.817.756,99
CALCIT, proizvodnja kalcitnih polnil d.o.o.	657.135,00	800.384,76	773.135,44
PLINARNA MARIBOR družba za proizvodnjo, distribucijo energentov, trgovino in storitve d.o.o.	585.467,58	665.125,38	553.999,54
Paloma, higienski papirji, d.d.	693.444,87	599.235,70	851.582,23
TERMOELEKTRARNA ŠOŠTANJ d.o.o.	1.376.831,88	1.407.942,71	1.514.594,12
IMPOL, industrija metalnih polizdelkov, d.o.o.	1.294.485,67	835.209,72	808.318,32
TALUM Tovarna aluminija d.d. Kidričevo	7.253.626,29	5.092.982,67	3.131.467,65
GORIČANE tovarna papirja Medvode, d.d.	534.310,75	536.665,77	559.790,39
CINKARNA Metalurško-kemična industrija Celje, d.d.	829.508,75	860.222,84	845.036,01
KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto	1.268.599,49	1.303.943,92	1.356.130,53
SALONIT ANHOVO Gradbeni materiali, d.d.	803.838,33	809.001,45	841.692,94
BLAGOVNO TRGOVINSKI CENTER d.d.	570.959,08	542.359,87	508.881,78
JAVNO PODJETJE KOMUNALA SLOVENJ GRADEC d.o.o.	615.564,92	774.482,88	1.279.997,07
Javno podjetje Energetika Maribor d.o.o.	662.383,13		
JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA d.o.o.	9.573.696,63	8.735.174,84	10.372.123,85

	ELEKTRO LJUBLJANA, podjetje za distribucijo električne energije, d.d.	1.305.599,30		
	ELEKTRO MARIBOR, podjetje za distribucijo električne energije, d.d.	796.313,34		
	MOJA ELEKTRARNA, proizvodnja električne energije, d.o.o.		1.011.046,92	1.497.932,78
	BIOHICA, proizvodnja toplote in pare & PETEK TOURS, d.o.o.		541.004,95	
	TIMBLES trgovina in storitve, d.o.o.		653.276,32	678.281,96
	DRAVSKE ELEKTRARNE MARIBOR d.o.o.			511.735,32
	PERUTNINA PTUJ reja perutnine, proizvodnja krmil, perutninskega mesa in izdelkov, trgovina in storitve d.o.o.			1.052.986,64
	ŠTORE STEEL podjetje za proizvodnjo jekel, d.o.o.			533.871,68
	Interenergo, energetski inženiring, d.o.o.			513.459,99
	MODRA ENERGIJA, obnovljivi viri energije, d.o.o.			537.156,26
	RCI Lizing d.o.o.			1.730.906,69
	BIOLI, družba za proizvodnjo, distribucijo in prodajo ekološke energije, d.o.o.			547.217,60
Transport (kopenski)	Slovenske železnice - Potniški promet, družba za opravljanje prevoza potnikov v notranjem in mednarodnem železniškem prometu, d.o.o.	54.007.035,07	67.187.620,04	104.658.687,94
Raziskave in razvoj ter inovacije	RAZVOJNI CENTER ORODJARSTVA SLOVENIJE (v angleščini: Slovenian Tool and Die Development Center)	677.570,84	554.187,87	
	ARCTUR Računalniški inženiring d.o.o.	751.323,45	682.990,45	
	ETRA proizvodnja, trgovina, storitve d.o.o.	564.710,80	552.645,37	551.236,21
	TPV AUTOMOTIVE, Tovarna avtomobilskih komponent d.o.o.	546.096,83	548.584,80	
	Gorenje gospodinjski aparati, d.o.o.	1.336.385,65	1.451.995,84	885.592,00
	VEPLAS velenjska plastika, d.d.	671.036,78	751.501,51	
	UNIVERZA V MARIBORU Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko	613.780,50	836.440,75	
	UNIVERZA V MARIBORU	507.913,55	585.145,58	720.087,89
	UNIVERZA V LJUBLJANI	2.701.581,57	2.755.007,28	2.853.593,67
	Inštitut za kovinske materiale in tehnologije	557.265,98	573.416,33	
	INSTITUT JOŽEF STEFAN	2.306.112,22	2.465.424,32	1.802.599,24
	Kemijski inštitut	712.225,63	546.540,68	
	KOLEKTOR MOBILITY Upravljanje naložb d.o.o.	921.708,10		
	Gospodarska zbornica Slovenije	523.052,51	513.387,54	782.808,13
	Razvojni center eNeM Novi Materiali d.o.o.	699.579,55	870.306,18	
	BIOSISTEMIKA, raziskave in razvoj, d.o.o.	514.908,21		
	AEROSOL razvoj in proizvodnja znanstvenih instrumentov d.o.o.	550.653,26		
	INOVA INOVATIVNE TEHNOLOGIJE družba za razvoj, svetovanje, izobraževanje in programsko opremo d.o.o.	626.017,02	726.791,89	674.113,25
	COSYLAB, laboratorij za kontrolne sisteme, d.d.	519.636,79		
	PODKRIŽNIK, specialna strojna industrija, d.o.o.	686.991,34	517.643,10	
	UNIVERZA V LJUBLJANI, FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO	605.247,00		

	UNIVERZA V LJUBLJANI, FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO	581.936,39	529.282,28	
	UNIVERZA V LJUBLJANI, BIOTEHNIŠKA FAKULTETA	638.913,00		
	MARLES HIŠE MARIBOR d.o.o.		911.550,76	
	METRONIK elementi in sistemi za avtomatiko, Ljubljana d.o.o.		769.821,09	1.107.733,87
	INTERKORN semenarstvo in obnovljivi viri d.o.o.		633.719,34	507.776,62
	genEplanet, osebna genetika, d.o.o.		748.092,40	
	INTECH-LES, razvojni center, d.o.o.		678.831,55	613.377,67
	MELAMIN kemična tovarna d.d. Kočevje		752.947,51	854.156,83
	NELA, razvojni center za elektroindustrijo in elektroniko, d.o.o.			520.902,55
Premogovništvo	RTH, Rudnik Trbovlje-Hrastnik d.o.o.-v likvidaciji	2.808.779,00		
Kultura	FORUM LJUBLJANA Zavod za umetniško in kulturno produkcijo Ljubljana	507.927,69		
	VERTIGO zavod za kulturne dejavnosti, Ljubljana	790.972,34		625.426,50
	STARA GARA Zavod za kulturne dejavnosti, Ljubljana	629.081,00		1.007.102,64
	PAKT Media, družba za avdiovizualne komunikacije, d.o.o.			1.740.387,37
	Cvinger film, Zavod za kulturne dejavnosti			531.234,00
Kmetijstvo	Ni definirano	12.579.703,48	13.035.875,61	14.202.164,05
	Zavod za gozdove Slovenije	544.645,13	1.259.130,23	
	MLINOTEST Živilska industrija d.d.	522.726,64		
	FUTURA DDB, oglaševalska agencija d.o.o.	714.101,88		
	MEDIA PUBLIKUM tržno komuniciranje in storitve, d.o.o., Ljubljana		509.387,21	978.714,00
	Slovenski državni gozdovi, d. o. o.			1.570.846,76
Regionalne pomoči	KOVIS-LIVARNA proizvodnja, trgovina in storitve d.o.o.	750.000,00		
	REM montaža in kleparstvo d.o.o.	1.096.879,65	1.503.120,35	
	OCEAN ORCHIDS trgovina in storitve d.o.o.	1.250.000,00		
	STARKOM, proizvodnja in trgovina d.o.o.	891.152,72		
	REVOZ podjetje za proizvodnjo in komercializacijo avtomobilov d.d.	1.548.540,00		
	JOMI LABELS, tiskarstvo, d.o.o.	543.277,18		
	MAGNA STEYR, avtomobilski dobavitelj d.o.o.	5.909.002,75		
	YASKAWA Europe Robotics, razvoj in proizvodnja robotov, d.o.o.	2.834.175,00		
	LONSTROFF medicinski elastomeri d.o.o.	2.989.994,95		
	EUROKOVINAR CELJE kovinsko predelovalna strojegradnja d.o.o.		516.600,00	
	RAZREZ HLODOVINE ALOJZ CUGMAJSTER S.P.		607.500,00	733.500,00
	BOBIČ YACHT INTERIOR, notranja oprema d.o.o.		645.991,46	
	MOBITEX, proizvodnja in storitve d.o.o.		1.391.020,04	
	ELTRAS transportna oprema in trgovina d.o.o.		500.000,00	
	ELPRO KRIŽNIČ, proizvodnja-montaža-trgovina, d.o.o.		1.000.000,00	3.000.000,00
	TPV AUTOMOTIVE, Tovarna avtomobilskih komponent d.o.o.		6.485.482,50	2.006.834,62

	LIP Pohištvo, proizvodnja in trgovina Bohinj d.o.o.		1.111.500,00	3.103.533,00
	PET PAK proizvodnja in trgovina d.o.o.		6.945.000,00	1.200.000,00
	POHIŠTVO POTOČNIK ALEŠ POTOČNIK S.P.		519.721,02	
	BSH HIŠNI APARATI d.o.o. Nazarje			2.200.277,88
	GABRIJEL ALUMINIUM proizvodnja kovinskih izdelkov d.o.o.			684.400,00
	STEKLARNA HRASTNIK, družba za proizvodnjo steklenih izdelkov, d.o.o.			1.178.494,83
	ISKRA, elektro in sistemske rešitve, d.o.o.			588.877,73
	UNIOR Kovaška industrija d.d.			1.578.675,79
	Razvojni center eNeM Novi Materiali d.o.o.			1.228.096,66
	NELA, razvojni center za elektroindustrijo in elektroniko, d.o.o.			728.000,00
	PIŠEK - VITLI KRPAN proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev, d.o.o.			652.189,16
	PODKRIŽNIK, specialna strojna industrija, d.o.o.			642.323,00
	FTA Podjetje za proizvodnjo, trženje, trgovino in druge storitve d.o.o.			512.633,07
	HERMI, proizvodnja, trgovina, storitve, d.o.o.			755.435,00
	INTEC MKD, kovinske konstrukcije, d.o.o.			715.422,40
	PALOMA PIS družba za proizvodnjo in storitve d.o.o.			519.275,00
	INNODULER proizvodnja in trgovina d.o.o.			1.786.853,29
	NARAYAN, proizvodnja in velet trgovina, d.o.o.			500.391,96
Tvegani kapital	GIRO CAR SHARE, posredništvo in storitve d.o.o.		600.000,00	
Razvoj širokopasovnega omrežja	GVO, gradnja in vzdrževanje telekomunikacijskih omrežij, d.o.o.		719.758,00	8.798.900,00
	RUNETEC, ruralne omrežne tehnologije, d.o.o.		12.870.422,83	
	RUNEXT, odprto širokopasovno omrežje, d.o.o.			9.727.000,00
	INFRATEL, telekomunikacijska infrastruktura, d.o.o.			1.646.100,00
	TRITEL, inženiring, storitve in trgovina, d.o.o.			2.220.804,20
Transport zračni	AERODROM PORTOROŽ, d.o.o.			550.000,00
Storitve splošnega gospodarskega pomena	Javno podjetje OKOLJE Piran, d.o.o.			1.307.902,21

PRILOGA B: SCHEME DRŽAVNIH POMOČI V OBDOBJU 2019–2021 PO PRIGLASITELJIH

Priglasitelj	Številka priglasitve	Naziv	Trajanje	Kategorija	Instrument
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO	0001- 5715334- 2005	Podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in proizvedeni v obratih za soproizvodnjo toplote in električne energije	31.dec.25	Varstvo okolja	Dotacije
	0001- 5028388- 2003	Nadomestilo za prevoze potnikov v notranjem železniškem prometu	31.dec.31	Transport (kopenski)	Dotacije
	0001- 2399270- 2015	A podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji ter B podpora elektro-intenzivnim podjetjem v obliki znižanih prispevkov v podporno shemo za električno energijo	31.dec.25	Varstvo okolja	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave
	BE01- 2399270- 2017	Pomoč za tekoče poslovanje letališčem državnega pomena	31.dec.23	Transport zračni	Dotacije
	BE01- 2399270- 2016	Spodbujanje učinkovite rabe energije, daljinskega ogrevanja in rabe obnovljivih virov energije	31.dec.23	Varstvo okolja	Dotacije
	BE01- 2399270- 2021	Sofinanciranje obratovanja in vzdrževanja žičniških naprav za prevoz oseb	31.dec.23	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura	Dotacije
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO	BE02- 2399245- 2015	Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - usposabljanje	31.dec.23	Usposabljanje	Dotacije
	BE04- 2399245- 2014	Povračilo prispevkov delodajalca in davčna olajšava za zaposlovanje	31.dec.23	Zaposlovanje	Znižanje prispevkov za socialno varnost
	BE03- 2399245- 2015	Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - MSP	31.dec.23	Mala in srednje velika podjetja	Dotacije
	BE02- 2399245- 2014	Regionalna shema državnih pomoči	31.dec.23	Regionalne pomoči	Ugodna posojila
	BE01- 2399245- 2016	Dostop do finančnih sredstev za MSP	31.dec.23	Tvegani kapital	Kapitalske naložbe
	BE01- 2399245- 2014	Finančne spodbude za tuje neposredne investicije regionalna pomoč	31.dec.21	Regionalne pomoči	Dotacije

	BE01-2399245-2015	Program izvajanja finančnih spodbud MGRT - RRI	31.dec.23	Raziskave in razvoj ter inovacije	Dotacije
	BE03-2399245-2014	Regionalna shema državnih pomoči MSP	31.dec.20	Mala in srednje velika podjetja	Ugodna posojila
	0001-2399245-2016	Reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb in zadrug v težavah - SME	31.dec.23	Pomoči za reševanje	Posojila podjetjem v težavah
	BE01-2399245-2018	Spodbude za začetne investicije - regionalna pomoč	31.dec.21	Regionalne pomoči	Dotacije
	BE02-2399245-2018	Splošni program za odpravo posledic škode po naravnih nesrečah v gospodarstvu	31.dec.23	Naravne nesreče in izredni dogodki	Dotacije
	BE01-2399245-2020	Spodbujanje razvoja planinske športne in večnamenske rekreacijske infrastrukture	31.dec.23	Športna in večnamenska rekr. infrastruktura	Dotacije
MINISTRSTVO ZA FINANCE	0001-5028256-2007	Davek na tonažo	31.dec.28	Transport morski	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI	BE01-5022860-2015	Pomoč delodajalcem zaradi zaposlenih invalidov	31.dec.23	Zaposlovanje	Dotacije
	BE01-5022860-2016	Pomoči za usposabljanja	31.dec.23	Usposabljanje	Dotacije
SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d.d., Ljubljana	BE01-5665493-2014	Posebni pogoji financiranja tehnološko-razvojnih projektov	31.dec.23	Regionalne pomoči	Ugodna posojila
	BE01-5665493-2013	Posebni pogoji investicijskega financiranja malih in srednje velikih podjetij - Pomoč za MSP	31.dec.20	Mala in srednje velika podjetja	Ugodna posojila
	BE02-5665493-2014	Posebni pogoji financiranja tehnološko - razvojnih projektov, Raziskave in razvoj	31.dec.23	Raziskave in razvoj ter inovacije	Ugodna posojila
	BE03-5665493-2014	Posebni pogoji financiranja inovacijske dejavnosti malih in srednje velikih podjetij	31.dec.20	Raziskave in razvoj ter inovacije	Ugodna posojila
	BE01-5665493-2016	Posebni pogoji financiranja naložb in kapitalskega utrjevanja MSP	31.dec.23	Regionalne pomoči	Ugodna posojila
	BE01-5665493-2019	Državna pomoč v obliki naložb lastniškega in navideznega lastniškega kapitala iz virov Evropskih strukturnih in investicijskih skladov	31.dec.23	Tvegani kapital	Kapitalske naložbe

MINISTRSTVO ZA KULTURO	0002-5228000-2002	Sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin in razvoja tehnične infrastrukture na področju medijev	31.dec.24	Kultura	Dotacije
	0001-5228000-2004	Pospeševanje razvoja založniške dejavnosti v Sloveniji	31.dec.24	Kultura	Dotacije
	BE01-2399342-2016	Spodbujanje filmske produkcije	31.dec.23	Kultura	Dotacije
	BE02-2399342-2016	Sofinanciranje projektov za AV medije	31.dec.23	Kultura	Dotacije
	BE01-2399342-2017	Spodbujanje vlaganj v AV produkcijo	31.dec.23	Kultura	Dotacije
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT	BE01-2399300-2016	Program za spodbujanje raziskav in razvoja MIZŠ na področju znanost za obdobje 2016-2020	31.dec.23	Raziskave in razvoj ter inovacije	Dotacije
JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST RS	BE01-1937286-2015	Raziskovalni projekti temeljnega raziskovanja - skupinska	31.dec.23	Raziskave in razvoj ter inovacije	Dotacije
Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad	BE01-5854067-2015	Nakup okolju prijaznih prevoznih sredstev	31.dec.22	Varstvo okolja	Dotacije
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	BE01-2482789-2015	Oprostitev plačila okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida	31.dec.23	Varstvo okolja	Davčne oprostitve, izjeme in olajšave
JAVNI SKLAD RS ZA REGIONALNI RAZVOJ IN RAZVOJ PODEŽELJA	BE01-5940117-2015	Regionalna garancijska shema sklada za območje Republike Slovenije	31.dec.21	Regionalne pomoči	Garancije
Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko	BE01-2482550-2016	Državna pomoč za MSP v programih ETS	31.dec.23	Mala in srednje velika podjetja	Dotacije
Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo	BE01-2482762-2017	Gradnja odprte širokopasovne infrastrukture naslednje generacije v Republiki Sloveniji	31.dec.23	Razvoj širokopasovnega omrežja	Dotacije
OBČINA PIRAN	J001-5883873-2021	Dokapitalizacija javnega podjetja Okolje Piran d.o.o.	31.dec.21	Storitve splošnega gospodarskega pomena	Kapitalske naložbe

Legenda:

Tabela vsebuje seznam shem, po katerih je bilo mogoče dodeljevati in izplačevati državno pomoči v obdobju 2019–2021

- Sheme, po katerih je bila v obdobju 2019–2021 izplačana državna pomoč
- **Brez izplačil** državne pomoči v obdobju 2019–2021

PRILOGA C: METODOLOŠKA POJASNILA IN VIRI PODATKOV

ZAKONSKA UREDITEV PODROČJA DRŽAVNIH POMOČI

Pravila državnih pomoči so določena v različnih **predpisih EU** in so zavezujoča za vse države članice³⁴. Na nacionalni ravni državne pomoči ureja **Zakon o spremljanju državnih pomoči** (Ur. l. RS, št. 37/04), ki določa tudi pravila za nadzor nad dodeljevanjem teh pomoči.

Uredba o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu »de minimis« (Ur. l. RS, št. 6/04, 22/07 in 50/14) podrobneje ureja način poročanja ter obseg in vrsto posredovanih podatkov o državnih pomočeh.

Navodilo za merjenje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči (Sklep Vlade RS št. 401-01/2004-1 z dne 4.3.2004)³⁵ določa osnove in postopke za ugotavljanje učinkovitosti dodeljenih državnih pomoči kot podlago za oceno uspešnosti izvajanja shem državnih pomoči in individualnih državnih pomoči.

Ministrstvo za finance, Sektor za spremljanje državnih pomoči (v nadaljevanju SSDP), izvaja, skladno z nacionalno zakonodajo, naslednje naloge:

- obravnava, ocenjuje in daje zavezujoče mnenje za državne pomoči, ki pomenijo skupinsko izjemo in za pomoči po pravilu *de minimis*,
- obravnava, ocenjuje in posreduje prigrasitev državnih pomoči Evropski komisiji,
- zbira, obdeluje in spremlja podatke o državnih pomočeh in o pomočeh, dodeljenih po pravilu *de minimis*, ter vodi evidence o teh podatkih,
- pripravi letno poročilo,
- svetuje upravljavcem državnih pomoči.

Nacionalna pravila določajo, da **dajalci pomoči** (ministrstva, občine, javni zavodi, skladi, agencije idr.) ukrepe pomoči predhodno **priglasijo** SSDP, ki izda mnenje o njihovi skladnosti s pravili državnih pomoči (po Uredbi o skupinskih izjemah ali po Uredbi o pomoči *de minimis*). Dajalci so o dodeljenih pomočeh dolžni **poročati** SSDP skladno z omenjeno Uredbo o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu *de minimis*. Ministrstvo za finance te podatke zbira in obdeli. Od leta 1998 dalje je vzpostavljena celovita baza podatkov o dodeljenih državnih pomočeh, ki vsebuje seznam vseh prigrasitev z natančnimi podatki o dodeljenih pomočeh po posameznih prejemnikih pomoči in dajalcih pomoči, po kategorijah in namenih pomoči in glede na instrument pomoči.

DEFINICIJE

Državne pomoči so **javna sredstva** (javnofinančni izdatki in/ali zmanjšani javno finančni prihodki), ki so **selektivno** dodeljena subjektom, ki opravljajo **gospodarsko dejavnost** in ki tem subjektom dajejo konkurenčno prednost, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi dosegli. Institut državnih pomoči je opredeljen v 107. členu Pogodbe o delovanju Evropske skupnosti. Državne pomoči posegajo v prosto delovanje trga, zato so po pravilih EU na splošno prepovedane in se lahko dodelijo le izjemoma, ob strogem upoštevanju pravil EU na področju državnih pomoči.

³⁴ Vsa pravila EU o državnih pomočeh so dostopna na spletni strani Evropske komisije: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html.

³⁵ Predpisi s področja državnih pomoči so objavljena na spletni strani Ministrstva za finance: http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/drzavne_pomoci/predpisi_in_pravila_ki_veljajo_na_podrocju_drzavnih_pomoci/

Priglasitelj (upravljavalec) državne pomoči je resorno pristojen organ, ki pripravi vsebino sheme pomoči in jo prikladi ter skrbi za njeno pravilno izvajanje in poročanje.

Dajalci državnih pomoči so lahko vse institucionalne enote, ki so v skladu s statističnimi predpisi opredeljene v sektorju država in ki dodeljujejo javna sredstva (ministrstva, občine, javni skladi, javne agencije in drugi javni organi, ki dodeljujejo javna sredstva).

Prejemniki državnih pomoči so pravne in fizične osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost (proizvodnjo ali dobavo blaga in izvajanje storitev na trgu), ne glede na njihov pravni status (osebe javnega ali zasebnega prava), načina financiranja in donosnost njihove dejavnosti. Prejemniki državne pomoči so lahko: gospodarske družbe, samostojni podjetniki, kmetje, zavodi, ustanove, društva, skladi, javni skladi, javne agencije, javna podjetja, podjetja v večinski lasti države, regionalne razvojne agencije, muzeji, kulturne in turistične organizacije, neprofitni subjekti, dobrodelne ustanove in drugi.

Državna pomoč je dodeljena **iz različnih javnih virov**, tako nacionalnih kot tujih (npr. sredstva evropske kohezijske politike). Dodeljujejo se lahko z uporabo **različnih instrumentov**, na primer subvencije, ugodna posojila, garancije. Državne pomoči se lahko dodeljujejo **za različne cilje in namene** (kategorije). Lahko zasledujejo splošne horizontalne cilje (npr. spodbujanje raziskav in razvoja) ali pa so namenjene samo določenemu sektorju gospodarstva (npr. pomoč za zapiranje rudnikov, nadomestilo za izvajanje javne gospodarske službe železniškega potniškega prometa). Podrobnejša opredelitev kategorij in instrumentov pomoči je v *Prilogi 1*.

Pomoči po pravilu *de minimis* so pomoči, ki zaradi svoje višine ne izkrivljajo ali ogrožajo konkurenco in ne predstavljajo državne pomoči, opredeljene v 107. členu Pogodbe o delovanju Evropske skupnosti. To pomoč opredeljuje Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013, ki med drugimi opredelitvami določa zgornjo dovoljeno mejo pomoči na 200.000 EUR v zadnjih treh proračunskih letih.

VIR PODATKOV

V Poročilu so zajeti podatki o dodeljenih državnih pomočeh v Republiki Sloveniji (bodisi iz nacionalnih sredstev bodisi tujih javnih sredstev), ki so jih dodelili in o njih poročali javni organi v RS. Zajeta so le tista javna sredstva, ki skladno s 107. členom PDEU predstavljajo državno pomoč.

Dvaindvajseto poročilo natančneje prikazuje podatke o dodeljenih državnih pomočeh **za leta 2019, 2020 in 2021**. Ne glede na to so za analizo sprememb obsega in strukture pomoči uporabljeni podatki za daljše časovno obdobje. Splošni podatki o državnih pomočeh v Sloveniji so na voljo od leta 1998 naprej, bolj zanesljivi pa od leta 2000. Podatki o državnih pomočeh po regijah so razpoložljivi od leta 2004. Pri pomočeh, dodeljenih po pravilu *de minimis*, pa so podatki na voljo od leta 2002, ko so se te pomoči začele dodeljevati.

V Poročilu uporabljeni makroekonomski podatki (podatki o bruto domačem proizvodu, dodani vrednosti, številu zaposlenih po dejavnosti ipd.) temeljijo na Pomladanski napovedi gospodarskih gibanj, 2022 (UMAR), za podatke o javnofinančnih odhodkih in prihodkih so bili uporabljeni podatki iz Biltena javnih financ (Ministrstvo za finance), podatki o regionalnem BDP, dodani vrednosti, prebivalstvu so pridobljeni iz Statističnih informacij Statističnega urada RS. Za primerjavo podatkov o državnih pomočeh v Sloveniji z državami EU so podatki iz letnega poročila Evropske komisije, objavljeni na spletnih strani Generalnega direktorata za Konkurenco (*State Aid Scoreboard 2021*³⁶).

³⁶ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html

PRILOGA Č: KLASIFIKACIJE IN METODOLOGIJA OCENJEVANJA DRŽAVNIH POMOČI

SKUPINE IN KATEGORIJE DRŽAVNIH POMOČI

Podatki o državnih pomočeh v Poročilu so razvrščeni na skupine in kategorije pomoči skladno z razvrstitvijo, ki jo za poročanje in prikaz podatkov o državnih pomočeh uporablja tudi Evropska komisija:

Tabela: Klasifikacija skupin in kategorij državnih pomoči

DRŽAVNE POMOČI		
1. HORIZONTALNE POMOČI - Regionalne - Varstvo okolja in varčna raba energije - Raziskave in razvoj ter inovacije - Zaposlovanje - Usposabljanje - Majhna in srednja podjetja - Tvegani kapital - Kultura in avdiovizualna dela - Povračilo škode za naravne nesreče - Storitve splošnega gospodarskega pomena 2. SEKTORSKE POMOČI - Zapiranje rudnikov - Jeklarstvo - Energetika - Ladjedelništvo - Reševanje podjetij v težavah - Prestrukturiranje podjetij v težavah - Transport* drugi sektorji	NEKMETIJSKE POMOČI	NEKRIZNE POMOČI
3. KMETIJSTVO IN RIBIŠTVO		
4. Transport*		
5. Krizne pomoči		Krizne pomoči

*Evropska komisija podatke o državnih pomočeh za Transport prikazuje ločeno, pri tem pomoči za transport v poročilih EU ne vključujejo pomoči za železniški promet. V Sloveniji se pomoči za transport prikazujejo v okviru Sektorskih pomoči in zajemajo tudi pomoči za železniški promet.

Horizontalne pomoči (spodbude) so namenjene odpravljanju težav in tržnih nepopolnosti, ki se lahko pojavijo v vsakem sektorju gospodarstva. Vezane so na cilj, ki se z neko pomočjo želi doseči npr. spodbujanje investicij in zaposlovanja, razvoj manj razvitih območij, spodbujanje MSP ipd. Te pomoči ustvarjajo koristi, ki so praviloma večje od škode zaradi morebitnega izkrivljanja konkurence, zato bolj

sprejemljive kot sektorsko specifične pomoči. Tudi EU zato spodbuja in daje prednost horizontalnim državnimi pomočem.

Druga skupina so **sektorske pomoči**, ki so namenjene prejemnikom v točno določenem sektorju npr. transport, premogovništvo, jeklarska industrija. Gre za sektorje, v katerih je trgovina znotraj EU pomembna in v katerih je konkurenca še posebej ostra, povpraševanje po izdelkih stagnira ali pada, sektorji pa se soočajo s presežki zmogljivosti. V skupino posebnih sektorjev spadajo tudi pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah. Vsaka pomoč, ki jo država dodeli podjetjem v teh sektorjih, neposredno vpliva na trgovino med državami in lahko močno izkrivlja konkurenco. Sektorska pravila so v splošnem zato bolj omejevalna od horizontalnih pravil.

Zaradi specifičnosti področja in posebnosti pravil, ki veljajo za **pomoči na področju kmetijstva in ribištva ter gozdarstva** (v nadaljevanju pomoči na področju kmetijstva) v skladu z metodologijo EU te pomoči v poročilu prikazujemo posebej. Pomoči za kmetijstvo so za razliko od ostalih državnih pomoči, ki so v pristojnosti GD za konkurenco, v pristojnosti GD za kmetijstvo in razvoj podeželja ter GD za pomorske zadeve in ribištvo. V Sloveniji so te pomoči v celoti v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je pristojno in odgovorno za spremljanje in poročanje ter priglasitve teh pomoči Evropski komisiji. Zaradi celovitosti zajema podatkov o državnih pomočeh v Sloveniji, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano letno posreduje podatke o izplačanih državnih pomočeh za kmetijstvo v enotno bazo podatkov o poročanih državnih pomočeh, ki jo upravlja Ministrstvo za finance.

Vse tri skupine skupaj (horizontalne, sektorske in kmetijske pomoči) predstavljajo t.i. **nekrizne pomoči**.

Krizne pomoči, ki so bile dodeljene za namen odprave posledic covid-19 razmer (2020–2021) in finančne krize – sanacija bančnega sistema (2011–2014), so skladno z metodologijo EU prikazane posebej. Krizne pomoči so se dodeljevale izjemoma, na podlagi posebnih pravil in za omejeno časovno obdobje in močno izkrivljajo celotno sliko dodeljenih državnih pomoči. Tudi Evropska komisija in druge države članice zaradi navedenih razlogov pomoči za krizne ukrepe prikazujejo ločeno. Če ni drugače navedeno, v Poročilu s pojmom »državne pomoči« mislimo na t.im. nekrizne državne pomoči – torej državne pomoči brez pomoči za namen odprave posledic covid-19 razmer ter finančne krize.

V poročilu so v posebnem poglavju prikazane tudi pomoči, ki so bile dodeljene **po pravilu de minimis**. Pomoči po pravilu *de minimis* so pomoči, ki so sicer namenjene prejemniku, ki se ukvarja s tržno proizvodnjo blaga in storitev, vendar se dodelijo v manjših zneskih (do 200.000 EUR v obdobju treh let ne glede na namen pomoči) in zato po mnenju Evropske komisije ne izkrivljajo konkurence in imajo zanemarljiv vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami EU. Pomoči *de minimis* ni potrebno priglasiti Evropski komisiji.

INSTRUMENTI POMOČI

Pomoči se lahko dodelijo z **uporabo različnih instrumentov**. Glede na prednosti, ki jih prinašajo prejemniku pomoči, so to naslednje skupine instrumentov:

Skupina A : pomoči, kjer se korist v celoti prenese na prejemnika pomoči (npr. subvencije, subvencionirana obrestna mere, davčna olajšava)

A1, pomoči, ki se dodeljujejo preko proračuna preko večjih javnofinančnih odhodkov: nepovratna sredstva (subvencije), subvencionirane obrestne mere, odpisi dolgov in zmanjšani zneski iztržkov iz prisilnih poravnjav,

A2, pomoči preko davkov in socialno varstvenega sistema: zamiki pri odplačevanju davkov, davčne oprostitve, izjeme in olajšave.

Skupina B: finančni transferji države v obliki udeležb v kapitalu (kapitalske naložbe, konverzije terjatev v lastniške deleže).

Skupina C: finančni transferji, v obliki ugodnega posojila, pomoč pa predstavlja razlika do posojila pod tržnimi pogoji :

C1, ugodna posojila iz javnih ali privatnih virov in posojila podjetjem v težavah,

C2, različni ukrepi (rezervacije, oprostitev ali pospešeno amortiziranje).

Skupina D: garancije in jamstva, pomoč v tem primeru ustreza zavarovalnici, ki jo prejemnik prejme brezplačno ali po obrestni meri, nižji od tržne, če plača premijo za kritje tveganja

Glede na **vpliv na javne finance** se lahko pomoči in instrumente deli na i) pomoči, ki se zagotavljajo s proračunom (v obliki subvencij, kapitalskih naložb, ugodnih posojil, garancij – vse skupine instrumentov, razen skupine A2) in vplivajo na večje javnofinančne odhodke in ii) pomoči, ki se zagotavljajo s sistemom davčnih olajšav in izjem ter z oprostitvijo plačil prispevkov za socialno varnost (Skupina A2 - davčne olajšave ter oprostitev plačila socialnih prispevkov), ki se kažejo kot zmanjšanje javnofinančnih prihodkov.

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ELEMENTOV POMOČI

SKUPINA A1

- subvencije - celotna vrednost prejete subvencije (v večini primerov so to po javno finančni statistiki subvencije);
- subvencije obresti, ki jih prejemniki prejmejo neposredno - celotna vrednost prejete subvencije (ali neplačanega dela obresti, če je država subvencioniranje za koristnika uredila neposredno preko banke);
- odpis dolga poslujočih podjetij iz kreditnih razmerij - celotna ocenjena vrednost odpisanega dolga^[1];
- prisilna poravnava in stečaj podjetij - ocenjeni zmanjšani znesek poravnave ali iztržka iz stečajne mase v primerjavi z drugimi upniki zaradi zavestno povzročenega slabšega položaja države kot upnice v postopku prisilne poravnave ali stečaja.

SKUPINA A2

- odlog plačila davkov - znesek obresti za zamik, izračunan na sedanjo vrednost po realni letni referenčni obrestni meri;
- davčne izjeme in olajšave - med davčne olajšave in izjeme *ne* sodijo vse tiste olajšave, ki imajo splošni značaj (npr. olajšave za investiranje v okviru davka od dohodkov pravnih oseb, zmanjšanje davčne osnove za znesek pokrivanja izgub iz preteklih let, ipd.), temveč le olajšave, ki so specifične za določeno podjetje ali skupino podjetij; element državne pomoči je celoten znesek znižanja davka zaradi davčne olajšave oz. izjeme;
- oprostitev in olajšave pri plačilu prispevkov za socialno varnost - med oprostitev in olajšave pri plačilu prispevkov za socialno varnost velja enaka logika kot pri davčnih oprostitvah - med državne pomoči ne sodijo vse tiste olajšave, ki imajo splošni značaj;
- prodaja ali oddaja v najem javnih zemljišč ali javnih nepremičnin pod tržno vrednost - element državne pomoči je razlika med prodajno ceno premoženja oz. višino najemnine in njegovo tržno vrednostjo oz. cenitveno vrednostjo.

[1] Pri teh pomočeh je v primeru (če se ne razpolaga z ustreznimi podatki) element pomoči možno oceniti v vrednosti 20% od bruto zneska opravljene operacije.

SKUPINA B1

- kapitalske naložbe - element državnih pomoči je v vseh tistih naložbah, ki nimajo ustvarjanja dobička kot primarnega cilja državne naložbe; element pomoči je ocenjena vrednost koristi za prejemnika pomoči;
- konverzija terjatev v kapitalske naložbe - element pomoči je v primeru, kadar država ni v enakem položaju kot ostali nosilci terjatev, temveč v slabšem; element pomoči je ocenjena vrednost koristi prejemnika, ki jo ima zaradi slabšega položaja države;
- odpoved oz. zmanjšanje na udeležbi na dobičku podjetja - del razdeljenega dobička, ki izhaja iz lastnine države v podjetju in se mu država odpove, je v celoti element državne pomoči.

SKUPINA C1

- ugodna posojila - razlika med stroški kredita z ugodno obrestno mero in letno referenčno obrestno mero, ki jo določi Evropska komisija ^[2]; izračun se izdela za celotno dobo kreditiranja (lahko poenostavljeno linearno za vsa leta enako) in vpiše v letu prejema kredita oz. prve tranše;
- posojila podjetjem v težavah - za podjetja v težavah (v prestrukturiranju), ki na trgu nimajo možnosti pridobitve kredita, je državna pomoč 20% vrednosti kredita ne glede na to, da je bil kredit izplačan po tržnih (ali celo slabših) pogojih;
- vračljivi predujmi (vračljivi avansi).

SKUPINA C2

- drugi viri pomoči - ocenjene vrednosti pomoči.

Skupina D

- D1 garancije - razlika med državno garancijo, ki je brezplačna ali po nižji ceni in med tržno garancijo; element pomoči se izračuna preko garantiranega zneska dolga in referenčno stopnjo za riziko - strošek garancije;
- D1A garancije (plačilo garantiranih obveznosti) - celotno plačilo garantiranih obveznosti.

^[2] Referenčno obrestno mero predpiše in objavi Evropska komisija. Dostop do podatkov o aktualni referenčni obresti meri je objavljen na spletni strani Ministrstva za finance: <https://www.gov.si/podrocja/finance-in-davki/drzavne-pomoci/>.